OMUL DE ZĂPADĂ

Cezar Petrescu

Cezar Petrescu

(1892–1961)

OMUL DE ZĂPADĂ

Ediţie revăzută

Editura **Junior Club**

Bucureşti, 1994

Editor: **Nicolae Baltă**
Coperta: **Dana Schobel-Roman**
Tehnoredactor: **Daniela Sandu**

Lucrare subvenţionată de **Guvernul României**

Ediţia I: 1945

Editura «**Junior Club**», Piaţa Presei Libere nr. 1,
sector 1, Bucureşti,
O.P. 33, tel.: 617 34 12

ISBN 973-96267-5-0

Aşa sfârşea o toamnă urîtă, cu tuse şi ploi...

Toată ziua a suflat un vânt rece, tăios, fără milă. Întâi o luase mai domol. Mai în glumă. Şuiera subţirel printre crengi. Cânta hoinar din chitară pe struna sârmelor de telegraf. Fâlfâia ca un steag afişul circului de astă-vară, cu chipul lui *Fram, ursul polar,* dezlipit de pe un zid. Se juca de-a prinsul cu pălăria rotundă a unui domn scurt, pântecos şi chel, după ce i-o înhăţase din cap la colţul străzii.

I-o înşfăcase pe neaşteptate şi o rostogolea ghiduş de-a dura, înainte, la dreapta, la stânga, pe sub roţile unei birji şi din nou înainte... O lăsa să se odihnească, o clipă, lăţită pe asfalt. Se făcea că a uitat de dânsa...

Cotrobăia prin ganguri, foşcăind nişte hârtii. Citea programul de la cinematograf şi ţistuia a mirare.

Poate că voia să-şi cumpere bilet la matineu.

Iar când domnul scurt şi gras sosea tropăind, zdup-zdup, pe picioarele crăcănate, gâfâind şi dând din mâini, gata să-şi apuce pălăria cu bastonul, vântul, haţ! i-o şterpelea de sub nas, o umfla val-vârtej pe sus. Chico-

tea în hohote şi bătea cercul cu dânsa până în mijlocul pieţei.

De-acolo, zvâc! a săltat-o în zbor peste grilajul de fier şi a cocoţat-o drept în creştetul statuii lui Ion Vodă cel Cumplit.

Domnul pântecos a rămas fluierând a pagubă şi scărpinându-se în chelie. Grozav de minunat se mai holba la pălăria care fusese biciclistă şi s-a făcut aviatoare. Nu ştiuse el ce pălărie sportivă purtase în cap, toată vara!

– Firea-ar afurisit de vânt ticălos şi prost-crescut! blestemă, ştergându-şi sudoarea de pe fruntea pleşuvă.

Atâta i-a trebuit vântului, nebunului! Aha!... Afurisit şi prost-crescut, care va să zică?... Deodată s-a burzuluit şi a întors-o pe foaia cealaltă, să arate dumnealui ce poate, dacă i-a ieşit faima că ar fi un vânt lipsit de educaţie.

Numai ce a început a mugi vrăjmaş, prăvălind pe cer nori negri ca păcura! Şi numai ce-a pornit-o bezmetic de-a lungul străzilor, vâjâind şi urlând şi stropşindu-se.

Zgâlţâia uşile mânios. Răbufnea ferestrele cu sunet de geamuri sparte. Scutura năuc tabla firmelor. Dezbârna porţi. Împroşca pe bulevard bilele castanelor dezghiocate din găoacele cu ghimpi. Smulgea nemilos cele din urmă frunze ofilite şi fără nici o vină.

Le alunga să se ascundă sărmanele în unghere, cu foşnete de spaimă şi de frig.

Poate îngropau un mort. Poate îngropau toamna deasă, mocnită.

Oraşul s-a îmbrobodit în ceaţă. Trecătorii zgribuliţi grăbeau paşii, cu tusete şi glasuri răguşite.

– Unde te duci? întreba unul.

– La doctor... Mi-e fetiţa bolnavă. Tuşeşte...

– De unde vii? vroia să afle altul.

– De la lemne... Nu se găsesc lemne! Îmi tremură băieţelul de frig...

– Ce toamnă urîtă!... Ce toamnă!...

Lângă o casă părăsită, scheuna dureros un câine flămând şi fără stăpân. La colţul pieţei, se tânguia cerşetorul cel orb, de toţi cunoscut. Cineva începuse să cânte. Dar îndată s-a oprit. A amuţit. Se ruşinase el singur de înveselirea atât de nepotrivită în mijlocul atâtor tristeţi.

Luminile s-au aprins una câte una. Abia clipoceau însă, gălbui şi murdare, înăbuşite de fum şi de pâclă. La gară a fluierat o locomotivă de tren. Un tren care pleca departe, departe, către ţările calde de miazăzi, unde sunt ţărmuri de mare scăldate în soare şi unde grădinile sunt veşnic în floare.

Oraşul a rămas mai singur şi mai posomorît în ploaia urîtă. S-a culcat ursuz, ascultând chiotul vântului în hornuri, ca gemetele de strigoi, ascultând plânsul şiroaielor de apă în burlane. Apoi a tăcut şi câinele cel fără stăpân. Nici corbii n-au mai croncănit.

Noaptea s-a lăsat neagră, pustie, peste oraşul cel mai mâhnit de pe lume.

– Mamă! Oare n-are să mai ningă niciodată? a întrebat Gina, înainte de a pune căpşorul pe pernă.

Era o fetiţă bălaie, cu ochi albaştri şi năsucul obrăznicuţ, cu părul auriu ca spicul de grâu.

Mama nu i-a răspuns. Poate că nici nu-i auzise întrebarea.

În rochia neagră, stătea pe gânduri la gura sobei, scormonind focul de lemne ude, să aţâţe flacăra puţintică şi slabă.

Gina s-a înălţat pe pat, în genunchi, şi a stăruit de-a doua oară, scuturându-şi pletele cârlionţate:

– Mamă? Iarna aceasta nu mai ninge? Mă tem că, de anul trecut, Dumnezeu a uitat cum se ninge!

– N-avea nici o grijă, copiliţă! a liniştit-o doamna Elena Zamora, mama Ginei, cu un zâmbet amar pe buze. N-a uitat Dumnezeu cum se ninge. Într-o bună dimineaţă, ne-om pomeni cu o zăpadă şi cu nişte troiene, să nu fim bucuroase!...

– Cum să nu fim bucuroase? Adică ţie nu-ţi place când ninge?

– Mi-a plăcut odată, a oftat mama Ginei în faţa sobei, apucând în degetele subţiri ghemul de lână şi andrelele de împletit.

– Când odată?

– Când eram ca tine, copila mea!... Acum mi-a trecut vremea plăcerilor şi bucuriilor de-atunci...

– De ce, mamă? Eşti supărată pe iarnă? Ce ţi-a făcut?

– Lasă, nu e nevoie să ştii prea multe, că ai să îmbătrâneşti prea repede.

Gina a deschis mai larg ochii albaştri, cuprinsă de o grozavă mirare:

– Şi ce-ar fi rău, mamă? Chiar aş vrea să ajung mai repede mare ca tine!

Mama Ginei clătină din cap cu tristeţe, privind mai departe în focul sărăcăcios şi fără putere.

Poate gândea la păsurile lor, căci trăiau în strâmtorare de trei ani, de când Alexandru Zamora, tatăl Ginei, s-a pierdut fără urmă în război, departe, la capătul

lumii. Poate că a mia oară se întreba ce s-a întâmplat cu dânsul. Prizonier? Rănit? Bolnav sau îngropat pe undeva, unde nu e nimeni să-l plângă şi să-i pună flori pe mormânt?

Poate că se gândea apoi la vremurile de demult, când era şi ea numai o fetiţă care aştepta cu nerăbdare cea dintâi ninsoare, cu joaca bulgărilor de omăt, săniuş şi patine.

Acum iarna însemna pentru dânsa numai griji.

Dar Gina o ţinea înainte:

– Spune şi tu, mamă! N-ar fi cică bine să ajung mai repede mare ca tine? Aş păstra eu cheile de la cămară şi m-aş duce eu în piaţă, să le-arăt eu zarzavagiilor cu cine au dumnealor de-a face!... Phii! Las' pe mine!... Pe urmă, m-aş duce singură la cinematograf... M-ar saluta şi poştaşul! Sergentul de stradă, din colţ...

– Nu ştii ce vorbeşti, copila mea! a suspinat doamna Elena Zamora. Nu-ţi doresc să ajungi aşa de repede *mare* ca mine... Cât mai târziu...

– De ce, mamă?

– Iar de ce? Înţeleg eu de ce ţi-au schimbat prietenele tale numele în Gina Dece, în loc de Gina Zamora.

– Nu-mi place... Mai bine Zamora!

– Ca să rămâi Gina Zamora, atunci, fii cuminte şi culcă-te! Hai! Pune capul pe pernă şi închide ochii, domnişoară Dece!

Copila tot mai avea însă ceva de spus şi nu ştia cum s-o spună.Se uita lung la obrazul mamei, cu duiosul zâmbet luminat de flacăra pe sfârşite din sobă. Se uita, pe urmă, la chipul maicii Domnului din icoană, luminat de pâlpâirea tremurătoare a candelei. N-o amăgeau ochii. Găsea parcă o asemănare.

Luându-şi curaj, a rostit în şoaptă:

– Mamă! Spune drept... Tu eşti cumva soră cu Maica Domnului?

– Ce vorbeşti tu, acolo?

– Zău, mamă! Semeni cu Maica Domnului din icoana noastră... Dacă eşti soră, de ce mi-ai ascuns? Poţi să-mi spui acuma adevărul cel adevărat! Promit să păstrez secretul... Hai, mamă! Zi: da! Zi da! şi eu jur că nu mai spun la nimeni. Jur pe capul lui Pavalache! Jur pe capul Cleopatrei! Nici aşa nu mă crezi?

Gina sărise în picioare de neastâmpăr şi dădea cu o cumplită însufleţire din mâinile mici, în cămăşuţa albă şi lungă de noapte. Parcă împletea şi ea ceva de zor cu degetele. Nu lână, ca mama. Cuvinte şi întrebări şi jurăminte.

Pavalache era căţelul din bucătărie, tovarăşul de joacă şi de isprăvi, câteodată, cam gogonate. Cleopatra era păpuşa cu rochiţa roşie, la care ţinea ea mai mult.

Ca să jure pe capul lor, însemna că nu-i chestie de glumă.

– Hai, mamă! Nu mă crezi că ţin secret, nici dacă jur? De ce nu spui adevărat, că eşti soră cu Maica Domnului?

Venise acum rândul doamnei Zamora să se uite foarte mirată la Gina, numită şi domnişoara Dece, care se credea copilă de sfântă. A pus ghemul de lână şi andrelele pe fotoliul de la gura sobei. S-a apropiat să-şi sărute fetiţa pe frunte, mustrând-o cu blândeţea de totdeauna:

– Să nu te mai aud că vorbeşti asemenea năzbâtii, Gina mea dragă! Cum de-ţi trece prin minte una ca asta? Eu sunt numai o biată femeie... Toţi suntem numai nişte sărmani oameni...

– De ce vrei să mă înşeli? se încăpăţână domnişoara Dece în părerile sale. Nu spunea madam Palade că tu eşti o sfântă?

– Care va să zică, ştie ea mai bine decât mine, cine şi ce sunt? a surâs mama Ginei, de astă dată cu umbra mâhnirilor risipită din ochi. Aşa pretinzi mătăluţă?

– Ba bine că nu! Madam Palade e-o cucoană bătrână şi elavioasă...

– Evlavioasă, poate vrei să zici, Gina? o îndreptă doamna Zamora.

– Evlavioasă... Sigur că evlavioasă! Am vrut să te încerc, dacă ştii...

Mama Ginei zâmbea de şiretenia cusută cu aţă albă a fetiţei, uitând de toate grijile sale.O îndemnă:

– Ei, m-ai încercat? Te-ai dumirit?... Urmează acum...

– Da! urmă Gina, trăgând cu coada ochiului să ghicească dacă mama o crede ori nu pe cuvânt. Da, madam Palade e o cucoană elva... alva... leva... ştii tu! Na! E-vla-vi-oa-să, evlavioasă!... Să ştii de la mine că evlavioasă se spune!

– Mulţumesc că m-ai învăţat. Eşti foarte drăguţă. Mai departe?

– E o cucoană elva... alva... leva... evlavioasă! Uf!... O cucoană foarte e-vla-vi-oa-să, na! care se duce toată ziua la biserică. Zicea şi moş Toader, care a tăiat lemnele, că n-o mai întrece nimeni când e vorba de sfinţi şi de sărbători... Mai zicea că madam Palade e mama posturilor şi că ei îi dă Sfântul Petru cheile de la rai, când se duce la bărbier să-şi mai tundă barba după ce-i ajunge până la brâu. Aşa că ştie dânsa ce ştie, dacă spune despre tine că eşti o sfântă.

– Bine, Gina dragă. Dacă ştie aşa de bine ce ştie, ia să-mi fii atât de drăguţă şi să-mi mărturiseşti ce mai spune madam Palade şi despre tine?

– Nu spune nimic...

– Chiar nimic? Aminteşte-ţi bine...

– N-am ce să-mi amintesc! a strâns Gina din umeri, lungind botişorul şi uitându-se în altă parte, fiindcă îşi amintea ea prea bine, dar nu tot aşa de bine îi dădea mâna să mărturisească.

– Atunci să te ajut eu...

– Lasă! Nu-mi mai trebuie nici un ajutat, mamă.

– Îţi trebuie ori nu-ţi trebuie, tot e nimerit să-ţi aduc aminte...

– Parcă tu n-ai altceva de făcut, mamă?

– În clipa asta, nu! Ţin să lămuresc o poveste care-mi pare foarte nelămurită... Spunea madam Palade ori nu că eşti un drac şi jumătate? Spunea ea ori nu că eşti un drac împieliţat?

– Parcă madam Palade se pricepe la draci!

Mama Ginei a izbucnit în râs, mângâindu-şi cu dragoste fetiţa pe frunte şi strângând-o la piept cu mâna cealaltă.

– Hm! s-a prefăcut a se mira din cale afară. Din domnişoara Dece, ai devenit domnişoara Parcă! Adineauri, *parcă* madam Palade se pricepea de n-o mai întrecea nimeni! Acum, când a ajuns vorba la tine, *parcă* dintr-o dată şi-a pierdut toată priceperea! Curios!

– La sfinţi şi la sfinte se pricepe, mamă!, încercă Gina s-o dreagă. La draci, de unde să ştie madam Palade ce-i cu dracii? Îşi face cruce şi ei fug! Nici n-are când să-i vadă, aşa de repede o iau la goană.

– Iar la isprăvile tale, nu şi-a făcut niciodată cruce?

– Care isprăvi?

– Le cunoşti mătăluţă! Isprăvi ca aceea de ieri. Când i-ai ascuns umbrela şi galoşii. Când ai speriat-o ieşind de după uşă în patru labe şi lătrând ca Pavalache, de-a scăpat pachetul din mână. E adevărat?

– Îmda.. recunoscu Gina cu ochii în pământ.

– Ei? Atunci nu şi-a făcut cruce? N-a spus: „Piei, drace şi jumătate"?

– Zău că nu! După ce i-a trecut spaima şi i-am ridicat pacheţelul de jos, a început a râde. I s-a încreţit obrazul de râs, mărunţel, mărunţel, de nici nu i se mai zăreau ochii. Dar de supărat, nu s-a supărat. Ba încă mi-a dat şi bomboane. Le-am crănţănit singură. Nu m-am gândit la tine şi acuma îmi pare rău. Mai am două, mamă! Vrei să le împărţim? Tu una şi eu una.

Fără să mai aştepte răspuns, Gina a zvâcnit din pat în cămăşuţa lungă până-n pământ. S-a repezit să scotocească în sertarul său cu jucării şi păpuşi, cam vechi şi cam invalide.De acolo s-a întors zuruind pe-un fund de cutie, două bomboane sticloase, care miroseau a mentă şi a madam Palade.

– Asta e pentru tine, mamă! Cea mai mare. Ia-o, te rog, că mă supăr!

Mama Ginei s-a prefăcut că primeşte cu mare plăcere acadeaua pestriţă: roşu, galben, albastru. Dar pe ascuns a pus-o îndărăt, fără ca fetiţa să bage de seamă. Astfel, dimineaţă, Gina avea să se mire şi să jure pe capul lui Pavalache, că nu-şi închipuieşte ea cum a ouat cutia altă bomboană.

Apoi, doamna Zamora a hotărît:

– De-acum, la culcare! Ţi-ai făcut rugăciunea?

– Da, mamă...

– Şi pentru tata?

– Şi...

După ce s-a lăsat învelită până la bărbie, Gina a întrebat cu vocea somnoroasă:

– Mamă, Dumnezeu chiar aude rugăciunile noastre?

– Fără îndoială.

– Le-aude şi Maica Domnului?

– Poate încă mai mult.

– Fiindcă e acilea, aproape, în icoană?

– Nu numai pentru aceasta, copila mea! Fiindcă e mamă. Simte şi ştie ce se petrece în sufletul unei mame şi al unui copil.

– Atunci, de ce nu-l ajută pe tata să se întoarcă? De ce nu-i dă permis de circulaţie? De ce n-au milă de noi?

Răspunsul însă nu l-a mai aşteptat şi nici nu l-a mai auzit copila cu ochii albaştri, numită şi domnişoara Dece, iar alteori domnişoara Parcă.

Adormise, ţinând lipită la piept pe Cleopatra, păpuşa căpătată în dar de ziua ei de la madam Palade, cucoana cea bătrână şi evlavioasă şi fără nici o pricepere când e vorba de draci. Mama Ginei s-a depărtat cu paşi uşori de lângă pătucul alb. S-a aşezat în jilţul de la gura sobei, unde focul era stins. A pus în poale ghemul de lână şi a rămas aşa multă vreme, împletind hăinuţa de iarnă pentru copila care pe degeaba se îngrijora că Dumnezeu a uitat poate de anul trecut cum se ninge. Nu uitase. Purta el de grijă copiilor.

În camera scundă se lăsase frig. Numai în candela de sub icoana Maicii Domnului, pâlpâia un sâmburaş

cald de lumină. Afară, vântul şi ploaia se zbuciumau în crengile goale. Băteau cu degete ude în geam.

Noaptea se adâncea mai nepătrunsă, mai pustie şi neagră, peste oraşul cu tusete şi oftări şi suspine.

Cu o anume vărguţă fermecată se poate pătrunde prin ziduri

Oare în câte case, în câte şi câte nu s-au culcat copiii tot cu aceleaşi întrebări pe buze?

– Mamă! Când are să ningă?

– Bunicuţo, de ce nu mai ninge odată?

– Tată, anul acesta, eu nu mai am parte să mă joc cu săniuţa?

– Mamă-mare! În calendarul matale nu scrie că ninge?

– Mămico, tu ce crezi? Dacă am să mă rog frumos lui Dumnezeu, n-are să se îndure şi să trimită iarna pe pământ?

În fiecare casă unde se află un copil, acestea au fost întrebările cu care îşi cicăleau părinţii, bunicile, surorile mai mari. Cunoaşteţi voi prea bine!

Parcă voi faceţi altfel, când se apropie cea dintâi ninsoare şi nu mai aveţi astâmpăr? Chiar dacă mi-aţi jura pe capul lui Pavalache, ca Gina, tot n-am să vă cred.

Eu ştiu însă mai multe. Ştiu şi altele.

În seara cu vânt şi cu ploaie, am auzit şi am văzut ce se petrece în fiecare casă din oraşul cel negru şi posomorât.

– Cum? De unde poţi să ştii? vă ghicesc întrebarea. Aceasta e o povestire! Aşa, numai o născocire, numai o istorie închipuită...

– Ba nu! daţi-mi voie să vă răspund. De data asta e o întâmplare adevărată. Foarte adevărată! Vă poftesc să mă credeţi. Dacă aş mai fi încă la anii Ginei şi aş avea un căţel ca dânsa, aş fi gata să jur pe capul lui Pavalache! De unde le ştiu pe toate? Hm! Să vă spun? Să nu vă spun? Hai! De hatârul vostru am s-o fac şi pe asta. Uitaţi-vă de unde şi cum le ştiu! Dar să nu destăinuiţi la nimeni. Rămâne secret între noi. Juraţi pe capul lui Pavalache?

Da? Atunci, ascultaţi!

Odată, demult, când eram copil ca voi, am căpătat eu o vărguţă fermecată de la Sfânta Vineri.

Mă aflam într-o livadă, la ţară, într-o amiază de vară. Şi era cald, cald, cald, de ardea soarele ca para focului! Şi era o tăcere, o tăcere şi o singurătate, de se auzeau numai greierii în iarbă, cântând ţiric-ţiric, ţiric-ţiric!

Numai iaca văd eu o bătrânică mică şi cu broboadă neagră, gârbovită, gârbovită, urcând dealul din greu, sprijinită într-un toiegel lustruit.

Era ostenită şi însetată. Abia îşi mai trăgea răsuflarea.

Mă reped. O ajut să ajungă până la salcia de la fântâna de piatră. O rog să stea la umbră. Scot pentru dânsa apă proaspătă şi rece, brumată, să-şi potolească setea.

Atunci s-a uitat ea lung la mine, într-aşa fel de-am înţeles eu că-i Sfânta Vineri.

Şi atunci mi-a dat ea nuieluşa fermecată, spunându-mi:

– Îţi mulţumesc, fătul meu! Să te ţie Dumnezeu până la adânci bătrâneţe! Pentru că ai fost un copil de inimă şi cu milă de bătrâneţele mele, ca să-ţi aminteşti toată viaţa de fapta ta bună, primeşte această vărguţă. S-o păzeşti ca ochii din cap!

– Dar ce să fac cu dânsa? E plină livada de nuieluşe ca aceasta...

– Ascultă, şi nu întreba!... Nu seamănă cu nici-o alta de pe lume... E o vărguţă binecuvântată de mine. Cu dânsa ai să poţi trece prin ziduri, ai să poţi coborî prin acoperişuri, ca să vezi ce fac oamenii şi să-i asculţi ce spun, atunci când cred că nu-i vede şi nu-i aude nimeni. Cu dânsa ai să poţi străbate într-o clipă codrii şi mările şi oceanele şi pustiurile, ca să ajungi unde te duce gândul...

– Cu nuieluşa asta de alun? am întrebat răsucind în mână cu neîncredere vărguţa fără frunze.

– Cu nuieluşa asta de alun. Ţi-am spus. Ascultă şi nu întreba! Purtând-o nedespărţită cu tine, ai să mai auzi ce spun frunzele şi pomii şi florile. Ai să înţelegi graiul tuturor vieţuitoarelor şi nevieţuitoarelor: păsări,

câini, broaşte, lei, cai şi melci, graiul albinelor şi-al vântului şi-al ploii... Al tuturora, fără deosebire.

– Au şi melcii un grai al lor? Vorbeşte şi ploaia? Vorbesc şi frunzele? m-am mirat eu, ca un copil prostuţ şi neştiutor ce eram pe-atunci.

– Toate au un grai tainic al lor. S-o ştii de la mine, fătul meu! Numai că oamenii nu-l pricep şi atunci cred că toate făpturile, cât şi lucrurile de pe lume, au fost lăsate de Dumnezeu fără cuvânt... Vărguţa aceasta are să-ţi arate cât de neîntemeiată e asemenea părere. Tot ce-i pe lume are un glas să-şi spună bucuria, să-şi plângă durerea, să-şi arate dragostea, să-şi amintească...

– Iar eu am să le aud? Am să le înţeleg?

– De-acum înainte ai să le auzi şi ai să le vezi toate; ai să le înţelegi cu ajutorul nuieluşei acesteia pe care am binecuvântat-o eu. Ia aminte însă, nici să n-o pierzi, nici să n-o foloseşti cumva pentru gânduri şi fapte urîte! Atunci puterea ei are să se întoarcă asupra ta, destăinuind lumii în gura mare tot ce-ai gândit rău şi ai făptuit urît. Te-aş mai povăţui ceva... Eşti tu în stare să-mi asculţi povaţa?

– Sunt, Sfântă Vineri.

– Te povăţuiesc s-o întrebuinţezi numai pentru bucuria şi alinarea copiilor, chiar atunci când vei ajunge bătrân şi cu părul alb ca mine. Tot ce te-a ajutat să afli nuieluşa binecuvântată de mine să împărtăşeşti copiilor, ca să ştie şi dânşii tainele lumii. Îmi făgăduieşti?

– Făgăduiesc.

– Acuma, rămâi cu bine, fătul meu!

Sfânta Vineri s-a ridicat de la umbra salciei de lângă fântână. I-am sărutat smerit mâna uscăţivă.

A făcut un semn asupra mea cu degetele slabe şi tremurătoare. S-a depărtat apoi cu paşi mărunţi, gârbovă, sprijinită în toiegelul lustruit.

S-a dus printre pomii din livadă, pe poteca fâneţei cu flori şi ţârâit de greieri, până ce n-am mai văzut-o cu ochii.

Dar din acea zi, nuielușa fermecată mi-a ajutat cu adevărat să aud, să văd şi să înţeleg multe.

De la dânsa am învăţat eu graiul cel tainic al frunzelor şi al pomilor şi florilor şi cailor şi melcilor; graiul ploii când se tânguieşte în geam şi şoaptele vântului, bătaia de inimă a ceasornicului când ticăie tic-tac şi tot ce alţii n-aud şi nu înţeleg, chiar dacă aud. Cu dânsa am pătruns eu prin ziduri, ca să aflu ce se petrece în casele cu uşile închise şi cu perdelele trase la fereastră. Am auzit oftaturi şi suspine. Am văzut bucurii şi ospeţe întinse. Am citit în gândul oamenilor. M-am bucurat şi m-am întristat împreună cu ei, fără s-o ştie.

Vreţi să mergeţi cu mine la fiecare casă din oraşul acela posomorît şi negru, unde copiii s-au culcat întrebând: oare de ce nu mai ninge odată?

Atunci, daţi-mi mâna! Încet, încetişor, nu tropăiţi!

Atingem uşor cu vârful nuielușei fiecare zid; iar zidurile ne lasă să pătrundem înăuntru.

N-aveţi nici o teamă! Cei de acolo nu ne aud şi nu ne văd. Avem vărguţa fermecată cu noi.

Ea ne şopteşte şi cum îi cheamă pe cei dinăuntru, cum trăiesc, ce-au făcut ieri şi ce-aşteaptă de la ziua de mâine.

Încet, încetişor, nu tropăiţi!

Vedeţi? Sunt case măreţe şi frumoase, cu trepte de marmură şi cu ferestre largi, cu parchet lustruit şi covoare catifelate pe jos, cu toate luminile candelabrelor aprinse. Sunt şi case umile, scunde, întunecoase, unde suflă vântul rece pe sub prag.

Acesta e palatul domnului Stanciu Balaban, îmbogăţit de război. Stăpânul morii şi al fabricii de cârnaţi, care are două automobile la scară, mari cât două vagoane de tren. Stanciu Balaban, tatăl lui Bobiţă, odorul răsfăţat şi înfumurat, poreclit Bosumflache, fiindcă e cel mai mofturos şi mai hârţâgos dintre toţi copiii oraşului.

Căsuţa din dreapta, cu pereţii coşcoviţi şi cu acoperişul spart de trece vântul şi ploaia prin el, e adăpostul Saftei, spălătoreasa. Văduvă nevoiaşă, mama fetiţei pe care o cheamă Lenţuca şi care acum e bolnavă, fiindcă a umblat până săptămâna trecută desculţă. N-avea cu ce să-şi cumpere încălţări. Dincoace stă Fred, băiatul avocatului. Şi dincolo, cei doi fraţi, Bâzu şi Dănuţ, elevi în şcoala primară. Mai departe, Nina; alături, Jap; în casa din fundul curţii, cu un plop la poartă, stau Diana, Săndel şi Ticu; la a treia casă, Măgârdici, marele meşter al zmeielor, vara, şi al gheţuşului, iarna, măcar că e numai fecior de coşar.

Pe urmă, la colţul pieţei, în casa cu doi lei de piatră la scară, stau cele două surori gemene, Lola şi Lala, nepoţelele lui madam Palade, care seamănă aşa de mult una cu alta, încât nici nu le-ar deosebi nimeni, dacă n-ar purta funde de altă culoare în păr. Mai este şi casa Adinei, a lui Guţă, a lui Tom, Bicu şi Cocinel.

În fiecare casă, băieţi şi fetiţe de toate mărimile şi de toate vârstele, cu feluritele lor apucături.

Unii, copii gălăgioşi şi fără astâmpăr. Alţii, sfioşi şi plini de supunere. Unii, înconjuraţi de jucării scumpe şi nou-nouţe, pe care le schimbă de la o lună la alta şi mereu mai vor altele, fiindcă s-au săturat de cele de luna trecută.

Nici nu se cunosc prea bine între dânşii. Ziua, în stradă, de obicei se privesc pe furiş. Îşi fac semne. Ar vrea să se împrietenească, să se joace, să alerge.

Unii însă n-au voie. Nu le îngăduie părinţii şi guvernantele să se înhăiteze cu copiii de pe uliţă.

Alţii, cei săraci, n-au timp. Trebuie să care pachete, să tăbârcească coşuri, să împingă roabe cu lemne, să alerge la brutărie după pâine, la băcănie după sare şi gaz, să ajute pe cei mari la necazurile lor.

Dar acum, în noaptea aceasta, nu mai este nici o deosebire între toţi. Şi cei din casele măreţe şi îmbelşugate, cu focul duduind în sobe ori cu plăcuta căldură de calorifer în odăi; şi cei din sărmanele cocioabe numai cu doi cărbuni stinşi în vatră, toţi nu-şi găsesc astâmpăr.

Înainte de a merge la culcare, înainte de a închide ochii, nu mai sfârşesc cu aceleaşi şi aceleaşi întrebări:

– Când are să ningă?

– De ce nu mai ninge?

– Mămico! N-ar fi bine să-i trimitem Maicii Domnului o scrisoare recomandată şi s-o rugăm să ne răspundă când ninge?

Toţi aşteaptă minunea unei ninsori albe şi sclipitoare, feerice, ca în poveştile de Crăciun.

Iar dacă pătrundem în case prin ziduri, multe vom vedea şi vom auzi multe

Hai să intrăm măcar în câteva case! Două sau trei. Pentru altele nu avem vreme. E târziu. Şi-i ploaie! Şi-i vânt!...

Încet! Nu tropăiţi...

Casa Ginei o cunoaşteţi acum. S-o lăsăm de-o parte. Gina doarme şi visează în pătucul alb, cu păpuşa strânsă la piept. Visează că ninge. Să n-o deşteptăm.

În clădirea cam dărăpănată şi veche de-alături, Bâzu şi Dănuţ nu s-au culcat încă.

Daţi-mi mâna!... Aşa!... Încet. Vedeţi ce uşor se trece prin ziduri cu vărguţa pe care mi-a dăruit-o Sfânta Vineri?

Băieţelul cel mai mic şi zburlit e Bâzu.

Uitaţi-vă bine la el! Vărguţa fermecată îmi şopteşte că e o cunoştinţă nouă, cu care avem să ne mai întâlnim.

Nu se poate spune că e copilul cel mai frumos de pe lume! Cam pistruiat, nasul cât un sfârc, părul ridicat în creastă, îi lipseşte şi un dinte din faţă. Zgârieturi pe

obraz, slavă Domnului! Nici nu face să le mai numărăm. Dar ce băiat inimos şi cum mai ţine la prieteni! Nu-i cel dintâi în clasă ca Dănuţ; nu-i pieptănat, îngrijit, sârguincios şi supus ca el. Deştept, însă, de scapără. Pe urmă, mai are şi hazul său! E un mucalit.

Strâmtă şi friguroasă, odăiţa! Hm! Ce spuneţi?... Pereţii afumaţi, soba rece, lampă cu lumină prea slabă. Sufragerie de oameni necăjiţi. Acolo îşi învaţă lecţiile amândoi fraţii, cu paltonaşele pe umeri.

Dincolo, în cealaltă cameră, părinţii vorbesc despre grijile lor. Chibzuiesc târguielile de la piaţă pe a doua zi. Tatăl lui Bâzu şi al lui Dănuţ a fost slujbaş mărunt şi cu leafă mică, la moara domnului Stanciu Balaban, până la începutul toamnei.

Niculae Aldea îl cheamă. Om slăbănog şi bolnăvicios, chinuit de-o tuse rea. Doctorul i-a spus să se ducă la munte, să se odihnească şi să se îngrijească. Dar domnul Balaban nici n-a vrut să audă. S-a înfuriat, bombănind:

– Cum? Dumneata pofteşti vacanţă şi plimbări? Pentru asta plătesc eu lefuri? N-am nevoie de slujbaşi bicisnici! Şi nu-mi tuşi în obraz! Vrei să mă îmbolnăvesc şi eu?

În loc să-i dea vacanţă, l-a dat astfel afară. L-a azvârlit cu neînduplecare pe drumuri, în pragul iernii. Aşa că o duc acum mai greu decât anul trecut. Vând şi amaneteaza câte un lucru din casă, scoarţe, sfeşnice, ceasornice şi inele, ca să poată plăti chiria şi să aibă cu ce trăi.

– Ne-o ajuta Dumnezeu să trecem şi peste iarna care vine! Am eu semne! spune Eleonora Aldea, mama

copiilor. Lasă-mă pe mine să le descurc toate, Niculae! Tu ia-ţi doctoriile.

E o femeie răzbătătoare şi vrednică; nu-şi pierde nădejdea.

Se scoală în zorii zilei. Se duce cu coşul în piaţă. Croieşte şi coase singură hăinuţele copiilor; îi ajută câteodată la dezlegarea problemelor mai încâlcite. Amândoi îşi iubesc copiii ca pe ochii din cap.

Vă uitaţi lung la Bâzu? Da? Vă înţeleg! Şi eu, tot la dânsul mă uitam. Urîţel, dar simpatic la culme!

Priviţi cum împinge caietul unde şi-a pregătit tema, depărtându-l pe muşamaua vânătă de pe masă! Se scarpină cu creionul în creştetul zburlit. Mâzgăleşte pe muşama un purceluş dolofan, cu coada bârligată ca un sfredel. Cască. Se întinde.

Îşi pipăie zgârietura din obraz. Se strâmbă şi se încruntă ca Ion Vodă cel Complit, statuia din piaţă.

Nu de durere, ferească Dumnezeu! Se încruntă la amintirea scărmănelii pe care i-a tras-o el lui Bobiţă Balaban, Bosumflache, de unde s-a ales cu obrazul julit când a sărit şoferul domnului Stanciu Balaban să-şi apere odorul stăpânului. Ţipa şi scheuna Bosumflache ca din gură de şarpe, de-a răsunat tot oraşul. Ce folos? Până la sfârşit, tot el s-a ales cu ocara şi morala!

Ca să nu mai gândească la aceste peripeţii şi să uite de ele, întreabă:

– Dănuţ... Oare tu nu crezi că a venit vremea să ningă?

Dănuţ, şcolar într-o clasă mai mare şi premiant întâi de când a deschis abecedarul, îşi repetă lecţia cu urechile astupate în palme:

– „Tubul digestiv şi digestia!... Orice fiinţă ca să poată trăi are nevoie de hrană. Unele fiinţe, cum sunt

ierbivorele, se hrănesc cu iarbă, fân, orz, ovăz, porumb, sfeclă"...

Bâzu îl scutură de mână:

– Hei, Dănuţ!... N-auzi? Lasă naibii tubul digestiv, iarba şi sfecla! Răspunde-mi! Ninge mâine ori nu?

Fratele lui Bâzu nici pomeneală s-audă şi să răspundă. Îi dă înainte, pe de rost:

– „Alte vietăţi, cum sunt carnivorele, se hrănesc cu carne. Omul se hrăneşte cu vegetale şi cu carne"...

– Ho!... Opreşte, Dănuţ! strigă Bâzu, zguduindu-l mai zdravăn. Opreşte, ierbivorule! Cum îţi vine ţie să crezi în palavrele din carte? Adică noi ne hrănim şi cu carne? Suntem şi carnivori? De trei săptămâni nu ne-am mai înfruptat din friptură. Tot cartofi şi fasole! Aşa că schimbă lecţia. Omul este un animal fasolivor şi cartofivor... Asta s-o spui când te-o asculta poimâine...

– Lasă-mă în pace, Bâzule! rosteşte Dănuţ necăjit. Ce te-a apucat? Ţie îţi vine să râzi şi eu n-am isprăvit cu tubul digestiv...

– N-a isprăvit nici tubul digestiv cu noi. Ia-n auzi ce mai ghiorăie de foame! Strigă carne!... Sunt tub digestiv de carnivor! Daţi-mi carne, friptură, sarmale, şniţel, fleică în sânge, chifteluţe marinate! Daţi-mi pârjoale moldoveneşti!

Dănuţ nu face nici un haz.

Încreţindu-şi fruntea de încordare, încearcă s-o ducă mai departe cu lecţia sa:

– „Din gură, alimentele trec prin înghiţire într-o ţeavă numită esofag"...

– Domnule Esofag! nu-l slăbeşte Bâzu. Hei, domnule Esofag! Ce-ai zice să-i tragă mâine o ninsoare numărul unu?

De data aceasta, Dănuţ a uitat şi el de esofag, de tubul digestiv, de ierbivore şi de carnivore. A închis cartea şi glăsuieşte cu însufleţire:

– Ah! Bâzule! Dacă ar ninge mâine, ţi-aş arăta eu ţie că mai ştiu şi altceva decât esofag şi tub digestiv! I-am trage o luptă grozavă cu bulgări de zăpadă! Şi am porni-o la săniuş! Tu nu ştii cam pe unde e sania noastră?

– Hehei!... Să fii dumneata sănătos, domnule Esofag! Gata pregătită! Am frecat rugina tălpilor. Am pregătit şi patinele!

– Şi patinele? Atunci numai să ningă odată! Ne-am mai încălzi afară, de frigul din gheţăria asta de casă. Din pragul celeilalte camere, Eleonora Aldea i-a auzit. Şi-a stăpânit oftatul şi spune:

– Hai! Treceţi la culcare, băieţi! Vă ia frigul.

– Mai am de repetat lecţia de intuiţie, mărturiseşte Dănuţ, ca un elev model ce este.

– Da! El e cu esofagul! râde Bâzu. Şi cică noi am fi carnivori. Ca să vezi ce minciuni gogonate învăţăm noi din carte, mamă! Apoi, chiar că mai bine să ne culcăm şi să visăm că ninge cu sarmale şi cu ardei umpluţi!

– Bâzule! Ce drăcovenii îţi mai tună prin cap? îl dojeneşte cucoana Eleonora, stăpânindu-şi râsul, cum îşi stăpânise adineauri oftatul.

– Iartă-mă, mamă! se apără Bâzu pocăit. Nu sunt eu de vină. Esofagul şi tubul nostru digestiv şniţele, sarmale şi ardei umpluţi visează...

– Al tău! Esofagul tău! se leapădă Dănuţ.

– Fie şi aşa! Numai al meu. Tu eşti ierbivor. Ai să ajungi Daniil Sihastrul! Ai să capeţi premiul întâi şi la post. Premiul întâi cu cunună de ridichi. Îţi place să te hrăneşti cu rădăcini şi cu ierburi, ca schimnicii din

peşteri şi ca madam Palade. A ta are să fie împărăţia cerurilor şi a sfeclelor!

– Bâzule! îl ameninţă cucoana Eleonora cu degetul ridicat. Ia-ţi seama la gură, că până la împărăţia sfeclelor ai s-o sfecleşti cu mine!

– Mamă, recunosc! Sunt un copil mizerabil. Îmi pare rău că am vorbit aşa. Nu despre fiul tău iubit, Daniil Sihastrul! Ci regret că am vorbit aşa despre ninsoarea noastră. Nu-mi trebuieşte nici un şniţel, nici o sarma. Renunţ! Le dau pe toate pe-o ninsoare... Numai să ningă! Să ningă cum se ninge, cu nişte fulgi mari... mari cât sarmalele... măcar cât perişoarele cu smântână...

– Adică oricum o dai şi-o răsuceşti, tot o ninsoare de frupt* visezi, jupâne Flămânzilă? luă aminte Dănuţ, sever ca un domn profesor pe catedră.

– De frupt, de post, numai să ningă, jupâne Daniile Sihastru!

– Ia isprăviţi! Ce vă tot ciorovăiţi cu jupâne şi jupâne, ca la piaţa mare? îi îndemnă cucoana Eleonora. Strângeţi-vă caietele şi cărţile. La culcare! Acum e prea târziu şi prea frig. Vă trezesc eu, mâine dimineaţă, să vă repetaţi lecţiile. Mai ales că mâine e sărbătoare. Aveţi toată vremea.

Uitându-se la zugrăvelile de pe muşama, se minună supărată:

– Ce văd, Bâzule?... Tot nu te astâmperi? Nu te-am poftit o dată pentru totdeauna să nu mai mâzgăleşti masa cu drăciile tale? Ca să am ce şterge după tine!

– Le şterg eu, mamă. Păcat însă de mândreţea asta de purceluş! Phiiu! Ce fain i-ar mai fi stat lui fript la

---

* De dulce.

cuptor! Cu cojiţă rumenă, colea, să trosnească în dinţi. Îmi lasă gura apă ca burlanele de-afară...

Bâzu a şters foarte melancolic purceluşul cu coada sfredel.

– Mamă!

– Ei, ce mai vrei, Bâzule? Iar ceva cu de-ale mâncării? M-ai speriat! Ai să-mi mănânci şi urechile!

– Dac-ar fi pe mâncat urechi, m-aş adresa lui Bobiţă Bosumflache! Tot sunt mari şi dezbârnate ca nişte torţi. Dintr-o pereche iese piftie pentru o familie întreagă. Dar altceva voiam să spun, mamă! De data asta vorbesc serios.

– Să mai aud şi asemenea minune!

– Pe onoarea mea! F. F. F. serios! Mamă, tu care ştii atâtea, spune drept. Are să ningă mâine ori nu? N-ai semne?

Tiptil, tiptil să intrăm şi în cocioaba Saftei, spălătoreasa cea văduvă.

Uuuuu! Aici e şi mai frig, şi mai întuneric, şi mai strâmt!

Lenţuca zace în patul de scândură tare, pe mindirul de paie, învelită cu o pătură aspră. Tuşeşte. Geme. Aiurează prin somn. Strânge însă şi ea la piept o biată păpuşă de cârpe, pe care şi-a făcut-o singură. La picioare s-a încolăcit Ţuşca, pisica tărcată şi slabă ca o stafie de mâţă.

De-o săptămână boleşte Lenţuca aşa. Doctor nu le-au dat mâna să cheme. Nici să cumpere doctorii.

Safta avea de primit bani de la domnul Stanciu Balaban, pentru mai multe zile de lucru. Dar când s-a dus să-şi ceară plata, domnul Stanciu Balaban s-a stropşit după năravul său:

– Nu mă plictisi! N-am timp! Treci în altă zi!

– Mi-e fetiţa bolnavă, domnule Stanciu.

– Şi ce mă priveşte pe mine? Soiul rău nu piere!

– E dreptul meu, domnule Stanciu. Pentru munca mea...

– Aşteaptă!...

– De ce să aştept? Nu cer de pomană.

– Mai eşti şi obraznică? Ieşi afară!

A repezit-o pe scări, afară. Aşa că Safta şi-a îngrijit copila bolnavă fără doctor şi doctorii de la farmacie. Cu leacuri băbeşti şi unsori. Mai multă omenie a arătat mătuşa Zamfira, mama coşarului, bunica lui Măgârdici; în fiecare zi, a venit să-i aducă ba o ulcică de lapte, ba buruieni uscate pentru ceaiuri de tuse.

Acum, Safta spală în albie, lângă vatră, un maldăr de rufe. Rufele de la casa domnului avocat Leca Mateescu, tatăl lui Fred. Sunt cămăşi subţiri şi scumpe de mătase. Cearşafuri de olandă. Feţe de masă cu broderie rară. Lenjeria şi ciorapii şi batistele doamnei Eliza Mateescu, toate gingaşe şi străvezii ca pânza de păianjen. Pică de somn şi de osteneală, dar nu se lasă. Vrea să se înfăţişeze luni cu toate frumos împăturite, călcate, orânduite; să capete plata şi să poată aduce un doctor în sărmana lor cocioabă.

Din când în când, îşi scoate mâinile înroşite din leşie, le şterge cu şorţul, se apropie şi pipăie fruntea bolnavei din pat. Copila scânceşte prin somn. Deschide ochii şi spune:

– Mamă... Visam că ninge... Dar nu-mi era frig... Aşa de frumos ningea! Şi eu mă jucam în zăpadă.

– Dormi, Lenţuco!... Închide ochii şi dormi.

– Încă nu, mamă. Să-ţi spun mai întâi tot... Ascultă! Nu-mi era frig... Aveam ghetuţe noi. Aveam şi şoşoni. Prindeam fulgii ca pe fluturi. Ştii tu, ca fluturii cei albi de astă-vară! Mamă, eu n-am să mor? Am să mai văd eu ningând anul acesta?

Safta îşi ascunde ochii în care au podidit lacrimile. Ţinând palma opărită de leşie pe fruntea copilei, o îndeamnă:

– Taci şi dormi, Lenţuco!... Dormi... Iar mâine ai să te trezeşti sănătoasă.

– Şi are să ningă, mamă?

– Dacă o vrea Dumnezeu, are să ningă.

– Şi am să mă pot juca în zăpadă?

– Cu voinţa lui Dumnezeu, da, Lenţuco...

– Şi am să capăt ghetuţe?

– Ne-o purta marele Dumnezeu şi de grija asta!...

– Cum, mamă?... Dumnezeu are prăvălie de ghete?

Safta nu zâmbeşte la asemenea întrebări, ca mamele altor copii. Ca mama Ginei ori a lui Bâzu. Ea nu mai ştie să zâmbească. I s-a împietrit chipul îmbătrânit înainte de vreme.

Răspunde oftând:

– N-are prăvălie de ghete. Nici fabrici şi mori ca domnul Stanciu Balaban. Are altceva, Lenţuco! Dumnezeu are grijă de cei pe care-i prigonesc şi-i nedreptăţesc oamenii.

– Atunci, nu ne uită, mămico?

– Nu!

– Şi ne trimite ghete, ninsoare, tot ce dorim?

– Da... Închide ochii şi dormi.

– Atât de mult doresc să mai văd o dată ningând, mamă!... Nici nu-şi închipuie Dumnezeu, cât doresc! Dacă ar şti, s-ar îndura...

Aşa e că se află multă durere şi suferinţă pe lume?

Iată de ce folosesc eu foarte rar vărguţa cea fermecată de la Sfânta Vineri, ca să trec prin ziduri cu puterea sa! Mă întorc acasă prea întristat, după câte mai văd şi câte mai aud.

Nu-mi găsesc somnul.

Mai degrabă îi cer ajutorul, când ajunge vremea să pricep graiul frunzelor şi al florilor, al melcilor şi al cailor, ciripitul păsărilor, ţârâitul greierilor şi susurul izvoarelor. Acelea sunt mai dulci şi mângâietoare. Mai blânde. Mă fac să uit pentru o clipă durerile şi mâhnirile oamenilor. Să mă tem mai puţin pentru bucuriile lor aşa de trecătoare şi ameninţate. În astă-seară v-am luat însă cu mine din casă în casă, fiindcă nuieluşa mi-a murmurat în ureche că toate au să sfârşească o dată cu bine.

Pentru fiecare faptă mi-a spus că se află şi o răsplată. Pentru fiecare durere, o alinare. Chiar pentru greşeli şi păcaturi, o iertare.

Domnul Stanciu Balaban are un odor după chipul şi asemănarea sa

N-aţi ostenit? Nu vi se închid ochii de somn?

Dacă nu, hai să-i mai tragem o raită şi în faimosul palat al domnului Stanciu Balaban!

Mare căsoiul, ce ziceţi? Mare, înalt, cu scări late şi balcoane aurite, cu turnuleţe şi uşi uriaşe de stejar; dar fără nici o noimă. Plin de scumpeturi, de covoare, preşuri, fotolii şi oglinzi; dar fără nici un haz.

Luaţi seama să nu lunecaţi pe treptele lucioase de marmură şi pe parchetul lustruit. Să ne ştergem bine pe picioare! Să nu pipăim cu mâinile ude draperiile de pluş. Aici avem de-a face cu nişte persoane foarte simandicoase şi ţâfnoase, pe care nu le mai ajunge nimeni nici cu prăjina la nas.

Domnul Stanciu Balaban a uitat când avea o cârciumă la bariera oraşului şi când îl luau muşterii la rost, fiindcă îl prindeau înşelând la măsură. Se preface a nu şti că s-a îmbogăţit şi că se mai îmbogăţeşte încă pe spinarea altora, din truda altora, din foamea lor, cântărind strâmb, prefăcând mărfurile, jefuind, înşfăcând cu hapca din dreapta şi-n stânga, bucurându-se de banul văduvelor şi orfanilor.

Acum nu-şi mai încape în piele. Nici în haine. Îl strâng pe burtă.

Se plimbă cu mâinile la spate, cu o ţigară groasă de foi în colţul gurii. Păşeşte foarte măreţ pe covoarele moi şi se priveşte plin de sine în oglinzile mari de cristal.

E roşcovan. Umflat cu ţeava. Sătul. Abia s-a ridicat de la masă.

Purceluşul a fost bine fript. Ficatul de gâscă, cu un sos grozav. Vinul, neprefăcut; nu ca la cârciuma sa de odinioară. Toate din belşug. Toate servite pe tăvi de argint, în pahare delicate, pe-o faţă de masă albă ca zăpada.

Şi-a descheiat nasturii de la vestă.

Din mers îşi admiră tablourile agăţate pe pereţi, fotoliile largi, învelite în piele roşie, casa de fier.

Uşa de la camera lui Bobiţă e deschisă. Ia să ne iţim puţin şi să punem în lucrare vărguţa noastră!

Vedeţi ce bine seamănă odorul cel răzgâiat cu domnul Stanciu Balaban?

Tot aşa, cu ochii mici, ca de godac. Ca ochii purcelului zugrăvit de Bâzu.

Numai că Bobiţă n-a mâncat la masă nici pe-a zecea parte cât domnul Stanciu Balaban; a frunzărit bucatele strâmbând din nas. Era sătul dinainte. Cu ifose dezgustate, lăsa pe farfurie tot ce-ar fi îndestulat pe-o săptămână amarnica poftă de carnivor pus la post a simpaticului nostru Bâzu. Purcelul fript în cojiţă să trosnească în dinţi, aşa cum îl visa Bâzu; purcelul de pe tavă, nu dintr-un desen pe muşama; purcelul acela nu i-a plăcut. Vroia prepeliţe. Sau măcar curcan. Nu i-a plăcut nici ficatul de gâscă. Nici prăjiturile nu i-au plăcut. Vroia tort de migdale, nu de nuci. Fructele i s-au părut prea acre. Struguri! Nici nu vrea să vadă în ochi strugurii! Toată lumea mănâncă struguri. Şi ce fel de portocale erau acelea, aşa de mici? El voia portocale roşii, voia ananas, voia piersici de California în cutii cu vată, fructe cum nici nu se mai află pe lume. Portocale cât pepenii! Fragi în luna lui decembrie. Ar vrea cireşe albastre, pere violete şi nuci cu miezul de caramele.

Nu-i plac nici jucăriile. Cele o sută şi una.

S-a săturat de ele. S-a săturat şi de odaia lui cu mobile ca la cinematograf şi cu zugrăveli din basmul Păsării măiestre, pe pereţi.

S-a sculat din mijlocul jucăriilor risipite pe covor. Se uită scârbit la ele. La ursul de pâslă, la maimuţa care

face tumba, la cuburi, la soldaţii de plumb, la cele patru mingi de toate mărimile, la aparatul de cinematograf, la trenul cu şine, gări şi tuneluri. Loveşte cu piciorul în automobilul galben cu resort. Intră în biroul domnului Stanciu Balaban, declarând foarte plictisit:

– Papa! Vreau alt automobil!

– N-ai vreo trei, până acum, Bobiţă?

– Şi ce-i dacă am? Vreau altul... Unul roşu...

– Bine, Bobiţă! încuviinţează domnul Stanciu Balaban, scoţând ţigara groasă din gură şi slobozind pe nas nişte nori de fum ca din coşul fabricii sale de cârnaţi. Vei avea un automobil roşu!

– Când, papa? Vreau mâine!

– Mâine, nu se poate, Bobiţă dragă. E sărbătoare. Toate prăvăliile sunt închise.

– Vreau să fie deschise, papa! Tu eşti prieten cu prefectul! Şi nu spuneai că poliţaiul Carapancea face sluj la scara ta? Cere-le să dea ordin şi să le deschidă. Vreau automobilul cel roşu din vitrina magazinului *La paradisul copilului de elită!*

– Bine, Bobiţă. Vom încerca. Ar fi momentul să te duci la culcare.

– Maman cum nu se culcă? se bosumflă Bobiţă Bosumflache. Stă în salon şi joacă cărţi cu alte cuconeturi de-ale ei. Bea cafele şi lichioruri. Nu mă culc nici eu!

Domnul Stanciu Balaban a apăsat pe butonul soneriei. A chemat guvernanta şi vorbeşte cu alt glas, aspru, schimbat, poruncitor, nu cu blândeţea pe care o păstrează numai pentru scumpul său odor:

– Edit! Invită-l pe Bobiţă la culcare! Eu să am grija asta?

– Dar nu vrea, domnule Stanciu.

– Ia-l cu binişorul!

– Nu vreau să ştiu de nici un binişor! Nu mi-e somn! se împotriveşte Bobiţă, smucindu-se din mâna guvernantei şi pocnind-o cu călcâiul peste vârfurile pantofilor, gata să-i strivească degetele.

Edit închide ochii de durere. Se stăpâneşte însă şi îl roagă:

– Dragă Bobiţă... Fii cuminte şi hai să te-adorm! Am să-ţi istorisesc o poveste frumoasă, frumoasă...

Bobiţă se strâmbă şi scoate limba la guvernantă:

– Ştiu eu ce fel de poveste frumoasă, frumoasă! Fac pipi pe poveştile tale... Acelea sunt poveşti frumoase? Numai istorii cu derbedei săraci, rufoşi, bolnavi şi care se vaită de foame. Eşti o proastă, iar poveştile tale sunt nişte prostii. Vreau alte poveşti. Papa, comandă la fabrica ta altfel de poveşti, speciale, de lux.

Domnul Stanciu Balaban n-a auzit bine ce-i cere Bobiţă.

Se gândea la afacerile sale. A făgăduit deci, ca de obicei:

– Bine! Am să comand!

Uitase că are numai fabrici de cârnaţi, nu şi de poveşti. Uitase că mai ales fabrica acolo nu marfă de calitatea întâi, cinstită şi bună, ci cârnaţi din resturi putrede şi rău mirositoare pentru oamenii nevoiaşi; căci din jăcmăneala celor nevoiaşi şi din foamea lor îşi trăgea el bogăţia.

Dar ca şi Bobiţă, aşa era de deprins să facă tot ce vrea, încât n-ar fi răspuns altfel, chiar dacă ar fi fost mai atent la întrebare. Tot aşa ar fi zis:

– Perfect! Voi comanda!

Şi poate că ar fi tocmit de îndată pe cineva să fabrice poveşti de lux pentru Bobiţă, numai cu zâne, prinţişori în hlamide, palate de cleştar, poduri de argint, grădini cu flori de mărgăritare şi cu mere de aur.

Deocamdată s-a uitat la ceasul său de aur priponit cu un lanţ cât degetul atârnând pe burtă. A înălţat din sprâncenele groase ca două omizi şi a repetat cu voce suavă, de mirare la un om atât de burduhănos şi de obicei atât de răstit:

– E ora culcării, scumpul meu Bobişor!

– Ei şi?

– Te-aşteaptă baia.

– N-are decât s-aştepte!

– Ştii că mâine facem o plimbare cu automobilul la moşie. Încearcă să dormi!... Vreau să fii odihnit.

– Iar eu mâine vreau să ningă , papa! Auzi, tu?

– Aceasta nu mai pot eu s-o comand, nici la fabrică, nici la moară! a răspuns domnul Stanciu Balaban, cu un fel de părere de rău.

– Dacă vreau eu! Vreau să ningă, şi gata! Ce fel de om mare şi tare eşti tu, dacă nici atâta nu poţi, papa?

Aprinde altă ţigară. Se instalează la birou, răsfoieşte însemnările calendarului, se mai descheie încă la un nasture, pune mâna pe telefon.

Înainte de a suna, se răsuceşte în fotoliul larg şi puhav de piele, ordonând guvernantei:

– Edit!... Vreau să rămân singur! Am chestiuni importante pentru mâine... Am nevoie de linişte. Fă-ţi datoria!

– Nu vedeţi că nu m-ascultă, domnule Stanciu? Ce pot să fac?

– Aceasta nu e treaba mea! Pentru ce te plătesc?

– Mă duc s-o chem pe doamna.

– Nici defel! N-o deranja. Ştii cât de nervoasă e când pierde la cărţi! Descurcă-te singură!

Guvernanta încearcă să se descurce singură, blestemându-şi ziua în care s-a născut. Şi nu-i daţi oare dreptate?

Uitaţi-vă! Ah! Numai uitaţi-vă cum se zvârcoleşte domnişorul Bobiţă Bosumflache!

S-a învineţit şi a făcut spume la gură. Dă din mâini şi din coate. Loveşte în biata guvernantă îngălbenită de durere. Zvârle cu picioarele în jucării, a spart o vază de flori, se agaţă cu unghiile de birou, de fotolii, de casa de fier, de clanţa uşii.

Haina de catifea s-a mototolit, guleraşul de dantelă e ferfeniţă, nasturii smulşi se rostogolesc pe parchet şi pe covoare.

Bosumflache se sclifoseşte şi zbiară:

– Nu vreau să mă culc!... Vreau să-mi promită papa că mâine ninge!... Vreau să ningăăă!... Vreau zăpaaadăăăă!...

Uşa s-a închis în sfârşit.

Domnul Stanciu Balaban a rămas singur în biroul său înalt şi larg, cu tablouri în rame aurite şi covoare moi, catifelate.

Aşază ţigara de foi pe marginea scrumierei.

Surâde în sine: «Ce băiat cu voinţă mai e şi Bobiţă ăsta!... Îmi seamănă. Ştie să vrea. Îşi impune voinţa!... Are s-ajungă departe. Numai cine ştie să vrea biruie în viaţă!»

A ridicat pâlnia telefonului şi începe să dea ordine pentru cumpărarea de porci, pentru vagoane de porumb şi de grâu.

– Alo! Alo! Luaţi notă! De luni urcăm preţurile! ... Da-da!... Urcăm preţurile!... Nu mai înţeleg românește?... Se apropie iarna şi oamenii nu vor avea încotro... Vor fi nevoiţi să plătească! Ce? Alo!... Ştiu eu mai bine ce spun!... Foamea e cel mai credincios client

al nostru... Cum ai zis? E multă sărăcie? E multă mizerie?... Tocmai!... Ce mă priveşte pe mine sărăcia şi mizeria?... Eu n-am societate de binefacere!... Eu am moară şi fabrică, domnule!... Am hotărît; hotărît rămâne!... Executaţi!... Vreau! Ce, oare nu am dreptul să hotărăsc ce vreau eu la moara şi la fabrica mea?... Alo!... Nu permite legea? Care lege?... Nu cunosc nici o lege! La fabrica şi la moara mea, voinţa mea e lege, domnule! Acum o ştii?... Nu mai discuta! Scurt! Vreau!... Am spus!...

Prin perete şi prin uşă, tot se mai aude zbierătul lui Bobiţă, ca un ecou...

– Vreau!... Vreau să ningăăă!... Vreau zăpaaadăăă!... Vreau!... Vreau!...

Le-aţi văzut toate, dragii mei? Le-aţi auzit toate? V-aţi încredinţat de puterea vărguţei fermecate, care ne-a înlesnit să pătrundem în fiecare casă, fără ca nimeni să ne simtă?

Acum toţi copiii din oraşul cel negru şi posomorît dorm şi visează. Numai părinţii încă nu s-au culcat. Unii întârzie ca să vorbească despre grijile lor. Alţii, ca să gândească la ele în singurătate şi tăcere.

Mama Ginei tot mai împleteşte la gura sobei cu focul stins.

Safta, spălătoreasa, tot mai zoleşte rufele de zor, tot mai oftează şi tot mai aruncă mereu ochii la patul bolnavei. Părinţii lui Bâzu şi Dănuţ tot se mai sfătuiesc cam ce-ar mai putea vinde şi amaneta, ca Bâzu să nu se mai plângă, când în glumă, când în serios, că a ajuns ierbivor, fasolivor şi cartofivor. Aşa din casă în casă, din stradă în stradă.

Chiar domnul Stanciu Balaban tot nu se mai liniştea. Se ridica de la birou şi se aşeza iarăşi în fotoliu. S-a mai plimbat o vreme cu mâinile la spate. Punea la cale

în cap altă afacere. Cum să cumpere încă o moară. Îl plictisea şi o chestie neplăcută. De trei ori a vorbit la telefon cu avocatul Leca Mateescu, tatăl lui Fred, ca să-l apere într-un proces pentru speculă.

– Are să te coste cam mulţi bani! l-a anunţat avocatul prin telefon.

– Plătesc!... Treci mâine dimineaţă pe la mine. Plătesc şi am să-mi scot eu banii!... Ha-ha!... Mi-i scot eu cu vârf şi îndesat!

Fără îndoială că avea să-i scoată cu vârf şi îndesat! Mai ales dacă se vesteşte iarnă grea şi cu lipsuri pentru norodul cel nevoiaş.

Domnul Stanciu Balaban a deschis casa de fier. A numărat teancurile de bani. Şi-a frecat mâinile cu încântare.

Dorea şi el să ningă, să viscolească, să coboare asupra oraşului o iarnă cumplită cum nu s-a pomenit încă.

Dar pentru alte pricini şi socoteli. Nu pentru bucuria nevinovată a copiilor.

Bang-bang! a sunat de douăsprezece ori ceasornicul catedralei în noapte. Bang-bang...

În sfârşit s-au culcat toţi, amânându-şi grijile şi planurile lor pe-a doua zi. Însă cu ele au adormit, ca să-i prigonească prin somn şi prin vis.

Căci prin somn şi prin vis, tot se mai tocmeau pentru un car de lemne, mai alergau după doctor, se mai căzneau să înjghebe plata chiriei; dl. Stanciu Balaban nu-şi mai potolea nesaţul, cumpărând mori, fabrici, case.

V-am spus doar că era cel mai părăsit de Dumnezeu oraş de pe lume, într-o noapte urîtă, cu tuse şi ploi şi nesuferite necazuri.

Ce minune ar fi putut oare să aline păsurile oamenilor care-i rodeau ca un ghimpe în inimă? Ce minune să le încălzească sufletele zgribulite de asprimile vieţii, de

nedreptăţi, de duşmănii? iar pe alţii, de lăcomia banului? Mulţi nu mai aşteptau nici un fel de minune, fiindcă demult nu mai credeau în ele.

Dar o minune tot se pregătea, fără ştirea şi fără voia oamenilor. Întru bucuria copiilor. Fiindcă dânşii, copiii, Gina şi Bâzu şi Dănuţ şi Lenţuca şi alţii o sută credeau într-o minune şi o aşteptau.

Târziu, după miez de noapte, când toţi dormeau, a început să ningă. Într-o mare şi tainică tăcere, peste oraşul cel negru s-a aşternut o vrajă albă de basm.

Sub zăpada cea albă,
s-a ascuns tot ce fusese negru,
posomorât şi urît

Gina a tras perdelele la o parte. Şi a rămas încremenită.

– Aaaa!... încercase să scoată un strigăt de uimire, de bucurie, de fericire.

Dar îi încremenise şi glasul pe buze. Îi tremurau ochii în lacrimi. Chiar zvâcnirile inimii s-au oprit în piept.

O durea, da! Parcă o durea atâta fericire! Parcă-i răpise graiul atâta bucurie!... Aşa de feeric arăta mult-aşteptata minune! Întrecea tot ce-şi închipuise ea vreodată, tot ce-a visat, tot ce-şi amintea de anul trecut. Alb, alb, numai alb...

O albă, sclipitoare şi nepământeană privelişte, de pe alt tărâm.

Albe erau acum acoperişurile cele urîte şi negre de ieri. Albe strada, piaţa, grădina publică, turla catedralei cu ceas, casa din faţă. Albi copacii cu ramurile încovoiate sub cununa florilor albe de nea. Albi stâlpii de telegraf, sârmele prefăcute în albe ghirlande. Alb cerul, pământul, oraşul; alb tot, toate albe.

Ninsoarea albă primenise lumea învăluind-o într-un giulgiu proaspăt şi fraged, afânat, moale, pufos, de vată. Era o lume nou-născută, curată şi albă, luminoasă, neatinsă de paşi, nepângărită de mâini.

Fulgii pluteau, fluturau, se legănau, întârziau în aer să mai ţese perdeaua albă şi străvezie înainte de a se aşterne pe streşini, pe crengi, pe umerii statuii din piaţă.

Undeva au răsunat argintiu zurgălăi sprinteni de sanie. A lătrat şi un zăvod. Dar nu scheunatul cel jalnic al câinelui oropsit şi flămând , fără stăpân, de-aseară. Un lătrat puternic, voios, bucuros: „Hau-hau!"

Inimioara Ginei a început să bată în piept, după zvâcnita oprire de adineauri. S-a frecat la ochi cu teamă. Dacă e numai o zăpadă amăgitoare din vis?

Vraja cea albă nu s-a risipit însă. Nu era nici basm, nici vis. Ningea cu adevărat. Ningea cu fulgi mari şi deşi, care pluteau, se învălmăşeau, zburau, fluturau uşori, jucăuşi, sclipitori.

Jos, sub geam, Pavalache, cu gura căscată şi cu limba spânzurând ca o panglică roşie sărea, zburda, făcea

tumbe, alerga să prindă câte-un fulg din zbor: Clanţ-clanţ!

Abia atunci şi-a căpătat Gina glasul şi a izbucnit într-o chemare care a răsunat în toată casă. Abia atunci a început să bată din palme, aplaudând feeria de-afară:

– Ninge!... Mamă, ninge!... Vino să vezi, mamă, cum ninge!

Mama Ginei s-a apropiat cu paşii săi uşori. Şi a privit tăcută, alături de dânsa, afară, pe geam.

– Tu nu spui nimic, mamă? a întrebat Gina. Tu nu te miri?... Nu te bucuri?

– Mă bucur.

– Nu se vede, mamă!

Mama Ginei a zâmbit cu obrazul luminat de strălucirea albă a zăpezii. Părea mai tânără. Avea şi ea ochii umezi de fericirea copilei.

Dezmierdând buclele fetiţei cu degetele lungi şi subţiri, vorbi încet:

– Mă bucur în felul meu, Gina! Ai vrea să mă vezi bătând din palme şi strigând ca tine? Mă bucur mai ales de bucuria ta... Atât îmi ajunge!

– Cu aşa de puţin te mulţumeşti tu?

– Aceasta se numeşte puţin, Gina? Pentru o mamă e totul. De altfel, am ştiut că ninge încă de astă-noapte, târziu... Când m-am culcat, începuse a fulgui.

Gina s-a răsucit pe loc şi a ridicat ochii albaştri, foarte indignată:

– Cum, mamă? Ştiai şi nu m-ai trezit din somn să-mi spui? Să-mi arăţi?

– Dormeai atât de adânc, Gina!... Ar fi fost păcat.

– Ba mai bine zi că ai păstrat pentru tine! lungi botişorul fetiţa. Anume ai stat până târziu, ca să vezi numai tu cum începe să ningă!

Doamna Elena Zamora se uita la copacii ninşi, fără să pară şi ea foarte indignată de asemenea nedreaptă învinuire.

Dimpotrivă, zâmbea în colţul buzelor, prefăcându-se mirată de altceva:

– Aseară, parcă spuneai că sunt o sfântă, domnişoară Parcă? Acum te-ai încredinţat că mă cunoşteam eu mai bine decât madam Palade? Nu numai că nu-s sfântă şi soră cu Maica Domnului. Sunt o mamă rea şi egoistă! Pândesc să treacă miezul nopţii, prin frig şi prin întuneric, înadins, ca să mă ascund de copila mea şi să ştiu numai eu când începe să ningă.

Gina îi căută în ochi şi rosti cu îndoială:

– Asta n-o mai cred eu, mamă!

– N-oi fi crezând-o, dar o strigi în gura mare! o necăji doamna Elena Zamora, zâmbind mai departe.

– N-am strigat... Am spus mai încet! încercă Gina, ca întotdeauna, s-o dreagă. Am strigat tare, numai de bucurie că ninge, când te-am chemat să vii şi tu să vezi.

– Tocmai! În loc să vorbim despre ce-am făcut eu astă-noapte, bucură-te de ninsoarea ta, Gina. Ţi-a ascultat Dumnezeu rugămintea. Să sperăm că va asculta-o şi pe cealaltă, din fiecare seară.

Pe obrazul Elenei Zamora a trecut o umbră.

Poate din nou se gândea la tatăl Ginei, pierdut fără urmă în război. Poate se gândea că dacă e viu şi prizonier, pe-acolo unde se află, acum sunt viscole şi troiene, încât suferă de ger şi de lipsuri. Iar dacă e mort, cumva, acum ninge peste mormântul lui singuratic de departe, unde nu-i nimeni să-l plângă şi să-i pună flori la crucea acoperită de zăpadă.

Dar umbra mâhnitelor îngândurări n-a durut mult. S-a şters. S-a dus. Era mai puternică lumina sclipitoare

de afară. Şi mai puternic era neastâmpărul bucuros al Ginei.

Fetiţa a bătut cu degetul în geam. Pavalache a înălţat ochii şi a dat vesel din coadă:

– Bună dimineaţa, cam pe la amiază, leneşo!

– Mamă, pot să deschid puţin fereastra? întrebă Gina. Aş dori să vorbesc cu Pavalache. Nu-l înţeleg ce spune.

– Bine, dragă Gina! Numai să-ţi pun o haină pe umeri, ca să nu răceşti...

Doamna Elena Zamora şi-a ajutat copiliţa să îmbrace un hălăţel gros şi a deschis ea geamul. De afară a năvălit un val de aer proaspăt şi răcoros, jilav; s-au rătăcit şi câţiva fulgi.

– Domnule Pavalache! strigă Gina, aplecată pe marginea ferestrei.

– Prezent! a răspuns căţelul, clătinând din coadă.

– Cum te simţi?

– Admirabil! Nu vezi ce minune a lui Dumnezeu e afară?

– Te-ai trezit demult, Pavalache?

– Oho!... Ce, sunt un leneş ca tine?

– Te poftesc să nu mă faci leneşă! Am fost ocupată cu un vis. Visam împreună cu Cleopatra că ninge. Dar nu se compară cu ce văd acuma!

– Cred şi eu!... Cleopatra unde-i?

– Vai! Am uitat de dânsa. Stă şi doarme în pat ca-o leneşă. Ea e leneşă! Habar n-are de zăpada asta. Mă reped s-o deştept şi s-o aduc.

Gina a fugit până la pătucul alb, unde Cleopatra, păpuşa cu rochiţa roşie, dormea cu faţa în jos şi cu o pernă deasupra. A trezit-o şi a aşezat-o pe pervazul ferestrei ca s-o bată ninsoarea în obraz.

– Îi place şi ei! se înveseli Pavalache. Uite ce ochi miraţi mai cască! Înveleşte-o la gât să nu tuşească!

– Ai dreptate! mărturisi Gina, înnodând o batistuţă la gâtul păpuşii. Nu ştiu încă să fiu o mamă cu grijă, ca mămica. Ţie nu ţi-e frig, Pavalache?

– Cu blăniţa pe care o am, nici nu-mi pasă! Voi ce clociţi în odaie? Poftiţi aici, la joacă. Ia priviţi!

Pavalache a început a se tăvăli în zăpadă. Se rostogolea, se scutura, strănuta gâdilat în nări, prindea fulgii în gură: clanţ-clanţ!

– Mamă! Pavalache are să înfulece toată ninsoarea! se îngrijoră Gina.

– N-avea nici o teamă, că-ţi mai rămâne şi ţie! Este destulă.

Mama Ginei zâmbea. Fetiţa încerca să prindă şi ea cu buzele câte-un fulg plutitor, rătăcit în casă. Dar ninsoarea se topea repede pe gene, în păr, pe obraz.

– Nu aşa! lătră Pavalache scandalizat de-afară. Mă faci de râs! Nu te pricepi deloc în chestia asta! Uită-te la mine: hap-hap! Doi fulgi dintr-o înghiţitură. Clanţ-clanţ! Alţi doi... Coboară la amicul Pavalache, să-ţi dea el lecţii!

Pe stradă au trecut, ţinându-se de mână, cele două surori gemene, Lola şi Lala, de la casa cu doi lei de piatră în capul scărilor. Erau înfofolite în blăniţe albe şi creţe de miel, cu şoşonei albi şi manşonaşe albe, atârnate în şnur pe după gât. Au strigat amândouă, într-un glas:

– Bună dimineaţa, Gina! Nu vii să te joci cu noi?

– Nici nu m-am spălat încă.

– Nu face nimic! Ai vreme. Ne ducem la bunicuţa şi de-acolo plecăm la grădină, peste o jumătate de ceas. Caută să fii gata până atunci. La revedere!

– La revedere! Sărutări de mâini lui madam Palade. Lola?.. Lala?

– Da! Ce mai este, dragă Gina? s-au întors şi s-au oprit amândouă surorile.

– Spuneţi-i bunicuţei voastre că am împărţit toate bomboanele cu mama. Toate, nu numai două. Să nu mai creadă că-s un drac şi jumătate, încă împieliţat! Îmi compromite retu... ture... reputaţia, da, reputaţia în oraş... Vă rog, să nu uitaţi!

– Nu uităm noi! La revedere!

A trecut prin ninsoare şi Măgârdici, băiatul coşarului, târând în goană o săniuţă după el. A trecut şi Fred, feciorul avocatului Mateescu, în pantaloni albaştri de ski şi cu sveter alb de lână, salutând cu mănuşile fără degete, pufoase, albe, ca doi iepuraşi de casă.

– Bună dimineaţa, Gina! Tu poţi sta în casă într-o dimineaţă ca asta? Vino cu noi în grădina publică.

– Vin!... Vin acuşi!... Aşteptaţi-mă!

Gina făgăduia că vine. Însă nu din toată inima.

Ştia ea altceva.

Nu fiindcă s-ar fi temut cumva că n-are să capete voie. Grădina publică era alături, la doi paşi. Doamna Zamora îşi avea oricând de la fereastră copila sub ochi, încât nu o dată o lăsa să plece singură la joacă.

Dar hăinuţele de iarnă ale Ginei rămăseseră strâmte şi mici de anul trecut. Cu ce are să se îmbrace? Aceasta era întrebarea şi din această pricină nu făgăduise ea din toată inima. Pavalache, de jos, o zorea la rândul său, hămăind:

– Haide, odată! Ce mai stai? Pierdem vremea.

– Îţi dă mâna! îi răspunse Gina cu invidie în glăscior. Ţie ce-ţi pasă?... Ai blană de iarnă de la Dumne-

zeu. Nu ţi-a rămas strâmtă şi scurtă. Nu te strânge în coate!

– De, aceasta e cam adevărat! recunoscu Pavalache. Şoşoni nu prea am eu! Nu ştiu de ce a uitat Dumnezeu să-mi dea o pereche de şoşoni. Umblu cu tălpile goale. Dar merge şi aşa. Grăbeşte, că am să isprăvesc fulgii! Clanţ! Clanţ!

Gina s-a întors de la pervazul ferestrei:

– Mamă, ce ne facem?

– Despre ce e vorba? zâmbi mama Ginei.

– Ştii tu! Hăinuţele mele de iarnă, pe care spuneai tu că mi le împleteşti. Parcă la dânsele lucrai, aseară?

– Te înşeli grozav, domnişoară Parcă! Aseară, tu nu ştii ce-am făcut? Ca o mamă rea şi egoistă ce sunt, am aşteptat singură să ningă, ca să văd numai eu...

Fetiţa se ruşină de bănuielile ei nedrepte.

Aceasta n-o împiedică însă să bage de seamă că doamna Elena Zamora ascunde ceva la spate.

– Mamă, ce ţii tu ascuns acolo?

– Nimic! Uite că te cheamă Pavalache! A inventat un sistem nou de prins fulgii...

– Mamă! Lasă-l pe Pavalache! Eu ştiu acuma... Am ghicit!

Ghicise cu adevărat.

Iar Gina a mai avut astfel de ce striga încă o dată de bucurie în acea dimineaţă şi de ce mai bate încă o dată din palme, când a descoperit că tot echipamentul său de iarnă era gata. Gata până la cel din urmă nasture; cel mai mic şiret şi canaf.

Cum mai răsucea ea pe-o parte şi pe alta hăinuţele de lână albă! Cum le mai strângea ea la piept! Cum le-a mai încercat cu neastâmpăr, în faţa oglinzii, ca să vadă cât de bine îi vin. Şi cum le-a mai arătat ea la

geam, prietenului Pavalache şi Cleopatrei, ca să se bucure şi dânşii!

– Mamă, parcă alaltăieri ziceai tu că-ţi trebuie o săptămână ca să le termini?

– Parcă, domnişoară Parcă...

– Tu le-ai lucrat astă-noapte, mamă? De aceea ai stat aşa de târziu, în frig, pe când eu dormeam fără nici o grijă cu Cleopatra.

– Hm! Ciudat... E rândul meu să spun parcă. Parcă acum un sfert de oră, altceva credeai că am făcut astă-noapte, domnişoară Parcă?

– Nu mă mai necăji, mamă, cu prostiile pe care le-am spus şi le-am crezut! Cer scuze! M-ai 'iertat? Apleacă-te să te sărut. Şi dă-mi mâna s-o sărut, mamă, mămica mea bună!

– După ce-a sărutat mâna care-a împletit hăinuţele de lână, Gina tot nu s-a lăsat:

– N-avea dreptate madam Palade? Nu ştia ea ce ştia, mamă?

– Că tu eşti un drac şi jumătate? Un drac încă împielițat?

– Nu asta, mamă! Că tu eşti o sfântă. Soră cu Maica Domnului!

– Hai! Lasă sfinţii şi sfintele. La baie şi la îmbrăcat. Domnul Pavalache şi-a pierdut răbdarea.

Pavalache îşi chema prietena de-afară:

– Ham-ham! Hai-hai! Uf! Ce ticăită şi mocoşită mai eşti, Doamne!... Nu te fă prea frumoasă, ca să mă scoţi din minţi!

O clipă, mama 'Ginei a rămas rezemată de geamul deschis, privind ninsoarea albă care-i lumina obrazul.

În ochii albaştri se oglindeau copacii ninşi, grădina, strada, iarna. Un fulg s-a prins în genele lungi.

Iar ea a zâmbit ninsorii şi iernii, cu toate mâhnirile uitate, ca fetiţa care a fost ea odinioară şi semăna atât de bine atunci cu Gina de-acum.

– Mamă! Aşa are să ningă toată iarna? Şi are s-aducă pe lume numai bucurii şi fericire?

Fiecare se bucură în felul său de cea dintâi ninsoare

– Scoală, domnule Esofag!... Sus!... Scoală că ninge!

Dănuţ s-a întors somnoros pe partea cealaltă. A mormăit:

– Cunosc eu păcălelile tale, Bâzule!

– Ninge! De data asta ninge, Dănuţ! Crede-mă!

– Ştiu eu ce fel de nins... Ninge cu sarmalele tale şi cu ardei umpluţi.

– Ba ninge cum se ninge, Dănuţ! Ninge cu fulgi, cu vată, cu confeti. S-a aşternut zăpada de-o palmă. Ţi-o jur pe esofagul şi pe tubul meu digestiv! se frământa Bâzu, agitat la culme.

Prin somn, Dănuţ, cum a auzit de esofag şi de tub digestiv, repede a şi început să repete lecţia pe care n-o ispăvise aseară. Recita de zor:

– „Ţeava numită esofag merge până în stomac. Stomacul are forma unui cimpoi. Ghindurile sale, numite glande stomacale,produc un suc acrişor numit suc gastric"...

– Acest frate al meu, numit Daniil Sihastru, are să înnebunească de învăţătură! îl căină Bâzu, zburlindu-şi disperat creasta părului. Poftim! După ce că-i ierbivor, visează numai esofaguri, cimpoaie, sucuri gastrice şi alte parascovenii la fel... Atunci, eu care-s carnivor sadea din tălpi până-n creştet, ce-ar trebui să mai visez, Doamne? Stomaeuri cât cimpoiul domnului Stanciu Bârdăhan; stomacuri cât Caraimanul şi esofaguri cât tunelul de la Predeal!

– ...„Deci, stomacul face a doua mistuire a boţului digestiv, numită digestie stomacală, cu ajutorul sucurilor gastrice", continua Dănuţ, aproape ca din carte, cuvânt cu cuvânt.

– Aşa! Ţie îţi arde de-o greţoasă de digestie, când afară ninge atât de splendid? Ei, stai, că-ţi arăt eu una să n-o poţi mistui, stimabile frate ierbivor numit Daniil Sihastru! Te conving eu pe dumneata că ninge!

Bâzu s-a repezit afară. S-a întors înăuntru cu un pumn de zăpadă. L-a făcut mai întâi bulgăr în palme, ceva mai mărişor ca un boţ digestiv. L-a turtit ca o chiftea de cartofi şi i-a pus compresă de gheaţă pe ceafa lui Dănuţ.

L-a lipit, tocmai când explica el mai înfocat prin somn ce se întâmplă cu boţul digestiv, după ce-a lunecat prin esofagul cât tunelul de la Predeal, în cimpoiul

cât Caraimanul, ca să-l ia acolo la rost sucurile gastrice.

– Au! Văleu! a răcnit Dănuţ, sărind în picioare din pat până în mijlocul odăii şi scuturându-se buimac, cu părul vâlvoi. Aoleu! Ce-i asta?

– Zăpadă! a răspuns Bâzu nevinovat.

– Ce zăpadă? Ce fel de zăpadă?

– Zăpadă calitatea întâi! Garantat sută la sută! Nu ca făina de la moara Balaban... Zăpadă de care ninge afară...

– Cum? Chiar ninge?

– Greu mai pricepi pentru un premiant întâi! Păcat de zeciuri şi de premii.

– Adevărat că ninge? repetă întrebarea Dănuţ, uitând că e cazul să se înfurie pentru isprava cam deocheată a fratelui mai mic şi pentru nerespectuoasele sale aluzii la zeciuri şi premii întâi. Adevărat?

– Eu ce ţi-am spus adineauri? N-ai vrut să mă crezi? Îi dădeai înainte cu esofagul şi cimpoiul? Ţi-am dovedit. Alb pe negru! Rece pe cald!

– Îţi faci de cap, Bâzule! Acestea nu-s glume serioase, îl dojeni fratele mai mare, de mântuială, aşa, numai ca să nu rămână dator. Puteai să mi-o dovedeşti altfel.

– Fapte! ... Fapte, nu vorbe, domnule Esofag! Ţi-am dovedit serios, cu fapte, cu bulgăre de omăt, când am văzut că nu crezi în vorbe.

Dănuţ pare-se că tot nu era încă deplin încredinţat. Netezindu-şi părul pe frunte ca să nu se prezinte zburlit ca un oarecare Bâzu în faţa iernii, a mers până la fereastră să se convingă cu ochii săi. A tras perdeaua. Şi a rămas încremenit şi el, ca Gina, de priveliştea fără seamă a oraşului alb; de minunea ninsorii care

învăluia în veşmânt strălucitor şi alb, luminos, tot ce fusese aseară atât de negru şi trist şi urît.

Într-o clipă s-au troienit nămeţi de zăpadă şi peste lecţia lui, îngropând în cea mai desăvârşită uitare tubul digestiv, esofagul şi toate marafeturile gastrice! S-ar fi zis că nici n-au mai existat vreodată pe lume şi în cartea de citire a lui Dănuţ.

Iar el, s-ar fi zis că nici nu mai era Dănuţ cel dintotdeauna: Dan N. Aldea, premiantul întâi cu cunună şi elevul model, periat, pieptănat, ordonat şi măsurat în toate vorbele şi faptele sale.

Cu amândouă mâinile l-a cuprins de umeri pe Bâzu, l-a zgâlţâit şi a început să ţopăiască un fel de ceardaş unguresc, chiuind plin de entuziasm:

– Ninge, Bâzule!... Ura!... Ninge! A sosit iarna!

– Mie mi-o spui? se miră Bâzu, mucalit.

– O minune de ninsoare, mă Bâzule, mă!

– Eu mai văd şi altă minune, de care mă crucesc ca madam Palade!

– Care, Bâzule? Spune? Mai este şi altă surpriză?

Bâzu a răspuns cu aceeaşi mucalită seriozitate:

– Văd pe Daniil Sihastru, jucând sârba popilor în cămaşa de noapte! De-acum pot să mor, în pace şi onor!

– Eşti un nesuferit! Adică numai tu ai drept să faci nebunii?

Bâzu era să răspundă că pe unii îi prind nebuniile; pe când la alţii se potrivesc ca nuca-n perete.

Dar n-a vrut să-i strice inima lui Dănuţ.

L-a lăsat să-şi joace mendrele în voie. Trăgea cu coada ochiului şi se chitea cam cum l-ar putea el desena mai năstruşnic pe Daniil Sihastru dănţuind cazacioc, în prima zi de ninsoare. Păcat să se piardă o oca-

zie atât de rară! Are să-l zugrăvească pe-o foaie de caiet, nu pe muşama, ca să nu se mai evapore ca purcelul cel cu coada sfredel, care a ajuns în carne şi în oase şi cu rumenă cojiţă, pe masa domnului Stanciu Balaban.

Iar poza are s-o agaţe pe perete, deasupra patului, să rămână acolo până la primăvară, când se va topi zăpada.

– Ei? Ai isprăvit rumba fulgilor? întrebă hâtru, încălţându-se de zor şi înnodându-şi şireturile cum da Dumnezeu. Termină! Ajunge! S-o zbughim afară, Dănuţ!

– Adevărat! Trece vremea!

Amândoi s-au spălat şi s-au îmbrăcat cu mare viteză. Parcă erau pompieri şi auziseră alarmă de foc.

Nici nu luau însă aminte că duduia altfel de foc, cu pară voioasă, în soba rece de aseară şi că în odaie se încingea căldura după care tânjeau ieri.

Au înşfăcat sania din antreu şi pe uşă afară!

Domnul Neculai Aldea, cu paltonul vechi peste umeri şi cu batista la gură, privea de pe scări cum ninge.

Privea şi tuşea. Dar pe obrazul său galben şi slăbănog se citea o desfătare copilăroasă. Poate îşi amintea şi dânsul de vremurile când o tulea cu săniuţa la joacă. A spus vesel:

– Bravo, băieţi! Hai! A voastră e lumea... Băgaţi de seamă să nu răciţi.

– Nici o grijă, tată!

– Dănuţ, tu mai ales... Tu eşti mai slăbuţ.

– Ce slăbuţ, tată? protestă Bâzu, în numele lui Daniil Sihastru. Azi e în stare să mănânce jăratec! Leu-

Paraleu, nu ierbivor! Să-l fi văzut dansând! Făcea marţ baletul de la Operă!

În poartă, s-au întâlnit cu Eleonora Aldea. Se întorcea de la piaţă. Cucoana Eleonora a pus jos, în zăpadă, coşul plin, îndreptându-se de mijloc să răsufle.

– V-aţi băut ceaiul, copii?

– Nu ne mai trebuieşte nici un ceai, mamă! a răspuns Bâzu. Ne-am fi mulţumit noi şi cu un coltuc uscat de pâine. Am scotocit prin dulap, în sertare. Ioc! Nema! Clenciu!... Nix! Vânt!

– Să vă dau pâine caldă. Am adus pâine caldă, copii!

– N-avem vreme, mamă. Ne cheamă patria la datorie!

– Atunci vă poftesc să nu întârziaţi la masă! Bâzule, în special cu tine vorbesc... Se poate întâmpla să te-aştepte o surpriză, domnule carnivor!

De mirare!... Pe Bâzu nu-l mai interesau acum surprizele din coşniţă, deşi a înţeles el că e vorba de oarecare viitoare şniţele şi sarmale. Nici măcar n-a aruncat privirea să cerceteze. A sărutat cuviincios mâna maicăsi, cu ochii şi cu gîndul numai la zăpada lor.

Altfel n-a luat aminte nici că de pe degetul cucoanei Eleonora lipsea inelul de cununie, inelul pe care-l amanetase chiar în acea dimineaţă, pentru lemnele din sobă şi târguielile din piaţă. Pentru făina şi cârnaţii de la moara şi fabrica domnului Stanciu Balaban.

Nu părea însă defel tristă nici cucoana Eleonora că s-a despărţit de inel. Avea semnele sale. Credea într-o dreptate. Credea în ziua de mâine, de poimâine... Şi se bucura de bucuria copiilor.

Uitându-se la dânşii cum se duc voioşi în ninsoare, şi-a mai povăţuit cu grijă băiatul mai mare şi mai firav:

– Încheie-te la gât, Dănuţ!... Să nu răceşti cumva.

Bâzu s-a întors din mers, pregătind un bulgăre de zăpadă în palme şi glăsuind:

– Pe garanţia mea, mamă! Îl execut eu! Măcar că-s prâslea, mă face eu guvernanta lui, ca englezoaica domnişorului Bosumflache Balaban!...

Iar ca să dovedească în ce chip înţelege el să se ţină de cuvânt, a şi început bombardamentul, văruindu-l pe Dănuţ cu o proaşcă de omăt în frunte, de i-a stricat toată frizura.

– Unu la zero!... hohotea. Doi la zero!... Trei la zero! Uite ce mutră faci! Parcă eşti Bosumflache!

Domnişorul Bobiţă Balaban, zis Bosumflache, s-a trezit ca de obicei cu dosul în sus.

Pe măsuţa de cristal cu rotiţe, îl aştepta la cap ceaşca de cacao aburind, feliile de cozonac, untul şi marmelada.

– Vreau ciocolată azi, nu cacao! a strâmbat ca de obicei din nas.

Edit, guvernanta, a încercat, tot ca de obicei, să-l ia cu binişorul:

– Gustă mai întâi, Bobiţă...

– Nu vreau să gust! Vreau ciocolată şi gata!

– E o cacao pregătită cu mâna mea! îl rugă Edit. Încearcă! Nu sunt doi copii în oraşul acesta care să-şi permită luxul unei ceşti de cacao pe asemenea vremuri! Alţi copii n-au nici o cojiţă uscată de pâine să pună în gură...

– Iar începi cu poveştile tale despre copii calici? Vreau ciocolată şi nu vreau poveşti tâmpite ca tine.

– Bobiţă, cum îţi permiţi să te exprimi aşa?

– Fac ce vreau! N-ai să mă înveţi tu cum să vorbesc. Tu eşti o slugă. Papa te plăteşte ca să faci ce vreau eu, nu să fac eu ce vrei tu! Ai înţeles? Vreau ciocolată!... Ciocolatăăăă! Du-te şi adă-mi ciocolataaaa!

Guvernanta nu ştia ce să facă. Îşi muşca buzele. Primise ordin de la madam Balaban să prepare cacao pentru copil, în dimineaţa aceasta. Nu putea să treacă peste cuvântul său.

O aştepta alt tămbălău, mai straşnic decât al lui Bobiţă Bosumflache. Mai ales că, aseară, madam Balaban pierduse la cărţi şi era foarte nervoasă. Se deşteptase şi ea cu dosul în sus şi cu durere de cap. Toate slugile umblau prin casă în vârful picioarelor, vorbeau în şoaptă, nu-i mai intrau în voie.

– Bobiţă dragă, se căznea Edit să-l îmblânzească pe Bosumflache. Fii copil drăguţ!

– Nu te-ai dus încă? Am să mă plâng lui *maman* că mă ţii flămând. Mă persecuţi ca pe copiii din poveştile tale.

– Bobiţă... Ascultă-mă! Dacă-ţi spun eu ce bucurie te-aşteaptă, promiţi să-ţi bei ceaşca de cacao? Îţi pregăteam o bucurie...

Bosumflache se zborşi dispreţuitor:

– Ce bucurie poate să-mi pregătească o matracucă ca tine?

– Matracucă?... Ce este asta, matracucă?

– Nu ştiu ce este, dar a spus mama că tu eşti o matracucă! Am auzit-o eu povestind cucoanelor la cărţi şi râzând. Toate râdeau de tine.

Edit a înghiţit un nod. Nu avea nevoie să mai afle ce înseamnă matracucă. Îşi închipuia ea că din partea doamnei Carolina Balaban, ca şi din partea lui Bobiţă ori a domnului Stanciu Balaban, nu se putea aştepta la

vreo vorbă de cine ştie ce gingăşie. S-a resemnat să rămână aşadar matracucă pe româneşte, nu pe englezeşte, şi a stăruit mai departe:

– Bobiţă dragă... Aseară nu te rugai tu să ningă?

– Nu m-am rugat, matracuco!... *Am vrut*!...

– Ei bine!... Ca să zic ca tine: *ai vrut* să ningă!... Astăzi ţi s-a împlinit voinţa!... Poţi să-mi împlineşti şi tu dorinţa mea?

Guvernanta poate se gândea că la auzul acestei veşti, Bobiţă Bosumflache va sări din pat să se repeadă la geam să vadă cu ochii săi minunea de-afară.

Dacă aşa a gândit, amar s-a înşelat. Încă tot nu-l cunoştea bine. Bobiţă a spus nepăsător:

– Va să zică a nins?... Ştiam eu că trebuia să ningă, dacă am vrut!... Du-te şi-mi adă zăpada s-o văd şi eu...

– Cum?... În pat, Bobiţă?... Îţi imaginezi că zăpada se poate aduce pe tavă, ca o probă de făină de la moara domnului Stanciu?

– Am să te spun lui papa că vorbeşti aşa despre moara sa! Atunci n-ai să împarţi cu nimeni ce-ai să păţeşti, matracuco! Vreau zăpadăăăă!... Adu-mi zăpada mea! Vreau zăpadaaa mea!...

Edit şi-a făcut cruce ca madam Palade. Oftând şi clătinând din cap, s-a dus să aducă o probă de zăpadă pe farfurie. O probă din zăpada lui Bobiţă Bosumflache. Şi-şi spunea în minte că dacă ar povesti cuiva asemenea istorie, nimeni n-ar crede-o pe cuvânt şi i-ar ieşi numele de cea mai mincinoasă guvernantă din lume.

Dar când s-a întors, Bobiţă nu mai era în pat. Alergase la geam în pijamaua de mătase albastră. Stătea neclintit şi privea afară. Nu mai avea pe chip nici o schimonoseală arţăgoasă de Bosumflache. Măcar pentru o

clipă, vraja iernii îl transformase într-un copil ca toţi copiii. Se bucura de minunea zăpezii cu sufletul lor. Îi strălucea în ochi o fericire curată şi luminoasă.

– Ce frumos ninge! a rostit încet. Aşa de încet şi aşa de mişcat, încât guvernanta l-a strâns cu înduioşare lângă ea, uitând tot ce îndurase şi avea să mai îndure de la el.

– Ce frumos ninge, Edit! De ce nu m-ai trezit să mă bucur mai devreme?... Tu vezi?... Fulgi, fulgi, câţi fulgi zboară afară!... Zboară, se joacă, se aşază pe case... Şi pe casele cele sărace şi mici. E mai frumos, Edit, mai frumos decât la cinematograful meu!... Nu-i pe pânză şi în film. E adevărat. Ninsoare adevărată.

A tăcut o vreme. Privea neclintit. Apoi, târziu, întrebă deodată:

– Edit, ninsoarea aceasta este pentru toată lumea?

– Nu înţeleg ce vrei să spui, Bobiţă.

– E şi pentru copiii cei jerpeliţi din poveştile tale?

– Din fericire, da! Măcar la atât au drept, sărmanii.

– Atunci e gratis?

– Tot ce poate fi mai gratis...

Fiul domnului Stanciu Balaban a strâmbat din nas, intrând din nou în pielea lui Bosumflache cel dintotdeauna.

– Nu este şi zăpadă de lux? Specială?

– Din fericire, nu!

– Ce tot îi dai cu fericirea din clanţa ta de matracucă?... Din fericire, nu! Din fericire, da! o schimonosi Bosumflache, smulgându-se de lângă dânsa şi repezindu-i cât colo mâna care îl strângea cu înduioşată blândeţe. Nu-mi place ninsoarea asta ca tărâţele, ca făina integrală de la moara lui papa, pentru golanii de pe stradă!

Bobiţă a plecat de la fereastră bosumflat pe asemenea zăpadă ordinară, pentru toată lumea. S-a trântit în pat. A dat cu piciorul în tava cu feliile de cozonac, împrăştiindu-le pe covor.

– De ce nu-mi serveşti mai repede ciocolata? Vreau ciocolată! Vreau automobilul cel roşu pe care mi l-a promis papa, de la *Paradisul copilului de elită*! Unde-i automobilul? Toţi mă persecută în casa asta! Nici de mâncare nu-mi daţi! Vreau ciocolată! Ciocolatăăă!

Zăpada cea albă şi curată, adusă ca probă de Edit, se topea pe farfuria de porţelan. Se prefăcuse într-o spumă clocită şi urîcioasă.

Ţuşca, pisica tărcată şi slabă ca o stafie, s-a strecurat din tindă în cocioaba Saftei, spălătoreasa.

Venea de-afară. Era înfrigurată şi cu labele ude de zăpadă. S-a urcat pe patul tare, la locul său, la picioarele Lenţucăi şi a prins să se spele cu hărnicie.

Safta spăla şi ea de zor. Spăla rufele domnului avocat Leca Mateescu şi ale doamnei Eliza Mateescu; până mâine dimineaţă trebuiau să fie uscate, călcate, predate acasă, cu număr, după listă. Astăzi e sărbătoare. Dar pentru dânsa, nu există duminică.

A închis ochii astă-noapte numai două ceasuri. Nu în pat. Pe un scaun, cu fruntea rezemată de masă. Mâine, după ce va primi plata şi va chema doctorul, va avea drept la odihnă.

Acum trage cu ochiul la patul fetiţei bolnave. Ce greu mai doarme! Toată noaptea a gemut, a tuşit, a vorbit prin somn, a aiurat. Dumnezeu tot s-a îndurat însă de rugăminţile sale.

I-a trimis ninsoarea pe care o dorea. Dacă pe lume ar fi loc şi pentru minuni depline, i-ar trimite şi sănă-

tate, ghetuţele şi şoşonii de care s-a bucurat numai prin vis, aseară.

Pisica a isprăvit cu spălatul şi pieptănatul. S-a încovoiat la picioarele bolnavei. De sus, din tavan, picura apa.

Într-un târziu, s-a mişcat şi Lenţuca. A scâncit, deschizând ochii:

– Mamă!...

– Ce-i, copila mamei?

– Mămucă... Iar visam că ninge...

Safta a lăsat rufele în albie şi s-a apropiat, ştergându-şi mâinile stacojii şi opărite de leşie. Ar fi vrut să zâmbească. Dar nu mai putea. Nu mai ştia. A vorbit cu chipul ei împietrit, fără nici o schimbare şi nici o tresărire înviorată:

– N-a nins numai în visul tău, Lenţuco!... Ninge de astă-noapte, copila mamei.

Lenţuca a deschis ochii mai mari. Nu pricepea bine. Credea că mai aiurează.

– Cum spui tu, mamă?

– A nins... Ninge! Lenţuco! Ninge şi-acuma...

– Ninge?... Ninge şi-acuma? a şoptit fetiţa bolnavă. Nu se poate să văd şi eu, mamă?... Te rog!... Numai puţin.

Se chinuia să se întoarcă pe-o parte, cu ochii spre geam. Geamul era însă de sticlă proastă, verzuie, aburită. Se zărea numai o pată alburie. Nimic din minunea de-afară.

– Mamă, numai puţin, mamă, să văd... Te rog...

Safta şi-a ridicat copila în braţe, a înfăşurat-o în pătura aspră şi s-a apropiat cu dânsa de fereastra îngustă şi scundă. A şters cu latul palmei aburul fumuriu. S-a

luminat un ochi din geam, prin care se desluşeau copacii încărcaţi de ninsoare, fulgii albi, uşori, sclipitori.

Lenţuca a strâns mâna slabă şi fierbinte de arşiţă pe după gâtul femeii cu obrazul împietrit; şi-a lipit tâmpla de tâmpla ei. A murmurat:

– Nici n-am crezut că iarna e aşa de frumoasă, mamă! Asta nu se cheamă minune?

– Într-un fel, fata mamei. Pentru bucuria ta de-acuma. Altfel, pentru oameni ca noi, iarna nu-i cea mai milostivă minune pe care o aşteptăm.

– Eu nu înţelg ce spui tu.

– Nici nu e nevoie, Lenţuco! oftă Safta. Bucură-te şi atâta tot. Nu ţi-e frig?

– Nu, mamă... Încă puţin! Să mai stăm puţin.

Au mai stat amândouă, tâmplă lipită de tâmplă, la fereastra strâmtă din peretele hâit şi coşcovit.

Pe urmă geamul s-a aburit din nou. Ninsoarea de-afară parcă se făcea de cenuşă. Capul fetiţei s-a aplecat pe piept.

– Lenţuco?

– Da, mamă...

– Mergem de-acum?... Ajunge...

– Dacă spui tu, ajunge.

Safta, spălătoreasa, şi-a culcat copila bolnavă în pat, a învelit-o cu pătura aspră, a pus deasupra şi un strai gros de-al său. Ţuşca, pisica tărcată şi slabă, s-a încolăcit la picioare. A încercat să toarcă. Dar nu mai ştia. Nu mai putea.

Uitase şi ea, cum uitase Safta să mai zâmbească.

– Mamă... a îngânat Lenţuca. Atunci e adevărat că Dumnezeu nu ne uită? Că ne poartă de grijă?...

– Să nădăjduim, copila mamei.

– Şi dacă ne-a trimis ninsoare, are să ne mai trimită şi altele pe care le dorim?

– Închide ochii şi dormi... Nu mai vorbi, că obosești.

– Are să ne trimită ghetuţe, şoşoni, sănătate, tot?

– Da, copila mamei. Tot.

– El ştie de câte avem noi nevoie! Acuma am văzut eu că ştie şi se îndură. El e mai mare şi mai tare decât domnul Balaban?

– Să nădăjduim că da, Lenţuco!

– Şi e mai bun?

– De asta nu mai încape nici o îndoială! Dormi, Lenţuca mamei...

Dar bucuriile iernii sunt pentru toată lumea, măcar în dimineaţa dintâi

Ninsoarea nu s-a potolit o singură clipă dimineaţa. Fulgii cădeau potop alb asupra oraşului, alţii şi alţii, puzderie, încă mai mari şi mai pufoşi, parcă încă mai albi. Se aşternuse o zăpadă de nădejde, care creştea cu fiecare ceas.

Paşii se afundau adânc. Trecătorii însă nici n-ajungeau bine până la colţul străzii; iar peste urmele lor, se cernea alt strat moale şi proaspăt de ninsoare, netezind şi ascunzându-le tiparul tălpilor. Astfel, pentru fiecare om plecat de-acasă, se deschidea înainte ca un drum nou, de la începutul lumii, pe care nu l-a mai călcat nimeni.

Şi trecători erau, slavă Domnului!

Sute şi sute! Toată suflarea din oraş!

Într-o asemenea zi, pe puţini îi răbdase inima să rămână închişi în casă. Ieşiseră să vadă cu ochii lor minunea. Să se bucure de ea. Să calce pe drumurile neîncepute. Să-i ningă în obraz, să li se prindă fulgii în gene şi să-i învioreze din mocnirea cea de toate zilele.

Departe, pe străzi, răsunau clopoţeii săniilor. Poate nici nu erau atâtea câte se auzeau.

Ecoul zurgălăilor de la o sanie de pe o stradă străbătea argintiu şi sprinten, voios, pe strada cealaltă, de s-ar fi crezut că-i altă sanie care se apropie de pe alt tărâm.

Se aflau oameni tineri şi bătrâni, lucrători, cucoane în blănuri, ofiţeri în uniforme, pensionari ogârjiţi şi mătuşi gârbove, care nu mai scoseseră nasul din vizuinile lor cu săptămânile.

Acum se uitau prietenos unii la alţii, clătinau a minunare din cap, îşi dădeau bună dimineaţa, chiar dacă nu se cunoaşteau. Îşi puneau în buzunarele paltoanelor mănuşile, ca să poată întinde mâinile goale în văzduh şi să-i ningă steluţe de cleştar pe dosul palmei. Îşi vorbeau cu o bucurie nestăpânită, de parcă toţi ar fi câştigat la loterie lozul cel mare.

– Fantastic mai ninge!

– Da, doamnă Naum! N-am mai văzut asemenea ninsoare, de când eram noi copii şi vecini... Mai ţii mata minte?

– Adevărat, domnule Cezar Petrescu! N-am uitat eu mai ales o iarnă fantastică de-atunci, când ne jucam cu sănioara şi ne tutuiam...

– Ne-am tututit noi vreodată, stimată doamnă Naum?

– Olala! Şi încă cum, stimate domnule Cezar Petrescu! Ba mi se pare că ne-am şi zgâlţâit teribil de păr. Am început mai întâi în glumă o bătaie cu bulgări de omăt, care s-a transformat pe urmă într-o scărmăneală în toată legea. Eu ţi-am făcut o vânătaie sub ochi; dumneata mi-ai smuls un smoc respectabil de păr.

– Regret. Îmi cer iertare, doamnă Naum.

– Te-am iertat de atunci. Acum ar fi cam târzior. Păcat însă că n-ai păstrat smocul acela suvenir! Mi-ar face plăcere să mi-l înapoiezi. Mi-aş aminti ce culoare îmi aveau codiţele împletite ca doi colăcei. Dar dumneata l-ai zvârlit în zăpadă şi l-ai călcat în picioare cu ciudă, din pricina vânătăii!

– Scuzaţi. Încă o dată regret, doamnă Naum. Şi mă mir. Oricum, n-am obiceiul să mă port aşa barbar cu doamnele.

– Nu eram doamnă. Mereu uiţi aceasta. Eram un drac şi jumătate de fetiţă, cam ca Gina Zamora, dacă o cunoşti. Chiar îmi scorniseşi dumneata un nume fantastic şi foarte poetic: Fulga, zâna fulgilor! Călcai de pe atunci a scriitor de cărţi pentru copilaşi; nu călcai numai în picioare şi în zăpadă părul smuls din codiţele tovarăşelor de joacă. Iar eu, ca o ingrată, îţi iscodisem porecle mai puţin poetice. Îţi spuneam Cezărică Cucuiu!

– Cucuiu? De ce cucuiu?

– Pentru că vreo săptămână ai purtat în frunte un cucui cât un cartof săpunar din Braşov, când ai căzut pe gheaţa lacului din grădina parcului şi te-ai lovit de patinele mele... Un cucui fantastic!... Pe urmă, după ce te-ai vindecat, ţi-am schimbat porecla în Cezărică Colţun.

– Colţun? De ce Colţun?

– Mereu tot întrebi şi dumneata ca Gina, numită domnişoara Dece! Aş putea să te poreclesc de-a treia oară, după atâţia ani, stimatul domn Cezar Dece! Cum? Serios nu-ţi aminteşti de ce erai Cezărică Colţun?

– Vă spun pe cinste că nu, doamnă Naum!

– Să-ţi împrospătez eu memoria în acest caz. Îţi spuneam Colţun, Colţunaş, fiindcă veşnic îţi lunecau ciorapii de pe genunchi în jos şi rămâneai veşnic în urmă, ca să-i ridici. Fantastic îţi mai cădeau ciorapii la fiecare pas! Făcuseşi praştie din jartiere. Şi noi trebuia să te aşteptăm şi să te strigăm: Hai, Colţun! Grăbeşte, Cezărică Colţunaş!

– Trebuia să fi fost ceva foarte nostim, doamnă Naum!... Hm!... Cum de-am uitat?

– Multe am mai uitat noi de-atunci, stimate domnule Cezar Petrescu. Găseşti de mirare? Acum suntem persoane foarte serioase, prea grave chiar, avem amândoi părul cărunt, amândoi reumatisme.

– Eu mai am şi-o boală de ficat! Mă încearcă uneori şi inima. Iar de tuşit, chihăiesc ca o gloabă răpciugoasă, de-mi trezesc din somn toţi vecinii. Mi-a recomandat medicul să port şi ochelari. Nici de auzit, nu prea aud eu cine ştie ce! Poate că am să mă las şi de fumat.

– Fantastic! Bine te lauzi după atâţia ani, domnule Cezar Petrescu! Eu am rămas mai modestă. Mă mulţumesc numai cu un simplu reumatism. Ce spuneam, adineaori?... Da!... Acum avem amândoi părul cărunt, reumatisme şi junghiuri; îmi spui doamnă, îţi spun domnule, stimate domn! Nu-i fantastic? Cine ar crede că am mai fost vreodată şi altfel? Uită-te la mine! Adică, într-o părere, bine că n-ai ochelarii la dumneata, stimate domn, ca să vezi mai de-aproape în ce hal m-am ogârjit şi m-am stafidit, ce-au făcut anii din mine. Cine-ar crede că eram Fulga, zâna fulgilor?

– Uită-te şi mata la mine, doamnă Naum! Cine-ar crede că am fost vreodată Cucuiu şi Colţunaş?

– Ca să ne mângâiem, mai bine să privim la ninsoarea aceasta fantastică! Ninge ca atunci...

– Da, ninge ca în copilăria noastră. Vorba matale, ninge fantastic. Ninge ca atunci, Fulga... Fulga, zâna fulgilor!

Dincolo, la alt colţ de stradă, în ninsoare, s-au oprit şi vorbesc alţii, cu părul mai cărunt. Alb ca zăpada.

– Grozavă ninsoare, coane Iancule!

– Straşnică, Toadere!... N-a mai nins aşa de când eram copil.

– Să tot fie de-atunci vreo şaizeci de ani, coane Iancule! surâde şiret pe sub mustaţa ninsă, moş Toader, tăietorul de lemne. Mă tem să nu fie ei chiar vreo şaptezeci de ani bătuţi!

– Ei-ei! Mai dă rest la socoteală! N-o mai lua după aritmetica domnului Stanciu Balaban! zîmbeşte cu voie bună conu Iancu, pensionarul, care pe vremuri a fost preşedinte de tribunal şi din fire nu-i omul cel mai vesel şi prietenos din târg. Las-o mai ieftin, Toader!

Nu mă mai îmbătrâni şi tu... Îmi ajung câţi ani mi-a lăsat Dumnezeu!

Nu-i el cel mai vesel şi prietenos om din oraş, dar acum îl ţine pe Toader de-un şnur al sumanului şi se uită la tăietorul de lemne cu drag. Nici o deosebire, nici o depărtare n-a mai rămas între amândoi. Îi învăluia aceeaşi albă ninsoare şi aceleaşi amintiri. Conu Iancu întreabă:

– Bre, Toader... Mi se pare că multă vreme ne-am mai zbânţuit noi împreună cu săniuţa, când eram nişte diavoli de-o seamă?

– Şi mie mi se pare, coane Iancule.

– Atunci, nu-mi spune coane. Eram numai Iancuşor şi tu erai Todiriţă. Tu erai marele tartor al săniuşului şi gheţuşului. Eu, un biet ucenic. Mă ţineam de coada ta. Îmi venea să-ţi spun bădie, numai să mă primeşti în ceata voastră. Ferice vremuri, Todiriţă!

– Ferice, coane Iancule... coane Iancuşor... Dară nu s-a isprăvit cu noi. Pentru noi s-au dus demult; pentru alţii de-abia a început.

– Înţelept vorbeşti, Todiriţă!

– Ce înţelepciune găseşti mata la un prost şi-un neştiutor ca mine, cum am rămas? Nu-i nevoie să fii cine ştie ce înţelept, ca să vezi cum trec alţii la rând. Ca la moara domnului Balaban. Ia mai auzi ce gălăgie şi ce zarvă şi ce bucurie pe copilaşi! Nu-i mai încape strada, piaţa, târgul, ţara, lumea...

Acestea se vedeau şi se auzeau mai la fiecare colţ de stradă în cernerea fluturată şi domoală de fulgi.

Nu se mai gândea nimeni la păsuri şi la griji. Le lăsaseră acasă. Îşi aminteau numai iernile din copilăria lor. Vedeau minunea de-afară cu ochii de atunci.

Chiar domnul cel scurt, gras şi chel, care a alergat, ieri dimineaţă, după pălăria pe care i-o umflase vântul şi i-a cocoţat-o pe creştetul lui Ion Vodă cel Cumplit din statuia pieţei; chiar el nu mai blestema furios. Se lăsase păgubaş de pălăria bicisnică şi aviatoare. Nu mai era de sezon.

Îşi turnase în cap o căciulă brumărie, înaltă şi mare, ţuguiată, grozavă, fantastică, cum ar spune doamna Naum.

O trăsese zdravăn peste urechi. N-ar fi putut să i-o smulgă nici o vijelie din lume, nici un uragan, viscol, crivăţ, vârtej.

Acum stătea nemişcat în potopirea ninsorii şi se bucura de dezmierdarea lină a fulgilor pe obraz. Iar zăpada se troienea pe umerii paltonului blănit, pe căciula cumplită, întocmai ca pe umerii şi pe cuşma statuii lui Ion Vodă cel Cumplit din mijlocul pieţei. L-a urnit din loc numai alaiul copiilor, care au dat buzna peste el, cum dădea iureş vântul de ieri să-i înhaţe ghiduş pălăria şi s-o ia razna cu dânsa. Năpădeau toţii copiii târgului, din toate ungherele. Strigau, se chemau, hohoteau, se fugăreau, se hârjoneau, alergau cu sănioarele după dânşii, începuseră câteva asalturi cu bulgării care se sfărâmau în obraz, în piepturi, în gurile deschise de hohot. Şi ce mai gălăgie, Doamne! Şi ce mai râsete! Şi ce mai buşeli!

Abia se ridica de jos câte unul, împiedicându-se, lunecând, căzând din nou. Iar îndată tovarăşii binevoitori la culme, sub cuvânt că-l ajută, îl rostogoleau mai al naibii de-a tăvălugul, în chiote de veselie.

Căţeii dădeau târcoale, amestecându-se şi dânşii în hârjoană, lătrând, hămăind, strănutând, înnotând până la gât în omăt, apucând cu colţii de-o pulpană de pal-

tonaş, fugind cu o mănuşă în gură, întrecându-se c-o sănioară şi tulind-o, du-te duduiţă! Înainte! Ca să ia premiul întâi.

– Asta-i joacă! Aşa înţeleg şi eu! gâfâia Pavalache scuturându-şi zăpada din ochi.

– Stai, că încă n-ai văzut nimic! i-a spus Gina. Când vom ajunge în grădina publică, atunci să te ţii! Mai ales dacă n-or fi plecat în altă parte Măgârdici şi cu Bâzu!

– Băiatul coşarului?

– Şi ce dacă e băiat de coşar? Are el repur... repe... reputaţia... Nu înţelegi tu cuvinte de-astea!... Să-ţi spun altfel. Pe înţelesul tău. Este el cel mai mare meşter la săniuş şi la bătăliile cu omăt?

– Este! Dacă este, este, ce pot să zic?

– Atunci să nu-mi faci dumneata mie pe înfumuratul şi scârbosul, ca Bosumflache Balabanache.

Pavalache s-a ruşinat şi a pus botul opărit în omăt.

Multe ocări pe drept şi pe nedrept mai înghiţise el în viaţă. Dar să fie asemuit cu Bosumflache, la asta nu se mai aştepta! Le întrecea pe toate. Noroc că n-a mai auzit nimeni. Nici Haiduc, câinele cel mare, de la stână, cu zgarda ferecată în ţinte de alamă, de la casa cu doi lei de piatră în capul scărilor, unde stau două fetiţe gemene. Nici amicul său Tomi, care are o blană sârmoasă şi o mutră nostimă ca a căţeilor de lemn. Nici îndeosebi Fifina, căţeluşa avocatului Mateescu, o ştrengăriţă albă, cochetă şi frizată, cu care se are el bine. Şi nici Goliat, zis Gorilă, mopsul cârn al domnului Balaban, un înfumurat şi-un încrezut, un colţos, de parcă-i frate cu Bosumflache.

– Haide! Ce rămâi în urmă, musiu Palavaş? îl struni Gina.

– Mă gândeam şi eu la chestii de-ale mele.

– Nu-i vremea de chestii!

– Uşor ţi-i a vorbi! Nici nu-ţi închipui câte ponoase mai poartă un căţel ca mine! Nu ştii tu ce viaţă de câine duce un câine!

– Lasă ponoasele pe duminica viitoare, Pavalache! Până adineauri parcă tu erai cel grăbit? Treci înainte! Văd eu în grădină o groază de prieteni şi de prietene. Mi se pare că a început reprezentaţia fără mine!

– De! Cine-i de vină? înălţă Pavalache cu înţeles dintr-o ureche. Cine se tot cioşmolea şi se tot ticăia, ca să se facă elegantă?

Gina nu şi-a putut stăpâni ispita să-şi mai admire încă o dată echipamentul de iarnă nou-nouţ. S-a oprit în poarta grădinii. Şi-a pipăit cu palmele înmănuşate hăinuţa înfoiată, s-a rotit pe călcâiele şoşonilor.

– M-am cioşmolit şi m-am ticăit eu, dar recunoaşte că face, domnule Pavalache!

– Recunosc! Dacă-i aşa e aşa, ce să zic? M-ai dat gata!

Reprezentaţia din grădina publică era cu adevărat în toi. Iar copacii ninşi, cu ramurile arcuite sub florile albe de nea, zugrăveau cel mai feeric decor în fluturarea agale de fulgi.

Gina se aşteptase s-o întâmpine prietenele cu strigăte de mirare şi de admiraţie, pentru costumaşul la care a migălit până în zori sora Maicii Domnului. N-avea însă nimeni vreme şi n-aveau ochi pentru aşa ceva. Toţi dădeau zor amarnic să isprăvească de frământat zăpada, parcă-i tocmise cineva, s-o zolească şi

s-o mozolească fir cu fir. Zideau cetăţi, le dărâmau, puneau temelie la altele, bulgări în palme, se războiau împărţiţi în tabere, se îmbrânceau, se îngropau unul pe altul în nămeţi, se târau în genunchi şi de-a buşilea în patru labe, strănutând mai dihai decât Pavalache.

Dar tot nu izbuteau cu nici un chip să pângărească neaua clăcată în picioare şi zolită în mâini. Rămânea albă, curată, nepământeană. Se cernea deasupra alt strat afânat şi fraged de ninsoare; se învăluiau toate în fulgii noi, jucăuşi, sclipitori.

Poate că dintre atâtea prietene şi atâţia prieteni, tot ar fi luat-o în seamă pe Gina, dacă nu s-ar fi ivit tocmai atunci, din celălalt capăt al grădinii, Dănuţ, Bâzu şi cu Măgârdici. Într-o clipă, toţi au întrerupt joaca şi au izbucnit în strigăte şi urale:

– Bâzu! Vine Bâzu!
– Ura, Măgârdici!
– Bravo, Bâzule!... Mai repede, Măgârdici!
– Sus cu Bâzulică!
– Trăiască şi Dănuţ!

Dănuţ era *şi*... Adică o coadă a lui Bâzu şi a lui Măgârdici, cum fusese odinioară Iancuşor, viitorul conu Iancu, preşedinte de Tribunal, codiţa lui Todiriţă, viitorul moş Toader, tăietorul de lemne.

Toate premiile sale întâi cu cunună nu făceau două parale pe lângă faima celor doi mari meşteri ai săniuşului, gheţuşului, luptelor cu zăpadă şi altor nenumărate născociri.

Gina uitase de echipamentul nou-nouţ, cu care se socotise ea să-şi facă praf prietenele. S-a pomenit bătând din palme şi strigând cât o ţinea gura, în cor cu ceilalţi:

– Ura, Bâzu! Ura, Măgârdici!

– Să ia Măgârdici comanda! lătra şi Pavalache, ca să arate că nu e un înfumurat şi scârbos, cum l-a acuzat Gina. Trăiască Măgârdici! Treaba lui dacă e fiu de coşar! Eu nu ţin la mofturi de-acestea! Eu sunt Pavalache, nu Bosumflache! Hip-hip! Ura! Măgârdici, Bâzu, luaţi comanda!

– Vino la noi, Bâzule! Bâzule!

Numai după ce a răguşit, Gina se opri cam ruşinată că şi-a compromis aşa repru... reptur... repur... ştiţi voi! Reputaţia, na!... Ruşinată că şi-a compromis reputaţia de fetiţă crescută în rânduielile bunei cuviinţe şi a stăpânirii de sine, ca o fiică de soră a Maicii Domnului ce este.

Prea răcnise! Prea tropăise! Ba, de entuziasm, scăpase şi ceva de ruşine în pantalonaşi. Mititel şi fără zgomot. Nu mirosea. Dar o apăsa pe conştiinţă. De aceea stătea acum foarte stăpânită şi cuminte, la o parte, muşcându-şi un degeţel al mânuşii de lână. Bâzu, din treacăt, a alintat-o pe bărbie:

– Pa! Gina! Ce stai aşa ca o sarmală de post naufragiată într-un castron cu lapte acru?.... La joacă! Hai!

Dănuţ în schimb i-a dat mâna foarte grav, ca unei persoane foarte distinse:

– Bună dimineaţa, Gina!

– Bonjur, Dănuţ!

– Dar ai un costumaş extraordinar. Superb! Eşti delicioasă în hăinuţele astea. Ţi-aş spune: Gina, zâna iernii! Gina, zâna zăpezilor!

– Spune atunci! a încuviinţat Gina, îmbujorată până în vârful urechiuşelor de plăcere că s-a găsit cineva să-i admire în sfârşit echipamentul de iarnă. Spune! Eu îţi dau voie! Nu mă supăr.

Iar în judecăţile sale, o clipă, s-a clătinat entuziasmul pentru Bâzu, care nu aflase alt compliment mai

nimerit decât s-o compare cu o sarma de post într-un castron cu lapte acru... Naufar... nauraf... naufragiată! Ba încă o sarma naufragiată! Ce cuvânt de ocară o mai fi fiind şi acesta? Ceva cu fragi. Cu sarmale, cu fragi, cu naufragi şi cu lapte acru. Aşa e Bâzu! Tot cu de-ale mâncării vorbeşte!

Dănuţ, altfel de băiat! Are delicateţele şi atenţiile lui. Numai de n-ar bănui ce-a făcut adineauri în pantalonaşi zâna zăpezilor! Strigând cu entuziasm, pentru cine? Pentru zburlitul şi apucatul de Bâzu! Ah! Mai are ea multe de învăţat pe lumea asta! Îi dă dreptate lui Pavalache. E plină viaţa de chestii!

Ca o naufar... nauraf... ştiţi voi! Ca o naufragiată, Gina s-a agăţat de braţul lui Dănuţ, păşind în mijlocul alaiului. Însă îndată i-a tresăltat inima şi s-a lepădat de prietenul ocrotitor, plin de gingăşii, când a ochit-o Bâzu şi a chemat-o la el.

– Gina! Ia pofteşte la bădia Bâzu!

– Îndată... Ce să fac?

– Să te urci în sănioara mea! Asta să faci! Pe ziua de azi te-am adoptat eu, Gina. Prea eşti mică şi drăguţă şi necăjită ca o sărmăluţă orfană, pupa-te-ar nene-tu! Urcă-te! Avem să zburăm ca vântul şi ca gândul!

– Cu mine e uşor acuma! a surâs Gina într-al noulea cer.

– De ce-i uşor taman acuma, domnişoară Dece?

– Nu mai sunt domnişoara Dece! S-o ştii! A spus Dănuţ că de azi înainte sunt Gina, zâna zăpezilor! Aşa că acuma-i uşor să zbori cu mine pe zăpadă, ca vântul şi ca gândul.

Bâzu şi-a azvârlit c-o sfârlă tichiuţa pe ceafă, lăsând să-i iasă la lumină creasta zburlită de păr şi înveselindu-se năzdrăvan la asemenea veste.

– Gina, zâna zăpezilor? Bun! Aprobat! încuviinţă minunându-se. Al dracului motan, jupânul Daniil Sihastru! Ştie dumnealui la o adică să-i toarne şi nişte abţibilduri de îngheaţă apele, nu numai când e vorba de esofag şi de tubul digestiv! Hai, Gina! Te-ai suit? Te ţii bine? Fă-ţi cruce cu limba în cerul gurii ca bunicuţa Lalei şi Lolei, că-i dăm drumul, Gina, zâna zăpezilor!

Mărinimoasă, Gina s-a gândit şi la prietenul său:

– Nu-l luăm cu noi şi pe Pavalache?

– Onorabilul Pavalache n-are decât s-o ia la picior! De asta i-a dat Dumnezeu patru picioare.

– Adică are să poată el zbura ca vântul şi ca gândul numai cu cele patru picioare ale lui? Doar nu-i şi el zânul zăpezilor!

– Nu-i, zău, căci nu s-a văzut încă zân pe lume şi încă patruped! Dar garantat că ne-ajunge el din urmă, gâf-gâf! Cu trenul de marfă. Gata, Gina? Păzea! Hop! La o parte! Trece aerodinamicul cu zâna zăpezilor!...

Gina, zâna zăpezilor, a trecut ca vântul şi ca gândul pe colina săniuşului din grădina publică, uitându-se triumfătoare peste umăr la prietenii şi prietenele care nici n-o băgau în seamă acum o jumătate de ceas. Râdea gâdilată de fulgi şi de fiorul vitezei. Ce-i mai lipsea? Mămica era sora Maicii Domnului! Ea, zâna zăpezilor!

În urmă, Pavalache gâfâia „gâf-gâf"! cu limba scoasă de-un cot, poticnindu-se şi rostogolindu-se de-a berbeleacul la vale, în vârtejuri de omăt spulberat. Se ridica, strănuta şi galopa, „gâf-gâf!" rămas de căruţă în urma saniei, ca un sărman patruped de rând, care nu era şi el un *zân* al zăpezilor.

Zâna zăpezilor află unele întâmplări foarte jalnice şi hotărăşte o faptă de taină

La vremea mesei, zarva s-a mai liniştit pentru două ceasuri. Grădina publică s-a golit. A rămas să se odihnească în ninsoare. Să-şi primenească florile dalbe de nea. Să-şi aştearnă alt covor proaspăt şi neted de fulgi, pe potecile călcate de paşi.

Toţi se despărţeau cu părere de rău. Încetineau mersul. Întorceau ochii în urmă.

Sub agera cârmuire a lui Bâzu şi Măgârdici, zbânţuiala pe apucatele şi cam fără noimă de la început luase cu totul altă rânduială. Se întemeiase cu străşnicie într-o joacă de pomină. Păcat s-o părăsească! Păcat că a pus Dumnezeu amiaza drept în mijlocul zilei, când ţi-e lumea mai dragă!

Gina, zâna zăpezilor, s-a mai ţinut o bucată de drum de coada lui Bâzu şi a lui Măgârdici.

– Te-ai depărtat de casă. Are să se supere madam Zamora! luă aminte Dănuţ, grijuliu şi crescut în ascultarea părinţilor. Eşti în seama noastră. Avem răspundere, dragă Gina!

– Mămica nu se supără. E bună.

Ar mai fi vrut ea să adauge că nici nu poate fi altfel decât îngăduitoare şi bună, o mamă care e soră cu Maica Domnului. Dar a promis că păstrează secretul. Jurase pe capul Cleopatrei. Jurase pe capul lui Pavalache.

Şi-apoi n-avea ea timp să dea prea multe explicaţii. Asculta o anume istorisire a lui Măgârdici, care-i umplea inima de jale. Măgârdici istorisea, fireşte, ca un copil de hornar. Scuipa ţâşnit printre dinţi în omăt, se plesnea cu palma peste căciula năpârlită şi veche, slinoasă; nu folosea cuvinte alese din soiul celor pe care le cam stâlcea Gina, când se căznea să ciripească în păsăreasca persoanelor distinse. Cine nu s-ar fi înduioşat însă de povestirea lui?

– Măi! spunea Măgârdici. Măi Bâzule şi măi Dănuţ, aşa o calicie lucie ca în casa lelei Safta, spălătoreasa, n-am văzut eu de zilele mele! Plouă şi ninge prin tavan! Suflă vântul pe sub prag! Iară Lenţuca ei zace în pat şi boleşte de-o săptămână. Cunosc asta de la bunică-mea Zamfira, că tot i-a cărat nişte buruieni şi leacuri de-ale sale, băbeşti. Măi, tare parşivă e lumea asta! Ştiţi voi de ce nu-i dă mâna lelei Safta să cheme doctor şi să plătească doctorii la spiţerie? Ia încercaţi să răspundeţi; nu holbaţi ochii la mine. Aşa-i că nici nu vă taie capul?

Măgârdici a scuipat într-o parte prin buzele ţuguiate, parcă ar fi tras la ţintă. A băgat mâinile în buzunarele pantalonilor cu genunchii peticiţi şi s-a oprit pe loc. Se uita la prietenii săi cu un fel de milă, ştiind mai dinainte că nu se învrednicesc să-i dea un răspuns. Nu mai târa sănioara după el. N-o mai purtau nici Bâzu, nici Dănuţ. Le lăsaseră în grădina publică, rezemate de un pom. Au scris: *Bâzu*, pe una ; *Măgârdici*, pe alta. Atâta era destul!

N-ar fi cutezat nimeni să se atingă de sculele marilor meşteri şi cârmuitori ai săniuşului.

– Ei? întrebă Măgârdici, pornind din loc. Aşa e că nu vă închipuiţi? Cât eşti tu de premiant întâi, Dănuţ, şi cât eşti tu de dat dracului, măi Bâzule, la asta nu vă ajută mintea să răspundeţi. Mai uşor e la lecţie. Fiindcă mai uşor e să înveţi buchea cărţii, decât buchea vieţii! Asta s-o ştii de la mine, Dănuţ puiule! De la un plod de coşar şi ucenic de coşar, ca Măgârdici! Să vă spună el Măgârdici atunci, de ce n-are lelea Safta sfanţ, să-şi scape copila de la moarte. Din pricina domnului Stanciu Balaban! Avea de primit bani pe munculiţa ei, iară în loc să-i dea bani, i-a dat un picior în... spate şi a repezit-o pe scări!

– Jupânul Stanciu Balaban e un bandit! Cel mai mare bandit din târgul nostru! a declarat Bâzu încruntat.

Dănuţ socoti de datoria lui să-l cheme la o mai cuviincioasă vorbire.

– Bâzule! Nu se cade să spui asta.

– Ba spun! E un bandit şi-un parşiv. Na! Asta-i! Nu se mai satură! Are un esofag şi-un cimpoi de stomac, nu ca fleacurile de stomăcuţe şi esofăgele din cartea ta! Ditai bărdăhanul, ca al lui Guliver în ţara piticilor. Vrea să-nghită tot târgul! Şi are să-l înghită, balaurul! Are să ne mănânce fripţi pe toţi, la rând. Pe tata, pe mama Ginei care a fost nevoită să facă împrumut pe casă, din pricina lui, pe madam Palade, pe lucrătorii de la fabrică şi moară. Pe toţi are să-i înghită, rămâne-i-ar un ciolan în gât!

– Bâzule! îl dojeni a doua oară Dănuţ. Eu nu mai merg cu tine! Trec pe trotuarul celălalt. Gîndeşte că vorbeşti în faţa unei fetiţe ca Gina. Ce are să creadă, ce-are să înţeleagă şi ce învaţă de la noi?

Bâzu a rostit cu glas schimbat, zâmbind şi netezind-o pe Gina sub bărbie:

– Tu nu te potrivi la ce vorbim noi şi cum vorbim. Tu eşti Gina, zâna zăpezilor! Nimic din ce e urît şi murdar pe lume, nu poate să te-atingă. Nu e aşa, Gina, zâna zăpezilor?

Zâna zăpezilor s-a scuturat cu palmele pe echipamentul de iarnă nou-nouţ. Era destul de mototolit şi de tăvălit acum. Îşi aminti şi ceea ce a scăpat ea în pantalonaşi de entuziasm şi de emoţie. Parcă nu era chiar o chestie de zână!

Aşa că n-a ştiut ce să răspundă, măcar că Pavalache îi dădea ghes cu botul şi aştepta cu ochii înălţaţi la dânsa:

– Spune, soro, o vorbă-vorbuliţă! Ce-ai amuţit? Zânele nu se fâstâcesc în halul acesta! Să fiu eu zân, ţi-aş arăta eu ţie cum se taie piroanele!

Din încurcătură a scăpat-o tot Măgârdici.

După ce şi-a smârcâit nasul, după ce l-a suflat cu două degete, după ce l-a şters cu dosul palmei şi a scuipat cu repetiţie din greşeală drept pe coada lui Pavalache, a urmat istorisirea sa:

– Măi! Daţi-o dracului de ciondăneală pentru un hapsân ca tatăl lui Bosumflache! Ce vă bălăbăniţi voi pentru nişte Balabani? Îndoapă-se! Umflă-se! Plesnească! E vorba de Lenţuca, bre, fata lelei Safta, măi! Aia e mai aproape de inima mea decât toţi Balabanii de pe lume! E o vietate a lui Dumnezeu ca noi, bre! Un pui de om ca noi, măi! Şi n-are parte să se bucure de-o zi ca asta, măi! Zace şi boleşte în pat. Aiurează şi tuşeşte. Poate să şi piară. Măi, nu vă doare la inimă? În tot târgul ăsta, cât e de mare, nu se găseşte nimeni să se-ndure de atâta calicie şi durere? Nu se găseşte un suflet de om să le trimită un doctor? Să le dea pitaci

pentru doctorii? Şi dacă s-o milostivi Domnul s-o scape de la moarte numai cu leacurile băbeşti ale bunicii, n-are să găsească nimeni după aceea care s-o ajute cu altele? Auzeam de la bunică-mea şi mi se rupea inima. Nici tu o încălţare, nici tu o zdreanţă de străişor pe dânsa! Noi ce putem să le facem? Noi suntem tot nişte calici şi nişte prăpădiţi, ca vai de capul nostru! Aţi văzut că a trebuit să mă las şi de şcoală, ca să-l ajut pe tătuca la meseria lui. Zburd azi, că-i zi de sărbătoare! Mâine, sus pe case, la coşuri, Măgârdici! Funinginea îmi dă de ştire. Dară alţii, bre? Alţii care plesnesc de bine şi de huzur! Aceia n-au ochi să vadă? N-au urechi să audă? N-au inimă să simtă?

– Şi noi o ducem greu, Măgârdici. Foarte greu, vorbi Bâzu, parcă mai era nevoie să se dezvinovăţească. De trei săptămâni mai ales, pot zice că ne-am făcut ierbivori. În fiecare lună se împuţinează câte un lucru din casă. Care la amanet, care la vânzare. Biata mama crede că avem orbul găinilor şi nu observăm.

Dănuţ îşi mustră fratele mezin de-a treia oară.

– Bâzule! Acestea sunt chestii care nu se spun.

– Ştiu! Se tace şi se-nghite! Înghiţim chestiunea în lipsă de alte alimente, Daniil Sihastrule! Sărăcia nu-i o ruşine. Scrie şi în cartea ta, domnule premiant întâi.

Măgârdici i-a împăcat, apucându-i pe amândoi cu câte-o mână de guler şi apropiindu-i nas în nas.

– Măi, isprăviţi cu mofturile voastre, că acum vă ciocnesc cap în cap ca două ouă de Paşti, măcar că n-am ajuns încă nici la Crăciun! Ce credeţi voi, măi Dănuţ şi bre Bâzule, că eu nu ştiu? Nu ştiu că tot din pricina lui jupân Stanciu Balaban trageţi voi sania pe uscat de astă-vară? N-o ştie târgul? Urlă, bre!

– Da! Urlă şi rabdă! Ar trebui să-şi schimbe numele în Urlaţi ori Răbdureni! a încheiat Bâzu.

Apoi s-a întors spre Gina:

– Acum zic şi eu că prea mi te-ai depărtat mătăluţă de casă! Mare minune să nu-ţi fi pus mămica lingurile în brâu. Încât, hai! salută-ne cu stimă şi consideraţie! Ia-l pe Pavalache şi umblă! Tuleşte-o! Rade-o! Tunde-o! Şterge-o!

Gina s-a executat foarte supusă de astă dată, măcar că invitaţia nu era aşa de delicat rostită ca a lui Dănuţ, de mai adineauri. Dar venea de la Bâzu. A întins deci mânuţa pe rând.

– La revedere, Bâzule! Şi mersi! Ne vedem după-masă, Măgârdici! Pa, Dănuţ!

– La revedere, Gina, zâna zăpezilor!

Zâna zăpezilor a pornit prin ninsoare, pe sub copacii care-şi scuturau deasupra ei florile albe de nea. Călca mărunţel şi cuminte, îngândurată, pe lângă zidul catedralei.

Glasul lui Măgârdici tot se mai auzea:

– Bre! Nişte ghetuţe mai vechi, bre! Măi, nişte hăinuţe mai ponosite, măi! Nu se găsesc acestea în tot târgul ăsta pentru o copilă bolnavă şi oropsită? Ce gogoşi şi moşi pe groşi învăţaţi voi la şcoală despre mila aproapelui? Unde se vede, măi? Unde-i minunea, bre?

Pavalacahe, lipăind în zăpadă, cu cele patru picioare ale sale, alături de Gina, a clătinat din cap.

– Auzi?

– Aud.

– Pot spune că am fost un mare dobitoc azi-dimineaţă, când vorbeam noi înainte de-a intra în grădina publică! mărturisi Pavalache cu amară căinţă. Nu-l cunoşteam eu bine pe acest Măgârdici! O fi fiind el băiat de coşar, o fi el lipsit de educaţie, s-o fi exprimând el cam urît! Asta-i adevărat! Dar toate i se iartă! Cine-i de vină dacă n-a avut parte de-o guvernantă, ca dom-

nişorul Bobiţă Bosumflache? Aşa cum e însă, nu l-aş da eu nici pe zece Bosumflache!

– Nici eu! se arătă Gina de aceeaşi părere. Păcat de el că n-are batistă.

– Adevărat! Dacă n-are, n-are, ce să zic? Dar altfel, frică mi-e că şi chiar dac-ar avea el batistă, n-ar prea cunoaşte întrebuinţarea unei asemenea scule de şters nasul! Ar curăţa poate hoceagurile cu batista. Pentru nas, el are degetele! Îi ajung două. Pe urmă, nu pot zice că-mi place nici năravul ăsta al scuipatului la dânsul! Una-două: ţâşti într-o parte, ţâşti în alta! Văzut-ai ce mai scuipă? Teribil mai scuipă. Ar putea să ia premiul întâi la un concurs de scuipici! M-a decorat şi pe mine. Ai observat?

Gina zâmbi:

– Da! Drept în vârful cozii.

– Exact! Mi-a agăţat o decoraţie drept în vârful cozii! surâse şi Pavalache înveselit. Nu ştiam cum să mai scap de dânsa. Parcă o lipise cu clei. Despre câini umblând cu covrigi în coadă am mai auzit. Cică ar fi! Pe aiurea, nu prin târgul nostru şi al domnului Balaban, cu moara lui. Dar câine umblând cu decoraţii în coadă, n-a pomenit neam de neamul meu. Nu ţin deloc să introduc eu moda asta. Eu sunt un câine modest, îmi cunosc lungul nasului şi vârful cozii. Aşa că personal, n-aş prea avea de ce să fiu încântat de Măgârdici. Totuşi m-a cucerit! Dacă m-a cucerit, m-a cucerit, ce să zic? I le iert toate. Are o inimă de aur, pe care n-o poţi plăti nici cu de trei ori milioanele domnului Stanciu Balaban! Ai auzit cum mai povestea despre sărmana Lenţuca? Mie îmi dădeau lacrimile în ochi.

– Am auzit şi eu, Pavalache.

– Ai auzit, dar ce-ţi pasă? pufni Pavalache pe nări.

– Cum, ce-mi pasă?

– Iaca bine! Cum nu-mi pasă mie că ninge acuma pe barba lui Ion Vodă cel Cumplit! Sigur! De ce ţi-ar păsa? Costumaş nou ai! Zâna zăpezilor eşti! Ca mâine n-am să-ţi mai ajung nici cu prăjina la nas, cum nu-i ajunge nimeni botosului de Bosumflache şi urîtului ăluia de Goliat, căruia bine i-a spus când i-a zis, Gorilă!

Gina se opri din mers. Se opri şi Pavalache.

– Aşa mă cunoşti tu pe mine? întrebă cu mâhnire zâna zăpezilor? Cum? N-am eu urechi de auzit?

– Ai... Dacă ai, ai!

– N-am eu ochi de văzut?

– Ai... În secret pot să-ţi mărturisesc chiar că-s destul de nostimi. Toată lumea o spune.

– Nu mă lua cu momeli şi cu linguşeli! Răspunde la întrebările mele! N-am şi eu inimă?

– Oi fi având! dar nu de aur, ca Măgârdici.

– Am! Am, Pavalache!

– Rămâne de văzut, clătină căţelul din coadă, în semn de îndoială. Ce tot îi dai tu cu am, am, parcă ai început tu să latri în locul meu? Am-am! Unde ai? Unde se vede? Asta-i chestia.

– Ai să vezi şi să răzvezi! Uite, chiar după-masă ai să vezi, domnule Pavalachiule! Şi are să-ţi fie ruşine de vorbele tale. Şi ai să-mi ceri pardon, cum s-ar fi cuvenit să-i ceri iertare lui Măgârdici, pentru tot ce-ai spus despre el înainte de a-l cunoaşte bine.

– M-a luat gura pe dinainte, se scuză Pavalache, scărpinându-se cam stingherit după ureche. Am fost un măgar!

– Te-a luat gura pe dinainte şi tot nu te-ai învăţat minte? Tot măgar ai rămas? Pofteşte să mergi cu mine, ca să văd eu pe urmă dacă-ţi mai dă mâna să te ia gura pe dinainte!

– Unde să mai mergem? Deocamdată mergem la masă. Mi-e o foame de lup! Cât eşti tu de zâna zăpezilor, mare lucru să nu te-aştepte o papară ca aceea, fiindcă baţi berbunca pe uliţă şi tai frunze câinilor pe vremea asta.

Gina îl ameninţă foarte sever cu degetul mănuşii ridicat:

– Nu schimba dumneata vorba! Ascultă ce-ţi spun! Avem să mergem la Lenţuca!

– Ei, nu mă înnebuni! a rămas Pavalache cu gura căscată. Serios?

– Da! Mergem la Lenţuca!

Pavalache a sucit capul, ciulind o ureche şi privind-o pe Gina de-a coasta, cu admiraţie. Încuviinţă plin de entuziasm:

– Ştii că nu-i o ideea rea? Bravo, Gina! Cum ţi-a venit?

– Nu mi-a venit acuma, musiu Pavalaş! Mi-a venit de când l-am auzit pe Măgârdici istorisind. Ce fel de câine deştept mai eşti tu, dacă n-ai băgat de seamă că tăceam şi ascultam? Tăceam şi ascultam, fiindcă plănuiam eu ceva. Tu habar n-aveai. Umblai ca un caraghios cu decoraţia bălălău de coadă.

– Las-o încolo de decoraţie! Nu-mi mai aduce aminte. Spune ce plan? Mă faci curios.

– Dar nu sufli nici un cuvânt nimănui?

– Tac ca peştele!

– Ţinem secret? Promiţi?

– Promit!

– Juri?

– Jur!

– Pe ce?

– Pe ce am mai scump la viaţa mea. Pe tine!

– N-ajunge!

– Pe tine! Pe Fifina! Pe zgarda asta care-i place grozav Fifinei, de m-a rugat să n-o schimb în ruptul capului, nici pe una de aur bătută cu pietre scumpe, ca brăţările lui madam Balaban. Uite, pe toate jur!

– Atuncea te cred! se linişti Gina. Ai să mergi cu mine în mare secret la Lenţuca; iară la întoarcere avem să stăm noi altfel de vorbă, domnule Pavalachiule! Am să te iau la refec, pentru cum m-ai cunoscut dumneata şi pentru tot ce-ai crezut despre mine!

– E lată rău! s-a speriat Pavalache. Cer de pe acuma iertare şi gata!

– Ba să-ţi pui dumneata pofta în cui. De data asta n-am să te iert cu una cu două! M-ai ofensat.

– Cine te-a ofensat, Gina? întreba o doamnă în vârstă, cu blană neagră şi cu părul de aur, oprind-o în drum. Cine te-a ofensat şi cu cine vorbeşti?

– Sărut mâna , madam Naum! Vorbeam cu Pavalache. El m-a ofensat.

– Fantastic! Vorbeai aşadar cu căţelul pe stradă? Şi cum te-a ofensat Pavalache? Îl ştiam un căţel politicos şi bine crescut.

– E un secret de-al nostru, madam Naum.

– Dacă-i secret, nu m-amestec! zâmbi doamna cu părul mai mult alb decât blond, cum va fi fost el cândva. Spune-mi atunci altceva, Gina. De unde vii la ora asta?

– Din grădina publică.

– Ce fel de grădină publică? După câte ştiu grădina e încolo. Iar tu vii din partea cealaltă.

Gina explică foarte însufleţită, ţesând din degetele înmănuşate:

– Am petrecut pe nişte prieteni de-ai mei. Am eu nişte prieteni care nici nu mai pot fără mine. Nişte

băieţi ersta... ester... extraordinari! Da. Extraordinari! Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ! Îi cunoşti mata?

– N-am avut cinstea să-i cunosc până acum! a răspuns surâzând cucoana cu păr argintiu şi cu păienjeniş subţire de cute în colţul pleoapelor. Dar ce fel de cavaleri aşa de extraordinari sunt aceşti domni Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ, pe care trebuie să-i petreci tu, în loc să te petreacă Măriile-lor pe tine, până acasă? Se vede că a ieşit o modă nouă.

– Eu nu i-am lăsat să mă petreacă! minţi Gina, apărându-i. Aveam nişte chestiuni foarte mari de discutat.

Doamna Naum s-a mirat.

– Fantastic! De pe acum ai început cu chestiunile foarte importante, Gina? Lasă-le că au când să-ţi scoată peri albi, fetiţă dragă! Acum zburdă! Joacă-te.

– M-am jucat, madam Naum. De-acolo veneam cu prietenii mei.

Apoi, Gina destăinui în şoaptă:

– Ştii mata una? Eu nu mai sunt domnişoara Dece, nici domnişoara Parcă. Zău! S-a schimbat chestia. Sunt zâna zăpezilor!

– Cum ai zis? Mai repetă, rogu-te.

– Sunt Gina, zâna zăpezilor! Aşa a hotărît Dănuţ şi au primit toţi. A aprobat şi Bâzu. Zău! A spus că-mi dă şi act la mână.

Doamna Naum i-a pus palma pe creştet şi a şoptit cu o învăluire în voce, parcă se îneca.

– Zâna zăpezilor? Zâna zăpezilor. Fantastic!

– De ce fantastic? a întrebat Gina, uitând că dacă este zâna zăpezilor, s-a isprăvit cu domnişoara Dece. Spune mata, de ce-i fantastic?

Îi plăcea cuvântul. N-avea să-l lase ea să se piardă.

Cucoana cu părul argintiu părea însă că nu i-a auzit întrebarea. Privea peste capul Ginei în ninsoare şi mai departe, în zăpezile altor ierni.

– De ce e fantastic, madam Naum?

– E fantastic, drăguţa mea Gina, din pricini pe care ai să le pricepi şi ai să le simţi, când vei avea anii mei. Aşadar, pentru iarna aceasta, tu, Gina, tu eşti zâna zăpezilor?

– Jur! Uite, întreabă-l mata şi pe Pavalache!

Pavalache a clătinat repede din cap, din urechi şi din coadă, întărind pe trei glasuri spusele prietenei sale.

– Jur şi eu că e zâna zăpezilor! Dacă este, este ce pot să zic?

– Vezi mata? tălmăci Gina, mulţumind din ochi prietenului că n-a dat-o în sminteală. Jura şi el, dacă mata nu credeai.

– Credeam, Gina! Te-am crezut îndată. Îmi era destul cuvântul tău. Poţi să le spui prietenilor, acelor Dănuţ şi Bâzu, că au avut o inspiraţie foarte fericită. Fantastică! Nu se află cumva printre dânşii, nici unul căruia îi spuneţi voi Cucuiu, ori Colţun, Colţunaş?

– Nu! Dar de ce?

– Pentru nimic. Am întrebat aşa. Nu m-ar fi mirat să existe şi vreun alt Cucuiu ori vreun Colţunaş, nu numai o altă zână a iernii! Ca toate să fie cum au mai fost.

– Mata te pricepi la zâne? întrebă Gina.

– Mă cam pricep puţin. Am cunoscut şi eu una pe vremea mea. Fulga o chema. Fulga, zâna fulgilor.

– Era ca mine?

– Îţi semăna fantastic. Cum seamănă între ele prietenele tale, Lola şi Lala.

– Şi unde-i acuma?

Cucoana cu părul argintiu care a cunoscut-o pe Fulga, zâna fulgilor, a făcut cu mâna un semn spre ninsoare şi zăpezi, spre depărtările de dincolo de ani. Gina a înţeles semnul în felul său.

– Au luat-o fulgii la cer? S-a întors în împărăţia ei?

– Poate că ar fi fost mai bine, Gina! Încă n-au luat-o. A rămas aici, pe pământ. O vrăjitoare răutăcioasă i-a scrijelat obrazul cu unghiile, i-a supt toate puterea, frăgezimea, voioşia, fără-de-grija.

– Şi a murit?

– Mai rău.

– Ce poate să fie mai rău?

– A prefăcut-o într-o femeie ca mine, ca altele, ca oricare. Fantastic cât au schimbat-o! Dar ce-ţi vorbesc eu ţie, fetiţo? Fantastic, cum m-am pierdut cu firea pe ziua de azi! În loc să te trimit acasă, te ţin de vorbă. M-am întors la mintea ta. Fugi la masă, drăguţă! Spune multe sărutări mamei. La revedere, Gina, zâna zăpezilor!

– Sărut mâna, madam Naum. Poftă mare!

– Poftă mare! Şi vezi să nu calci, Gina, nu călca şi tu pe urmele celeilalte-zâne pe care am cunoscut-o eu. Fulga, zâna fulgilor!

După câţiva paşi, Pavalache îşi împinse prietena cu botul.

– Ce tot îndruga cucoana asta stafidită ca o vrăjitoare, cu fantasticurile ei? Ce tot spunea ea despre o Fulgă, zâna fulgilor? Ce se pricepe ea la zâne? Să-şi caute acasă de chiftele!

– Nu vorbi aşa despre madam Naum, care e prietenă cu mama şi e o cucoană foarte distinsă! l-a pus Gina la rezon.

– Fost-ai lele! mormăi Pavalache pe nări. O fi fost ea distinsă pe vremea turcilor. Acum e spaima găinilor!

– Fantastic, ce urît mai vorbeşti, domnule Pavalache!

– Parcă Bâzu şi Măgârdici vorbesc mai frumos? Şi slavă domnului, le sorbi cuvintele din gură, cum înfulecam eu azi dimineaţă fulgii Clanţ-clanţ! Hap-hap!

– Lor le şade bine, domnule Pavalache! Am să te pârăsc Fifinei, să afle şi dânsa cum te exprimi. Atunci să te văd eu pe unde scoţi dumneata cămaşa!

– Poate zgarda vrei să zici? Că de cămaşă m-a scutit Dumnezeu. S-a gândit la cheltuială, cu preţurile cămăşilor din ziua de azi.

Multe viclenii mai cer chiar pregătirile faptelor bune, de taină!

Acasă, sora Maicii Domnul s-a supărat foc şi pară pe zâna zăpezilor.

– Vai, Gina! Ce înseamnă halul acesta? Ce-ai făcut tu din hăinuţele la care am lucrat şi am migălit eu toată noaptea? Se poate, Gina?

– Eu nu le-am făcut nimic, mamă. Zău! Ele nu ştiu cum s-au murdărit şi s-au boţit.

– Nu ştii cum? Să-ţi spun eu atunci cum! Au sărit de pe tine şi s-au dus singure să se tăvălească pe jos, să se murdărească şi să se boţească. Iar tu strigai la ele, şi ele nu voiau să te-asculte! N-a fost aşa?

Gina plecă ochii în pământ, fără să răspundă. Nu-i venise ei să croiască una chiar aşa de boacănă.

– Şi unde mi-ai umblat până acum? Nu mai ai casă? Nu mai ai masă? Nu mai ai mamă? întrebă sora Maicii Domnului.

Zâna zăpezilor s-a mirat foarte nevinovată:

– Fantastic, cum te superi tu degeaba, mamă!

– Degeaba? îşi frângea mâinile doamna Zamora cu disperare. Aceasta numeşti tu degeaba, Gina? Te-am căutat în grădină. Nu erai! Te-am căutat pe stadă. Nu erai! Am întrebat trecători cunoscuţi şi necunoscuţi. Nu ştiau nimic! Bat pe la porţile oamenilor. Întreb la Lola şi la Lala, la Fred, la toţi. Nimic şi nimic şi nimic! Tu nu te gândeşti ce se petrece în sufletul unei mame?

– Mamă, pardon! Am fost cu Dănuţ. Poţi să-l întrebi şi pe Pavalache.

Gina socotise că-i mai cuminte să nu pomenească numele lui Bâzu şi Măgârdici, fiindcă Dănuţ cel cuminte şi supus era favoritul surorii Maicii Domnului, ca şi al lui madam Palade.

– Cu Dănuţ? Unde cu Dănuţ? În ce parte? voi să afle doamna Zamora ceva mai liniştită.

– De la joacă, ne-am mai plimbat pe stradă. Era aşa de frumos, mamă! Fantastic!

Sora Maicii Domnului a micşorat ochii printre gene, cercetându-şi mai atent copila, cu o mijire de zâmbet în colţul buzelor. Scuturând scamele şi gunoaiele de pe hăinuţa mototolită a Ginei, a spus:

– Pe stradă, care va să zică, mi-ai fost? Iar pe stradă te-ai întâlnit cu madam Naum? Pariez!

– De unde ştii tu? Fantastic, mamă, cum le ştii tu pe toate!

– Tocmai de la *fantastic* o ştiu, Gina, a răspuns sora Maicii Domnului surâzând. Nu era greu de ghicit. Ce ţi-a mai spus fantastic, madam Naum?

– Sărutări pentru tine. Încolo nimic.

Pentru Gina însemnau „nimic" toate amintirile cele înduioşate ale doamnei Naum, din iernile ei fantastice de altădată, cu Fulga, zâna fulgilor de-atunci, Colţunaş şi Cucuiu.

Ea altceva îşi aminti:

– Ba mi-a mai spus ceva, mamă! A spus să mă joc! Să mă tot joc. Fantastic, cât să mă joc!

– Până la joacă, pregăteşte-te de masă! Nu-ţi mai ajunge cât te-ai zbânţuit? S-a răcit mâncarea. Aşteaptă madam Palade de trei sferturi de oră. Frumos e să aştepte invitaţii la masă, din pricina unei moace ca tine?

Gina era gata să-şi ceară încă o dată foarte spăşită iertare pentru toate. Aflând însă că este o moacă, s-a simţit jignită amarnic în demnitatea sa de zână.

– Mamă, de ce-mi spui tu mie moacă? Se vede că nu ştii tu una nouă? Tu care le ştii pe toate! A fost o chestie mare.

– Îmi imaginez ce fel de chestie nouă şi mare. Vreo nouă ispravă de-a mătăluţă? Care-i? S-o aflu.

– Dar n-am făcut nici o ispravă, mamă! Zău! Ţi-am adus acasă o bucurie mare. Ştii tu că acum sunt zâna zăpezilor? Nu o moacă! Gina, zâna zăpezilor! Auzi mamă? Aşa au hotărît toţi şi eu am primit. Nu râde! Întreabă-l şi pe Pavalache.

– Cu domnul Pavalache al dumitale am eu altă răfuială! Înainte de a pleca, mi-a şterpelit dumnealui osul de rasol din bucătărie! Încât nu-l văd bine, când va da ochii cu mine.

Gina îşi lămuri astfel o chestie care-o lăsase foarte nedumerită.

– Aha! De asta a rămas dumnealui să umble lela de la poartă? Mie îmi spunea că mai stă să se uite cum ninge! Mamă, iartă-l! L-a luat gura pe dinainte şi gura a luat osul. Iartă-l, mamă, că e destul de necăjit fiindcă are patru picioare.

Doamna Zamora zâmbi:

– Poate ar fi bine să aibă cinci? Nu-i ajung cele patru, cu care-mi murdăreşte covoarele?

– Nu asta, mamă! E necăjit fiindcă nu poate să fie zân. Aşa a spus Bâzu, că dacă are patru picioare, nu-i voie să fie zân. Nu dă voie legea zânelor! Mamă, iartă-l! Doar eşti soră cu Maica Domnului cea bună şi iertătoare! Te rog eu, care acum sunt zâna zânelor. Nici atâta trecere n-am eu la sora Maicii Domnului?

– Sfârşeşte odată cu sora Maicii Domnului şi cu zâna zânelor! îşi cam pierdu răbdarea doamna Zamora.

– Tu nu te bucuri, mamă? Eu să am o fată care e zâna zăpezilor, n-aş şti cum să-i mai intru în voie!

– Intră în baie până una alta şi spală-ţi mâinile! se silea sora Maicii Domnului să fie severă, stăpânindu-şi surâsul blând. Nu-mi văd capul de altele şi tu-i dai înainte cu zâna zăpezilor tale. Uite în ce hal ţi-s mâinile! Chiar vorba lui madam Naum! Fantastic! Eşti o moacă de-o murdărie fantastică!

Gina a intrat în baie să-şi spele mânuţele, necăjită şi amărâtă ca vai de ea.

Vestea că acum e zâna zăpezilor nu stârnise acasă nici o vâlvă. La altă primire se aştepta dânsa. Când colo: moacă!... Şi încă moacă de-o murdărie fantastică!

Ca să-şi aline supărarea, s-a abătut pe la Cleopatra să-i istorisească pe scurt toate peripeţiile.

Păpuşa a căscat ochii albaştri de sticlă, uimită la culme. Uimită fantastic!

– Ce spui tu, Gina? Adevărat? Tu şi zâna zăpezilor?

– Ştiu că ţi se pare şi ţie ceva fantastic, dar e adevărat, dragă Cleopatra! Jur! Jur pe ce am mai scump! Jur pe capul hăinuţelor, pe care mi le-a isprăvit de lucrat astă-noapte sora Maicii Domnului!

– Altă dată jurai pe capul meu şi al lui Pavalache! se întristă Cleopatra. Acum nu mai facem doi bani?

– Jur şi pe capul vostru! Tu nu pricepi? Am jurat pe hăinuţe, fiindcă numai cu ele am fost eu numită zâna zăpezilor. Aşa a spus Dănuţ şi a aprobat Bâzu.

– Atunci e altă poveste! se dumiri Cleopatra, cu degetul la frunte. Dar asta chiar că e o chestie extraordinară, Gino! Îţi dai tu seama că de-acum înainte nu mai merge aşa? Ca zână, ai o mulţime de treburi şi de datorii. Mai întâi şi întâi, zânele fac minuni. Asta-i a lor! Nu-s ca mine şi Pavalache, ca noi, ceilalţi oameni. Gina s-a plecat la urechea Cleopatrei şi i-a şoptit ceva în taină. Păpuşa a căscat ochii şi mai mari. Nu-şi mai recunoştea prietena!

Dacă i-ar sta în fire să se exprime ca Măgârdici şi ca Pavalache, uneori ca Bâzu, ar fi strigat: E lată rău!

Fiind însă o păpuşă bine educată, îşi rosti mirarea în cuvinte mai alese:

– Eşti tu capabilă de un asemenea gest nobil?

– Dacă-ţi spun! Numai să păstrăm secret. Aşa l-am rugat şi pe Pavalache.

– Hm! a înălţat Cleopatra genele lungi a îndoială. În acest Pavalache nu prea am eu încredere. Nu prea ştie dumnealui să-şi ţină gura. Îl tot ia pe dinainte. N-ai auzit ce-a făcut cu osul?

– A jurat! N-am grijă de dânsul. Se teme să nu-l raportez Fifinei.

– Doar aşa!

– Alta mă frământă şi mă munceşte pe mine, dragă Cleopatra!... mărturisi Gina.

– Ei, ce anume? Poate să-ţi fiu de-un ajutor.

– Nu ştii tu, oare, unde a pus mama hăinuţele mele de iarnă cele de anul trecut, ghetuţele şi şoşonii? Şi nu ştii tu unde mi-a strâns puşculiţa cu economiile mele pentru Crăciun? N-ai băgat seama cumva?

– Apleacă urechea, şopti Cleopatra.

Zâna zăpezilor a plecat urechea şi au şoşotit aşa amândouă, până ce s-a auzit glasul doamnei Elena Zamora din sufragerie.

– Gina! Dar pofteşte o dată la masă! Pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă astăzi cu tine? Parcă ţi-ai pus în minte cu tot dinadinsul să mă duci la disperare!

Ca niciodată, Gina a pătruns în sufragerie fără să trântească uşa; fără să izbucnească în mirările şi întrebările sale.

A sărutat mâna lui madam Palade; s-a aşezat la loc foarte tăcută şi îngândurată. Cine-ar mai fi zis că a fost ea vreo dată domnişoara Parcă şi domnişoara Dece?

Nu întreba nimic, iar răspunsurile sale erau foarte scurte:

– Da, madam Palade.

– Nu, mămico.

Madam Palade, uitându-se la zâna zăpezilor cu ochii ei mici şi verzi ca bomboanele de mentă, a spuns îngrijorată:

– Mi se pare că e cam obosită, Gina noastră! N-ar strica să se culce niţeluş după-masă.

Sora Maicii Domnului era de aceeaşi părere, numai că a rostit-o mai energic:

– Chiar are să se culce! Îi ajunge! Aer tare, joacă peste măsură, plimbare, slavă Domnului! Şi-a făcut suma pe ziua de azi. Mă auzi, Gina?

– Da, mămico.

– Ai să dormi! Mai ales că sunt nevoită să lipsesc de acasă. Am de alergat cu madam Palade tocmai pe la marginea oraşului. Poate să aflu nişte veşti care să ne aducă în sfârşit o rază de lumină şi de speranţă, după trei ani de nelinişte şi de nesiguranţă. Mă asculţi, Gina?

– Da, mamă.

– Nu prea pare să te bucure bucuriile mele?

– Ba da, mamă.

– În fine! rosti mama Ginei, servind pe madam Palade cu bucatele sale de post. Te bucură ori nu te bucură, principalul e că am să te culc, ai să dormi; şi dacă voi întârzia cumva, te rog să fii cuminte! Te joci cu Pavalache şi Cleopatra. Iar cu grădina s-a încheiat pe ziua de azi! În afară dacă nu vine Dănuţ să te ia. Numai cu dânsul îţi dau voie de-acum înainte. Te ia el pe garanţie? Bine! Nu? Stai mătăluţă acasă.

– Da, mamă.

Madam Palade şi mama Ginei au mai vorbit apoi cu mare aprindere despre unele ştiri aduse de-un prizonier, fost soldat în regimentul unde a luptat Alexandru Zamora.

Se mai arăta o nădejde. Poate că nu era mort, nici bolnav, nici rănit. Poate că se mai întoarce, acum când războiul s-a isprăvit de-aproape un an. La casa acelui soldat plecau după-masă, într-o mahala de la marginea târgului, ca să afle veştile din gura sa.

Altă dată Gina nu şi-ar mai fi găsit astâmpăr, întrebând: „De ce? Cum? Unde? Când? Aşadar Dumnezeu şi Maica Domnului au ascultat şi s-au îndurat de rugă-

ciunile mele din fiecare seară, mămico? De ce nu răspunzi, mămico?"

Acum însă era cu gândurile în altă parte. La planul său de taină. O singură dată a ascuţit urechiuşele, să-şi întipărească în auz cuvintele rostite de madam Palade.

– Dragă Eleno, un lucru nu înţeleg eu la oameni! spunea madam Palade, cucoana evlavioasă căreia îi încredinţează Sfântul Petru cheile de la rai, când se duce să-şi mai tundă barba. Oamenii îşi ascund faptele cele urîte şi rele. Le strigă în gura mare pe cele bune, aşa puţine câte le mai săvârşesc dânşii, din când în când. Eu cred dimpotrivă! Să-şi uşureze sufletul, mărturisind greşelile şi păcatele. Iar faptele bune să le ascundă şi să le tacă. Destul că le vede ochiul lui Dumnezeu! Atât ajunge! El veghează de-acolo, de unde le vede şi le ştie pe toate, ca să le răspândească la vreme. Tu atâtea fapte bune ai săvârşit în tăcere, Eleno dragă, încât nu mă îndoiesc că Dumnezeu te are în grijă. De aceea nu mi-am pierdut nici o clipă nădejdea. Poate că va da Domnul ca azi să fie ziua cea mult aşteptată de tine!

– Să dea Dumnezeu! a suspinat sora Maicii Domnului.

După masă, Gina s-a lăsat culcată, învelită, povăţuită să nu se mişte şi să fie cuminte.

A făgăduit ascultare la toate. A închis ochii. S-a prefăcut că doarme. Ba chiar era să adoarmă de-a binelea, dacă n-ar fi tresărit din toropeala plăcută şi dulce, cu grija la hotărîrile sale de taină.

A sărit în sus. Linişte. Nici o ţipenie. Numai departe răsunau sprinten şi vesel zurgălăi argintii de sanie. Şi numai sub geam, glasul lui Pavalache:

– Ham-Ham! Ce faci, Gina, zâna zăpezilor? Ai uitat cum ne-a fost vorba? De când te-aştept, m-a prins frigul şi am început să strănut.

– Ai puţină răbdare, Pavalache! Vin îndată! Îmi ajută Cleopatra la căutat cheile.

Cu ajutorul Cleopatrei a găsit cheile. A găsit hăinuţele de anul trecut, ghetuţele şi şoşonii. Tot cu ajutorul ei şi al unui cuţit, Gina a izbutit să scoată din puşculiţă toate economiile adunate încă de astă-vară, pentru pomul de Crăciun.

Pe urmă, după ce le-a împachetat pe toate, frumos învelite şi legate cu sfoară, a deschis uşa şi a pornit la drum, prin ninsoare.

Pavalache a vrut să spună ceva.

– Ssst! Nici o vorbă! l-a oprit zâna zăpezilor cu degetul la buze. Ţinem secret. Ai jurat! Taci!

– Iaca, tac! Dacă am jurat, am jurat, ce să zic?

Zâna zăpezilor săvârşeşte o faptă mare şi se spovedeşte de-un păcat mititel

Gina, zâna zăpezilor, a bătut în uşa de la cocioaba Saftei, spălătoreasa, după toate rânduielile bunei cuviinţe. A bătut şi a aşteptat. Nimic. A bătut a doua oară şi iar a aşteptat. Iarăşi nimic.

A deschis atunci uşa încetişor şi a băgat năsucul înăuntru. Nimeni.

– Ce ne facem? a întors ochii către Pavalache.

– Intră! Intrăm! N-are să te mănânce lupul! Eşti cu mine.

Au intrat amândoi. Şi amândoi s-au oprit în prag. Gina, ca să-şi deprindă ochii cu întunericul dinăuntru, umed şi vânăt, nepătruns, după lumina cea albă şi orbitoare de-afară. Pavalache, ca să adulmece cu nările mirosul stătut de duşumele ude, de leşie rece, de săpun rânced pentru rufe.

La amândoi li s-a strâns inima de jale. Mare şi crâncenă sărăcie! Bine o mai zugrăvise Măgârdici!

Dar s-au înşelat când credeau că nu-i nimeni. Safta lipsea cu adevărat. Pe patul de scânduri însă, sub pătura aspră şi sură, zăcea Lenţuca. Zăcea cu fruntea scăldată de năduşală, măcar că-i clănţăneau dinţii de frig.

De la picioarele ei, dintr-un culcuş de cârpe, s-a înălţat o dihanie tărcată, încovoindu-şi spinarea, bârzoindu-şi coada şi încercând să scuipe pe vrăjmaş.

Gina s-a tras cu spaimă înapoi, gata să scape pachetul de sub braţ.

– Nu te speria, zâna zăpezilor! i-a şoptit Pavalache. Nu crede că-i cine ştie ce fiară fioroasă, ori o mâţă de vrăjitoare! Asta-i Ţuşca, pisica cea jigărită, sărmana! O cunosc eu!

– Dar face urît la noi!

– Mai bine zis, ar vrea ea să facă urât şi nu poate! Nu mai ştie să scuipe. A uitat. Ar trebui să ia lecţii de la marele maestru Măgârdici.

– Dar de ce să ne scuipe? Frumos îi şade să facă urît? întrebă Gina, în amestecul de spaimă şi de indignare,

uitând că nu mai este domnişoara Dece. Spune şi tu, Pavalache, de ce?

– N-o condamna! a pus cuvânt căţelul pentru mâţa burzuluită. Îşi închipuie că am venit cu gând rău şi încearcă să-şi apere stăpâna, cum de-atâtea ori sar şi eu să te apăr pe tine! De unde să bănuiască dânsa ce bucurie le-aducem? O biată mâţă nenorocită şi proastă! Hai, Gina! Fă-ţi datoria de zână. Arată-i tu cine suntem şi pentru ce-am venit.

Măcar că Pavalache nu era şi el zân din cauza celor patru picioare ale sale, nu înţelegea însă să rămână a cincea roată la căruţă.

Îşi lua rolul foarte serios. A împins-o pe Gina cu botul, văzând că se codeşte.

– Hai! Primul pas e greu. Pe urmă ai să te tot deprinzi cu meseria asta nouă de zână!

Zâna zăpezilor a făcut primul pas mai greu, în vârful picioarelor. Pe urmă, ceilalţi au mers mai uşor. S-a apropiat de pat. Aplecându-se deasupra bolnavei, a chemat-o cu glas de taină.

– Lenţuco. Lenţuco!

Fetiţa din pat a deschis ochii învăluiţi într-o ceaţă.

Nu-i vedea. Ea zărea numai arătări tulburi din aiurelile sale.

– Lenţuco dragă, repetă Gina.

– Cine mă cheamă? Tu eşti, mămucă?

– Sunt eu, Lenţuco. Eu, Gina.

Bolnava altceva auzea şi vedea. Murmură cu glasul stins:

– Mamă! Şi Dumnezeu are să ne trimeată hăinuţe, ghetuţe, tot ce dorim? Da, mamă? Spune.

– Ţi le-a trimis, Lenţuco! şopti Gina cu bătăi zvâcnite de inimă în piept, fiindcă abia acum se simţea ea

cu adevărat zâna zăpezilor în tainica sa menire pe lume. Ţi le-a trimis pe toate prin mine, Lenţuco. Uite, le-am adus eu.

Fetiţa din pat întrebă, frecându-se la ochi:

– Cine eşti tu?

– Gina. Nu mă cunoşti? Sunt zâna zăpezilor.

– Zâna zăpezilor? Nu ştiu. N-am auzit. Şi tu vii de la Dumnezeu?

– Viu de la noi, de-acasă. Am fugit tiptil, se fâstâci zâna zăpezilor. Adică, nu! De la Dumnezeu viu. Mi-a spus: „Gina! Ai ascultat ce istorisea Măgârdici? Ia hăinuţele, ghetuţele şi şoşonii aceştia pentru Lenţuca. Fă o faptă bună!" Dar te-a rugat şi pe tine să ţinem secret. Faptele bune nu trebuie strigate în gura mare. Zicea şi madam Palade. Păstrezi secret? Juri?

Lenţuca însă n-a răspuns. Pe ce-ar fi jurat ea, sărmana, chiar dacă ar fi auzit şi ar fi înţeles? Ce avea dânsa scump şi de preţ?

Ea din nou auzea şi vedea altceva. Din nou aiura, clănţănind din dinţi.

– Mamă! Mămucă, oare tot mai ninge afară? Eu văd o fetiţă albă care coboară cu aripioare de fulgi la mine. Ăsta nu-i vis, mamă? Nu-i îngerul care vine să mă ia sus, la Dumnezeu? Mamă, eu nu vreau să mor. Vino lângă mine, mamă. Unde eşti tu? Răspunde, mamă! Mă tem. Mamă, mă tem!

Teama a cuprins-o şi pe Gina. O apăsau pereţii coşcoviţi cu dâre de umezeală, tavanul scund, încăperea aceasta strâmtă, întunecoasă şi îngheţată.

Iar ochiul tulbure al geamului se holba la dânsa aşa de încruntat, încât a străbătut-o un fior.

Nu, Doamne! Nu aşa îşi închipuise ea fapta cea bună şi de taină.

Nici un strigăt de bucurie? Nici un braţ care s-o cuprindă fierbinte de după gât? Nici un obrăjor scăldat în lacrimi de fericire, care să se lipească de obrăjorul ei?

Gina la aceasta se aştepta. Aşa întrezărise ea împlinirea faptei sale de taină.

Credea că Lenţuca are să sară din pat, sărutând-o, îmbrăţişând-o, strigând, bătând din palme de bucurie; tot aşa cum s-a bucurat ea astăzi dimineaţă, când a tras perdeaua şi a zărit minunea ninsorii de afară, cum s-a bucurat de-a doua oară, când a descoperit hăinuţele de zână a zăpezilor lucrate de sora Maicii Domnului.

Încă nu ştia ea cât de urît se înfăţişează sărăcia, cât de amar arată suferinţa, boala, pustiul, singurătatea.

Acum, când le vedea cu ochii, când auzea gemetele şi scâncetele cu urechile sale, când le simţea toate cu inima sa mică, de carne, nu de aur – toate îi tăiau suflarea cu un fior. Pătrunsese ca într-o altă lume, a arătărilor de spaimă şi de vis rău.

Ca lumea din care vorbea fetiţa bolnavă, aiurând:

– Mamă, mă înăbuş, mamă. Nu e aşa că n-am să mor? Era un înger care mă căuta. Un înger alb. Acum e înger negru, mamă. Roagă-l tu să mă lase, să nu mă ia la Dumnezeu, mamă! Până mîine, măcar. Aşa de mult doresc eu să mai văd cum ninge, mamă! Eu n-am făcut nici un rău la nimeni, mamă.

Gina i-a pus palma mică pe frunte şi îngână cu glas tremurat, cu ochii în lacrimi:

– Lenţuco. Ai să te faci bine. Mi-a spus Dumnezeu mie, zâna zăpezilor. Ai să te faci sănătoasă şi ai să te joci cu noi în zăpada din împărăţia mea. Jur!

– Mamă, scâncea bolnava înainte. Unde eşti, mamă? Mă tem.

Zâna zăpezilor s-a uitat la Pavalache.

– Tu ce spui? Ce-i de făcut?

– Aceasta n-am prevăzut-o noi! a strâns Pavalache din umeri foarte încurcat şi el. Dacă n-am prevăzut-o, n-am prevăzut-o, ce să zic? Lăsăm lucrurile şi plecăm. Nu te-aş povăţui să stai prea mult aici. Dacă e o boală molipsitoare? Vrei să te văd şi pe tine în pat, transpirată şi aiurând? Are destule amărăciuni sora Maicii Domnului, ca s-o cruţ măcar de asta. Tu ţi-ai împlinit datoria! Când va veni Safta ştie ea mai bine ce trebuie să facă. Bani pentru doctor sunt acum. Bani pentru doctorii de la farmacie sunt!

– Adică s-o lăsăm pe Lenţuca singură? nu se îndura Gina să plece.

– Singură am găsit-o, singură o lăsăm. Ce putem face mai mult? Grăbeşte, fiindcă altfel se duce pe copcă secretul nostru.

Zâna zăpezilor a mai stat o vreme la îndoială.

Apoi întunericul de hrubă, ochiul geamului holbat, cuvintele fără şir ale bolnavei, dintr-o altă lume, au hotărît să dea ascultare sfatului lui Pavalache şi să se grăbească.

Desfăcând învelitoarea pachetului, a început să întindă frumuşel deasupra păturii aspre hăinuţele, şoşonii şi ghetuţele. A clădit alături o moviliţă cu economiile sale. Iar când a dat cu ochii de păpuşa săracă şi oarbă, de cârpe, pe care o strângea Lenţuca la piept, i-a părut rău că nu s-a gândit să-i aducă şi o păpuşă. Nu pe Cleopatra. Nu s-ar despărţi de Cleopatra pentru nimic în lume! Dar altă păpuşă, din sertar; una de anul trecut.

Pisica tărcată şi slabă îşi descovoiase spinarea. Pricepea în sfârşit şi dânsa că fiinţa aceasta în strai alb de zână a zăpezilor n-a intrat în cocioaba lor cu gând rău.

A încercat să toarcă şi s-a frecat cu blana năpârlită de mâneca Ginei, alintându-se ca pe lângă o veche cunoştinţă.

– Fantastic! gândi în sinea sa Pavalache, înălţând dintr-o spânceană şi dintr-o ureche a nemărginită uimire. Fantastic, cum mai seamănă cu madam Naum, nenorocita şi sfrijita asta de Ţuşca! Tot aşa cum n-o prindeau pe dânsa poveştile cu Fulga, zâna fulgilor, aşa n-o prind nici pe Ţuşca alintările şi torsul. Ce-s marafeturile astea? Fost-ai lele!

Zâna zăpezilor s-a dat un pas înapoi să privească lucrurile frumos orânduite pe pat. A rostit:

– Gata, Pavalache! Dar drept să-ţi spun, mie parcă tot nu-mi vine să plec!

– Pe răspunderea mea! Uite! Văd eu aici nişte rufe călcate şi clădite pe masă. Acestea sunt lenjeriile de la casa domnului avocat Leca Mateescu; uite şi cămăşuţele lui Fred! Le cunosc eu. Nu o dată le-am zărit eu toate in vizitele mele la Fifina. Mai văd şi maşina de călcat, cu mangalul gata pregătit. Dacă ai şti şi tu carte ca Bâzu, să citeşti romane poliţiste, ai pricepe din asta ca Safta e pe undeva, pe-aproape. Poate să pice din clipă în clipă. Hai!

Gina s-a înălţat în vârful picioarelor şi s-a plecat peste capul bolnavei, să-i sărute fruntea fierbinte şi brobonită de năduşală.

– Zâna zăpezilor îţi urează sănătate, Lenţuco! şopti ea. Să le porţi toate sănătoasă! Aşa îţi doreşte zâna zăpezilor.

– Zâna zăpezilor? Nu ştiu. Mamă, cine-i zâna zăpezilor? Mamă... mamă...

Gina şi Pavalache au închis uşa încetişor. Şi au ieşit în stradă amândoi.

Ningea. Afară nimic nu se schimbase. Aceeaşi fluturare feerică de fulgi. Aceeaşi lumină albă, care-i orbea acum după întunericul umed de peşteră, unde au lăsat o fetiţă bolnavă, aiurând, pe-un pat tare, de lemn...

– Ai lacrimi în ochi, Gina? întrebă Pavalache după câţiva paşi. Te pricep şi-ţi dau dreptate. Multă suferinţă şi ticăloşie mai este pe lume!

– Multă, Pavalache! suspină şi zâna zăpezilor. N-am ştiut. Nu mi-am închipuit.

– Dar le-ai adus o alinare! Recunosc încă o dată că am fost un măgar! rosti căţelul. N-am ştiut nici eu, nu mi-am închipuit nici eu, ca un bou, ce inimă de aur ai tu! Dragă Gina, pot zice că ai săvârşit o faptă care te-a înălţat în ochii mei, mai sus decât Ion Vodă cel Cumplit de pe statuia din piaţă. Pavalache ţi-o spune! Asta are să rămână fapta cea mai frumoasă din viaţa ta. Ai să-ţi aminteşti de dânsa, chiar când vei avea părul alb ca madam Naum. Poate că ai să te miri şi ai să te întrebi, cum de te-ai învrednicit s-o săvârşeşti.

Zâna zăpezilor s-a întors spre Pavalache dojenindu-l:

– Gata! De-acum nu mai vorbim despre aşa ceva! Tăcem mâlc! Păstrăm secret!

– Ştiu! Am jurat! Dacă am jurat, am jurat, ce să zic?

– Nu numai fiindcă ai jurat, Pavalache! Mai este alta. Tu n-ai auzit de la mine, ce-a spus madam Palade? Fapta bună şi frumoasă să n-o strigi în gura mare! Destul c-o vede ochiul lui Dumnezeu.

După o bucată de drum, Gina şi-a mai amintit altă povaţă a cucoanei bătrâne şi evlavioase, care e mama posturilor şi păstrează cheile de la rai, când se duce Sfântul Petru la bărbier să-şi mai reteze barba. Anume că faptele mai puţin bune şi mai puţin frumoase, tocmai acelea se cer numaidecât mărturisite. Numai aşa se uşurează sufletul celui căzut în greşeală şi-n păcat. De aceea, ca să-şi uşureze sufletul, s-a spovedit lui Pavalache:

– Mai rău e că facem şi fapte urîte! Fapte de ruşine pe care le ascundem.

– De! Facem! a fost de aceeaşi părere şi Pavalache, cu botul plecat pocăit în zăpadă. Dacă facem, facem, ce să zic? Parcă eu n-am făcut azi una de oaie, cu osul cel de vacă? M-a luat gura pe dinainte. Avea dreptate sora Maicii Domnului să se supere, să arunce cu satârul după mine şi să mă facă cu ou şi cu oţet. Dacă am greşit, am greşit, ce să zic?

Zâna zăpezilor a prins curaj, să-şi ducă până la capăt spovedania.

– Tot aşa şi eu, dragă Pavalache. În grădină, azi dimineaţă, când strigam pentru Bâzu şi Măgârdici. Am scăpat o greşeală mititică şi fără zgomot în pantalonaşi.

– Ştiu! clătină din cap Pavalache, zâmbind pe sub mustaţă. Am simţit eu o adiere de parfum.

– Cum? Mirosea? s-a speriat Gina. Eu am crezut că nu! Atunci i-a mirosit şi lui Dănuţ? Mai mare ruşinea!

– Fii fără grijă! N-are Dănuţ al dumitale nasul meu. Se compară?

– Orişicât, nu-i frumos ce-am făcut! se condamnă zâna zăpezilor singură, cu neînduplecată asprime.

Pavalache încercă s-o mângâie.

– Faci şi tu din ţânţar armăsar, Gina! A fost? S-a dus! A trecut ca fumul. Ai mărturisit; ţi-ai uşurat sufletul. Nu ca domnul Stanciu Balaban.

– Adică vrei să zici că şi el? se miră Gina.

– Ho-ho! Şi încă ce mai probă! Iaca, să-ţi spun eu ce-am auzit cu urechile mele şi-am mirosit eu cu nasul meu. Pe la începutul verii, nu mai departe. Treceam prin grădina publică, la o întâlnire cu Fifina, într-un boschet. Şi era frumos! Şi era soare! Şi plutea o mireasmă de tei înfloriţi şi de trandafiri şi de crini. Daaa! Îţi venea să azvârli cu căciula în câini de bine şi de frumos! Numai ce-l văd eu pe domnul Stanciu Balaban că se opreşte, se uită în dreapta, se uită în stânga. I se pare că nu-i nimeni. Ce să se sinchisească el de-un căţel? Se propteşte în baston şi pe urmă, înţelegi! Văleu! Mamă-mămulică! Am crezut că se prăvale peste cap statuia lui Ion Vodă cel Cumplit şi că se detună toate geamurile de la Prefectură. Şi m-a pălit o mireasmă, de-am împuns-o la fugă, hăt! pe marginea lacului, de frică să nu cad lat şi înăbuşit la pământ,. fiindcă n-aveam masca de gaze cu mine. Apoi, să-mi spui tu, se compară? Şi crezi că el s-a mărturisit cuiva? Zexe! S-a tot dus fluierând înainte şi învârtind morişcă bastonul ca roţile de la moara lui, parcă nici usturoi nu mâncase, nici gura nu-i mirosea. Încât nu-ţi mai face tu chestii cu mustrare de cuget, pentru un flecuşteţ de nimica! Te-a luat gura pe dinainte şi gata.

– Tu crezi, Pavalache? Se iartă una ca asta unei zâne?

– Pe răspunderea mea! Ce eşti tu de vină dacă aşa a lăsat Dumnezeu zânele? Cu tub digestiv, stomac, esofag şi toate chestiile, cum scrie în cartea lui Dănuţ şi o

spunea azi dimineaţă Bâzu! N-avea decât să le facă altfel, nu tot ca pe domnul Stanciu Balaban! Mai bine decât să vorbim de pomană pentru o nimica toată, ce-ar fi să-i tragem o inspecţie pe la grădina publică? Trebuie să fie un tămbălău şi o grozăvie acolo, de-a mai mare dragul!

Gina rosti cu jumătate de glas:

– Uiţi c-am făgăduit mamei să stau cuminte acasă? Uiţi că i-am călcat cuvântul, numai ca să mergem unde ştii tu? Uiţi că nu mai am voie decât cu Dănuţ, pe răspunderea lui?

– Când ajunge treaba la răspundere, eu sunt tata răspunderilor! se viteji Pavalache. N-avea nici o teamă! Eşti cu mine! Până acolo, te duc eu pe răspunderea mea. Acolo te ia domnul Dănuţ al tău, pe răspunderea lui. Şi toate au să meargă strună!

– Uşor ţi-e a spune, Pavalache! Parcă pe pielea ta are să fie tot ce-am să paţ eu?

– Pardon! bombăni Pavalache, oprindu-se şi privind-o ţintă în ochi. Numai o dată am tras eu ponoasele pentru tine? Ce, ne cunoaştem de ieri, de alaltăieri?

– Ai tras! recunoscu Gina. Dar acum s-a schimbat chestia. Ca zână a zăpezilor, nu mai merge aşa.

Pavalache pufni pe nări şi o luă din loc:

– Ca zână a zăpezilor, zici tu? Apoi dacă-i vorba de zâna zăpezilor, ia, să-mi spui mătăluţă, se cade ca să lipseşti de la săniuş şi de la bătăliile cu omăt? Nu acolo-i locul tău? Te dă lipsă la apel? Gata! Numeşte alta! Adio şi-un praz verde, zâno!

– Crezi tu? se cutremură Gina, de asemenea catastrofă.

– Ba bine că nu ! Nu-s eu chiar câine bătrân, dar ştiu ce ştiu. Aşa e că nu mai zici nici pâs?

Zâna zăpezilor n-a mai zis nici pâs, aflând că zânia sa e în mare primejdie. A făcut stânga împrejur, prin ninsoare, spre grădina publică.

Pavalache a luat-o înainte la picior, fluturând coada ca un steag şi lipăind voios prin mijlocul străzii, cât îl ţineau cele patru picioare ale sale.

Întâiul om de zăpadă a fost numai o slută şi caraghioasă momâie

Ehei!... De azi dimineaţă se cam schimbase povestea!

Parcă nu mai era tot Gina cea mică pe care n-o lua nimeni în seamă, când a intrat în grădina publică. Şi nici Gina cea spăşită, care îşi muşca degeţelul mănuşii, când aştepta în zadar să-i admire cineva hăinuţele împletite de sora Maicii Domnului.

Atunci strigase de-a valma cu toţii şi cu toatele, la primirea plină de alai şi de tămbălău a lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ.

Acum, abia a intrat pe sub bolta crengilor arcuite cu flori albe de nea. Abia a zărit-o Fred, venind prin ninsoare cu Pavalache, brav cercetaş înainte: iar pe dată toţi s-au oprit din joacă, pe dată toţi au izbucnit în strigări şi chemări şi urale.

– Gina! Uite-o pe zâna zăpezilor!

– Ah! Bine c-ai venit, în sfârşit, zâna zăpezilor!

– Mai repede, hai, mai repede, Gina!

– De ce ai întârziat, zâna zăpezilor?

– Ce drăguţă eşti tu, Gina, în hăinuţele astea de zână!

– Ura, de trei ori ura pentru Gina! Hip hip: Ura! Uraaa! Uraaa! Sus cu zâna zăpezilor noastre!

Pavalache a întors capul şi a înălţat o sprânceană, făcând şmecher cu ochiul.

– Ei, ce-ţi spunea Pavalache, sireacul? E lată rău cu zânia ta! Dacă e lată, e lată, n-ai încotro! Era cu putinţă să lipseşti?

Îmbujorată în obraji de plăcere şi de emoţie, zâna zăpezilor s-a supravegheat pe sine, să nu mai scape cumva vreo cât de mititică greşeală în pantalonaşi. S-a lăsat scuturată de mâini, îmbrăţişată de prietene, ridicată pe sus.

Numai Bâzu a luat-o mucalit la zor:

– Bine, jupânească zâna a zăpezilor! Aşa îţi îndeplineşti mătăluţă datoria, mânca-te-ar nen-tu, măcar că pe ziua de azi s-a îndopat cu şniţele şi sarmale cât trei Stanci Balabani? Unde mi-ai fost până acum? Ai păpat cât patru şi i-ai tras nişte sfinte ghioase de somn cât cinci, hai? Iar pe noi, ne-ai lăsat orfani de zână?

Pe Pavalache, cât pe ce să-l ia gura pe dinainte şi să-i tragă un schelălăit ca acela, revoltat teribil pentru asemenea nedrepte bănuieli. Auzi colo! De unde veneau

dânşii! De la o faptă vrednică să fie scrisă în cartea de citire a lui Dănuţ! Dar domnul Bâzu, cât e el de deştept, ce-a priceput şi ce credea? Că vin de la păpică şi somnică? Să nu-ţi pierzi toată încrederea în deşteptăciunea deştepţilor? Aceasta ar fi vrut el să i-o spună lui Bâzu de la obraz, între bărbaţi.

Dar Gina a pus degeţelul la buze.

– Şşşt! Ai jurat. Rămâne secret. Taci!

Pavalache şi-a înghiţit secretul ca un nod mai bolovănos decât osul cel de vacă.

– Iaca, tac! Am tăcut! Când ajunge chestia la secret, eu ţi-s omul! Nu ţi-oi scoate o vorbă-vorbuliţă, nici dacă aruncă sora Maicii Domnului cu satârul după mine! Din partea lui, creadă şi spună ce-i ajunge mintea! Ştim noi ce ştim. Câinii latră, vântul trece...

După această eroică dovadă a stăpânirii de sine, Pavalache a bârligat coada cumplit de fudul că a dat oamenilor asemenea pildă de modestie. Şi s-a dus să se joace de-a v-aţi ascunselea în zăpadă cu Fifina şi cu o mănuşă de-a lui Fred, albă, moale şi pufoasă ca un iepuraş de casă.

S-au pus pe-atâta s-o flocăiască, până ce-a ieşit colbul din ea şi i-au mers fulgii.

Zâna zăpezilor şi-a luat locul în sănioara lui Bâzu.

A trecut mai apoi în săniuţa lui Măgârdici. Şi de-acolo, în alta pe care o cârmuia destul de îndemânatec Dănuţ, cel ce uitasc cu totul că mai sunt pe lume şi lecţii de intuiţie despre esofag, stomac şi tub digestiv. Acum striga, chiuia, hohotea, răcnea la ceilalţi să-i lase liberă pârtia, zvârlise cât colo bascul şi nici nu-i păsa că i s-a cam stricat domniei sale frizura.

Cu tustrei, Măgârdici, Bâzu şi Dănuţ, a zburat Gina ca vântul şi ca gândul, măcar de-o duzină de duzine de ori.

Iar ca o zână mărinimoasă ce se afla, nu s-a lepădat nici de prietenele care stăteau ele acum la o parte, muşcându-şi degetele mănuşilor. A pus cuvânt pe lângă marii meşteri, să le ia la rând în sănioare pe toate. Pe Lola şi Lala, pe Mimi, pe Vetuţa, fata lăptăresei, pe Pufa, pe Nina.

Cât despre Nina, nepoţica lui conu Iancu, pensionarul, fostul preşedinte de tribunal, o fetiţă oacheşă şi cu ochi de chinezoaică, apoi cu dânsa s-a întâmplat chiar una nostimă.

Nu s-a ţinut destul de bine, s-a dus de-a rostogolul, i-au plesnit pantalonaşii şi a lunecat la vale de-a săniuşul fără sanie, numai pe cozonăcelul gol. Şi ce mai râs, ce mai chicote, ce mai veselie!...

Joaca s-a încins mai zdravăn decât astăzi dimineaţă. Veniseră şi alţii copii din străzi mărginaşe. Aveau straie ponosite. Ghete de la fraţii şi surorile mai mari. Sănii ca vai de ele, înjghebate din scândurele negeluite şi din doage, din lădiţe de lemn, din cutii puse pe tălpi de stinghie.

La început stăteau la o parte, foarte stingheri şi sfioşi.

Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ i-au luat cu iureşul să intre laolaltă în joc:

– Hai! La roată, fraţilor! Ce staţi şi vă zgâiţi de la galerie?... Aici nu-i galerie şi stalul întâi, lojă şi loc rezervat. Toţi ca unul şi unul ca toţi.

– Hai, gâgâlicio, hai! dădea Bâzu ghes unei fetiţe mai pitică decât Statu-Palmă, înfofolită într-un fel de surtuc legat peste mijloc cu sfoară. Cum te cheamă, uriaşa pământului?

– Eu sunt Malicica Tăluş! a răspuns semeţ gâgâlicea cu nasul cât un bumb. Malicica Taluş, mă cheamă.

– Maricica Tăruş? întrebă Bâzu de-a doua oară, fericit. Atunci să-mi razi mie mustaţa dacă nu eşti tu cumva fetiţa lui Gheorghe Tăluş, care lucrează la moara Balaban?...

– Nu ţi-o lad, că n-ai mustaţă! Da Malicica Tăluş îs, fetiţa lui Gheorghe Tăluş, luclătol la fablică... Să mai ştii că-s şi fata mamei, Baglioala Tăluş... S-o ştii!

– Ei, bravo, Malicica Tăluş!... aprobă Bâzu, din ce în ce mai încântat de această nouă cunoştinţă şi imitându-i mucalit vorbirea. Ştiu acuma cu cine am onoarea! Dar ştii şi tu, chifteluţo, ce zmee parazmee îmi fabrica mie neica Gheorghe Tăruş, acum doi ani? Habar n-ai, chifteluţă simpatică?... Cu trei zbârnâitori şi două cozi, cu poştă aeriană pe sfoară? Cele mai zbârnitoare zmee parazmee din tot târgul. Pentru care lucru, ia pofteşte, Malicico şi urcă-te alături, să zburăm ca vântul şi ca gândul!

– Mă ulc... Să ştii că mă ulc!

– Nu ţi-e frică?

– Nu mi-i fiică, că nu-s flicoasă!... Am venit singulă de acasă. Să ştii!

– Bravo, chifteluţo, mânca-te-ar bădia! Ştiu acuma! Zâna zăpezilor, ia dă-i binecuvântarea! Suie-te şi tu, Gina! Gata? Păzea că trece Malicica Tăluş! S-o stiţi!...

Maricica Tăruş a zburat astfel şi dânsa, ca vântul şi ca gândul.

Jos, în fundul vâlcelei, cu toată binecuvântarea zânei zăpezilor şi cu toată măiestria lui Bâzu, s-au răsturnat însă toţi ca o tigaie cu chifteluţe.

În zăpada vânzolită şi zvârcolirea atâtor picioare cu tălpile în sus, nu se mai desluşeau care ale cui sunt. Pavalache a dat goană, gâf-gâf! pe cele patru picioare ale sale, să le sară într-ajutor şi să descurce el ale cui şi care erau picioarele altora, ca s-o ştie şi dânsul, nu numai Malicica Tăluş.

Şi alt râs! Şi alte chicote! Şi alt prilej de veselie.

Erau cu adevărat toţi ca unul şi unul ca toţi, în fluturarea albă de fulgi.

Ninsoarea îi învăluia laolaltă, înfrăţindu-i, cum cuprindea în aceeaşi feerie casele bogate şi sărace, bulevardul şi măhălălile cele mâhnite de altădată, grădina tuturora şi parcul domnului Balaban, maidanele, gârla, catedrala, oraşul întreg.

– Dar omul de zăpadă? Nu facem anul ăsta şi un om de zăpadă? întrebă Fred.

Dănuţ a fost de aceeaşi părere. Nu se cuvenea însă a trece la faptă, fără aprobarea celorlalţi doi ocârmuitori ai taberei.

– Bâzule! Măgârdici!... Auziţi ce spune Fred! N-ar fi oare vremea să încercăm şi un om de zăpadă?

– Să încercăm... a încuviinţat Bâzu.

Mâgârdici păstra însă unele îndoieli.

– Măi Dănuţ!... a spus el scuipând ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga. Eu cred că zăpada încă nu-i destul de faină pentru treaba asta. Prea subţire... S-o lăsăm pe mai încolo, peste câteva zile...

Bâzu s-a împotrivit l-a asemenea amânare.

– Ce e în mână nu-i minciună, Măgârdici!... Peste câteva zile?... Mâine, eu şi cu Dănuţ o pornim la şcoală, să ne mâncăm sufletul o săptămână cu buchiseala, în loc de alimentele carnivore cu care ne-a proslăvit biata mama pe ziua de azi, până ce mi-a plesnit catara-

ma de la cingătoare. Tu, Măgârdici, măi sărace de tine, o săptămână te zgaiberi pe case la hogegele tale... Încât abia duminica viitoare, de-om mai pupa noi aşa praznic! Eu zic să încercăm...

– Atunci, dă-i drumul!... Strigă adunarea, Bâzule!... s-a supus Măgârdici din toată inima la dorinţa tuturor.

Bâzu a sunat adunarea.

Iar într-o clipită, toţi, cu mic şi mare, s-au prezentat la datorie, lepădând sănioarele şi aşteptând planul şi poruncile.

Au ales mai dintâi locul. Dănuţ a tras pe zăpadă liniile temeliei, ca la soclul statuii lui Ion Vodă cel Cumplit din piaţă. Şi la lucru, băieţi!...

Băieţi, adică vorba vine! Lucrau mai de zor şi fetiţele. Tăbărâseră să încurce treaba şi căţeii, în frunte cu Pavalache şi cu Fifina, cu Tomi, căţeluşul cel sârmos al Ninei, nepoata lui conu Iancu.

Forfotea acum grădina publică de-o altfel de gălăgie. Care rostogolea bulgări. Care căra provizii de zăpadă din locuri mai îndepărtate cu sănioarele, cum pregăteau astă-vară salahorii cărămida şi varul pentru zidirea halelor din Piaţa Mare.

Unii butuceau temelia cu talpa şi cu lopeţile. Alţii opinteau gâfâind la rostoplanele treptelor. Ceilalţi s-au împărţit să înalţe soclul.

Pe urmă, aşternutu-s-au cu toţii pe ispravă de nădejde, să-şi dureze după mintea, priceperea şi chibzuinţa lor, omul de zăpadă din această iarnă.

Picioarele le-au întocmit din doi tăvăluci de omăt.

Dintr-un bulgăr uriaş au clădit trupul. I-au înnădit şi cele două mâini, care mereu se desprindeau de subţiori şi cădeau jos. Alt bulgăre de omăt, rotund şi nu

prea, însă destul de căpăţânos, însemna, chipurile, capul.

Marii meşteri au fost tot cei trei cârmuitori ai jocurilor: Măgârdici, Bâzu şi Dănuţ. Păcat ar fi să spunem că n-au pus la bătaie toată iscusinţa şi tragerea lor de inimă!

S-au căznit aburcând bulgării şi tăvălucii de zăpadă. Au netezit cu palmele goale trupul să-i rotunjească încheieturile. I-au lipit nas. I-au crestat gură. I-au pus şi-un ţigăroi de vreasc între buze. I-au înfipt ochi de cărbune şi i-au aşezat pe cap o pălărie de paie adusă de Malicica Tăluş de pe un gunoi de la marginea grădinii. S-au sucit şi s-au învârtit fel şi chip. Au ascultat sfaturi de la unii şi de la alţii. I-au poftit să pună mâna şi să încerce unele născociri, după cum îi tăia capul. De prisos. Greu! Nu mergea!...

– Măi Bâzule!... a recunoscut Măgârdici cel dintâi, stupind scârbit drept între picioarele omului de zăpadă. Măi Bâzule şi măi Dănuţ, suntem noi mari mahări la altele... Iaca, eu nu mă dau nici pe tine, Bâzule, la săniuş, la gheţuş, ba chiar şi la patinaj ori la schi, când capăt sculele de cuviinţă de la prietenul nostru Fred... Dară cu omul ăsta de omăt am buclarisit-o! Om e ăsta?... Să râdă şi câinii!

Pavalache, cum a auzit, s-a şi înfiinţat cu Fifina şi cu Tomi, ca să râdă cu gura până la urechi de asemenea caraghiozlâc de om.

Bâzu s-a scărpinat în creasta părului, destul de necăjit.

– Drept este, Măgârdici! Mai mare mila de munculiţa noastră! Ne-am făcut de râs şi de ocară!... Chiar că-i de râsul câinilor.

Dar îndată s-a molipsit şi el de la râsul câinilor şi a izbucnit în hohote, înveselindu-se singur de isprava lor care dăduse greş.

– Hahaha! Ia priviţi la dânsul, ce dovleac de cap mai are!... Hohoho!... Bostan turcesc, nu alta! Hihihi!

– Şi ochii!... a luat aminte Fred. Nu vedeţi că se uită încrucişat?

Bâzu a bătut cu palmele pe frunte, luminându-se deodată la minte.

– Exact, Fredi! Bravo, Fred!... Hohoho!... Hahaha!... Hihihi! Mă miram eu cu cine seamănă de-i aşa de drăgălaş! Vouă nu vă spune nimic mutra momâiei noastre?

Toţi erau adunaţi roată. Priveau la omul de zăpadă, priveau apoi unul la altul, nedumeriţi. Nu pricepeau încă.

Se oprise din râs şi Pavalache, apropiindu-se să tragă cu urechea.

– Măăă!... se minuna Bâzu de atâta încetineală la pricepere. Mă cartoafelor nenorocite, nu vedeţi voi că se uită cu un ochi la slănină şi cu unul la făină?

– Ei, da!... Şi ce-i cu asta?... întrebă Dănuţ foarte serios şi demn, puţin cam ofensat, fiindcă el înşurubase ochii de cărbune ai omului de zăpadă.

– Cum ce-i cu asta?... Asta nu-ţi spune că avem de-a face cu domnul Stanciu Balaban? Nu-i jupân Stanciu Balaban în picioare? Trage cu un ochi la făina de la moara Balaban şi cu altul la slănina de la fabrica de cârnaţi şi mezeluri tot Balaban!

– Ăsta-i jupânul Stanciu Balaban în carne şi oase! recunoscu şi Măgârdici, tâşnind alt scuipat taman între ochii care se uitau unul la slănină şi altul la făină.

Bâzu se strâmba de râs:

– Aşa e, Măgârdiciule... Domnul Stanciu Balaban în carne şi oase şi burtă!... Mai cu seamă în burtă!... Să fi vrut, nu l-am fi nimerit noi aşa de grozăvit!... Hahaha! Admiraţi-i burta cât butoiul de pe firma berăriei Gambrinus!... Domnule Dănuţ, acilea, cu o riglă de profesor în mână, să ne ţii tu o lecţie despre stomac, esofag, cimpoi şi tub digestiv! Hohoho!

Râdeau acum toţi, plesnindu-se cu palmele pe genunchi, ţinându-se de pântec, izbindu-şi cuşmele şi bonetele în zăpadă, tăvălindu-se în ninsoare. Răsuna grădina. Se auzea din stradă.

Asemănarea se lămurea mai straşnică, pe măsură ce se uitau mai îndelung şi de la mai potrivită depărtare. Descoperea fiecare altceva nou şi mai cu haz.

– Spune şi tu, dacă astea nu-s fălcile domnului Stanciu Balaban? Hahaha!

– Şi ceafa! Hohoho!

– Şi burticica!... Hihihi!...

– Ăsta-i domnul dilectol Tanciu Balaban!... şi-a rostit cuvântul şi Maricica Tăruş. Îl cunosc eu de la fablică... Uite bulta lui!...

– Mai zi ceva! ... se bucură Bâzu de glasul hotărît al gâgâlicei şi chifteluţei sale simpatice. Vocea poporului!... Mai zi ceva, scumpe Daniil Sihastru!

Dănuţ a mai spus ceva, însă grav şi îngrijorat:

– Oricum, nu e frumos ce faci tu, Bâzule!

– Dar eu fac?... sări ca ars Bâzu. Eu l-am făcut?... L-am făcut toţi!... Ochii i-ai făcut chiar dumneata, jupâne Daniil Sihastru... Dumneata l-ai pus să se uite c-un ochi la moară şi cu altul la fabrică... Cine e de vină dacă din fabrica noastră a ieşit tata lui Bosumflache în carne şi oase?

Pavalache a împins-o cu botul pe zâna zăpezilor, şoptindu-i:

– Vorbiţi de lup şi lupu-i la uşă!...

Gina întoarse ochii spre poartă.

Într-adevăr, pe poarta grădinii intra Bobiţă Bosumflache.

Fiul domnului Stanciu Balaban venea de la plimbarea cu automobilul până la moşie.

Cum a ajuns acasă, n-a vrut să bea ceaiul, n-a vrut să se culce, n-a vrut să se joace cu automobilul cel roşu cumpărat chiar în aceea dimineaţă de la *Paradisul copilului de elită*. El a vrut să meargă neapărat la grădina publică, unde e joaca tuturor copiilor din oraş.

Era însoţit de guvernantă şi de Goliat, câinele cel mops şi rânjit. Şoferul a coborît din automobil sania şi schiurile lui Bobiţă.

Sanie ca nici una alta în tot târgul. Nouă, lăcuită, lustruită, cu tălpi de oţel încovoiate, cu ţinte de alamă, cu sfoară de mătase. Schiuri aduse de peste mări şi ţări, din Suedia, ţara schiului.

Toate bune, toate frumoase, toate fără pereche şi seamăn.

Numai că, împreună cu toate, Bobiţă Bosumflache s-a oprit la zece paşi după ce-a intrat pe poartă.

S-a oprit şi Edit, guvernanta. S-a oprit şi şoferul cu săniuţa cea nouă neatinsă şi cu schiurile pe umăr. S-a oprit şi Goliat, mai zis Gorilă, câinele cel rânjit, înfumurat şi colţos.

Bobiţă auzise râsetele. Auzise numele domnului Stanciu Balaban şi porecla sa, Bosumflache.

N-a deslușit însă despre ce poate fi vorba. Şi chiar dacă ar fi deslușit, chiar dacă ar fi înţeles, nu şi-ar da el crezare urechilor. Cum poate să cuteze oare cineva a

hohoti şi a glumi pe socoteala domnului Stanciu Balaban, omul cel mai bogat, mai tare şi mai temut din tot oraşul? Aceasta ar întrece orice închipuire.

Încât nu din asemenea pricină se oprise. Auzea gălăgie, veselie; vedea joacă şi desfăt.

Mai auzea însă şi glasul lui Bâzu. Îl mai vedea însă şi pe Bâzu, duşmanul său. Şi încă pe alţii: Măgârdici, un băiat de coşar. Vetuţa, fata lăptăresei. O droaie de alţi copii, dintre care cu unii se certase, iar cu ceilalţi n-ar fi coborît el să stea de vorbă şi la joacă.

A vrut, a vrut, a vrut bătând din picior, să vină la grădina publică pentru ca să se bucure şi dânsul de veselia tuturor.

Acum îşi dădea seama că nu-l aşteaptă nici o prietenoasă bucurie aici, unde nu-l primea nimeni cu chiotele şi uralele pe care le stârnea Bâzu, băiatul unui biet slujbaş zvârlit afară de papa, ori Măgârdici, fiul şi ucenicul unui coşar.

Inima de copil îl trăgea într-acolo. Îngâmfarea de Bosumflache îl împingea îndărăt.

Deodată Bobiţă a rămas pe loc.

– Ţi-am spus eu că n-ai ce căuta aici, dragă Bobiţă? rosti Edit, guvernanta.

– Lasă-mă! Dă-mi pace!... se stropşi Bosumflache.

Guvernanta a stăruit, fiindcă ea prinsese ceva cu urechea din râsetele copiilor şi bănuia ceva neplăcut pentru odorul domnului Stanciu Balaban

– Avem parcul nostru, Bobiţă!... Ce nevoie ai tu să te amesteci cu copiii de soiul celor din poveştile mele?... Să mergem îndărăt, Bobiţă!...

– Nu mă învăţa tu, matracuco! Vreau să stau aici!... Am să-i spun lui papa să cumpere toată grădina şi s-o închidă!... Vreau! Atunci să-i văd eu pe toţi ce fac?...

– Iată, că vine Fred!... se bucură guvernanta.

Mai bine nu s-ar fi bucurat.

Căci dintr-aceasta s-a dezlănţuit zavera şi tămbălăul care au spart toată joaca voioasă din grădina publică.

Fred, ca un băiat cu simţire, ştiind că părinţii săi sunt prieteni cu doamna şi cu domnul Stanciu Balaban, a găsit cuminte să iasă înaintea lui Bobiţă.

În urma sa, râsul se potolise. Toţi îşi căutau altă joacă şi vorbă. Nimeni nu-l iubea pe domnul Balaban; mai nimeni pe Bobiţă, răzgâiatul şi zurbagiul târgului. Aveau însă atâta obraz, ca să nu-şi râdă chiar în faţa lui Bosumflache de omul lor de zăpadă, care se nimerise a fi chiar domnul Stanciu Balaban în persoană.

Dar alături de Fred, ţupăia în zăpadă şi Fifina, căţeluşa cea frizată. După dânsa venea Pavalache, călcând mai încet pe cele patru picioare ale sale. Şi mai la coadă, Gina, zâna zăpezilor.

Goliat, zis Gorilă, a mârâit şi şi-a arătat colţii. Pavalache nu s-a lăsat mai prejos. Fifina a dat un glas subţire şi a început a schelălăi fără nici o pricină deocamdată. Iar încăierarea gata a fost.

Cât ai clipi din ochi, s-a iscat o luptă şi o tăvăleală şi un schelălăit, care a învălmăşit-o şi pe Gina, zâna zăpezilor, răsturnând-o cu picioruşele în sus prin zăpada împărăţiei sale.

Gorilă şi Pavalache se încolţeau: Fifina scheuna; Gina ţipa de jos, ca Fifina; guvernanta, Edit, ridicase mâinile împreunate la cer. Şi şoferul, vrând să sară şi să despartă câinii, se împiedicase în sania şi în schiurile lui Bobiţă, lungindu-se la pământ cât e de goblizan. Se rănise singur la picior şi la obraz. Încerca furios să se ridice, şchiopăta şi îşi ştergea faţa cu batista, mormăind cuvinte urîte.

Acestea s-au petrecut cât ai clipi o dată din ochi. Iar cât ai clipi a doua oară, Bâzu şi Măgârdici au şi fost la faţa locului. Măgârdici o ajuta pe Gina să se scoale din zăpadă. Bâzu cărăbănea la picioare de zor în Goliat, ca să-l apere pe Pavalache.

– Ce dai în câinele meu? se răsti Bobiţă.

Bâzu i-a răspuns printre dinţi, mârâind ca şi Pavalache.

– Caută-ţi de treabă, Bosumflache, dacă vrei să nu te dezumflu!

– Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?... se răsti pitigăiat Bosumflache. Ai ciudă pe mine, că papa l-a dat afară pe taică-tău, fiindcă l-a prins furând?

– Ce-ai zis?... Ce zici?... Mai zi o dată!... scrâşni din dinţi Bâzu, lăsându-l pe Gorilă şi apropiindu-se de Bobiţă să-l sfredelească adânc cu privirea. Tu vorbeşti? Feciorul lui Balaban vorbeşte despre hoţie şi banditisme?... Tu, pui de bandit!

Bosumflache, cuprins de spaimă, cu iuţeala disperării s-a aplecat şi a înşfăcat un schiu, pocnindu-l în cap pe Bâzu şi asmuţindu-şi câinele:

– Muşcă-l, Goliat!... Sări pe el!... Muşcă!

Gorilă îl părăsise pe Pavalache şi îşi înfigea acum colţii în pulpele lui Bâzu.

Dar Bâzu nu simţea. A smuls mai întâi schiul din mâna lui Bosumflache, l-a zvârlit cât colo şi a început să-i croiască palme după palme pe obrazul care se învineţise mai mult de groază, decât de durere.

– Edit! striga Bosumflache cât îl ţinea gura. Edit! Şofer! Ion! Goliat!... Săriţi, că mă omoară!

Bâzu l-a scuturat o dată de guler şi pe urmă i-a dat drumul.

– N-avea frică!... Nu te omor, Bosumflache... Aceasta se numeşte numai o lecţie!

N-a apucat însă a sfârşi cuvintele, că s-a pomenit lovit peste ochi şi peste nas de pumnul şoferului.

– Cum îndrăzneşti să dai în copilul domnului Balaban? Am eu o socoteală mai veche cu tine, obraznicule!... mormăia apăsat şi izbind cu sete lunganul de două ori mai înalt şi de cinci ori mai voinic decât Bâzu!

– Ce înseamnă asta? ţipa speriată Edit, guvernanta, Jan, opreşte!... Ce barbarie e să loveşti aşa într-un copil?... Jan! Pentru Dumnezeu, Jan!...

Cu degetele şi cu unghiile, se agăţase de braţul şoferului. Dar Bâzu n-avea nevoie de asemenea apărare femeiască.

S-a aplecat pe genunchi, s-a răsucit pe-un picior şi i-a tras o icneală de călcâi lui Jan sub burtă, încât şoferul s-a făcut pe rând alb, galben, roşu, violet. Tricolor. Patru-color!...

Apoi Bâzu a spus râzând:

– Acum la revedere şi să vă fie de bine! Hai, Gino! Hai, Pavalache! Hai, Măgârdici! Hai, Fred! Hai, Fifino!

Ei au apucat într-o parte, spre prietenii din grădină. Bosumflache cu oamenii şi câinele domnului Balaban, cu sănioara şi schiurile, au plecat spre poartă, unde îl aştepta automobilul mare cât un vagon. Bâzu râdea.

Râdea însă numai fiindcă se silea el să râdă.

Dar pe zăpada cea albă, de sub bolta copacilor cu flori albe de nea, îi picurau stropi de sânge din nări.

– Mare câine şi şoferul ăsta!... rosti Pavalache amarnic de scârbit către zâna zăpezilor, clătinând din cap.

– Taci, tu!

– Bietul Bâzu râde acuma mânzeşte, îl cunosc eu de la o poştă!... urmă Pavalache, ca şi cum n-ar fi auzit. Asta numai din pricina mea!... Am să-i fiu recunoscător toată viaţa... Cât despre domnişorul Fred şi despre domnişorul Tomi, ce-mi stăteau dumnealor de-o parte? Hai? Nu m-amestec, nu mă bag!... Vorba ceea!... Nici câine, nici ogar!

– Taci, tu!

– Tac! Tac, dar le pun la inimă, zâna zăpezilor!... Am să găsesc eu ac şi de cojocul domnului Gorilă! Am să-l potcovesc eu şi pe jupânul Jan!

– Pavalache!... se supără Gina. Am să-ţi pun şi eu lacăt la gură. Eşti câinele cel mai guraliv de pe lumea asta! Taci o dată!...

– Iacă, tac! Înainte de a-mi pune tu lacăt la gură, vreau să-ţi mai spun că s-a scârbit şi vremea de asemenea ticăloşie. Se schimbă!... Îşi întoarce iarna cojocul pe dos... S-o ştergem acasă...

Vremea într-adevăr se schimba. Se încruntase.

Sufla un vânt subţire, tăios. Fulgii erau mai mărunţi şi mai aspri. Norii mai vineţi. Se învineţea şi zăpada. Amurgul cobora repede.

Toată veselia taberei de joacă se stinsese, posomorîtă. Câţiva prieteni s-au apropiat de Bâzu să-l mângâie. Fred era ruşinat, fiindcă stătuse, laş, la o parte.

Ceilalţi se pregăteau de plecare.

Bâzu şi-a frecat obrazul cu zăpadă. Mai căpătase câteva zgârieturi şi vânătăi proaspete, adaos la cele vechi. Era deprins însă cu astfel de păţanii! Dănuţ şi Măgârdici încercau să-l pipăie; se îngrijorau dacă nu-l doare ceva.

– Ia mai lăsaţi-mă în pace! se burzului el ca Bosumflache. Ce-s ou, să mă sparg?... Unde-a mers mia, treacă şi suta!...

Apoi a izbucnit în hohote de râs, acum adevărate, nu în silă, înveselit la culme de mutra omului lor de zăpadă.

– Uitaţi-vă la el, cum se chiorăşte c-un ochi la viteazul de Fred şi cu altul la viteazul de Tomi!... Hahaha!... Hohoho!...

– Bâzu, iartă-mă!... a spus Fred. Altădată ai să te convingi tu ce fel de băiat sunt.

Bâzu râdea înainte.

– Nu-i vorba de tine, Fred!... Chiar că s-o lăsăm pe altădată... E vorba de burduhănosul acesta de jupân Stanciu Balaban!... Numai din pricina lui s-au stârnit toate. El a fost piaza rea a noastră!... Nu-i ajunge că-i piaza rea a târgului. Nu se mai satură! Jos cu el!... La asalt, băieţi!...

Iar toţi au prins să-l bombardeze cu bulgări pe domnul Stanciu Balaban cel de zăpadă, care le amărîse lor ziua de azi, cum celălalt domn Stanciu Balaban în carne şi în oase le amăra zi de zi viaţa părinţilor... S-au năpustit să-l dărâme la pământ. I-au smuls mâinile, capul, i-au spintecat burta. L-au călcat în picioare. L-au prefăcut într-o movilă de omăt mozolit.

– Stai, nene Bâzule, să-i dau şi eu un piciol!... se înverşuna Maricica Tăruş, zdupăind cu tălpile încălţărilor sale sărace de la o soră mai mare. Să-i dau un piciol, că-i face zile flipte tatei!... S-o ştie el!...

Într-un târziu, s-au risipit toţi spre casele lor. Mergeau poşomorâţi şi tăcuţi. Nu mai întorceau ochii îndărăt.

Vântul sufla încă mai aprig. Fulgii înţepau obrajii ca vârfurile de ac. Presărau ca o cenuşă peste picăturile de sânge, care-au mâhnit bucuria şi voioşia tuturor.

Noaptea altfel se vestea; nu scăldată într-o albă şi luminoasă feerie, cum le-a fost cea dintâi dimineaţă a lor de ninsoare.

Iarna îşi arată colţii ca Goliat, zis Gorilă, câinele domnului Balaban

În toate casele din oraş, copiii s-au întors în acea seară înfiguraţi, îngânduraţi şi posomorîţi. Întâmplarea din grădina publică îi apăsa pe suflet. Nici părinţii nu erau mai voioşi.

După ce s-au bucurat de ninsoarea molatecă şi blândă de azi-dimineaţă, acum îi cuprindeau grijile cu un fior. Iarna îşi arăta prea repede colţii. Se vestea cu viscole şi urgii.

Nimeni nu se mai gândea zâmbind cu înduioşare la amintirile din copilărie, la vremurile nevinovate, la iernile lor feerice de-atunci. Chiar madam Naum nu mai găsea nimic fantastic în şuierul viforului de-afară. Nu

mai pomenea de Cucuiu şi de Colţunaş, nici de Fulga, zâna fulgilor.

S-a privit în oglindă. Şi i-a trecut pofta de mâncare şi de amintiri. Fantastic cum i-a pierit orice poftă!

Iar conu Iancu, pensionarul, a început să tuşească de i se zgâlţâiau ochelarii pe nas. Mai simţea şi-un junghi sub coastă. Îl mai durea şi un genunchi.

Printre tusete şi strănuturi, a spus cu glas răguşit:

– Ia să-l chemaţi mâine pe Toader, ca să mai taie alte lemne!... Şi nu lungiţi vorba cu poveştile lui!... Să-şi caute de treabă, fiindcă nu-l plătesc de pomană cu ziua pentru poveşti...

În ninsoarea domoală de astăzi dimineaţă, când el îl ţinea la poveşti pe fostul tovarăş din copilărie, pentru altceva se hotărîse să-l cheme. Voia să-i dăruiască un palton mai vechi. Prea era zdrenţuit şi peticit sumanul bietului Todiriţă!

Acum uitase. Nu la aceasta se mai gândea.

Toader nu mai însemna pentru dânsul Todiriţă, băieţandrul cel neîntrecut în jocurile de odinioară, când alt băieţel, Iancuşor pe nume, îi zicea bădie. Şi când se ruga de el să-l primească în ceata vestită peatunci, ca tabăra lui Măgârdici şi Bâzu de-acum.

Din nou, unul rămăsese, iarăşi, doar un moşneag calic şi rufos, Toader, tăietorul de lemne. Celălalt, doar un pensionar bătrân, ursuz şi posac, cu firea înăsprită de boli.

Pretutindeni, în fiecare casă, toţi, zgribuliţi pe lângă sobe, au uitat aşa dulcea alinare a celor dintâi fulgi de azi-dimineaţă. Au uitat şi hotărârile cele bune, miloase, omenoase. Se topiseră toate ca fulgii de pe haine, când au intrat în case.

Tuşeau, oftau, gemeau, făceau socoteli. Obloneau ferestrele şi zăvorau uşile ca să nu sufle crivăţul înăuntru; se închideau în ei ca să nu mai audă tusetele şi oftările altora, de-afară.

Într-o singură casă, în cea mai săracă şi umilă din tot târgul, s-a luminat însă o rază de bucurie.

În bojdeuca hâită, cu pereţii coşcoviţi, a văduvei Safta, spălătoreasa.

Pe-acolo trecuse zâna zâpezilor, cu fapta sa de taină. Iar fapta Ginei a lăsat în urmă nădejde şi alinare, chiar ca o minune a lui Dumnezeu.

Când s-a întors Safta de la o vecină, unde alergase după lemne, mai întâi nu credea ce-i văd ochii. Pe pătura sură şi aspră a patului tare de lemn, se aflau frumos rânduite hăinuţe, ghetuţe, şoşoni, o moviliţă de bani pentru doctor şi doctorii. Adică tot ce visase Lenţuca şi tot ce mereu întreba ea.

– Cine să le fi adus?... se minună Safta cu lacrimi în ochi. Din cer n-au căzut!... Acestea se întâmplă numai în basme.

Încetişor, îşi deşteptă fetiţa bolnavă.

– Lenuţa!... Lenţuco!... Tu ai văzut, fata mamei?

– Ce să văd, mămucă?... Greu am mai dormit!... Nu văd nimic, mamă, ce să văd?... îngăimă fetiţa încă buimacă de aiurelile sale din somn.

Apoi, deodată, deschizând ochii mari şi înălţându-se în capul oaselor de pe perna udă de năduşeală, a scos un ţipăt uşor:

– Ah, mamă!... Acuma văd!... Mamă... Acestea nu-s hăinuţele, ghetuţele, şoşonii şi tot ce-am cerut noi de la Dumnezeu?... E adevărat, mamă?... Sunt adevărate?... Pentru mine sunt, mamă?...

– Să nădăjduim că pentru tine sunt, Lenţuco... Altfel n-ar avea ce căuta aici!... a răspuns Safta într-un fel de îndoială.

Amândouă nu cutezau să creadă că e adevărat.

Lenţuca a întins mâna spre lucrurile înşirate pe pătură, cu teamă să nu se risipească şi să nu fugă ca nălucirile din aiureala bolii. Numai când s-a încredinţat că nu-s arătări, a început să pipăie şi să dezmierde cu degetele ei fierbinţi hăinuţele, ghetuţele şi şoşonii. Nu se mai sătura de toate. Dar n-avea nerăbdarea, nici vlaga destulă, să le mai şi încerce dacă-i vin. Îi ajungea că sunt alături de dânsa, pe pătura aspră şi sură.

– Mamă!... şoptea copila. Mamă, ce bine spuneai tu că Dumnezeu e mai mare şi mai bun decât domnul Stanciu Balaban!... El s-a îndurat de noi...

Safta, dezmierdând şi ea fruntea fetiţei cu palma opărită de leşie, stăruia să afle altceva.

– Tu nu ştii cine a fost aici?... Cine le-a adus?... Lenţuco, tu n-ai văzut?...

Copila bolnavă nu-şi amintea. În cugetul său se amestecau vedeniile din vis, cu tot ce zărise tulbure şi tot atât de neînţeles.

Murmura, strângând hăinuţele la piept:

– Mamă, mi se pare că am văzut-o eu pe zâna zăpezilor!... Era albă, albă ca ninsoarea... Am văzut-o coborînd la mine cu aripioare de fulgi... Au adus-o fulgii şi m-a sărutat pe frunte... Iară eu, ca o prostuţă, mă temeam şi te chemam pe tine... Poate ea le-a adus, zâna zăpezilor!... Nu, mamă?... Nu este o zână a zăpezilor?...

– Poate...

– Este, mamă!... Îţi spun eu că este. Am văzut-o eu!... Dumnezeu a trimis-o, mamă!... Acum îmi aduc

aminte... Aşa zicea şi ea, zâna zăpezilor... Tu o ştii, mamă?

Safta a tăcut, cu obrazul ei împietrit pe care şiroiau lacrimi. Ea nu credea în zâne. N-ar fi crezut poate nici în minuni, dacă n-ar zări una cu ochii. Dar chiar minune dacă este şi chiar dacă de la Dumnezeu vine, ea ştia că nu s-a putut săvârşi decât prin mijlocirea oamenilor. Ce suflet milostiv s-a îndurat oare de dânşii, în târgul acesta al domnului Stanciu Balaban? Unde să-l caute şi să-l găsească, acel suflet?... Şi cum să-i mulţumească?

Ţuşca, pisica sfrijită şi tărcată, se mişcase din loc. Se freca de braţul stăpânei şi încerca să toarcă. Încerca să miaune.

Ar fi vrut să lămurească ea în locul Lenţucăi, tot ce-a văzut şi ce ştie.

A fost o fetiţă cu strai alb, care a venit cu Pavalache, căţelul. Poate că era cu adevărat zâna zăpezilor; poate era numai o copilă din târg.

Că a venit însă cu Pavalache, nu încape nici o îndoială. Îl cunoaşte ea bine pe acest Pavalache, căţelul zănatec, care dă zbranca prin cârdurile de păsări, nu-şi mai găseşte astâmpăr toată ziua pe uliţi, o porneşte razna prin ogrăzi străine, cotrobăieşte cu botul prin cotloane şi îţi înhaţă osul de pe taler când îl ia gura pe dinainte. Un căţel cam într-o ureche, dar cu glas năzdrăvan, de se învredniceşte să spună tot ce vede şi ce aude şi ce-i trece prin gând; cum vorbea acum un ceas cu fetiţa în strai alb, care poate să fi fost chiar zâna zăpezilor. Mai ştii?

Ce păcat că n-o ajută şi pe dânsa glasul!... A ajuns o pisică bătrână, ogârjită, cu mintea slabă şi cu limba legată. Mută. Şi cam surdă. Şi aproape oarbă. Cine ar

mai crede că a fost ea odată un pui pufos şi drăcos de vietate, isteaţă şi cu hazul ei?... I-a rămas de-atunci numai numele. Ţuşca! Nici nu se mai potriveşte. Şi nici măcar cu atâta nu-şi poate ajuta stăpâna! S-o lumineze în nedumeririle sale...

Iar mama Lenţucăi, sărmana femeie cu faţa împietrită de necazuri şi sărăcie, n-avea nici ea darul să priceapă nimic din ce se căznea să-i împărtăşească pisica. A dat-o jos de pe pat, ca să nu-i năpârlească blana pe hăinuţele şi ghetuţele căzute din cer.

Astfel, fapta Ginei, zâna zăpezilor, a rămas de taină cum o dorise ea.

F.f.f.f. secret.

Safta, spălătoreasa, a mulţumit lui Dumnezeu, făcându-şi cruce. A culcat fetiţa, a învelit-o şi i-a aşezat alături, la îndemână, hăinuţele şi ghetuţele ca să le poată dezmierda şi pipăi în voie.

S-a repezit apoi într-o fugă la doctor. Aceasta era mai însemnat decât toate.

Doctorul Lateş, cum a intrat în cocioabă, aplecându-şi fruntea să nu se lovească de prag, şi-a pus ochelarii şi a rotit privirea împrejur. A clătinat din cap. A vrut să spună ceva. Dar s-a oprit.

Era un domn bătrân, cu obrazul ras, cu părul alb şi cu ochii vioi ca de viezure după sticlele rotunde; doctor şi cărturar vestit în tot oraşul.

A dezbrăcat haina. A început a cerceta fetiţa bolnavă, ascultând-o cu urechea lipită la piept şi la spate. I-a pus termometrul. I-a numărat bătăile inimii cu ceasul în mână. A rugat-o să tuşească. Pe urmă, rosti:

– Lele Safta, de ce nu m-ai chemat dumneata mai din vreme?

– E aşa de rău?... s-a speriat mama Lenţucăi, albă ca varul. Acuma e prea târziu, domnule doctor?

Doctorul Lateş a zâmbit cu bunătate.

– Răspunde dumneata mai întâi la întrebarea mea, lele Saftă!... Apoi va veni rândul să-ţi spun şi eu cele ce am de spus... De ce nu m-ai chemat acum o săptămână?

– N-aveam un ban în casă, domnule doctor... Nu îndrăzneam...

– Foarte rău, Safta!... a spus doctorul Lateş, uitându-se la dânsa pe deasupra ochelarilor. Mi se pare că nu mă cunoşti de ieri, de-alaltăieri?... Când e vorba de sănătatea şi de viaţa unui copil, nu la ban se gândeşte un doctor... Cel puţin unul ca mine... Ţi-o spun, fiindcă dacă mă chemai acum o săptămână, ţi-o puneam pe picioare în trei zile...

– Vasăzică tot e prea târziu?... oftă Safta.

– Prea târziu nu-i! Păcat însă că a suferit biata copilă pe degeaba atâta vreme... Avem s-o punem pe picioare şi aşa...

– Atunci se-ndreaptă?... îi veni inima Saftei la loc.

– În trei zile, îţi garantez că nu mai are fierbinţeală! În zece zile va fi pe picioare... Numai că...

Doctorul Lateş a privit iarăşi în cocioaba întunecoasă, la zidurile umede şi la tavanul scund. A clătinat iarăşi din cap şi n-a isprăvit ce-ar fi avut el încă de spus. Ştia că e zadarnic.

Ar fi povăţuit-o pe Safta să nu-şi mai ţină copila într-o asemenea hrubă. Căci se va vindeca acum, se va întrema în zece zile şi se va îmbolnăvi din nou peste o lună ori două. Dar la ce sunt bune sfaturile, când pentru sărăcie nu este un leac care se poate cumpăra de la farmacie?

A clătinat din cap, după obiceiul său, şi s-a aşezat la masa de scândură să scrie reţeta. A împins cu mâna rufele călcate şi clădite teanc, ca să-şi facă loc. A scris şi a scris, dând lămuriri în vremea aceasta, în ce fel şi chip se cuvin luate prafurile, siropul, cum trebuie puse compresele.

După ce a isprăvit, s-a ridicat şi a netezit obrazul Lenţucăi cu palma care mirosea a iod.

– Pe mata tot Dumnezeu te-a trimis, moş-Doctor?... întreabă Lenţuca.

Doctorul Lateş zâmbi blajin:

– Cred că Dumnezeu era ocupat cu altele, Lenţuco... Altfel l-ar fi trimis pe moş-Doctor mai din timp... Dar tot e bine şi aşa!... În trei zile scapi de dureri şi de arşiţă, fata moşului... În zece zile cel mult, moş-Doctor are să-ţi dea voie s-o zbugheşti afară şi să te joci în zăpadă... După amiază am trecut pe la grădina publică şi am auzit o larmă şi o gălăgie cumplită. Numai o anume Lenţuca lipsea pare-mi-se de-acolo...

– Am să mă duc, moş-Doctor... făgădui Lenţuca. Acolo e voie şi pentru copiii săraci?...

Doctorul Lateş n-a mai zâmbit. O clipă, parcă l-au înăbuşit şi pe dânsul pereţii mucegăiţi, grinzile putrede, ochiul ferestrei holbat, cum se cutremurase Gina, zâna zăpezilor, în acelaşi loc.

A spus, ştergându-şi ochelarii cu batista:

– Este voie pentru toată lumea, fata moşului! După câte ştiu, acolo nu sunt copii săraci şi copii bogaţi! Toţi duc acolo bogăţia din sufletul lor. Bogăţia pe care mulţi o pierd adesea mai târziu... O pierd pentru totdeauna...

– Nu înţeleg... Ce vrei să spui mata, moş-Doctor?

– Moş-Doctor s-a cam prostit pe ziua de azi... Vorbeşte în dodii!... zâmbi doctorul Lateş.

Şi îndată a schimbat vorba, mirându-se din cale-afară:

– Phii!... Dar văd aici nişte hăinuţe şi ghetuţe şi şoşonei, clasa întâi!... Abia te-aşteaptă să le iei pe toate la purtare!...

– Am să le iau!... rosti cu hotărâre Lenţuca, dezmierdându-şi comoara. Mi le-a trimis Dumnezeu cu zâna zăpezilor. L-am rugat eu şi m-a ascultat... S-a îndurat...

– Mai roagă-te să te faci și sănătoasă, Lenţuco... Cu ajutorul lui Dumnezeu şi al lui moş-Doctor, alungăm boala pe uşă afară... Iar tu, cu biciul, s-o alungi până la barieră să-ţi ştie de frică... Auzi?

– Aud, moş-Doctor...

La plecare, Safta spălătoreasa a vrut să-l plătească pe moş-Doctor.

Doctorul Lateş a privit peste ochelari la mărunţişul de toate felurile şi mărimile din economiile adunate de Gina, zâna zăpezilor, a clătinat din cap şi a împins banii cu palma.

– N-am nevoie de banii dumitale, lele Safto!...

– Primiţi, vă rog... Sunt tot de la Dumnezeu şi aceştia, domnule doctor!... S-a îndurat de noi...

– De la Dumnezeu ori de la oameni, nu banul dumitale m-a adus aici, lele Safto!... Aş fi dorit să te gândeşti la aceasta mai din vreme... Mai sunt pe lume şi oameni care au un suflet...

– Iertaţi, domnule Doctor... Până la minunea de azi, eu m-am lovit tot de oameni care numai ceea ce se cheamă suflet n-aveau...

– Uite!... Am făcut şi un anume semn pe reţetă, să-ţi dea doctoriile la farmacie cu jumătate preţ...

– Cum să vă mulţumesc, domnule Doctor?...

– Nici într-un fel, Safto!... Mulţumirea e în mine.

După ce a plecat doctorul Lateş, s-a repezit şi Safta la farmacie. S-a întors cu sticluţele de doctorii şi cutioarele de prafuri.

Într-un ceas, fetiţa bolnavă a adormit cu arşiţa mai potolită. Nu mai aiura, nu mai gemea prin somn. Surâdea în vis.

Se mai înseninase şi obrazul împietrit al spălătoresei. Nu mai ofta nici ea. A vegheat până târziu, ca să isprăvească de călcat toate rufele doamnei şi domnului Leca Mateescu, părinţii lui Fred.

Le-a pregătit într-un paner, gata să le ducă mâine dis-de-dimineaţă, predate cu număr, după lista înfiptă deasupra într-un ac. A micşorat apoi flacăra gălbuie a lămpii şi s-a ghemuit la picioarele Lenţucăi, cu faţa la perete, cu o haină veche trasă peste cap, socotind că a căpătat în sfârşit drept la câteva ceasuri de odihnă.

Afară, iarna, crivăţul, viscolul, se zbuciumau bezmetic în noapte. Se dezlănţuise o urgie fără seamă. În hruba umedă şi întunecoasă însă, nu se mai zbuciumau două suflete. Câteva ceasuri, măcar câteva ceasuri se bucurau de blândeţea vieţii, fiindcă pe acolo a trecut Gina, zâna zăpezilor, cu fapta sa de taină.

Doamne!... De ce-ai lăsat pe lume şi altfel de fapte?

Mi se strânge inima şi mi se cutremură carnea pe mine, de tot ce văd şi aud şi presimt...

– Bang-bang!... a sunat miezul nopţii de douăsprezece ori la ceasornicul catedralei. Bang-bang!...

Frigul pătrundea în hruba umedă şi întunecoasă.

Nu numai frigul. Parcă şi altceva. Parcă şi altcineva.

Uşa scorojită, cu scoabe de fier, s-a clintit în balamale, s-a întredeschis. Nu era vântul! Nu numai vântul. Bâjbâia şi o mână de om.

Ţuşca, pisica tărcată şi sfrijită, s-a ridicat dintr-un ungher, de lângă vatră, a încovoiat spinarea şi a zburlit coama năpârlită. A încercat să miaune. A încercat să mormăie. A încercat să scuipe.

N-avea însă glas. N-avea putere. Iar numai ea singură în toată încăperea întunecoasă ca o peşteră, numai ea singură simţea că se pregăteşte ceva, că se petrece ceva neobişnuit, ceva rău.

O umbră s-a strecurat înăuntru. S-a oprit un timp lipită neclintit de perete, aşteptând, pândind. A înaintat un pas, încă unul, al treilea pas...

S-a oprit din nou. De astă dată, deasupra panerului cu teancurile de lenjuri scumpe şi multe, călcate şi clădite după mărime, cu lista pregătită şi înfiptă în ac. Umbra s-a aplecat. S-a răsucit să mai cerceteze încă o dată spre patul tare de lemn, unde dormea Safta, cu straiul vechi peste cap şi unde fetiţa bolnavă surâdea prin somn, cuprinzând cu mâna la piept comoara adusă de zâna zăpezilor.

Nu mişca nimeni. N-auzea nimeni. Nu simţea nimeni.

Numai o biată mâţă sfrijită şi mută, cocârjată de spate, chinuindu-se zadarnic să capete glas şi să dea veste.

Umbra s-a prelins apoi pe perete. S-a prelins pe uşă. S-a mistuit în noapte şi în viscol. Locul panerului a rămas gol.

A fost o săptămână de viscole şi alte urgii venite din cer şi de la oameni

Într-asemenea chip s-a săvârşit prădăciunea din cocioaba Saftei, spălătoreasa.

Faptă fărădelege şi fără milă, care a adus altă jale şi alte lacrimi în peştera întunecată pe unde trecuse Gina, zâna zăpezilor, cu luminoasa ei faptă de taină.

A doua zi, când vestea s-a răspândit în oraş, mulţi s-au cutremurat.

Prea crâncene urgii se abăteau asupra unei sărmane văduve şi a unei fetiţe, despre care abia atunci au aflat că zăcea de-o săptămână bolnavă în pat, în frig, în lipsuri, în singurătate. Alţii însă, câţiva, mai puţini, nici n-au vrut să dea crezare.

Mai întâi păgubaşii, doamna şi domnul avocat Leca Mateescu; mai apoi, nelipsitul nostru domn Stanciu Balaban.

Mama lui Fred se plimba agitată prin toată casa, trântind uşile, vânturându-se dintr-o cameră în alta şi frângându-şi mâinile în disperare. Scutura din umeri, scutura din cap, scutura din părul vopsit roşu cu o su-

medenie de cârligaşe de hârtie şi de sârmă, cum sărise din pat.

– Leca!... M-apucă nervii!... ţipa subţirel. Fac o criză de nervi!...

Domnul Leca Mateescu, om bălan, slăbănog şi moale, o rugă să nu facă nici o criză de nervi, fiindcă aceasta n-ajută cu nimic la găsirea lucrurilor furate.

– Auzi?... spumega doamna Mateescu, învineţită la obrajii peste care nici n-a avut când să dea cu puful de pudră. Unde s-a mai pomenit una ca asta?... Să-mi dispară mie rufăria care costă sute şi sute, milioane de lei?... Feţe de mese şi cearşafuri, ciorapi şi...

– Lasă, Eliza!... încercă domnul Mateescu s-o potolească. Nu mai este nevoie să le înşiri, că doar le cunosc şi eu tot atât de bine ca tine...

Doamna Eliza Mateescu urmă însă, de parcă nici n-ar fi auzit şi parcă luase la cetanie lista cea prinsă în ac pe panerul furat:

– Feţe de mese şi cearşafuri aduse direct din Olanda. Opt rânduri de aşternuturi; şase feţe de masă cu şerveţelele lor pentru douăsprezece persoane. Cămăşi de mătase. Două duzini de-ale mele; o duzină de-ale tale... Ciorapi de mătase... Trei duzini de-ale mele; una a ta... Plus toată lenjeria lui Fred... Tot ce adunăm noi de-o viaţă să se ducă într-o noapte?... Nu!... Nu pot să admit! Nu pot să cred!

– Cum să nu crezi, Eliza?... N-ai văzut chipul Saftei? Parcă era ieşită din mormânt...

– Mai bine chiar că intra ea în mormânt, decât să-mi piardă mie agoniseala noastră!... Nu pot să cred, înţelegi?... Aici este ceva suspect!... Are să plătească până la ultimul ban!...

– De unde să plătească o prăpădită ca Safta?... întrebă mirat avocatul Mateescu, aprinzând a treia ţigară.

– Nu vreau să ştiu de unde!... Cu număr pe listă i le-am dat, cu număr pe listă să mi le predea!... Altfel, înfundă puşcăria!... Nu pot să cred în povestea aceasta cu hoţii... Ce hoţi?... Ce să caute hoţii la o calică şi la o păcătoasă ca dânsa?... Miroase de departe a născocire pusă la cale... Pe-un avocat ca tine, eu trebuie să te învăţ asta? Eu să-ţi deschid ochii?...

Domnul Leca Mateescu a deschis într-adevăr ochii şi a înălţat din sprâncene, pus pe gânduri. În meseria sa de avocat, multe ticăloşii şi viclenii omeneşti mai văzuse el!

– Poate că ai dreptate, Eliza... a recunoscut.

– Fireşte că am! Când n-am avut eu dreptate?

– Să-l rog pe Carapancea, poliţaiul, să facă imediat cercetări serioase...

Tatăl lui Fred se îndrepta spre telefon, dar madam Mateescu l-a oprit:

– Stai niţel!... Întîi să ne sfătuim... Ce-s alea cercetări serioase?... Să-l învăţ eu ce fel de cercetări!... Să mi-o strângă în chingi pe jupâneasa Safta, până ce-or ieşi cearşafuri şi feţe de mese din ea!

– Dar poate nu-i vinovată, Elizo!... mai păstra o îndoială avocatul Mateescu. E numai o bănuială...

– Ce bănuială?... se oţărî madam Mateescu. Pentru mine nu-i bănuială. Sunt sigură!... Ce şi-a zis jupâneasa Safta?... Adică de ce mi-aş opări eu mâinile toată viaţa, zolind la rufăria scumpă a altora, când eu n-am nici o cotreanţă pe mine?... Mă înţeleg cu cineva de încredere... Duce lucrurile în alt oraş, undeva la Bucureşti ori aiurea, să li se piardă urma... Iau pe ele un preţ bun, cât nu câştig toată viaţa... Spun că mi le-a furat!

Mă prefac a mă boci şi a mă căina câteva zile... Şi gata-i treaba! Uite, eu îmi pun gâtul că aşa s-au petrecut lucrurile. Le văd, ca şi cum aş fi fost de faţă!... Eu trebuie să te învăţ?

Domnul Leca Mateescu s-a uitat cu admiraţie la soţia sa. Adevărat că parcă fusese de faţă. Acum nu se mai îndoia nici el că aşa a chibzuit şi aşa a făptuit Safta.

Mai ales că mai ştia şi altceva. De doi ani, spălătoreasa îl tot sâcâia să-i dea poveţe într-un proces pentru dărăpănătura ei de cocioabă. Atât îi rămăsese Saftei de la răposatul bărbatu-său, fost maistru lucrător la moara Balaban şi ucis într-un accident. Era o sărăcie de casă cu datorii încurcate; dar mama Lenţucăi ţinea morţiş să plătească acele datorii, să isprăvească procesul şi să păstreze cocioaba pentru fetiţă, pe când va fi mare. Tot ce agonisea muncind cu mâinile, se ducea pentru proces şi datorii. Chiar din această pricină trăiau atât de greu şi în atâtea lipsuri. N-ar fi de mirare deci să fi născocit povestea cu hoţia de astă-noapte, ca pe urmă, din preţul lucrurilor dosite, să scape de angarale. A mai văzut el multe de acestea!... Ba chiar a apărat destui făptaşi şi, măcar că erau vinovaţi, i-a scos cu faţa curată.

– Bine, Eliza!... a rostit avocatul Leca Mateescu, apucând telefonul în mână. Vorbesc cu poliţaiul să înceapă cercetările cu Safta. Pe dânsa s-o strângă în chingă!...

Doamna Eliza Mateescu l-a oprit însă a doua oară:

– Stai, nu te grăbi!... Am altă idee... Roagă-l pe amicul nostru Stanciu Balaban să-i telefoneze el mai întâi poliţaiului!... Carapancea tremură de frica lui... Dacă pune Stanciu o vorbă mai răspicată, în trei zile

mâncăm pe feţele noastre de masă şi dormim pe cerşafurile noastre de olandă... Te asigur eu!

– Nu-i o idee rea nici asta!... a consimţit avocatul Leca Mateescu.

Nu întâia oară se supunea el la ideile şi la sfaturile soţiei. Chiar se spunea prin oraş că în casa lui cântă găina. Găină-negăină, însă de data aceasta Eliza avea dreptate! Aşa că a făcut la telefon numărul domnului Stanciu Balaban:

– Alo!... Alo!... Bună dimineaţa, amice Stanciule!... Da, văd şi eu că viscoleşte grozav afară!... Nemaipomenit!... Pe noi ne-au mai lovit şi alte necazuri, nu numai iarna de-afară... Alo!...

Astfel, a prins să-i istorisească toată întâmplarea cu de-amănuntul. Cum a venit Safta bocindu-se şi smulgându-şi părul. Cum soţia sa, Eliza, e încă mai disperată, măcar că are părul nesmuls şi prins în cârligaşe. Cum li s-au dumirit în cuget la amândoi unele bănuieli. Şi cum are nevoie de-un cuvânt la poliţaiul Carapancea, pentru a porni cercetări straşnice de îndată.

Domnul Stanciu Balaban asculta şi mârâia din când în când în telefon, ca mopsul său Goliat, zis Gorilă:

– Hm! Hm!... Foarte bine, foarte bine!... aproba el. Ai dreptate!... Adică îşi închipuie că ne poate prosti o tâmpită ca această Saftă?... Hm!... Hm!... Telefonez eu imediat lui Carapancea să-i scoată cearşafurile şi şerveţelele pe nas!... Cunosc eu marfa!... A fost obraznică şi cu mine... Am dat-o afară pe scări... Alo!... Ce zici?

– Ziceam că din pricina surpăturii ăleia de casă va fi făcut-o, nenorocita! Are un proces şi datorii pentru casă... ţinu avocatul Mateescu să arate pe ce-şi întemeiază el bănuielile.

– Hm!... Hm! Alo!... mârâi domnul Stanciu Balaban în pâlnia telefonului. Alo!... Şi eu sunt de părare că tot pentru bordeiul ăla a încercat, nemernica!... Casă le trebuie?... Nu se mai satură! Dumneata cere despăgubiri grase! Ea e răspunzătoare... De altfel, am şi eu o idee, nu numai coana Eliza... Să treci pe la mine, dragă Leca!... Se iveşte o ocazie pe care nu vreau s-o pierd... Demult o aşteptam...

– Despre ce e vorba?... Alo! întreabă avocatul cu gândul la paguba lui.

Domnul Stanciu Balaban a răspuns cu gândul la ocazia pe care nu voia el s-o piardă:

– Da!... Demult îmi stă mie în coastă cocioaba asta!... I-am propus tâmpitei de nenumărate ori să mi-o vândă... Nu şi nu!... Că o ţine pentru stârpitura aia de fiică-sa, care mi-a umblat toată vara desculţă şi rufoasă prin faţa porţii... Acum s-o auzim ce mai zice?... Strânge-o în chingi să-şi dea şi cămaşa de pe ea, dacă are cumva vreo cămaşă!... Alo! Hm! Hm!... Va fi silită s-o vândă!... Cu preţul pe care îl vreau eu, nu pe care ar vrea să mi-l ceară ea... Cumpăr bojdeuca, o dau jos şi lărgesc parcul... Ce?... Alo!... Da, lărgesc parcul!...

La fereastră, domnul Stanciu Balaban îşi freca mâinile şi privea afară, în viscol, sărmana cocioabă care-i stătea lui în coastă.

Soarta ei era scrisă. În primăvară o şterge de pe faţa pământului.

Iar în vremea aceasta, Safta, spălătoreasa, bocea deznădăjduită şi îşi smulgea părul. Cutreiera uliţele prin viforniţă şi troiene, de la poliţie la casa domnului avocat Leca Mateescu, de-acolo într-un suflet până în hruba întunecată ca o peşteră unde zăcea Lenţuca...

Scurtă le-a fost bucuria şi năpraznică mai era năpasta!

Ce să răspundă la toate întrebările, când nici ea nu ştia cum s-a săvârşit tâlhăria?

O singură vietate pe lume văzuse, auzise, ştia, încercase să dea veste. Ţuşca, pisica sfrijită şi tărcată, care a vrut să scoată glas şi nu izbutise; se burzuluise în legea ei, dar nu înfricoşase răufăcătorul de astă-noapte.

După năravul său iscoditor, Pavalache se ivise pe portiţa dată în lături, înotase prin troian, mirosise o dâră, a pierdut-o, s-a întors, a mers pe lângă perete adulmecând cu nările. Parcă şi el pricepea ceva, simţea ceva, începea să ştie ceva. Tuşca a vrut măcar lui să-i dea un semn, să-i împărtăşească tot ce-a văzut.

Mieunatul a fost însă aşa de slab şi neputincios, încât Pavalache nu l-a auzit şi nu l-a luat în seamă. A mai înconjurat o dată cocioaba şi s-a tot dus prin viscol, scormonind din când în când cu botul în zăpadă, strănutând şi scuturându-şi urechile, alergând cât îl ţineau cele patru picioare ale sale: gâf-gâf!...

Domnul poliţist Carapancea gâfâia şi dânsul: gâf-gâf!... păşind peste crestele troienelor şi încheindu-şi nasturii la manta, să nu-l sufle crivăţul şi să nu-l pătrundă viscolul.

Mergea a doua oară să facă altă cercetare la faţa locului, după cum i-au telefonat, pe rând, domnul Stanciu Balaban şi avocatul Leca Mateescu, păgubaşul!

Grea cercetare! Anevoie de descurcat!

În pat, o fetiţă bolnavă. În încăperea umedă şi întunecoasă, frig, sărăcie, pustiu. Avea şi el un copil, pe Guţă Carapancea, un omuleţ mai mărunţel din ceata lui Bâzu şi Măgârdici.

Ştia ce înseamnă boala. Ce înseamnă o bucurie de copil. De aceea n-a luat să ducă la poliţie hăinuţele, ghetuţele, şoşoneii, comoara pe care o ţinea strânsă la piept fetiţa; măcar că nu puteau spune nici Safta, nici Lenţuca, de unde le au.

– Ni le-a trimis Dumnezeu!...ofta Safta, ridicând ochii spre cerul de dincolo de grinzile putrede. S-a îndurat Dumnezeu de noi... Am lipsit ieri o jumătate de ceas. Când m-am întors, le-am găsit pe pat, frumos rânduite... Am găsit şi moviliţa asta de bani...

– Safto!... se răsti poliţaiul Carapancea. Pe cine vrei să prosteşti?... Unde şi când s-a mai văzut aşa ceva?... Spune adevărul, că-ţi scot cearşafurile pe nas!...

– Doar din pământ să le scot, domnule Poliţai...

– Din pământ să le scoţi!... Bine ai zis... Că altfel intri tu în pământ!...

O spunea poliţaiul Carapancea, dar nu din toată inima. Oricât de necrezut era povestea cu hăinuţele şi ghetuţele picate din cer, ceva îl îndemna să n-o socotească numai o născocire. Însă nu putea trece peste cuvântul domnului Stanciu Balaban.

I-a telefonat să-i scoată Saftei cearşafurile şi feţele de masă pe nas; trebuie să i le scoată pe nas!

A ordonat ajutoarelor sale să scotocească prin pod, pe sub laiţe, în unghere, prin vecini. Nimic şi nimic, nicăieri.

– Ai să pofteşti la poliţie!... s-a încruntat el către Safta, mai aspru decât îl îmbia inima.

– Şi copila, domnule Poliţai?... întrebă mama Lenţucăi. Cum să las o copilă bolnavă şi singură?... Dumneata nu eşti om? N-ai inimă?... Nu eşti tată de copil?

Poliţaiul Carapancea s-a uitat spre geamul cel vânăt şi astupat de zăpadă, la care privise Gina, zâna zăpezilor şi doctorul Lateş.

Nu vedea iarna de-afară, acolo. Parcă zărea chipul domnului Stanciu Balaban în rama cercevelelor, rânjind la el ca mopsul Goliat, zis Gorilă: „Ce mai aştepţi? Hm! Hm! Fă-ţi datoria!... Scoate-i cearşafurile pe nas!..."

A strâns deci din umeri, silindu-se să rânjească şi el ca domnul Stanciu Balaban sau câinele său Gorilă:

– Ce pot să-ţi fac, Safta?... Datoria e datorie!... Cercetarea e cercetare!... Hai!... Mişcă înainte!... Mulţumeşte-mi că nu-ţi înşfac lucrurile astea picate din cer, să vi le confisc, cum s-ar cuveni!

Lenţuca a rămas singură, cu hăinuţele şi ghetuţele încleştate la piept, pe patul tare de lemn, în hruba întunecoasă şi rece, unde pătrundea crivăţul cu spulber de zăpadă pe sub prag. Ştiu!... Nu-i nevoie să mi-o mai spuneţi!...

Mi se încrâncenă şi mie carnea pe mine. Mi se strânge şi mie inima. Mă întreb şi eu, cutremurat ca voi:

– Cum poate să fie pe lume atâta nedreptate şi răutate omenească?... De ce se îngrămădesc năpastele tocmai pe sufletele cele mai chinuite şi nevinovate?... Cum de le rabdă Dumnezeu acestea?...

Mi-am întors şi eu ochii îndureraţi şi mustrători, la vărguţa cea fermecată, dăruită de Sfânta Vineri, când eram numai un copil neştiutor. Dar nuieluşa mi-a şoptit:

– Ai răbdare!... Nu ţi-am spus că toate au să sfârşească odată cu bine?... De când ai pierdut încrederea în mine? Înşelatu-te-am eu vreodată?

– Nu...

– Câţi ani sunt de când ţi-am înlesnit să pătrunzi prin ziduri? Să vezi şi să auzi şi să afli, ceea ce alţii nu văd, nu aud şi nu află?

– Mulţi... zeci şi zeci de ani...

– Atunci, în atâţia ani, întâia oară înveţi tu cu mine că Dumnezeu trimite dinadins oamenilor suferinţe şi nedreptăţăţi ca să-i încerce?... Răsplata va să fie cu atât mai dulce şi mai blândă!... Ai răbdare!... Ne apropiem de minunea cea mare şi adevărată... Minunea Ginei a fost numai un început... O încercare.

Pot să n-o cred?... Ştie, prea ştie vărguţa aceasta mai multe şi mai bine decât mine... Să avem aşadar răbdare.

Şi să mai trecem o dată cu dânsa prin ziduri; să mai pătrundem o dată în casele oraşului bântuit acum de viscol şi de crivăţ, de alte urgii.

Întroienite sunt străzile! Aprig mai suflă viforul!

Vârtejuri de ninsoare mărunţă şi aspră, ca sticla pisată, se zbuciumă în valuri deasupra acoperişurilor, răbufnesc în geamuri şi uşi, astupă urmele paşilor. Crivăţul geme spintecat în sârmele de telegraf. Nămeţii au înfundat uliţi, au astupat grilajuri, ridică ziduri de-a curmezişul pieţei.

Trecătorii înaintează zgribuliţi, înfăşuraţi până la ochi, răsucind spatele vântoaselor.

Nici nu mai văd pe unde calcă. Se împotmolesc. Lunecă. Tuşesc. Oftează. Blestemă.

Copiii se întorc de la şcoală cu mâinile vinete şi îngheţate. Măgârdici a isprăvit de curăţat nişte coşuri. În haina neagră şi unsă de funingine, cu obrazul spoit de chinoros ca un diavol şi cu sârma de hornar încolăcită

pe umăr, abia răzbeşte prin nămeţii albi. S-a dus veselia tuturor.

Bâzu a împins masa sufrageriei lângă sobă şi îşi scrie tema pe mâine. Nu mai mâzgăleşte desene pe muşamaua vânătă. A zugrăvit aseară pe-o foaie de caiet mutra lui Daniil Sihastru, dănţuind sârba fulgilor în cămaşă de noapte. A bătut desenul în perete, deasupra patului...

E o zugrăveală caraghioasă şi plină de haz. Dar nici nu mai întoarce ochii într-acolo.

Se căzneşte să dezlege o problemă mai încurcată decât cuvintele încrucişate din revista pe care a zvârlit-o după sobă. S-a sfârşit şi cu praznicul lor îmbelşugat de ieri: sarmale şi şniţele. În astă-seară au trecut iarăşi la nutreţul cel de toate zilele: au devenit iarăşi fasolivori şi cartofivori. Mai are o vânătaie nouă şi trei zgârieturi proaspete în obraz. Nici la ele nu se mai gândeşte. Nu le mai pipăie. Dănuţ repetă altă lecţie, cu urechile astupate: *„Vlad Ţepeş...* La 1456, adică după aproape patruzeci de ani de la moartea lui Mircea, se ridică Domn al Munteniei Vlad, zis mai pe urmă Ţepeş, fiindcă pedeapsa lui obişnuită era tragerea în ţeapă..."

Altădată, Bâzu l-ar fi smucit de mână, să-l întrebe dacă n-ar fi bine să se ridice în scaunul Ţării alt Vlad Ţepeş, care să-l tragă la frigare pe domnul Stanciu Balaban. Acum însă i-a trecut până şi lui Bâzu pofta de glume şi de năzbâtii. A auzit-o pe cucoana Eleonora oftând.

Îşi pierdea şi dânsa nădejdea. Nu mai avea semnele sale.

– Cum ne va mai ajuta Dumnezeu s-o mai scoatem la capăt în iarna asta, Nicule?... se îngrijora cu glasul scăzut, crezând că n-o aud copiii. Domnul Balaban a

pus mâna pe toate lemnele din oraş şi pe pădurile dimprejur!... Asta clocea el! Asta aştepta!... Azi dimineaţă a hotărît alt preţ; îndoit... Nu-i ajunge să ţină un târg întreg flămând. Îl mai vrea şi îngheţat... S-a pus pe atâta: să ne mântuie de zile!...

Domnul Neculai Aldea ofta şi tuşea cu paltonul pe umeri şi cu o cuşmă în cap.

Crivăţul zgâlţâia ferestrele, uşile, acoperişul. S-ar fi zis că se înverşunează să le smulgă pe toate, să intre hăulind şi chiuind înăuntru, să măture el toate sărmanele lucruşoare care n-au fost încă duse de cucoana Eleonora la amanet ori la vânzare.

– Pavalache, ce-i cu tine?... Uite în ce hal eşti!... Lipseşti de vreo două ceasuri... Unde mi-ai umblat?... a întrebat Gina cam cu acelaşi glas ca sora Maicii Domnului, când o lua pe dânsa la rost. Unde mi-ai fost?...

– Nu pot să spun!... a dat Pavalache din cap şi din coadă, scuturându-se de fulgi. Am şi eu secretele mele!

Gina a lăsat-o pe Cleopatra alături, între pernele divanului, plecând urechea foarte curioasă.

– Nici la ureche nu vrei să-mi şopteşti mie secretele?... Aşa prieten eşti tu?...

– Şşşt!... a făcut Pavalache cu ochiul. Mi se pare mie că în prietenul tău era o stofă grozavă de câine poliţist, iar eu, ca un dobitoc, habar n-aveam!

– Ei cum, Pavalache?... Cum?...

– Şşşşt!... Dacă iese chestia cum îmi miroase mie, are să fie una lată rău!... N-oi fi eu zân ca tine, zâna zăpezilor, dar să nu te miri dacă are să-mi ridice mie Safta şi cu mama lui Fred o statuie mai înaltă decât a lui Ion Vodă cel Cumplit! Pavalache ţi-o spune!... Are să

rămână Fifina praf şi domnişorul Tomi cu botul pe labe!... Să-mi zici mie cuţu, dacă n-are să fie aşa!...

– Biiine, musiu Pavalaş!... a strâmbat Gina din năsuc. Îmi umbli mie cu misteruri? Până acum te ştiam căţelul cel mai palavragiu din târg şi din lume. Chiar mă gândeam eu să-ţi scot numele de Palavrache, în loc de Pavalache... Acuma văd că eşti şi căţelul cel mai lăudăros... L-ai întrecut pe Bosumflache!...

Gina îşi închipuise că aşa are să-l pună la ambiţie pe musiu Pavalaş, ca să-şi destăinuiască el secretele. De data asta însă n-o prea nimerise. Pavalache a strâns din umeri şi s-a dus lângă sobă, să se purice şi să se dezmorţească de ger. Ştia el ce ştia! A schimbat vorba:

– Mare viscol şi prăpăd a fost toată ziua, dragă Gina!... Să nu dai un câine afară din casă!... Ce fel de zână a zăpezilor eşti tu, dacă nu poţi struni ninsorile?... Ce-i porcăria asta de iarnă?...

Zâna zăpezilor a scăpat din vedere să-l mai dojenească pe Pavalache, pentru felul cu totul grobian în care se exprima.

O muncea altă grijă.

– De, dragă Pavalache!... mărturisi ruşinată. Ai dreptate!... Dacă ai, ai, ce să zic? Vorba ta!... Văd şi eu că nu m-ascultă ninsoarea!... Am ieşit afară, am făcut semne, m-am rugat cu binişorul, am poruncit şi am bătut din picior... Nu m-ascultă şi pace!... Îi spuneam şi Cleopatrei... Mă tem că s-au supărat zăpezile pe mine, pentru ce-am făcut eu în pantalonaşi ieri dimineaţă...

Pavalache se opri din puricat şi pufni din nări.

– Iar faci din ţânţar, armăsar?... întrebă el cu dispreţ. Parcă eşti puricele ăsta căruia i-am făcut eu de petrecanie şi care se credea potcovit cu nouăzeci şi

nouă ocale de oţel ca să sară pân' la cer!... Adică tu crezi că ai stârnit viforniţile cu un flecuşteţ de-al tău, de nimica?... Atunci ce să mai spună jupânul domn Stanciu Balaban?... Bine că i-am dărâmat noi ieri monumentul lui de zăpadă din grădina publică!... Altminteri, dacă rămânea el acolo peste noapte şi dacă îl apucau toanele de astă-vară, văleu! mamă-mămulică!... Viscolul de-afară e floare la ureche, pe lângă prăpastia pe care-ar fi stârnit-o el. Praf şi pulbere se alegea de noi şi de târgul nostru! În treaba asta ar putea să-l numească zân!... Dacă n-are pereche, n-are! ce să zic?...

– Aşadar, tu crezi că eu n-am nici o vină şi nici o răspundere?... a stăruit Gina să-şi liniştească mustrările de cuget.

– Pe răspunderea mea!... Şi sora Maicii Domnului unde-i?

De data asta se grăbi Gina să-l liniştească pe Pavalache.

– N-avea nici o teamă, că nu mai azvârle cu satârul după tine... E necăjită de altele... S-a dus la madam Palade, care a răcit ieri şi tuşeşte...

Mama Ginei era într-adevăr la madam Palade; drumul de ieri după-masă n-a fost norocos pentru amândouă. Madam Palade a răcit şi tuşeşte; sora Maicii Domnului s-a întors fără vreo veste prea deosebită. Soldatul prizonier nu ştia nimic nou despre Alexandru Zamora.

Îi pierduse urma. Până acum doi ani îl văzuse cu ochii săi; era sănătos. De-atunci încolo au fost despărţiţi în alte lagăre. Aşa că iarăşi au intrat oftatul şi îndoiala şi aşteptarea, în căsuţa surorii Maicii Domnului.

Şi din asemenea pricină, nici doamna Elena Zamora, nici madam Palade, luate de necazurile lor, nu afla-

seră nimic despre cele ce s-au întâmplat şi se mai întâmplau încă în cocioaba Saftei, spălătoreasa. Singurele suflete care puteau să aducă o alinare acolo, aveau ele nevoie de alinare.

Viscolul a durat aproape o săptămână. Oraşul se îngropa în nămeţi. Nu mai era negru. Dar sub stratul alb şi gheţos, sub amăgitoarea sclipire a troienelor de nea, se ascundeau amaruri încă mai fără nădejde, necazuri mai grele, mai crâncene năpăstuiri.

– Ai auzit?... întreba un glas răguşit în viforniţă. Domnul Balaban a scumpit lemnele!...

– Ştiu... S-a scumpit şi făina la moara Balaban!... ofta alt glas printre tusete. Nu mai avem drept nici la pâinea noastră cea de toate zilele...

– Ţi-ai făcut provizii de la fabrica Balaban?... Cică s-au ridicat iarăşi preţurile...

– Cu ce să faci provizii?... De unde bani?... Doar de la Banca Balaban!

– Da, de la Banca Balaban, bani împrumutaţi cu camătă şi asta dacă pui casa zălog...

Balaban. Balaban. Balaban.

Moara Balaban. Fabrica Balaban. Depozitele de lemne Balaban. Banca Balaban.

Numai numele acesta răsună la fiecare colţ de stradă, sub fiecare acoperiş, în orice gură.

Balaban! Balaban! Balaban!...

Noaptea, în viscol şi beznă, parcă asupra oraşului întreg se apleacă umbra uriaşă a domnului Stanciu Balaban.

Se apleacă din viscol şi beznă, duh al beznei şi viscolelor, să strivească şi să înăbuşe oraşul, să-l înghită, uliţă cu uliţă şi casă cu casă, ca o arătare de spaimă din visurile cele rele.

În tabăra lui Bâzu şi Măgârdici se iveşte un băiat străin, cu vorbe şi fapte de neînţeles

Sâmbătă dimineaţa viscolul s-a domolit deodată. Crivăţul a stat. Gerul slăbea.

Iar după-amiază a prins din nou să ningă agale, cu fulgi mari şi moi. Din nou oraşul s-a învăluit în fluturarea albă şi luminoasă, jucăuşă, feerică.

Zurgălăii săniilor sunau din nou sprinten pe-o stradă, pe alta şi încă pe una, ca nişte tainici clopoţei de argint de pe alt tărâm.

Copiii se întorceau de la şcoală zburdând, strigând, chicotind, hârjonindu-se. Căpătaseră glas. Nu-i mai muşca frigul de mâinile rebegite şi vinete. Nu-şi mai simţeau urechile sloi, nasul de sticlă, obrajii de lemn, degetele bocnă.

Aveau două zile libere înainte. Duminică era Duminică. Luni era Sfântul Nicolae.

Iarna măcar pentru dânşii se îmblânzise. A lor li se vestea iarăşi. Nu mai auzeau oftările şi tusetele părinţilor, veşnicile lor tânguiri şi socoteli cu pâine, lemne, bani, bani, balabani, Stanciu Balabani.

S-au culcat urzind cu neastâmpăr planuri măreţe pe-a doua zi. S-au visat în grădina publică, lunecând pe tălpile lucii de sănioare, cărora le-au crescut aripi prin somn să zboare ca vântul şi ca gândul.

Şi a doua zi, cu noaptea în cap, s-au înfăţişat toţi la datorie, în tabăra lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ.

Erau încă mai mulţi decât duminica trecută. Nu lipsea nici Guţă Carapancea; nici Fred, care a rămas numai cu trei cămăşi, de i-a scornit Bâzu de îndată un cântec, bineînţeles tot cu de-ale mâncării:

Frunză verde trei sarmale,
Plânge Fred cu mare jale;
Frunză verde chifteluţă,
N-are nici o cămăşuţă;
Frunză verde patru napi,
Nu mai are nici ciorapi;
Frunză verde şi-o găluşcă,
Necăjit îi şi gol puşcă!

Nu lipsea nici Malicica Tăluş, chifteluţa lui simpatică. Acum se căpătuise de la o soră mai mare cu o scufie bălţată şi cu o legătoare de gât mai lungă decât ea; călca foarte ţanţoş în încălţările late cât nişte broaşte ţestoase.

Dar ce le păsa tuturor? A lor era lumea!

Numai domnul Pavalache n-a fost prezent la apel. Gina îl căutase necăjită prin toate cotloanele. Îl chemase. Îl aşteptase. Nu-i venea să plece fără dânsul de-acasă, măcar că a venit Dănuţ în persoană, să-i ceară învoire pe răspunderea sa de la sora Maicii Domnului.

– Eu nu mai ştiu ce-i cu Pavalache de câteva zile!...

s-a destăinuit zâna zăpezilor lui Dănuţ. Una, două, o paşleşte pe străzi. Şi de unde era un Palavrache, acum el face pe secretosul cu mine! Fantastic ce-i cu el!

Într-adevăr, mai era cineva care se mira de purtările lui Pavalache, nu numai Gina, zâna zăpezilor.

În altă parte a oraşului, tocmai madam Naum, care a fost şi ea cândva Fulga, zâna fulgilor, se întoarse din mers ca să privească pe stradă la ceva foarte ciudat. Ceva fantastic!

„Acesta e Pavalache, căţelul Ginei, zâna zăpezilor! Şi acesta, dacă nu mă înşel, e şoferul domnului Stanciu Balaban... Îi cunosc eu pe amândoi!..." îşi spunea madam Naum în gând.

Jan, şoferul domnului Balaban, trecea grăbit, pufăind din ţigară. Pavalache se ţinea scai după el, mirosindu-i urmele. Se oprea Jan; se oprea şi căţelul. Pornea Jan din loc; pornea şi căţelul. De două ori s-a înfuriat şoferul şi de două ori l-a izbit pe Pavalache cu piciorul.

Căţelul n-a schelălăit. N-a lătrat. N-a mârâit.

Arăta dinţii, dar parcă râdea. Jan s-a aplecat, a bătucit bulgări de zăpadă în pumni, i-a aruncat după câine.

Pavalache nici pomeneală s-o ia la goană. Se hlizea cu gura până la urechi.

– Fantastic!... a repetat madam Naum. Întâia oară văd în viaţă un căţel râzând de-un om!... Aceasta nu mi s-a mai întâmplat s-o văd... nici când eram eu Fulga, zâna fulgilor. Se vede că de-atunci s-au schimbat şi căţeii! Mâine, poimâine, nu m-ar mira să-i zăresc cu ghiozdanul subţioară, ducându-se la şcoală să înveţe tabla înmulţirii. Fantastic!...

Apoi, madam Naum şi-a urmat plimbarea.

Iar Pavalache a făcut stânga-împrejur fără să-l mai alunge nimeni. Văzuse ce avea de văzut. Mirosise ce avusese de mirosit. Ştia el ce ştia!

Cu coada în vânt, a lipăit spre grădina publică, zorind cât îl ţineau cele patru picioare ale sale. Fiindcă nu era zân, nu l-a primit nimeni cu strigăte şi urale.

– Răbdare şi tutun!... mormăi Pavalache în sine. Are să-mi vie şi rândul meu!

A trecut pe lângă Gina, a tras-o cu dinţii de poalele hăinuţei şi i-a dat bună-dimineaţa.

– Ai sosit, musiu Pavalaş?... se bucură zâna zăpezilor. Unde mi-ai fost?...

Pavalache a făcut cu ochiul:

– Sşşşt! Secret!... Nici un cuvânt!... Aşa se ţin secretele, dacă vrei să ştii mătăluţă...

Nu mă mai ia gura pe dinainte!... Dacă ar şti jupânul Jan ce ştiu eu, şi-ar lua el lumea în cap şi s-ar tot duce cu coada între picioare!...

Apoi, ca să scurteze vorba, s-a amestecat în joacă împreună cu Fifina şi Tomi.

Zăpada se ridicase în grădină mai-mai până la brâu. Astupase ruinele omului de duminica trecută, acolo unde au făurit toţi fără să vrea un al doilea domn Stanciu Balaban, de parcă nu-i ajungea oraşului unul şi bun, în carne şi-n oase, şi-n burtă!

Măgârdici nu prea avea poftă de săniuş, de râs şi zbenguială. Trecuse cârmuirea taberei lui Bâzu şi Dănuţ. Era cu gândul la tot ce se petrece în cocioaba Saftei, spălătoreasa, după ştirile pe care le-a aflat de la bunică-sa, mătuşa Zamfira. Scuipa scârbit, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga.

Îl mai frământa şi alta.

Dis-de-dimineaţă, când a sosit el înaintea tuturor ca să deschidă pârtia de săniuş pe colină, i-o luase altcineva înainte.

Găsise un băiat străin, cam de anii şi de statura lui Dănuţ, coborînd vâlceaua cu schiurile. Şi s-a oprit să se minuneze, scuipând uimit, ţâşti într-o parte, ţâşti în cealaltă! Încă nu mai văzuse el un schior atât de meşter.

Sărea gropile şi şanţurile, se răsucea în loc, parcă se născuse cu schiurile în picioarele. Străinul i-a făcut semn din cap, i-a râs prietenos, dar s-a dus.

Cine putea să fie? Nu l-a mai zărit niciodată până acum în oraş. Aşa ar fi vrut el să ajungă un schior şi aşa poate că ar ajunge dacă ar avea sculele lui Fred şi ale lui Bobiţă Bosumflache.

La acestea se gândea Măgârdici, fără tragere de inimă la joacă. De câteva ori l-a scuturat cu dinţii de pantalon Pavalache, căţelul Ginei, zâna zăpezilor. S-ar fi spus că vrea să-l cheme cu el.

– Ce nu-ţi cauţi de treaba ta, măi Pavalache?... a întrebat, pregătind un stupit printre dinţi.

Pavalache a împuşcat-o la fugă înotând prin nămeţi pe toate cele patru picioare ale sale, de frică să nu se mai pomenească iarăşi cu o decoraţie spânzurată în coadă. S-a dus să-l scuture de pantaloni pe Bâzu.

– Ce te-a apucat, bre Pavalache?... se stropşi şi Bâzu la el. Parcă eşti nebun pe ziua de azi!... Nu vezi că am alte chestii?...

„Greu e să te mai înţelegi cu nişte oameni care nu te pricep!... oftă Pavalache cu amar. Iaca, asta se numeşte viaţă de câine!... Dar nu-i nimic. Răbdare şi tutun!“...

După care înţeleaptă hotărîre, a purces năvală să încurce chestiile la care se căznea Bâzu cu întreaga tabără. Nu-i greu de bănuit ce chestii anume.

Omul de zăpadă de duminica trecută le stătea tuturor pe suflet, fiindcă dăduseră greş cu dânsul atât de ruşinos. Vroiau să spele asemenea ocară. Se înverşunau să clădească altul, mai breaz.

Încât iarăşi gâfâiau toţi rostogolind tăvăluci şi bulgări. Iarăşi abureau rostoplanele treptelor. Iarăşi cu zarvă, gălăgie şi trudă, înălţaseră o temelie şi două picioare, destul de butucănoase, stâmbe şi crăcănate.

– Mi se pare mie că o s-avem noi iarăşi de ce râde!... a clătinat Pavalache din cap către Fifina. Ce ţi-i Tanda, ce ţi-i Manda?... Au luat-o iarăşi hacana din capul locului, ca şi duminica trecută...

De acceaşi părere era şi Măgârdici, cu toate că lucra cot la cot cu ceilalţi. Lucra însă de mântuială. Fără prea multă încredere. Numai aşa, ca să se supună la dorinţa tuturor.

Stupind de astă dată în palme şi opintindu-se la un tăvăluc de omăt, rosti:

– Măi Bâzule şi bre Dănuţ, să nu care cumva să ouăm noi cu atâta cotcodăceală alt domn Stanciu Balaban!... Că iar ne sparge iarmarocul!...

– Nu mai cobi şi tu!... Împinge!... Heei-ruup!...

Măgârdici s-a îndreptat de şale şi îşi ştergea sudoarea de pe frunte, cu palma de pe care nu se dusese încă bine urmele funinginei de ieri. Atunci s-a mirat el zărind a doua oară băiatul cel străin.

Nu mai avea schiurile cu dânsul. Stătea cu spatele rezemat de-un copac. Stătea, privea şi zâmbea. Lui Măgârdici nu i-a plăcut zâmbetul acesta. A bombănit:

– Măi!... Aista a început să râdă de pe acuma de isprava noastră. A luat-o înaintea câinilor!...

Dar râsul băiatului necunoscut n-avea nimic răutăcios. S-a mişcat din loc şi a făcut un semn spre Măgârdici.

Apropiindu-se, a cuvântat zâmbind:

– Putem zice să suntem cunoştinţe vechi!... Ne-am văzut dis-de-dimineaţă, când eram numai noi doi în toată grădina.

Măgârdici şi-a şters palma de fundul pantalonilor, a stupit într-o parte şi s-a recomandat.

– Mă prezint, Măgârdici Ispas... Fiu de coşar!... a adăugat el ca să înlăture orice neînţelegere viitoare.

Băiatul străin rosti, zâmbind înainte:

– Nici eu nu-s fiu de prinţ!... Ce însemnătate are aceasta?

Însă nu a găsit de cuviinţă să spună nici cum îl cheamă, nici al cui fiu este. A spus altceva:

– După cât am priceput, vă canoniţi să înălţaţi un om de zăpadă?

– Chiar că ne canonim!... mărturisi Bâzu cătrănit rău. Încercăm...

– Îmi daţi voie să încerc şi eu?... Am oarecare pricepere... Tata are un prieten care face statui, ca monumentul din piaţa oraşului dumnevoastră. În atelierul lui am văzut şi am învăţat unele taine ale meşteşugului...

Toţi tăceau de s-ar fi auzit musca, dacă ar fi fost vremea muştelor.

Pavalache rămăsese cu gura căscată. Îndată s-a gândit: „Iată cine are să-mi facă mie monumentul, pe care are să mi-l ridice Safta şi mama lui Fred, când voi prinde eu un anume jupân cu mâţa în sac!...“

Ceilalţi, toată tabăra lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ, după ce-au privit unii la alţii, au strigat într-un glas:

– Atunci ia dumneata conducerea!... Numai să nu mai iasă un om de zăpadă, care să mai semene cu domnul Stanciu Balaban!

– N-aveţi nici o grijă!... îi linişti băiatul străin. Nu ştiu cine este acest domn Stanciu Balaban, încât nu poate ieşi ceva care să semene cu domnia-sa.

– Asta-i prea de oaie!... şopti Pavalche către Gina, zâna zăpezilor. Mă taie şi pe mine în chestie de palavre! Cum poate să fie cineva, care să nu-l cunoască pe domnul Stanciu Balaban?... Zexe!...

Gina însă nu-l asculta. Era numai ochi şi urechi, urmărind cu încordare tot ce hotăra şi pregătea băiatul străin. Nu se mai potrivea cu nimic din ce-au încercat, au văzut şi au auzit dânşii până acum. Alta era rânduiala!

Bâzu şi Măgârdici chiar nu şi-au putut stăpâni oarecare nedumerire. Oare băiatul necunoscut nu-şi bătea joc de dânşii? Fiindcă îi trecuseră însă lui comanda, au tăcut şi s-au supus.

– Urma alege, bre Bâzule!... îşi făcu Măgârdici curaj, scuipând o dată jos şi o dată în palme, ca să împingă de-a dura rostogolul uriaş de zăpadă. Măi, aista-i cel mai cumplit vălătuc de omăt pe care l-am văzut eu în viaţa mea!...

Tăvălucul de zăpadă întrecea cu adevărat tot ce-au văzut ori şi-au închipuit ei vreodată. Îl purtau într-o parte şi alta pe straturile de ninsoare necălcată şi nemozolită de paşi, ca să prindă alte şi alte rânduri de căptuşeală. Acum abia îl mai puteau urni. Toţi erau asudaţi, gâfâiau, toţi nu-şi mai trăgeau suflarea.

– Cred că ajunge!... a spus băiatul străin. Să ne odihnim puţin...

S-au odihnit. Măgârdici socoti potrivit prilejul să pomenească despre minunarea lui de astăzi dis-de-dimineaţă, când l-a zărit pe necunoscut făcând în joacă figurile cele mai grele de schi. Băiatul străin a strâns din umeri şi a zâmbit.

– Ţi s-a părut dumitale, fiindcă aici nu aveţi un loc potrivit pentru schi!... Un deluşor... Abia porneşti şi ai ajuns la vale... Se isprăveşte înainte de a începe... Aşa că sunteţi siliţi să vă mulţumiţi cu ce este şi cu ce se poate... Ţi se pare dumitale că aş fi un schior grozav? La munte, unde mă duc, trec însă printre schiorii de mâna a doua...

– Dumneata te duci la munte? întrebă Bâzu.

– Da... Numai din întâmplare ne-am oprit aici pentru o zi. Şi numai din această pricină aveam schiurile cu mine.

Dar n-a spus de unde vine şi unde anume se duce. Şi nimeni n-a îndrăznit să-l descoase. Băiatul străin hotărî:

– Acum să punem tăvălucul nostru pe picioare!... Pe urmă scăpaţi de partea grea... Staţi la o parte şi priviţi. Vine rândul meu...

De multă trudă şi de multe icneli a fost nevoie, până ce-au înălţat copăcel ditai namila uriaşă pe soclu! De trei ori le-a lunecat din mâini, s-a prăvălit şi s-a dus de-a tăvalul. De trei ori s-au căznit să-l aducă la loc.

Împingeau şi Bâzu şi Dănuţ şi Măgârdici şi Fred şi Gina şi Malicica Tăluş şi Guţă Carapancea şi Lola şi Lala şi alţi vreo cincisprezece şi băiatul necunoscut. Însă până la sfârşit tot au izbutit să-l înţepenească de nădejde pe temelie.

Străinul şi-a dezbrăcat bluza de piele. A pregătit nişte lopăţele şi cuţite de lemn, cioplindu-le în grabă.

– Aici e treabă de-un ceas, un ceas jumătate... a spus târând o bancă şi două schele rămase de astă-vară în grădină. Poate că n-ar strica să vă căutaţi de altă joacă... Aveţi să vă pierdeţi răbdarea...

– Nu e nevoie de nici un ajutor? se miră Bâzu. Te încumeţi să-l faci dumneata singur?...

Băiatul străin zâmbi:

– N-am spus că mă încumet... Am spus că încerc... Este o deosebire!...

Bâzu a înghiţit găluşca, pe care n-ar fi ştiut el s-o categorisească dacă era de frupt ori de post. Ciudat însă! Nu l-a supărat felul de-a vorbi al necunoscutului.

Mai nerăbdător era să vadă cum va scoate el un om cu faţă, ochi, gură, mâini, trup şi picioare, din asemenea stâlp mătăhălos de zăpadă, fără nici o formă. Copilul străin, ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, lămuri:

– Omul nostru e închis înăuntru!... Trebuie numai să-l scoatem la iveală... Să dăm la o parte tot ce-l înăbuşă... Încep să-l văd!... Să-l simt!...

– Zexe!... a pufnit pe nări Pavalache cu cea mai desăvârşită neîncredere şi s-a aşezat pe coadă în zăpadă, la loc rezervat, ca s-o mai vadă şi pe asta. Chiar că-i cu ochi şi cu sprâncene!... Dacă e închis înăuntru, ce mai atâta tura-vura?... Trag o fuguliţă la sora Maicii Domnului, şterpe-lesc cheile cu Cleopatra, deschidem şi-i dăm drumul... Pentru atâta ispravă, nu era nevoie să vie un băiat din toată lumea şi să facă pe grozavul cu noi!...

Adevăratul om de zăpadă întrece orice închipuire, iar cu el încep adevăratele minuni

– Da-da!... a stăruit băiatul necunoscut. Nu surâdeţi!... Omul nostru de zăpadă e închis înăuntru... Îi aud inima bătând... Se cere eliberat...

Lola s-a uitat la Lala; Bâzu la Măgârdici; Guţă Carapancea la Fred; Gina la Malicica Tăluş; Dănuţ la toţi. Şi toţi la tăvălucul de omăt, din ninsoare.

Gândeau ca Pavalache, cu mintea lui, măcar că Dumnezeu îi făcuse cu mai puţine picioare decât cele patru picioare ale lui musiu Pavalaş, care la urma urmelor nu era decât un biet căţel fără ştiinţă de carte şi învăţătură. Ce fel de vorbe sunt acestea?... se întrebau toţi, taman ca Pavalache. Cum, adică, un om închis înăuntru, pe care numai trebuie să-l scoţi la lumină?... N-au rostogolit dânşii cu mâinile lor stâlpul mătăhălos, până ce i-au trecut sudorile? Ştiau ei prea bine ce e înăuntru!... Zăpadă şi iar zăpadă, straturi de zăpadă şi nimic altceva.

Măgârdici a ţâşnit printre dinţi un scuipat, peste capetele lui Pavalache, lui Tomi şi Fifinei, cu care ar fi

putut lua premiul întâi la concursul de scuipat. Atâta era el de nedumerit, că-şi strica stupitul de pomană!

Dar când băiatul străin a început a mânui uneltele sale de lucru, nedumerirea s-a prefăcut în uimire. Au căscat cu toţii gura, de se iscase curent în grădina publică.

Fusese într-adevăr un om ascuns înăuntru. Un om care se înăbuşise, dormise, se deştepta acum şi ieşea treptat la lumină.

Cu fiecare dăltuire a lopăţelelor şi cuţitelor de lemn, cădeau feliile zăpezii de prisos, se ivea un umăr, un cot, un genunchi; se lămurea capul cu fruntea şi părul şi ochii şi gura care începea să răsufle.

Meşteraşul necunoscut lucra cu îndemânare şi iuţeală. Părea cuprins de friguri. Nu rostea nici un cuvânt... Se trăgea câţiva paşi înapoi... Se apropia... Se repezea pe treptele schelei. Cobora... Cu buzele strânse, se încrunta, când credea că a intrat prea adânc cu dalta şi că a rănit trupul omului ce se dezmorţea şi învia din sicriul său de omăt. Zâmbea apoi, când îşi dădea seama că a nimerit adevăratul loc, de unde se cerea lepădată o halcă mai zdravănă ori numai o aşchioară a zăpezii. Cu latul palmei rotunjea un obraz, cu unghia scobea un ochi şi o pleoapă. Ochi care priveau.

Erau albi, ochi de omăt, şi totuşi priveau ca ochii oamenilor vii. Niciodată tabăra lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ n-a păstrat o tăcere aşa de evlavioasă şi o atât de smerită neclintire.

Maricica Ţăruş uitase un deget în gură şi Guţă Carapancea unul în nas. Uitase şi Măgârdici să mai scuipe, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga. Dănuţ ar fi vrut să ia însemnări în caietul de notiţe.

Cât despre Bâzu, apoi el, ca unul care se pricepea puţintel în meşteşugul zugrăvelilor pe hârtie şi pe muşamaua vânătă a mesei din sufrageria de-acasă, simţea că-i ticăie inima în piept, ca la o tainică minune. Ar fi dat bucuros toate sarmalele şi toţi ardeii umpluţi din lume, s-ar fi jurat să rămână ierbivor toată viaţa, numai să capete el a zecea parte din darul băiatului necunoscut... Omul acesta de zăpadă nu mai semăna cu nici un domn Stanciu Balaban. Nu semăna cu nimeni şi cu nimic de pe lume. Cu barba lui albă şi cu ochii blânzi, cu zâmbetul cam şăgalnic şi iertător parcă, semăna cu un Dumnezeu al iernii, al zăpezilor, al copilăriei lor.

– Mare dobitoc am mai fost!... recunoscu încă o dată Pavalache, plin încă o dată de căinţă. Sunt un măgar şi pace!... Dacă sunt, sunt, ce să zic?... Se vede că măgăria e boala cea fără de leac a câinilor!... Mai rea decât jigodia şi râia!... Cum să nu-l cred eu pe cuvânt?... Apoi dacă nici ăsta nu-i cel mai mare meşter în oameni de zăpadă din lume, primesc eu să-mi spună mie şi Gorilă, cuţu!

Meşteraşul străin s-a mai dat de câteva ori îndărăt, s-a mai urcat pe schelele de lemn, a mai înconjurat de câteva ori omul plăsmuit cu mâinile sale, ca să-l cerceteze de-aproape şi de departe, din faţă, din spate şi din lături. A făcut semn mut celorlalţi să scoată din cale banca şi schelele, ca să aibă privelişte liberă. Iar se mai întorcea. Mereu mai afla că lipseşte ceva. Că nu-i desăvârşit ceva. Îl nemulţumea ceva.

Ceva, ce alţii nici n-aveau ochi şi priceperea să bage de seamă.

În sfârşit, a aruncat în omăt cât colo lopăţelele şi cuţitele de lemn. Şi-a scuturat palmele, şi-a pus pe umeri bluza de piele şi rosti, zâmbind:

– Şi cu asta, basta!... Să-l stăpâniţi sănătoşi! Să vă aducă numai bucurii şi pace în joaca din grădina aceasta, unde rămâne de pază... Poate că n-ar strica să-i dăm şi un nume!... Are cineva vreo inspiraţie?...

Dănuţ s-a gândit cu gingăşie la zâna zăpezilor.

– Gina!... Ia spune tu ceva!...

– Să-l botezăm moş-Neculai!... Tot are barbă şi tot mâine e ziua lui.

– Ai nimerit-o ca Irimia cu oiştea în gard!... bombăni Pavalache, strâmbând din pas ca Bosumflache.

– Ba Moş-Crăciun să-l botezăm!... s-a înfipt Maricica Ţăruş, nepoftită, în vorbă. Aista-i Moş-Crăciun! Îl cunosc eu... S-o ştii!...

– Şi tu ai nimerit-o ca nuca-n perete!... strânse Pavalache din umeri foarte indignat, gata-gata să-i tragă un scuipat printre dinţi, ca Măgârdici.

Meşteraşul omului de zăpadă nu părea nici el prea încântat de botezul acestor două nănaşe de-o şchioapă; dar n-a spus nici da, nici ba. Nu-l lua gura pe dinainte ca pe Pavalache.

Se uita în altă parte, în ninsoare, peste copacii cu flori albe de nea. Gândea cu oarecare mâhnire că nu l-a înţeles nimeni, ce-a vrut şi ce-a izbutit el să le făurească unor copii necunoscuţi, dintr-un oraş unde n-avea să mai calce niciodată. Tot Dănuţ a simţit-o, cu delicateţea lui din fire. A întrebat:

– Poate că tot dumneata ai o inspiraţie mai bună?

– Eu i-aş spune Zavaidoc...

– Aprobat!... lătră Pavalache cu entuziasm, fiindcă îi plăcea cum sună.

Dănuţ însă se miră, trecându-şi repede prin cap toate lecţiile de istorie, intuiţie, geografie şi religie, pe care le învăţase el pe de rost, plus calendarul coanei Eleonora.

– Zavaidoc?... N-am mai întâlnit nicăieri numele acesta... Ce înseamnă Zavaidoc?

– Nimic... Parcă omul acesta înseamnă ceva anume?... Un nume care nu înseamnă nimic, pentru un om de zăpadă care nu seamănă cu nimeni...

– Zavaidoc?... Zavaidoc!... Zavaidoc!... repetau toţi în murmur, ca să-şi deprindă urechea.

– Da!... Să-i spuneam Zavaidoc!... strigă Bâzu cu coama zburlită de însufleţire. Aprobat!... Zavaidoc!... Îl prinde numele, croit pe măsura lui... Zâna zăpezilor, ia-n poftește şi urează frumos lui Zavaidoc bun venit în mijlocul nostru!...

Gina, zâna zăpezilor din acest an, a păşit emoţionată ca să ureze bun sosit omului lor de zăpadă din această iarnă.

– Să-i spun domnul Zavaidoc, ori cucoane Zavaidoc, sau moş Zavaidoc?

– Zavaidoc!... Zavaidoc şi atât!... Nu-i stă bine să fie nene!... o îndemnă băiatul străin, zâmbind.

Cu o reverenţă adâncă, roşie până în vârful urechilor, Gina rosti:

– Bonjur, Zavaidoc!... Bine-ai venit!... Mă recomand: zâna zăpezilor... Oricând doreşti ceva, eu sunt gata să te-ascult. Jur pe capul lui Pavalache!

Pavalache, în urma Ginei, adulmeca îngrijorat văzduhul cu nările. A dat însă repede din coadă şi din urechi, surâzând pe sub mustaţă, deplin liniştit. Se ţinuse bine zâna zăpezilor de data asta! Nici o adiere cât de suavă din pantalonaşi. Nu-şi mai făcuse zânia de ruşine.

– Acum, dragilor, să-i mulţumim cum se cuvine, prietenului nostru fără nume!... a glăsuit Dănuţ, căutându-l cu ochii, Bâzule!... Măgârdici!... Hai să-l îmbrăţişăm!...

Meşteraşul străin se făcuse însă nevăzut. Adineauri era între dânşii. Acum nu mai era. Nu-l zărise nimeni când a plecat. Nimeni nu ştia pe unde s-a dus.

Venise fără să-l cheme nimeni. Le-a urzit omul de zăpadă fără să-l roage cineva. Plecase fără urme. Rămânea pentru toţi şi pentru totdeauna fără nume.

Dar Zavaidoc, omul său de zăpadă, se ridica acolo, în mijlocul lor, ca să-i păstreze tainica amintire pe-o iarnă întreagă, poate pe mulţi ani, poate până la sfârşitul multor vieţi; când Gina va fi ca madam Naum; când Dănuţ va fi ca un alt conu Iancu pensionarul; iar Măgârdici ca Toader, tăietorul de lemne.

Toţi, pe măsură ce-l cercetau mai îndelung, nu-şi mai găseau astâmpăr aflând altă pricină de nouă minunare. Parcă nu era numai un om de zăpadă. Mai era încă şi altceva, altcineva.

Oare oamenii de zăpadă să nu aibă şi dânşii un suflet?

Acesta avea! Fără îndoială că avea...

Înclinat uşor de umeri ca să-i cuprindă cu privirea de la înălţime, îi cerceta şi el pe toţi la rând, cu ochii albi şi blânzi, care vedeau... Hotărît că Zavaidoc îi vedea!... Poate că mai şi citea în fiecare, ce-i doare, ce-i bucură, ce-aşteaptă. Omul lor de zăpadă le zâmbea cu bunătate şi parcă şăgalnic, în ninsoarea domoală, fluturată, feerică. Acum aveau un ocrotitor care să le stea tuturora de veghe.

– Zavaidoc al nostru e o minune de om!... nu se mai sătura Bâzu admirându-l şi uitând că altădată avea nevoie de sarmale şi de şnitel ca să se simtă el sătul. E o minune de om şi nu m-aş mira să-l vedem într-o bună zi că face şi minuni!...

Măgârdici a fost de aceeaşi părere, adăugând printre două stupituri, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga:

– Măi, dacă s-ar apuca el cumva şi de minuni, apoi s-o ştiţi de la mine că are să iscodească şi unele mai hâtre!... După cum mijeşte a râde în barbă, s-arată că-i un Zavaidoc care ştie ce-i şaga... Nu-i un posac şi-un încuiat, de-alde conu Iancu, pensionarul.

Toată ziua joaca s-a învârtit în jurul lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă.

Pe fugă au mâncat. Pe fugă s-au întors. Seara s-au despărţit de dânsul cu părere de rău. Ba au mai avut şi de lucru cu Maricica Ţăruş, care vroia numaidecât să se zgrepţene şi să-i înfăşoare gâtul cu legătura sa bălţată, ca nu cumva să răcească în timpul nopţii.

S-au risipit cu toţii pe la case, asurzindu-şi părinţii, bunicii, fraţii şi surorile mai mari cu povestea omului lor de zăpadă, pe care l-a scos dintr-un stâlp de omăt un băiat străin, necunoscut, fără nume. Nu mai isprăveau zugrăvindu-l cum arată la chip şi cum nu mai are pereche printre toţi oamenii de zăpadă de pe lume.

– Mamă, tu care eşti soră cu Maica Domnului şi le ştii pe toate, ţi-ai mai închipuit tu aşa ceva?... întrebă Gina înaintea culcării. De ce spuneai că nu iubeşti iarna? Iarna asta avem toate bucuriile. Eu am fost aleasă zâna zăpezilor! Băiatul cel străin a dat drumul omului de zăpadă care era închis înăuntru, în tăvăluc, de putea să moară, săracul! Zău!... I-a dat drumul şi acum avem omul de zăpadă cel mai fantastic!... Îl cheamă Zavaidoc!...

– Ce minune e aceasta?... se miră doamna Elena Zamora.

– Nume de om de zăpadă!... Dacă aşa îl cheamă, aşa îl cheamă!... Are acte de la băiatul cel străin, care l-a botezat... Ştii că eu i-am poftit bun venit, pentru toţi? M-au rugat pe mine, că ei nu se pricepeau... Bâzu spunea că trebuia să-i ies înainte cu sare şi cu pâine de

la moara Balaban... Dar el s-a mulţumit şi fără pâine cu sare... Nu-i ca Bâzu, una-două tot cu de-ale mâncării să pomenească!... Mi-a răspuns foarte politicos... Să ştii, zău. E un om de zăpadă foarte bine crescut! Şi a zis să rămân eu mai departe zâna zânelor, fiindcă nici nu este altă fetiţă mai drăguţă şi mai cuminte, în tot oraşul. Zău, mamă! Numai tu nu ştii ce comoară de fetiţă ai! Ce să mai cerem de la Dumnezeu?... Ne-a dat de toate!

Sora Maicii Domnului a oftat. N-a găsit cu cale să tulbure bucuria nevinovată a fetiţei, pomenindu-i iarăşi despre amarul şi aşteptările sale zadarnice.

Împăturind şi aşezând pe scaun hăinuţele zânii zăpezilor, a îmbiat-o:

– Culcă-te, Gina, te rog... Şi adormi... Aş dori să rămân singură cu gândurile mele...

– De ce nu te gândeşti tu împreună cu mine, mamă? Te-ajut eu la gândit! Nici nu ştii ce-am ajutat eu la vălătucul cel mare de zăpadă, unde era ascuns omul nostru!... Zău... Fără ajutorul meu nici nu puteau să-l mişte din loc!

– Încetează, te rog, Gina! Ţi-ai făcut rugăciunea? Ori ai uitat?

– Se poate să uit, mamă? M-am rugat şi pentru tata. M-am rugat şi lui Zavaidoc... Mamă, nu râde, că nu-i de râs! Spunea Bâzu că e o minune de om şi că are să facă numaidecât minuni... Eu cred.

Sora Maicii Domnului a rămas neclintită în jilţul de la gura sobei. O copleşeau ca în fiecare seară gândurile şi îndoielile şi temerile sale. Ea începea să nu mai creadă...

Gina a adormit. Şi de îndată, prin somn şi prin vis, i s-a arătat omul de zăpadă, Zavaidoc, cum s-a arătat în accea noapte aproape tuturor copiilor din oraş.

– Bang-bang!... a sunat orologiul catedralei de douăsprezece ori. Bang-bang!...

Miezul nopţii şi-a aşternut tăcerea asupra oraşului învăluit în ninsoarea molatecă.

S-a mai auzit departe un tren sosind pe podul de fier. Într-un târziu a lătrat un câine pe-o stradă. Apoi iarăşi domni o încă mai afundă şi nepământeană tăcere.

Focul era stins demult. În odaie pâlpâia molcom numai sâmburaşul de lumină al candelei, sub icoana Maicii Domnului. Deodată, în marea tăcere, Gina a sărit dintre perne şi s-a ridicat în genunchi, strigând:

– Mamă!... Mamă, scoală că vine tata!... M-a luat pe mine de mână Zavaidoc, omul nostru de zăpadă, ca să ieşim amândouă înaintea tatei pe stradă... Mamă! Vine tata... E la portiţă...

Doamna Elena Zamora a suspinat:

– Culcă-te îndărăt şi dormi, Gina!... E numai vis... De câte ori n-am tresărit şi eu ca tine din somn... Era numai un vis... Numai vis e şi-acum...

Dar în aceeaşi clipă au răsunat bătăi în uşă:

– Boc-boc!...

Sora Maicii Domnului s-a repezit să deschidă, crezând că poate e vreo telegramă cu cine ştie ce veste rea la asemenea ceas de noapte. Îşi apăsa bătăile inimii cu mâna la piept. Şi-a trecut palma peste frunte, înainte de a trage zăvorul.

A deschis.

În uşă, cu umerii ninşi, cu fulgi pe obraji, pe gene, pe haine, a păşit Alexandru Zamora.

Sora Maicii Domnului s-a clătinat pe picioare şi a izbucnit în lacrimi de bucurie, căzându-i la piept:

– Alexandru!... Sandi!... Ah!...Dumnezeule, mai sunt aşadar minuni pe lumea aceasta? Nu-mi vine să cred... Tu eşti, Alexandre?... Sandi!...

Gina ieşise din pătucul alb, în cămăşuţa lungă. Alergase cu picioarele goale. Striga şi ea:

– Tată... Tată, pe mine nu mă săruţi?... Eu ştiam că vii... Zău!

Alexandru Zamora o ridicase în braţe şi o strângea la pieptul hainei aspre şi ninse. O săruta, îşi lipea de obrazul ei mic obrazul său brăzdat de suferinţe şi ud de fulgi.

– Ce mare ai crescut Gina!... Nici nu te-aş mai fi recunoscut!

– Asta nu-i nimic, că am crescut mare! destăinui Gina, ţesând repejor din mânuţele înfierbântate. Mai este şi alta. Ştii că eu sunt acum zâna zăpezilor? Zău!... Şi mai ştii că avem acuma un om de zăpadă, pe care-l cheamă Zavaidoc?... Cel mai om de zăpadă dintre toţi oamenii de zăpadă... Fantastic!...El, Zavaidoc, mi-a spus că vii tu...

– Cum, Gina?... Ce basme spui?...

– Zău! Uite! Întreab-o şi pe mama!... Eu am trezit-o din somn să-i spun, înainte de a bate tu la uşă... Jur! Jur pe capul lui Pavalache!

– Cine e Pavalache? se miră Alexandru Zamora.

– Căţelul nostru... Tu nu ştii că avem un căţel?... Jur pe capul lui Zavaidoc că te-am văzut venind, tată!... Sora Maicii Domnului spunea că-i vis... Ea nu credea...

– Cine-i sora Maicii Domnului?

– Nici atâta nu ştii, tată?... Dar de unde vii tu, de nu cunoşti nimic din ce-i mai însemnat pe lumea asta? Zău că-i fantastic! Ai pierdut vremea pe-acolo...

– Adevărat, Gina! Am pierdut şi viaţa... a spus încet tatăl Ginei, plecând fruntea brăzdată de cute adânci şi privind în gol.

Poate că vedea în golul acela locurile înfricoşate de unde a venit el.

Apoi se scutură de amintirile cele urîte, strângându-şi copila la piept şi surâzând cu obrazul înseninat.

– Dar toate s-au sfârşit! Să le uităm... Încolo cu ele! Suntem iarăşi împreună... Să ne bucurăm de ceasul acesta, Eleno şi Gina!

Sora Maicii Domnului plângea de fericire, cu fruntea pe umărul celui pe care îl aşteptase ea oftând şi suspinând atâtea şi atâtea nopţi.

Pavalache intră în slujba omului de zăpadă cu prietenii săi Bâzu şi Măgârdici

Aceasta a fost minunea cea dintâi a omului de zăpadă. Altele s-au ţinut pe urmă lanţ.

Luni, în dimineaţa de Sfântul-Nicolae, tabăra lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ era în păr la grădina publică, cu toate că unele căpetenii lipseau şi că lipsea chiar zâna zăpezilor.

De departe, din stradă, de la poartă, fiecare zorea pasul, căutând cu ochii la omul lor de zăpadă. Veneau plini de nerăbdare şi de nelinişte. Se temeau poate să nu fi dispărut cumva peste noapte, fără urme, aşa cum s-a făcut ieri nevăzut băiatul cel străin şi fără nume, care l-a făurit şi i-a dat viaţă cu mâinile sale măiestre.

Dar Zavaidoc, omul de zăpadă, îi aştepta în straiul alb, sub bolta crengilor cu flori albe de nea.

Îi aştepta surâzând în barba lui de unchiaş sfătos şi şăgalnic, ocrotitor. Aşa cum multora li se arătase toată noaptea prin vis.

Nu mai ningea. Se înseninase. Cerul era înalt, străveziu, de cleştar. Soarele sclipea în nămeţi. Răsunau clopoţei voioşi de sanie pe străzi depărtate. Băteau lin clopotele bisericilor a sărbătoare.

Era o vreme atât de frumoasă şi blândă, parcă nu mai fusese niciodată război. Parcă nu mai urlase crivăţul şi viscolul o săptămână; parcă nu se mai aflau pe lume dureri, amărăciuni, griji şi urgii.

Dănuţ nu plecase încă de-acasă. Fiind ziua domnului Neculai Aldea, ca un fiu cuminte şi supus, îl aştepta să se întoarcă de la biserică cu cucoana Eleonora.

Vroia să-i ureze ani mulţi şi sănătate, după toate datinile. Bâzu nu mai ţinuse însă socoteală de asemenea cuviincioase rânduieli. Nu-l răbda inima să stea pe loc şi să întârzie. Îl frigăreau altele.

A aşezat pe masă, la vedere, o zugrăveală la care lucrase el pe ascuns multă vreme. Chipul domnului Neculai Aldea, desenat pe un carton mare şi lucios, ca

pozele de la fotograf. Până ieri îi păruse izbutit peste aşteptările sale. De ieri, de când văzuse ce minune s-au învrednicit să urzească mâinile meşterului necunoscut, îşi cam pierduse entuziasmul. Însă ce putea face mai mult?

A scris pe-o foaie de caiet prinsă deasupra:

„Dragă Tată,

Atâta am, atâta dau. În lipsă de alt dar mai de preţ de ziua ta, te rog primeşte această ticăloşie de mâzgălitură, cum ar zice mama.

Ani mulţi, sănătate, fericire şi bani, bani, bani câţi au zece Balabani, îţi urează

al tău prea nesupus fiu:
BÂZU"

Apoi a luat-o la picior.

Nu-l oprea nici mirosul sarmalelor care fierbeau la bucătărie. Nici văzul unor oarecare straşnice costiţe de purcel, gata pregătite ca să intre la cuptor pentru prânz.

Altceva băgase de seamă. Un loc gol pe perete, unde a fost pendulul. Se dusese şi acela la amanet ori la vânzare. Acum, în casa lor nu se mai afla nici un ceas. Le rămânea să se culce, să se scoale, să mănânce, să plece la şcoală, numai după bătăile orologiului de la catedrală şi după sirenele de la moara şi fabrica Balaban.

Dar nici acestea nu-l mai amărau. Căzuse şi el în patima lui Pavalache. Nu-şi găsea astâmpăr.

Prin vis, toată noaptea i se arătase Zavaidoc, omul de zăpadă. Îl chema să-l poarte cu dânsul pe-o anume stradă. Iar înaintea lor mergea dând din coadă tocmai Pavalache, adulmecând o urmă, oprindu-se, întorcându-se, aşteptându-i.

Cum se petrec multe lucruri ciudate prin somn şi prin vis, el ştia, fără să-şi lămurească de unde, ştia că sunt pe urmele tâlharului care a prădat cocioaba Saftei, spălătoreasa, semănând jale şi năpastă. Ce căuta însă Pavalache în toată povestea aceasta? Şi de ce Zavaidoc, omul de zăpadă, îi lăsa singuri, numai pe el şi pe Pavalache, la capătul străzii? Parcă era o uliţă cunoscută şi parcă nu. Din oraşul lor să fi fost? A mai trecut el oare vreodată pe acolo?

Bâzu grăbea de-a curmezişul pieţei, stăpânit de aceste gânduri şi întrebări.

În grădina publică, prietenii l-au întâmpinat cu bucuria lor gălăgioasă dintotdeauna. El nu la dânşii se uita. Se uita la Zavaidoc, omul de zăpadă.

Era aidoma cum i se arătase în vis. Numai că astănoapte călca prin mijlocul străzii cât e de uriaş, cu paşi uşori ca fulgii, iar acum stătea neclintit pe soclul său înalt unde-l făurise ieri băiatul cel necunoscut, fără nume.

Îl privea însă cu ochii din vis. Îi făcea semn din sprâncenele stufoase. „Acum să te văd ce poţi! Înţelesu-m-ai ori ba?“

– Ce-o mai fi însemnând şi asta?... se scărpină Bâzu în creasta părului bârzoi.

S-a întors repede pe loc. Îl trăgea cineva de pantalon. Pavalache în persoană.

– Dumneata erai, Pavalache? întrebă Bâzu mai puţin stropşit decât ieri. Unde e zâna zăpezilor?

Pavalache a dat din coadă şi se îndărătnicea să-l scuture mai zdravăn cu dinţii de pantalon. Ar fi vrut el să spună:

– Las-o pe zâna zăpezilor!... Ea are acum altă chestie... E mare bucurie şi tămbălău la noi acasă, fiindcă

mi s-a întors stăpânul pe care nici nu-l cunoşteam şi nici nu mă cunoaşte! Încă nu făcusem eu ochi când a plecat... Aşa că să le lăsăm pe sora Maicii Domnului şi pe zâna zăpezilor, să se bucure ele de bucuria lor... Noi avem deocamdată chestia noastră. Asta n-aşteaptă!... Hei! Nu-nţelegi? Uită-te la dânsul cum se zgâieşte la mine, ca viţelul la poarta nouă! Ufff!... Ce grei de cap mai sunt băieţii deştepţi!... Lemn, dom'le! Lemn!...

Acestea ar fi vrut el să le spună în graiul său, pe care-l pricepea numai Gina.

Însă zâna zăpezilor lipsea. Iar Bâzu, cât era de isteţ din născare, nu dădea semn să se dumirească în ruptul capului. Lemn, dom'le, lemn! Noroc că s-a ivit Măgârdici.

Îndată a început el a stupi, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga, vorbind cu o cumplită însufleţire:

– Măi, Bâzule! Nici pe tine nu te slăbeşte Pavalache ăsta! Nu ştiu ce naiba are de azi-dimineaţă, că mi-a făcut şi mie ferfeniţă pantalonii. Măi, mare lucru să nu ştie câinele ăsta ceva! vrea să spună şi nu poate... Bre, Bâzule... tu n-ai visat astă-noapte nimica?...

Bâzu s-ar fi ruşinat să istorisească neîntrebat visul său cam deocheat, de pe altă lume, măcar că-l frământa amarnic de când s-a deşteptat din somn. Dar când Măgârdici mărturisi că a visat şi el taman aceleaşi peripeţii, de unde nu lipsea nici Pavalache, nici Zavaidoc, omul lor de zăpadă, atunci şi-a dat drumul gurii şi s-a spovedit de-a fir-a-păr.

Pavalache asculta şi dânsul, cu gâtul înălţat şi cu urechile ciulite. Era lată rău!

– Măi! glăsui Măgârdici. Măi Bâzule, ăsta-i un semn! Asta-i minune!... Iaca ai să vezi, dacă nu ne-a

ales Dumnezeu şi cu Zavaidoc pe noi, pentru făptuirea minunii!

– Tu nu crezi că puteau să găsească alţii mai frumoşi decât noi?... începu Bâzu să râdă, bârzoindu-şi încă mai anapoda creasta.

Măgârdici îi dădea însă înainte, cu vorba şi cu scuipatul.

– Nu râde, măi, că nu-i de râs!... Ştii tu că astă-noapte s-a întors domnul Alexandru Zamora, tatăl Ginei, pe care toţi îl credeam mort?

– Cum se poate? Ah! Ce bucurie şi fericire pe Gina noastră!...

– Aşa e că te miri, bre Bâzule!?... Asta n-ar fi nimica... Mai ştii tu că Gina a trezit-o din somn pe madam Zamora, ca să-i spună cum îl vede pe tătâne-său venind pe stradă, apropiindu-se, deschizând portiţa?... O vestise Zavaidocul nostru prin vis, înainte de a bate domnul Zamora în uşă!

– Dar aceasta atunci chiar că-i minune!... strigă Bâzu în culmea agitaţiei. De unde le-ai aflat tu cu noaptea în cap?

– De la mătuşa Aglaia, lăptăreasa, mama Vetuţei... Când s-a dus cu laptele, i-a povestit Gina... şi madam Zamora a adeverit cuvânt cu cuvânt... Are să meargă sfoară în tot târgul, bre, istoria asta care nu s-a mai pomenit.

– Extraordinar!... Fantastic, ca să zic şi eu ca madam Naum!...

– Dă-le dracului de fantasticuri, măi Bâzule, măi!... Să ne întoarcem la cele ale noastre... Bre, eu parcă aş cunoaşte uliţa pe unde mă tot ducea astă-noapte tata Zavaidoc al nostru!... Parcă aş cunoaşte şi casa...

– Şi eu... mărturisi Bâzu.

– Cu tine-i una, iar cu mine-i alta, măi!... Eu, cu meşteşugul meu de hornar, în multe case am intrat şi mai intru... Încât n-a fost numai arătare de vis, bre!... E un semn, măi!... Pe urmă, nu te uiţi tu la Pavalache?... Adică de ce tot de noi trage şi nu de alţii?... Ce are el cu pantalonii noştri, aşa, tam-nesam, din senin?... Măi, el a intrat în slujba lui Zavaidoc şi acum ne cheamă şi pe noi!...

Pavalache a clătinat din cap, oftând.

Necăjit mai era el că nu poate spune ce are de spus şi că pentru Bâzu şi Măgârdici e numai un dobitoc cu limba legată, ca biata Ţuşca, mâţa cea sfrijită şi mută a Saftei.

Acum îi părea rău că a păstrat secret şi faţă de Gina, zâna zăpezilor. Ea l-ar fi înţeles îndată şi ar fi tălmăcit iscoadele sale de-o săptămână încheiată.

– Iar ne trage de pantaloni!... rosti Măgârdici, împroşcând un stupit care s-a prins decoraţie pe coada Fifinei.

– Vă trag de pantaloni, fiindcă n-ajung să vă trag de mânecă!... hămăia Pavalache în jurul lor. N-aţi priceput că de ieri tot asta fac? Hai, bre oameni buni!... Hai, că trece vremea!

Bâzu şi Măgârdici au mai întârziat însă pentru unele chibzuieli. L-au chemat pe Fred; l-au chemat pe Guţă Carapancea, omuleţul negricios, de parcă el era pui de hornar, nu Măgârdici.

Amândoi, şi Fred şi Guţă, ţineau partea Saftei, spălătoreasa. Amândoi căpătaseră ocară acasă, fiindcă au cutezat să pună cuvânt pentru mama Lenţucăi. Şi amândoi se simţeau cam stânjeniţi că părinţii lor se înverşunaseră atât de aprig împotriva unei femei sărace şi năpăstuite, cu o fetiţă bolnavă în pat. Nu se prea potriveau cele ce vedeau şi auzeau, cu tot ce-au învăţat în

cartea de citire. Îl mai visaseră amândoi, astă-noapte, şi pe Zavaidoc, omul de zăpadă. Dădea din cap şi parcă spunea: „Asta nu-i frumos! Nu-mi place!... Ar trebui să încercaţi şi voi ceva pentru Lenţuca!"

Au destăinuit deci unele amănute prinse cu urechea, din discuţiile celor mai mari de-acasă. Cum s-au pus toţi s-o strângă în chingi pe Safta şi să-i scoată cearşafurile pe nas. Cum domnul Stanciu Balaban, măcar că nu-i păgubaş cu nimica, el e tartorul cel mare, el zbârnâie cu telefonul... Au şuşotit vreme ca la o jumătate de ceas. S-au legat să nu sufle nici o vorbă altora, nici acasă, nici prietenilor de aici. Apoi Bâzu şi Măgârdici i-au trimis la joacă.

– Dară voi ce faceţi? Unde vă duceţi?... a avrut să afle Fred. Fără voi joaca n-are nici un haz!...

– Îl aveţi pe Zavaidoc, să ne ţină locul până ce ne întoarcem!... rosti Bâzu foarte serios. Haz ca el, nu ne-a dat Dumnezeu tuturor împreună... Hai, Măgârdici!... Hai, Pavalache!...

Pavalache a luat-o la galop înainte, de scăpărau cele patru picioare ale sale, mai fericit şi mai bucuros decât stăpânele şi stăpânul lui din căsulia surorii Maicii Domnului. S-a oprit doar ca să mârâie destul de mojic la Fifina, care încerca să se ţină după dânsul.

N-avea încredere în ea. Se temea să n-o ia gura pe dinainte, ca pe-o parte femeiască slabă din fire. Aceasta era chestie lată rău, între bărbaţi!... Fifina, ofensată, s-a dus să se plângă lui Tomi. Măgârdici schimbă planul în drum:

– Bre, ne-abatem mai întâi pe la bordeiul nostru!... Mă îmbrac cu straiele mele de lucru; iau sârma şi pământuful de coşuri cu mine: aşa nimeni n-are să se mire ce caut prin case!... Zic c-am venit să curăţ hogeagurile

şi că poate am greşit adresa... Fain îi planul, ori nu, măi?

– Aprobat!... a încuviinţat Bâzu.

– Aprobat!... a lătrat şi Pavalache.

Cu iuţeala cea mai mare, Măgârdici s-a înfăţişat în straiele sale unsuroase şi negre, cu sculele sale de hornar.

Au pornit cârmuiţi de Pavalache.

Pe Bâzu îl încerca mereu o întrebare cam năstruşnică. Dacă au visat amândoi la fel, acelaşi vis, că mergeau tot aşa cu Pavalache înainte, cum de nu s-au întâlnit ei astă-noapte prin vis? Tot strada asta era. O recunoaşte. Tot casa asta era. Acum recunoaşte şi casa...

În vremea aceasta, joaca din grădina publică se întemeiase şi fără căpeteniile de totdeauna.

Zavaidoc, omul de zăpadă, ţinea cu vrednicie locul lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ.

Straiele sale albe de omăt sclipeau în soare. Avea mantie bătută cu pietre scumpe. Sub privirea lui blândă şi şăgalnică, îngăduitoare, toţi se simţeau mai altfel decât alaltăieri, decât acum o săptămână, decât astătoamnă. Le trecea mai repede harţagul. Ba erau chiar mai isteţi. S-au priceput să născocească jocuri la care altădată nici nu s-ar fi gândit.

De la săniuş, se întorceau să se odihnească la picioarele lui. Numai Maricica Ţăruş a venit şi cu o pâră:

– Uite ce-mi face Guţă Calapancea! Mi-a pus piedică şi m-am dus de-a belbeleacul! Ata nu-i flumos!... S-o ştii!...

Omul de zăpadă s-a uitat cu mustrare la Guţă Carapancea, iar Guţă a plecat ochii ruşinat, cu degetul în nas. Maricicăi Ţăruş i s-a părut că aude un glas:

– Dar nici ţie nu-ţi şade frumos să umbli cu pâra!... N-ai început tu întâi cu piedicile, trântind-o pe Vetuţa?

Încât s-a ruşinat şi ea, plecând la rândul său ochii şi băgând la rândul său un deget în nas.

– Nici asta nu-i prea frumos... i-a şoptit glasul.

Atunci Maricica a scos repede degetul de la mâna stângă şi l-a înfipt pe cel de la mâna dreaptă, înţelegând ea prea bine că nu se cade să te scobeşti în nări cu stânga. Asta o ştia ea!

– Dănuţ!... Vine Dănuţ!... au izbucnit strigăte din toate părţile. Ura!... Bravo!...

În lipsa lui Bâzu şi Măgârdici, se bucura Dănuţ de primirea lor cu chiote şi vâlvă, de gălăgioasele dovezi de prietenie şi dragoste. L-a trecut un fior de plăcere, însă nu din această pricină.

Din stradă, de pe poartă, venea cu ochii la omul lor de zăpadă. În sclipirea razelor de soare îi părea încă mai fără seamăn decât ieri, mai minunat decât în vis.

– Unde e Bâzu?... Unde e Măgârdici?... a întrebat căutându-i cu privirea.

Nimeni nu ştia unde-au plecat.

– Ia tu sănioara mea!... îi oferi Fred săniuţa, care, după a lui Bobiţă Bosumflache, era a doua din tot oraşul. Sau poate vrei schiurile?

Dănuţ s-a mulţumit cu sania lor veche şi jupuită, zgâriată, înnădită. Nu era faimoasă, dar era a lor: a sa şi a lui Bâzu.

N-a apucat însă a trage nici trei raite pe vâlceaua săniuşului, că au răsunat alte strigări şi urale:

– Gina!... a venit zâna zăpezilor! Ura!...

– Mai repede, Gina!...

– Cum de-ai dormit până acum, zâna zăpezilor?... Se poate?...

Înainte de a răspunde, Gina a dat mai întâi bună-dimineaţa lui Zavaidoc, omul de zăpadă. Şi i-a mulţumit îmbujorată, cu glasul înecat, pentru fapta lui de astă-noapte.

– Dar ce-a fost?... Ce-a făcut?... Ce-i?... au înconjurat-o prietenele Lola şi Lala, Nina, Sanda, Mimi, Adina, Vetuţa, până şi Malicica Tăluş.

Ţesând mărunt din mânuţe, Gina a istorisit cu aprindere întâmplarea de astă-noapte. S-au apropiat şi Dănuţ şi Fred şi Guţă şi Jap şi Bicu şi Codinel şi alţi zece băieţi mai mari şi mai mici. O ascultau toţi şi toate, înălţând din când în când ochii uimiţi la omul lor de zăpadă, care începuse a face aşadar minuni de-adevăratelea.

Zavaidoc, omul de zăpadă, asculta şi dânsul surâzând în barba albă, cu pletele poleite de scânteierea razelor.

Poate că zâmbea şi din pricina felului năzdrăvan în care istorisea Gina, amestecând întâmplările. Poate că-i şoptea să pună puţintică rânduială. Gina însă n-auzea. Povestea cum ştia dânsa. Se oprea să întrebe:

– Dar Pavalache unde-i?

– Nu ştim... S-a dus cu Bâzu şi Măgârdici...

– Dar Bâzu şi Măgârdici, unde-s?

– Nu ştim! S-au dus cu Pavalache...

– Fantastic!... se scandalizâ zâna zăpezilor. Tocmai astăzi să lipsească? Îşi fac de cap!... Da, cum vă spuneam. Atunci tata m-a luat în braţe şi m-a sărutat!... N-a vrut să creadă că acuma sunt zâna zăpezilor... Zău!... A pierdut vremea pe-acolo pe unde a fost. Zicea că era să-şi piardă şi viaţa, dar a găsit-o pe drum, când se întorcea... Pe urmă nici despre Zavaidoc al nostru habar n-avea!... Eu nu ştiu ce mai învaţă prizonierii pe unde tot umblă dânşii! Îşi pierd vremea...

– Şi unde e acum domnul Zamora? întrebă Dănuţ. Când pot să mă prezint, ca să-i spun bun-venit?

– E ocupat! E la poliţie...

– La poliţie? s-au mirat toţi. Ce să caute la poliţie?

– Da, e la poliţie, din pricina mea şi a lui Pavalache.

Mirările tuturor au crescut:

– Din cauza ta şi a lui Pavalache? Dar ce aveţi, tu şi Pavalache, cu poliţia?

– Da-da! De ce vă miraţi? explică Gina cu înfocare. Era o chestie secretă de-a mea şi de-a lui Pavalache... Zău!... Ştiţi voi una? Ca zâna zăpezilor m-am ascuns de mama şi am făcut o faptă de taină... Am luat hăinuţele mele, ghetuţele şi şoşoneii de anul trecut, le-am dus la Safta, pentru Lenţuca... Am spus că m-a trimis Dumnezeu. Şi am păstrat secret! Aşa zicea şi madam Palade... Să nu strigi în gura mare faptele bune!... Tata a schimbat chestia!... A zis că nu!...

Fără îndoială că dis-de-dimineaţă altfel s-a desfăşurat întâmplarea în căsuţa surorii Maicii Domnului, când domnul Alexandru Zamora a aflat fapta cea de taină a zânei zăpezilor. Gina le pricepea însă toate după capul său şi le împărtăşea altora cu vorbele sale.

După ce şi-a tras răsuflarea, urmă:

– Tata întâi s-a bucurat şi m-a luat pe genunchi. M-a strâns în braţe şi m-a sărutat. Bravo, Gina! zicea. Acum văd şi eu că eşti zâna zăpezilor cu adevărat!... Pe urmă mama a stricat toată chestia... I-a spus că Safta are supărare mare cu tata lui Guţă şi cu mama şi tata lui Fred...

– Noi nu suntem vinovaţi!... au întrerupt Guţă şi Fred, într-un glas. De ce ne amesteci pe noi, domnişoară De ce?

– Nu ştiu! lungi botişorul zâna zăpezilor, nemulţumită că jupânul Fred şi jupânul Guţă i-au amintit ve-

chea ei poreclă. Nu v-amestec eu!... Treaba voastră!... Lăsaţi-mă să isprăvesc ce am de spus, că e foarte important. Da! Iară tata, când a aflat că am ţinut secret cu Pavalache, a sărit în sus! Zău! Dintr-o dată s-a schimbat... A zis că nu mai era timpul de secret! Şi a zis că putea să aibă Pavalache mai multă minte decât mine! Nu s-o nenorocim noi pe Safta, ca să cadă pacostea pe mama Lenţucăi, pentru hăinuţele şi ghetuţele aduse pe ascuns de mine!... A sărit în sus şi a plecat la poliţie nebărbierit... Nici baia n-a apucat s-o facă... Fantastic! Eu vă spun drept, că nu pricep nimica... Zău!... Măcar de-ar fi Pavalache aicea, să le descurce el!

Nu mai pricepea nimica zâna zăpezilor care povestea. Cei care ascultau, nu pricepeau nici atâta.

Atunci s-a ivit Safta, cu broboada căzută pe ceafă şi cu obrazul ei împietrit de atâtea dureri şi năpaste.

Aşa scăpase de la poliţie şi aşa venea într-un suflet.

S-a repezit la Gina, a luat-o în braţe şi a început s-o sărute cu şuvoaie de lacrimi în ochi.

– Copila lui Dumnezeu!... spunea şi plângea. Tu ai fost aşadar cea care te-ai îndurat de Lenţuca? În tot târgul nostru tu ai fost cea care te-ai gândit la mângâierea unor ghetuţe şi hăinuţe, pentru Lenţuca mea bolnavă?... De unde s-o ştiu!... Ni se păreau picate din cer... Când le-ai adus? Cum le-ai adus?... Şi cum de n-ai spus nimănui nimic, copilă dragă şi milostivă?

– Am crezut că-i mai bine să ţin secret cu Pavalache! Aşa zicea şi madam Palade... şopti Gina. Dar văd c-am făcut rău!

– N-ai făcut rău, Gina!... Nu tu ai făcut vreun rău, copila lui Dumnezeu!... Ai văzut că Dumnezeu pregătea o răsplată pentru fapta ta de milă? Din cer ni s-au părut picate hăinuţele şi ghetuţele tale... Din cer a picat şi domnul Alexandru! Minune pentru minune! Din

cer a picat şi la poliţie domnul Alexandru, ca să mă spele măcar de-o năpastă! Am auzit că omul ăsta de zăpadă a făcut minunea... El l-a adus... El te-a vestit prin somn, te-a luat de mână să-ţi arate cum se apropie, cum se deschide portiţa, cum intră... Adevărată-i minunea?

– Adevărată îi minunea... a întărit Gina. Asta o povesteam la toţi...

Safta i-a dat drumul Ginei din braţe. Şi-a şters cu palmele lacrimile de pe obraz. S-a uitat cu ochi rătăciţi de jur-împrejur, la copiii adunaţi cerc, la grădină, la frumuseţea acelei zile senine de iarnă, la tot ce n-avea şi dânsa cu fetiţa ei parte să se bucure. S-a uitat în sus, la omul de zăpadă, care săvârşise minunea.

Nimeni n-o mai văzuse pe Safta aşa, nici n-o mai auzise vorbind atâta. Era o femeie sărmană şi tăcută, care îşi păstrase până acum durerile închise în ea.

Însă ce-a urmat apoi, i-a străbătut pe toţi cu o cutremurare din creştet până în tălpi. Întâia oară le-a fost lor dat să cunoască suferinţa omenească, împinsă până la marginile deznădejdii.

Deodată Safta a înălţat mâinile opărite de leşie spre omul lor de zăpadă, Zavaidoc. Şi, deodată, cu broboada desfăcută pe umeri, cu şuviţele de păr spânzurate şi zvârcolindu-se răsucite pe frunte ca şerpii, deodată a început a se boci şi a se ruga şi a blestema:

– Dacă faci minuni cu adevărat, îndură-te şi de mine, o văduvă sărmană! Îndură-te, om al minunilor, şi de-o copilă bolnavă, care n-are parte de bucuria copiilor de-aici! Îndură-te şi ne izbăveşte de năpasta care s-a năpustit pe capul nostru, nişte fiinţe nevinovate!... Iar pe cei care ne năpăstuiesc, plăteşte-i tu după faptele şi vorbele lor!... Fă minunea asta, să-ţi cad în genunchi!... Pe domnul Stanciu Balaban, care-i umflat ca o

tobă şi nu se mai satură, tobă fă-l şi fă-l să intre şi el în pielea porcilor pe care-i taie la fabrica lui! Fă-l să guiţe şi el de durere dacă n-are suflet omenesc şi nu cunoaşte ce-i durerea omenească!... Pe poliţaiul Carapancea, care tot îmi spune că ulciorul nu merge de multe ori la apă şi că are să-mi scoată cearşafurile cucoanei Eliza pe nas, ulcior fă-l şi scoate-i şi lui cearşafurile pe nas, cum îmi scoate mie sufletul de-o săptămână! Pe cucoana Eliza, care-i găină de cântă ea în casă şi mă asupreşte pe mine, nevinovată, să mă mântuie de zile, fă-o să simtă măcar a zecea parte din caznele mele! Fă minunile acestea, ca să mai fie pe lume şi răsplate după fapte!... Fă-le, să-ţi cad în genunchi...

Copiii se înghesuiseră unii în alţii, înfioraţi de vorbele înfricoşate ale Saftei spălătoreasa şi de înfăţişarea ei rătăcită. Nu se mişcau, nu suflau. Coborîse o spaimă în ei. Pe toate chipurile lor se zugrăvea acum chinuirea de pe chipul femeii cu obrazul zvârcolit de durere. Guţă Carapancea şi Fred se ascunseseră la spatele celorlalţi. Ar fi vrut să se deschidă pământul şi să-i înghită.

Numai Zavaidoc, omul de zăpadă, zâmbea senin, sub cerul senin, în scânteierea razelor de soare.

Zâmbea oare fiindcă nu tresărea nimic omenesc în el? Fiindcă nu auzea?... Nu vedea?... Nu simţea?... Fiindcă era un om cu inima rece, de zăpadă rece?

Nu! zâmbea senin, fiindcă ştia ceea ce nimeni încă nu bănuia şi nici nu putea să-şi închipuie încă.

El privea peste capetele tuturor, spre poarta grădinii.

Iar dintr-acolo, venea într-o goană un comisar cu uniformă de la poliţie. Şi-a deschis drum printre copiii

strânşi unul în altul, a pus palma pe umărul femeii deznădăjduite, rostind:

– Hai, lele Safta!

– Din nou să merg la Poliţie? N-aţi mai isprăvit cu sărmana de mine?

Comisarul a spus cu o bucurie omenească în glas:

– Nu te speria, lele Safta! Ai scăpat de necazuri... Hai la Poliţie că s-au găsit toate lucrurile furate! Tâlharul a fost prins... E în beciul nostru, cu cătuşe la mâini...

Încremenită asculta Safta; încremeniţi ascultau şi copiii.

O clipă, mama Lenţucăi a fost gata să cadă în genunchi; comisarul a crezut că era să lunece şi-a sprijinit-o cu braţul. Apoi s-a întors spre Dănuţ, întrebând:

– Dumneata nu eşti cumva băiatul domnului Neculai Aldea, care a fost funcţionar la moara Balaban?

– Da... a îngăimat, galben la faţă, Dănuţ. Dar ce s-a întâmplat?

– Nu s-a întâmplat nimic... Atât doar, că eşti de felicitat şi dumneata, cât şi tatăl dumitale... Nu fiindcă astăzi e Sfântul Niculai! Pentru altceva... Ai un frate, Bâzu, nu?

– Am...

– Ei, află că fratele dumitale Bâzu şi cu Măgârdici Ispas, fiul coşarului Ispas, dânşii au dat de urma hoţului! Dânşii au descoperit panerul cu lucrurile furate... Dânşii l-au găbuit pe făptaş şi ei sunt eroii zilei!... Au să ia şi premiul pe care l-a anunţat domnul avocat Mateescu...

– Dar hoţul?... Cine-i hoţul?... căpătă glas Safta în sfârşit. Pe cine l-a răbdat inima să mă vadă năpăstuită?

– Tâlharul, lele Safta, află că e aşa-zisul şofer al domnului Stanciu Balaban! Un bandit vestit, cu acte false, pe numele unui adevărat şofer pe care l-a ucis şi l-a prădat. Mai plănuise să-l prade şi pe domnul Stanciu Balaban... De asta se pripăşise în oraşul nostru...

Gina a făcut câţiva paşi şi rosti cu îndrăzneală:

– Domnule Comisar, cu Bâzu şi cu Măgârdici, nu se află cumva şi un căţel? Pavalache nu-i cu dânşii?

– Este, duduiţă!... a râs înveselit comisarul cu uniformă. Este şi un căţel teribil! Nu ştiu dacă îl cheamă ori nu Pavalache, dar pot spune că are şi el drept la premiul domnului avocat Mateescu... Şi mai ştiu atâta! Că hoţul, aşa-zisul Jan, după ce-a văzut că nu mai are încotro, a mărturist că nu-i pare rău decât de-un lucru...

– Vroia să-l omoare pe bietul Pavalache? se sperie Gina... Să-l asasineze şi pe el? Fantastic!

– Nu, duduiţă mică!... Îi părea rău tâlhărului numai că nu poate să-l pocnească măcar o dată cu piciorul peste bot pe acest căţel, fiindcă se hlizea la dânsul!... Ce-a vrut să spună? n-am priceput!... Despre câine hlizindu-se la om, n-am auzit... Lele Safta, să mergem...

Safta din nou era să cadă în genunchi cu mâinile la cer, înaintea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor. Şi din nou comisarul a crezut că era să alunece, sprijinind-o de braţ.

Aceasta a fost minunea a doua.

A treia, a patra şi a cincea minune s-au petrecut cu domnul Stanciu Balaban, cu poliţaiul Carapancea şi cu doamna Eliza Mateescu, mama lui Fred.

Au fost însă altfel de minuni. După blestemul Saftei cea năpăstuită şi după faptele lor.

Minuni cam năstruşnice şi hâtre, cum le-a povestit Măgârdici, fiul coşarului. Minuni bazaconioase de care să se strâmbe de râs toţi câinii din târg, nu numai hlizitul de Pavalache.

Minunile lui Zavaidoc sunt de mai multe feluri, după cum le merită fiecare

Domnul Stanciu Balaban se culcase târziu. Şi cam tulburat. Bineînţeles, cât putea fi el tulburat de întâmplările altora.

Dar tot îl pusese pe gânduri vestea că nepreţuitul său Jan, şoferul de încredere, era numai un faimos bandit cu acte plăsmuite.

– E o născocire neruşinată! se burzuluise la telefon. Alo! Daţi-i drumul imediat! Garantez eu...

– Nu mai garantaţi, cucoane Stanciule, că pierdeţi garanţia!... îl îndemnase poliţaiul Carapancea. L-am strâns în chingi şi a mărturisit tot. Hehei!... Cu noi nu i-a mers! Nu merge ulciorul de multe ori la apă...

După ce-a aflat cu de-amănuntul isprăvile şi plănuirile omului său de încredere, domnul Stanciu Balaban s-a plimbat multă vreme prin birou, cu mâinile la spate, pufăind din ţigarea de foi.

Nu că-l muncea cumva mila, pentru tot ce-a îndurat pe nedrept o sărmană văduvă, cu o copilă bolnavă în pat. Nici că simţea cumva vreo remuşcare, fiindcă el zbârnâise cu telefonul mai înverşunat poliţaiului Carapancea s-o strângă în chingi. Nici măcar nu se bucura cine ştie ce pentru că amicul său, avocatul Leca Mateescu, scăpase de o pagubă atât de însemnată! Nu era omul să sufere, să se înduioşeze ori să se bucure pentru alţii.

Se gândea numai la el. Trecuse pe lângă o mare primejdie! Hoţul pe dânsul îl pândise. Ca să-l prade pe dânsul şi poate ca să-l ucidă pe dânsul, se oploşise în oraş...

Într-un fel a avut noroc! Cât e de mare şi de gros, a scăpat ca prin urechile acului. Tâlharul s-a lăsat dus în ispită de-o prădăciune mai uşoară, până să-i vină ceasul. Încă o dată au plătit alţii pentru el. Fără năpasta prin care a trecut Safta şi fără dârdora prin care a trecut avocatul Mateescu, n-ar fi bănuit nimeni ce petrecanie îi pregătea şoferul său de încredere, Jan.

Domnul Stanciu Balaban s-a uitat mai întâi cu un fel de părere de rău pe geam.

Trăsese perdeaua la o parte şi privea în noaptea înstelată, la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Păcat!... Nu mai are nădejde s-o poată cumpăra cu samavolnicie şi s-o dărâme ca să lărgească parcul. Are să-i rămână aşa în coastă, urîtă şi strâmbă, calicoasă, toată viaţa!

La acestea gândise şi acestea le-a simţit domnul Stanciu Balaban, înainte de a se culca.

Iar îndată ce a pus capul pe pernă şi a adormit, l-a ajuns blestemul Saftei.

Îndată a visat el că nu mai este domnul Stanciu Balaban, directorul şi proprietarul morii Balaban, fabricii Balaban, al băncii Balaban şi al tuturor întreprinderilor Balaban.

Se făcuse tobă! Tobă în toată legea, cum sunt toate tobele de la fanfara militară.

Era tobă, iar poliţaiul Carapancea era toboşar. Purta toba prinsă pe după umeri în curea, pe burtă, bătând foarte voios un marş cu ciocănele:

– Ban-Balaban! Ban-Balaban!... Ban-ban-ban-Balaban Balaban-Balaban-Balaban!... Ban! Ban! Ban-Balaban!...

Cânta şi muzica militară. Trecea regimentul pe Strada Mare; iar toţi se opreau să privească, să salute drapelul şi să asculte fanfara.

– Dumitale nu ţi se pare că toba mare seamănă cu domnul Stanciu Balaban?... întreba madam Naum pe conul Iancu, pensionarul. Fantastic!...

Conu Iancu se mira şi el:

– Nu numai că seamănă! E chiar domnul Stanciu Balaban în persoană... Hm... Când s-a făcut el tobă? că nu ştiam! Eu în locul său nu mi-aş fi lăsat fabrica, moara şi banca, pentru o sărăcie de tobă!... Fie chiar şi tobă mare!... I-auzi ce mai sună!...

– Ban-ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban. Balaban-Balaban!...

– Fantastic!... spunea madam Naum. Nu credeam eu că trăiesc, ca s-o mai văd şi pe asta!

– Ban-Balaban-Balaban!... Ban-Ban!

Domnul Stanciu Balaban gemea:

– Loveşte mai încet, Carapancea, că mă doare!... Îmi plesneşte pielea pe burtă!...

– Nu vreau să ştiu nimic! mormăia toboşarul Carapancea. Mi-ai căzut în mână?... Te strâng în chingi!... S-a sfârşit cu Bălabănia dumitale!... Eşti toba mare? Sună!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-ban-ban!...

Pe marginea trotuarului, căsca gura şi Lenţuca, desculţă şi cu fustiţa zdrenţuită.

– Mamă, toba mare nu-i cumva domnul Stanciu Balaban?

– Dacă este, fie sănătos!... Nu ne-amestecăm noi în borşul boierilor... Ne-am mai opărit o dată!...

– Mamă, dar cum poate să fie cineva tobă?

– Asta întreabă-l pe domnul Balaban! Câte a fost şi a făcut el în viaţă, ce-i mai era să se facă şi tobă?

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban!...Ban-Balaban-Ban-ban-Balaban-ban-ban-ban!

Toba mare suna astfel un marş care nu se mai termina, într-o defilare fără sfârşit, pe-o stradă care nu se mai isprăvea.

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-Balaban-ban-ban-ban!...

Domnul Stanciu Balaban se răsucea şi se zvârcolea în pat leoarcă de năduşală. Încerca să se deştepte şi nu izbutea.

– Ce-i porcăria asta de vis?... a strigat prin somn. Vreau să se sfârşească o dată!...

Cum a rostit cuvintele *porcărie* şi *vreau*, voinţa i-a fost împlinită. Îndată s-a schimbat visul şi domnul

Stanciu Balaban s-a prefăcut într-un porc gras, de rasă, din cei cu preţ mare la fabrica de cârnaţi Balaban.

Avea ţigară de foi în rât, avea pălărie, avea baston, tolănit în automobil, dar era porc, ca toţi porcii.

Vroia să vorbească: grohăia! Vroia să strige: guiţa!

Automobilul a oprit la fabrică. S-a repezit portarul să deschidă uşa şi s-a dat îndărăt uluit.

– Dar acesta nu-i domnul director Balaban!... Văd că-i un porc!... Cel mai barosan mascul care a intrat vreodată pe poarta fabricii noastre!...

Domnul Stanciu Balaban se zvârcolea să răcnească:

„– Nu sunt porc, idiotule!... Nu mă cunoşti că eu sunt proprietarul fabricii, domnul Stanciu Balaban?... Ieri tremurai în faţa mea, dobitocule!... Am să te dau afară!...“

Însă în loc de vorbe, scotea numai grohăieli cumplite care au adunat toată lumea împrejur.

Toţi făcuseră roată, se minunau şi hohoteau de râs. Întâia oară vedeau ei un porc cu pălărie, baston şi ţigară, sosind la fabrică în automobilul său cât un vagon de tren şi dând să urce scările biroului de la fabrică, grohăind: Groh-groh, groh-groh!...

– Nu-l lăsaţi, măi, că-l scăpăm!... strigau oamenii de credinţă ai fabricii de cârnaţi şi mezeluri Balaban. Nu-l scăpaţi, măi, că ne găsim beleaua cu domnul Director!

„– Dar eu sunt domnul Director, imbecililor!... Aveţi să vedeţi voi ce v-aşteptă de la mine!“... vroia să tune şi să fulgere domul Stanciu Balaban.

Nici pomeneală însă de glas omenesc. Numai:

– Groh-groh!... Groh-groh!...

Portarul şi paznicii au dat năvală, au pus cobza pe dânsul, l-au apucat de picioarele îndărăt, l-au trântit în

vagonet legat fedeleş şi dura cu el în abator, să-l predea în seamă măcelarilor. Acum domnul director Stanciu Balaban nu mai grohăia. Guiţa cât îl ţinea rătul!

Măcelarii, cu Jan în frunte, cu şorţurile pătate de sânge şi cu mânecile suflecate, pregăteau cuţitele să-l înjunghie şi să-l bage în maşina de cârnaţi.

– Straşnic porcan! Bine a mai fost ţinut, de-a pus trei rânduri de slănină pe el! Bre, oameni buni, scoatem de-aici şaizeci de kilograme de untură, ca popa!

Jan încerca ascuţişul cuţitului pe unghie.

– Daţi-vă la o parte, să-i fac eu de petrecanie!

– Nu uita, Jan... s-a îngrijorat subdirectorul. Nu uita să păstrăm muşchiuleţele şi rinichii pentru domnul director Balaban. I le duci tu acasă!... Au să-i facă mare plăcere!...

– Fire-aţi ai dracului cu plăcerea pe care vreţi să mi-o faceţi mie, asasinilor!... guiţă domnul Stanciu Balaban prin somn, zbuciumându-se în pat. Sunteţi chiori, ticăloşilor? Nu vedeţi că eu sunt domnul director Balaban?

– Ahaaa!... dumneavoastră sunteţi domnul Balaban?... a întors-o visul pe foaia cealaltă. Scuzaţi!... Foarte bine, domnule Ban-Ban-Balaban!... Poftiţi în toba mare!...

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-ban-ban-Balaban-Balaban-Balaban-ban-ban!

Aşa l-a perpelit visul până dimineaţa, pe domnul Stanciu Balaban.

Când era toba mare, Ban-Balaban; când se afla gata să intre în maşina de cârnaţi, înjunghiat de Jan, omul său de încredere. Groh-groh!... Groh-groh!...

Nu mai puţin năzdrăvan a fost şi vinul care o aştepta pe doamna Eliza Mateescu.

După ce s-a bucurat şi şi-a văzut din nou cu ochii rufăria neatinsă, mama lui Fred a luat telefonul să-şi vestească prietenele şi să le invite la un ceai pe mâine, pentru a sărbători fericita întâmplare.

Nu s-a gândit nici o clipă la Safta, care îndurase năpasta; nici la cei doi băieţaşi care au descoperit ascunzătoarea hoţului. N-avea timp. La toate s-a gândit cu mustrare de cuget numai domnul Leca Mateescu.

Întâi, cuprins de mînunare pentru isteţimea micilor poliţişti, şi-a desprins ceasul de aur de la mână şi l-a dăruit lui Bâzu. Iar lui Măgârdici, în afară de premiul lor depus la Banca Balaban, i-a făgăduit un rând nou de straie şi înlesniri să-şi isprăvească şcoala.

A chemat-o la el în birou pe Safta. N-avea curaj să o privească în ochi. Răsfoind nişte dosare, a făcut legământ să-i apere fără plată procesul pentru cocioaba sa şi s-o scape de datorii în trei luni.

– M-am potrivit altora, Safta!... Altfel n-aş fi îngăduit să apese nici o bănuială asupra unei femei necăjite. Înţelege şi dumneata!...

Safta s-a uitat spre uşa care dădea în iatacul cucoanei Eliza. N-a spus nici un cuvânt. Dar tatăl lui Fred ştia bine ce-a gândit spălătoreasa şi ce spune tot târgul:

„Aşa se întâmplă lucrurile în casa unde cântă găina!"

– De, domnule avocat!... La durere şi la deznădejde, care om e stăpân pe gura lui? Nimeni nu ştia ce-a fost în sufletul meu o săptămână întreagă... Poliţia!... Ruşine şi ocară!... Copila bolnavă în pat!... Alta şi-ar fi legat o funie de gât, să se isprăvească o dată!...

– Te înţeleg, Safta... Şi n-ai vrea tu acum să-i spui un cuvânt, cuconiţei Eliza?... Aşa, o vorbă de părere de rău, de iertare, pentru cele rostite la grădina publică?...

Obrazul Saftei s-a împietrit.

– Tot eu să cer iertare?... Asta nu, domnule avocat! Încă mi-e inima neagră, de câte am pătimit. Mai târziu, poate... Să se mai aline veninul pe care mi l-a pus răutatea oamenilor în mine...

Domnul avocat Leca Mateescu n-a mai găsit ce spune. Se uita stingherit în dosarele sale.

După ce-a plecat Safta, a încercat să împărtăşească soţiei tot ce simţea el.

Madam Mateescu a strâns din umeri şi a scuturat părul cu zulufii prinşi în cârligaşe.

– Safta dumitale e o obraznică!... N-am să-i caut acum în coarne, fiindcă a plimbat-o niţel Carapancea pe la Poliţie!... La urmă, vina e tot a ei...

– Ea e vinovată, Elizo?... Tot ea?...

– Desigur că ea! A primit lucrurile pe seamă; datoria ei era să le păzească!... Slăbeşte-mă cu mustrările tale de cuget! Devii caraghios! Bine că am găsit toată rufăria cu număr, după listă... Aceasta e principalul!...

Uitase că o săptămână întreagă se îndârjise să scoată această rufărie pe nasul Saftei spălătoreasa, număr cu număr, după listă.

I-a amintit-o însă visul de îndată, prin somn.

Cum a închis ochii, cum găină s-a făcut, ca să cânte ea încă mai amarnic în casă!

Cotcodăcea trecând din cameră în cameră, cotcodăcea la domnul Leca Mateescu, cotcodăcea la Fred, cotcodăcea la bucătăreasă, cotcodăcea la telefon şi cotco-

dăcea în fotoliul din salon, în mijlocul prietenelor invitate la ceai.

Era o găină foarte ciudată! Cu păr în loc de creastă. Cu păr roşcat, vopsit la coafor, prins în cărligaşe de hârtie şi de sârmă.

Sărea pe birou, la telefon, ca să-i dea o idee domnului Stanciu Balaban şi poliţaiului Carapancea.

„– Am altă idee!... vroia ea să spună. Stai, să ne sfătuim!"

Dar cum apuca telefonul cu gheara şi cum dădea din aripi, scotea alt glas în locul cuvintelor!

– Cotcodac!... Cot-cot-cot-cotcodaaac!... Cotcodaaac!...

Scotea alt glas şi scotea pe plisc cearşafuri şi feţe de mese, şervete şi prosoape, cămăşi şi duzini de ciorapi.

Safta stătea alături, cu lista între degetele opărite de leşie, spunând:

– Stai, cucoană Eliză, că s-a greşit la numărătoare!... S-o luăm de la început... Şase feţe de masă cu şervetele lor pentru douăsprezece persoane... Sunt?

– Cotcodac!... Cot-co-cot-cotcodaaac!... Cotcodaaac!... răspundea cucoana Eliza, scoţând şervet după şervet pe plisc. Cotcodaaac!

– Opt rânduri de aşternuturi, cu cearşafuri şi feţele de pernă!... număra Safta, trăgându-le afară din pliscul lui madam Mateescu şi împăturindu-le frumos. Sunt, cucoană Elizo?

– Cotcodac!... Cot-cot-cot-cotcodac!...

– Două duzini cămeşi de mătase... Sunt?...

– Cot-cot-cotcoodaaac! Cotcoodaaac!...

– Degeaba cotcodăceşti mata, cucoană Elizo, că iar m-am încurcat cu socoteala!... S-o luăm de la capăt. Şase feţe de masă...

– Cot-cot-cot-cotcoodaaac!... Cotcodaac! încerca să se împotrivească madam Mateescu, dând din aripi şi căutând un cuibar pentru ouat. Cotcodaac!...

Însă Safta, spălătoreasa, cu grijă pentru lucrurile altuia, nici nu voia s-audă de cotcodăcelile mamei lui Fred.

Cu număr pe listă le-a primit; cu număr pe listă ţinea să predea cearşafurile, prosoapele, feţele de masă, cămăşile. Mereu scotea alte duzine pe pliscul doamnei Eliza Mateescu, mereu le număra, le chitea, le socotea, le împăturea, cerceta lista.

Bucătăreasa s-a înfăţişat cu un cuţit în mână.

– Hai mai repede, lele Safta!... Dă-mi găina pe seamă, că am poruncă de la cucoana Eliza s-o tăiem şi să o facem rasol cu mujdei de usturoi.

– Cot-cot-cot-cotcodaac! Cotcodac!... zburătăcea găina dând din aripi şi încercând să ţipe la bucătăreasă, întrebând-o cum de nu vede că ea e cucoana Eliza? Cot-cot-cot-cotcodaac? Cot-codaac?

Safta nu se lăsa.

– Mai aşteaptă şi dumneata! spunea bucătăreasei. N-am isprăvit să-i scot eu din guşă nişte şervete care nu-mi ies mie la numărătoare. Douăsprezece şervete de olandă cu monogramă... Sunt, cucoană Eliza?

– Cot-cot-cotcodaac!...

Şi tot aşa, mereu cotcodac-cotcodaac, până ce s-o luminat de ziuă şi până ce madam Mateescu s-a trezit năucă din somn.

– Sărut-mâna, mamă! Bună dimineaţa!... Ai dormit bine? a întrebat Fred.

Mama lui Fred abia s-a stăpânit să nu răspundă:

– Cot-cot-cotcodaac!...

Cât despre poliţaiul Carapancea, tatăl lui Guţă, el nici n-a închis bine ochii, că s-a şi pomenit ulcior care nu merge de multe ori la apă.

Nu mergea la apă, dar mergea pe stradă.

Era un ulcior foarte arătos, în uniformă cu nasturi de metal şi cu şapcă de poliţai.

– Trăiţi, domnule poliţai Ulcior!... îl salutau respectuos, ducând toarta la chipiul cu fireturi.

– V-a ieşit un cearşaf pe nas!... îl anunţa uşierul de la Poliţie. Unde să-l pun?

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

El vroia să spună că mai are el încă multe cearşafuri de scos pe nas, feţe de mese, prosoape, şervete, duzini de batiste, de cămăşi, de ciorapi, după toată lista lui madam Mateescu. Dar în afară de ciorapi şi prosoape, cămăşi şi celelalte, nu putea scoate glas nici pe gura ulciorului, nici pe gât, nici pe nas. El: gâl-gâl-gâl! Gâl-gâl-gâl!...

– Tată, îţi spânzură un ciorap de damă din nas!... striga Guţă. De când porţi tu ciorapi în nas?... Nu te gâdilă?... Nu-ţi vine să strănuţi?...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... se stropşea poliţaiul Ulcior la Guţă, să piară din ochii săi şi să-l lase în pace. Gâl-gâl-gâl!...

Abia s-a aşezat pe scaun la biroul lui de la Poliţie, iar uşile s-au şi trântit în lături şi a intrat ca o vijelie Inspectorul General.

– Dumneata eşti poliţaiul Ulcior?...

– Gâl-gâl-gâl! Gâl-gâl-gâl! gâlgâia prin vis poliţaiul Carapancea, sărind fript de pe scaun, salutând şi făcând plecăciuni. Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

Inspectorul General nici n-a vrut să se aşeze la birou. Se plimba încruntat de colo-colo.

– Ce înseamnă scandalul acesta? strigă el. Dumneata nu ştii că ulciorul nu merge de multe ori la apă?...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... Ştiul-ştiul-ştiul!...

– Nu te tot gâlgâi atâta, că mă stropeşti pe haine! Şi ce modă e asta, să scoţi cearşafuri pe nas în faţa mea? Ce, eşti la circ? Eşti scamator? Aşa te prezinţi înaintea superiorului?

– Gâl-gâl-gâl!... îşi ceru scuze poliţaiul Ulcior, îmbumbându-şi repede nasturii cu degetele torţilor şi lipind călcâiele smirnă. Gâl-gâl-gâl!

– Iar cercetările aşa se fac?... Cum de te-apuci dumneata să strângi în chingi o nenorocită de femeie nevinovată? Hai? Răspunde!

– Bâl-bâl-bâl!... încerca poliţaiul Ulcior să spună că numai domnul Balaban e de vină. Bâl-bâl-bâl!...

– După ce că te gâlgâi de-un ceas ca un ulcior spart, acum te mai şi bâlbâi? Pe cine vrei să prosteşti? Cum, domnule Ulcior! Trebuie să vină doi băieţaşi şi un căţel, ca să te înveţe pe dumneata ce înseamnă o cercetare? Un elev de şcoală primară, un fiu de coşar şi un câine, conduc acum poliţia şi târgul acesta? Unde s-a mai văzut aşa ceva? Râd şi câinii!...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... se canonea poliţaiul Carapancea prin vis să spună că în târgul său câinii râd din alte pricini, cum l-a văzut el pe Pavalache hlizindu-se de mutra hoţului. Gâl-gâl-gâl!

– Dacă te mai gâlgâi o dată în faţa mea, te zvârl din slujbă de-ţi zboară torţile! M-ai înţeles?

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... gâlgâia poliţaiul Ulcior, înălţând disperat amândouă torţile către cer. Gâl-gâl-gâl!

Inspectorul General, crezând că individul îşi bate joc de el, a ridicat furios călimara de pe birou şi a zvârlit-o în capul poliţaiului Ulcior.

Domnul poliţai Ulcior s-a spart şi plângea cu şiroaie de lacrimi, mai gârlă decât ale Saftei, spălătoreasa.

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

– Puneţi-i un cerc şi strângeţi-l în chingi să nu mai curgă zeama din el! ordonă Inspectorul General. Amendaţi-l cu leafa pe şase luni!

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!:.. se ruga poliţaiul Ulcior cu palmele torţilor împreunate, cerând îndurare.

Aşa, mereu aşa, de-o sută de ori, până dimineaţa, când poliţaiul Carapancea s-a trezit din somn cu ochii cât cepele şi cu o durere de cap de-i plesnea ţeasta, ca un ulcior care a mers de prea multe ori la apă.

Vreme de-a săptămână oraşul întreg s-a alinat de grijile şi ameninţările iernii. Nu mai pomenea nimeni despre ele.

Toţi tălmăceau şi răstălmăceau în fel şi chip întâmplările care-au făcut vâlvă.

Din cele mai depărtate cotloane se mişcau oameni în toată firea şi luau drumul grădinii publice, ca să-l vadă cu ochii lor pe Zavaidoc, omul de zăpadă care face minuni.

Cum scăpau de la şcoală, copiii năvăleau buluc, să-şi împlinească măcar un ceas din tainul de joacă, la picioarele sale..Măgârdici lepădase pantalonii zdrenţuiţi de dinţii lui Pavalache; lepădase şi straiul negru şi unsuros, de coşar.

La străduinţa domnului Leca Mateescu a fost primit în şcoală, ca să-şi isprăvească mai întâi învăţătura.

– Măi, eu tot coşar mă fac!... Dar o să fiu hornar cu ştiinţă de carte, bre! Iaca aveţi să vedeţi, măi Bâzule şi măi Dănuţ, dacă nu v-ajung eu din urmă!

Deocamdată ajungea cu stupitul, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga, până la picioarele lui Conu Iancu, pensionarul, care ieşise dinadins de-acasă de hatârul omului de zăpadă. În alte împrejurări, conu Iancu s-ar fi uitat urît la băiatul cu asemenea apucături lipsite de cuviinţă. Acum nici nu băgase de seamă.

Privea neclintit în sus la Zavaidoc. Îl privea şi omul de zăpadă, de sus în jos; iar în Iancuşorul de altădată se dezmorţea ceva adormit.

– Tu erai, Toadere? a întrebat... Ai venit şi tu, bre Todiriţă?

Moş Toader, tăietorul de lemne, a scos căciula şi a răspuns cu umilinţa lui de unchiaş bântuit de sărăcie:

– Eu, coane Iancule! Să trăiţi!... M-a scos şi pe mine din minţi zvonul cu omul ăsta al minunilor! Adevărat, că aşa mândreţe de om de omăt, n-am pomenit de şaptezeci şi atâţia de ani, de când am făcut ochi pe lume!

Amândoi, foştii copii ai taberelor de joacă de altădată, s-au uitat în tăcere un timp la omul alb care veghea asupra taberei de joacă a copiilor de acum.

– Apoi eu m-am dus, coane Iancule! Să trăiţi!...

Conul Iancu, pensionarul, a pus mâna pe umărul tăietorului de lemne şi a rostit cu un zâmbet venit din afundul vremilor:

– Bre, Todiriţă!... Să nu te mai aud că mă iei cu să trăiţi!... Vorbeşte cum ne vorbeam noi altădată: Bună-ziua... Bună dimineaţa! Seara bună! Omeneşte!... Nu slugăreşte!... Şi te mai rog eu pe tine ceva! Hai cu mine

acasă... Am eu un palton, pe care de mult îl ţineam pus la o parte pentru tine şi nu ştiu cum s-a tot făcut de pus la o parte a rămas...

– Fantastic!... se mira madam Naum, cu ochii înălţaţi la Zavaidoc, omul de zăpadă. Te pizmuiesc, dragă Gina.

– De ce? a întrebat zâna zăpezilor.

Madam Naum a întârziat cu răspunsul. Ochii căutau dincolo de omul de zăpadă, de ramurile copacilor cu flori de promoroacă, dincolo de ani... Abia după o vreme a glăsuit:

– Te invidiez, Gina, fiindcă odată, demult, acea Fulga – zâna fulgilor, despre care îţi spuneam eu că am cunoscut-o, ea n-a avut parte de un asemenea om de zăpadă al minunilor... Poate că toate ar fi fost altfel!... Dacă ziceţi că vi se arată prin vis, să vă îndrume paşii, poate că altfel i-ar fi îndrumat şi paşii ei în viaţă... Şi altfel i-ar fi fost viaţa.

– Fantastic, madam Naum, cum vorbeşti mata nişte chestii din care eu nu pricep nimic!

– Mai bine, Gina!... vorbi ea într-o şoaptă, cea care a fost cândva Fulga, zâna fulgilor. Vei avea vreme când să le pricepi şi tu, Gina, zâna zăpezilor.

Gina, zâna zăpezilor, n-o mai asculta însă. A bătut din palme:

– Uite că vine şi tata cu mama!... Iar domnul Pavalache, bineînţeles, dumnealui înainte!... Uite şi mata ce fudul calcă, parcă aşteaptă urale?... Acuma chiar că se crede zân?... Fantastic cum i s-a suit la cap!

Tatăl Ginei intrase în grădină la braţ cu sora Maicii Domnului.

Iar Pavalache călca într-adevăr atât de ţanţos pe cele patru picioare ale sale, cu coada atât de ţeapănă, încât oricine ar fi crezut că el trebuia să poarte decoraţia de pe pieptul domnului Alexandru Zamora, întors din război: „Mihai Viteazul", nu decoraţiile pe care le-a bălăngănit el în coadă şi pe care le împrăştia aşa de risipitor Măgârdici, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga.

Zâna zăpezilor alergase în întâmpinarea tuturor. Aici ea era gazdă. În împărăţia sa.

Şi ea se cădea să-şi recomande părinţii, lui Zavaidoc, marele lor ocrotitor. Sora Maicii Domnului şi-a simţit ochii împăienjeniţi de lacrimi. Domnul Alexandru Zamora simţea cum i se netezesc brazdele adânci de pe frunte şi din obraz, săpate în atâţia ani de război şi de îndurări.

– Iată, dragă tată!... explica Gina, zâna zăpezilor, ţesând repede-repede din degeţele. Cu mâna asta a lui din dreapta, m-a luat pe mine de mână să ies înaintea ta... Zău!... dacă mama m-ar fi crezut pe cuvânt, veneam noi în stradă, să te primim.

– A fost, este minune şi aşa!... Ce putea să fie mai mult?... întrebă sora Maicii Domnului. Numai eu mă simt vinovată... Îmi pierdusem încrederea şi nădejdea...

Alexandru Zamora a strâns-o de braţ.

– Şi eu, Eleno... Mărturisesc că şi eu.

Zâna zăpezilor i-a cuprins pe amândoi cu mânuţele de genunchi, lungind botişorul şi scoţându-le limba.

– Ce proşti mai sunteţi! Zău!... Dacă sunteţi vinovaţi cu ceva, voi nu vedeţi că Zavaidoc vă iartă? Pe răspunderea mea! Eu îl cunosc acuma din ochi ce vrea să spună. A iertat el alte chestii mai late rău!...

Iertase el, Zavaidoc, alte chestii mai late rău; dar pe

domnul Stanciu Balaban, pe poliţaiul Carapancea şi pe doamna Eliza Mateescu, nu-i slăbea o clipă.

Cum puneau capul pe pernă, începea povestea de la capăt.

– Ban-ban-ban-Balaban! Balaban-Balaban-Balaban! suna toba mare în domnul Stanciu Balaban.

Se răsucea în pat, pe cealaltă coastă; din tobă mare, se pomenea grohăind în mâinile măcelarilor de la fabrica Balaban:

– Groh-groh! Groh-groh!

– Cot-cot-cotcodaac!... Cot-cot-cot-cot-cotcodaaac! cotcodăcea cucoana Eliza, scoţând cearşafuri pe plisc şi predându-le Saftei la numărătoarea după listă. Cot-cot-cot-cotcodaac!...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... gâlgâia domnul poliţai Ulcior, cu capul în pământ, cu torţile atârnate şi cu un ciorap de damă spânzurând din nas, sub asprele dojane ale Inspectorului General. Gâl-gâl-gâl!

Somnul nu le mai era somn. Viaţa nu le mai era viaţă. Slăbiseră, s-au tras la obraz, ochii li se afundaseră în găvane; le-a pierit şi pofta de mâncare.

Să mărturisească dânşii cuiva chinurile din vis nu era chip. Nu le dădea mâna. În schimb, nu o dată îi lua gura pe dinainte, ca pe Pavalache.

– Nu ştiu ce are domnul director Balaban! se întreba subdirectorul fabricii Balaban. Dar acum parcă grohăie, nu vorbeşte la telefon. Astăzi dimineaţă mă sună: Alo! Alo! Aştept... Când colo, în loc de vorbă omenească, aud în telefon: Groh-groh! Groh-groh!... O fi răcit şi are guturai?

Pe de altă parte, madam Naum se oprise pe stradă şi s-a întors ca să privească la ceva foarte ciudat.

– Fantastic!... De când merge domnul Stanciu Balaban în pas de paradă?... Uită-te şi dumneata, domnule Cezar Petrescu... Nu calcă în pas de paradă, ca la defilare?

Cu adevărat, domnul Stanciu Balaban, fără să-şi dea seama, călca în pas militar, fiindcă şi treaz fiind, îi răsuna acum în urechi toba mare din vis:

– Ban-Balaban-Ban-Balaban! Ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-Balaban...

La o sindrofie de la avocatul Leca Mateescu, toată lumea s-a oprit din râs şi s-a uitat curios la cucoana Eliza.

Cineva spusese o glumă. Madam Mateescu începuse a hohoti uşurel, apoi deodată, din chiot, a dat-o pe cotcodăcit:

– Cot-cot-cot-cotcodaaac!...

Domnul Leca Mateescu şi-a şters sudoarea de pe frunte. Ştia el că în casa sa cântă găina. Dar nici chiar aşa!

Iar cu poliţaiul Carapancea era lată rău. Veşnic îşi ştergea nasul şi se căuta în batistă, dacă nu i-a ieşit cumva vreun ciorap de damă pe nări. Suna telefonul. Ridica pâlnia să răspundă:

– Alo!... Da!... Aici Poliţia... Aici poliţaiul Ulcior... Nu asta vreau să spun, domnule! Ce Ulcior?... Nu ştii că la mine nu merg ulcioarele de multe ori la apă?... Aici poliţaiul Carapa... Carapagâl-gâl-gâl! Carapagâl-gâl-gâl!...

Galgâia năduşala pe obrazul domnului poliţai Carapa-gâl-gâl! Scotea batista din buzunar să-şi usuce şuroaiele şi deodată i se părea că în loc de batistă e un cearşaf, care nu se mai isprăveşte.

Minunea cea din urmă e şi cea mai mare, dar şi cea mai neaşteptată

Orologiul catedralei a sunat în noapte...

Nimeni din casă n-a mai ascuţit însă auzul ca să-i numere bătăile; Bâzu s-a uitat la ceasul de aur de la mână şi a vestit:

– Zece, mamă!... Putem s-o ştergem la culcare?

– Dar cine te opreşte, Bâzule? Dacă ţi-ai isprăvit lecţiile, culcă-te în voia cea bună!... a spus cucoana Eleonora.

Bâzu s-a scărpinat în creasta bârzoiu, mărturisind cu o mutră f.f.f. pocăită:

– Ca să spun drept, mamă, le-am isprăvit eu şi nu prea! Trag nădejde să le mai tocească Zavaidoc pentru mine, la noapte!

Cucoana Eleonara l-a ameninţat cu degetul, zâmbind:

– Haide-haide!... Lasă-te tu pe nădejdea asta!... La sfârşitul anului şcolar se numără bobocii...

– Şi cei pe varză călită, când se numără, mamă?... întrebă Bâzu, plescăind din limbă şi lingându-se drăcos pe buze.

– Înţeleg eu cam unde baţi, dumneata!... Ţi s-a făcut poftă de boboc pe varză?...

– Mamă, dacă e vorba pe minuni, încaltea să fie şi minuni carnivore!...

– Bine, Bâzule!... Vor fi şi minuni carnivore! Acum ni le putem îngădui mai des...

Răsuflau într-adevăr cu toţii mai uşuraţi de griji şi de strâmtorări. Isprava lui Bâzu, Măgârdici şi Pavalache adusese în casă jumătate din premiul făgăduit de domnul Mateescu.

Focul duduia în sobă. Unele lucruri s-au întors la locul lor de la cămătarii unde-au stat amanet. Cucoana Eleonora nu se mai speria de cheltuiala unui boboc pe varză, ca să-i potolească flămânzenia de carnivor a lui Bâzu.

Iar domnul Neculai Aldea se pregătea de plecare la un sanatoriu, la munte, să-şi vadă de sănătate.

Înainte de culcare, pe marginea patului, Bâzu a rostit unele cuvinte de mirare la un bârzoiat ca el:

– Mamă, mă gândesc eu că în oraşul nostru toţi se bucură şi se minunează de Zavaidocul nostru de zăpadă... Toţi vin, se uită, clatină din cap, discută, se duc... Numai Bobiţă Bosumflache n-are parte de bucuria tuturor... Dă târcoale cale de-o poştă... Parcă e un câine bătut şi alungat... N-aş vrea să fiu în pielea lui!...

Cucoana Eleonora era să pomenească o zicală aspră din cartea de citire a lui Dănuţ:

– „De!... Fiecare cum şi-a aşternut, aşa doarme!“

Dar s-a oprit. Şi bine a făcut. Căci Bâzu a avut prilej să-şi dea pe faţă adevărata lui inimă de aur, ca a lui Măgârdici şi ca a Ginei...

– Bietul Bosumflache!... îl tângui Bâzu. Mi-e milă de el, mamă!... Oare ar mai crede cineva în tot târgul

nostru, că de odorul domnului Stanciu Balaban, l-a apucat mila tocmai pe fiul lui Neculai Aldea?... Multe suceli sunt pe lume!... Vorba Ginei şi a lui madam Nauṃ... Fantastic!...

Mai fantastic a fost că mama lui Bâzu s-a ridicat de la locul său şi a venit să-şi sărute feciorul pe frunte. Lucru rar la dânsa, fiindcă îşi iubea băieţii, dar nu-i prea giugiulea şi nu-i săruta nici la trei luni o dată.

Bâzu a strigat mucalit, după ce a primit sărutul pe creastă:

– Phii, mamă!... D-apoi cu leacul acesta se duc până mâine toate vânătăile şi belesnele mele din obraz!... Efect garantat!... Oblojeală de frumuseţe mai prima întâi, decât alifiile cu care îşi tencuieşte faţada în fiecare seară mama lui Fred!...

Mama lui Fred însă nu se mai unsese cu alifiuri în acea seară. Nici nu-şi mai prinsese cârligaşe de hârtie şi de sârmă în părul vopsit roşu. Avea alte ocupaţii.

Prin somn, cotcodăcea de zor, scoţând cearşafuri pe plisc:

– Cot-cot-cot-cotcodaac!... Cotcodaac!

Domnul Stanciu Balaban se întorcea după vreo două seri, tocmai de la aceşti prieteni ai săi, cucoana Eliza şi avocatul Leca Mateescu.

Fusese invitat la cină. Puţin se înfruptase din toate bucatele şi bunătăţile câte s-au perindat pe faţa de masă, pe care o tot scotea pe plisc în fieştece noapte cucoana Eliza, stăpâna casei, care se îndeletnicea acum cu cotcodăcitul.

Doctorul Lateş îl povăţuise să facă mişcare, să umble pe jos şi să mai lase cele două automobile. Bun! Zis şi făcut!...

A trimis automobilul gol înainte. El a pornit agale spre casă prin grădina publică. Era drumul ceva mai lung; însă respira aşa aer curat, îşi mai limpezea gândurile, mai uita visul cel năstruşnic din toate nopţile.

Dar după zece paşi, s-a trezit călcând sub copaci în tact de defilare, cu bastonul la umăr ca o sabie scoasă din teacă. Bătea talpa, un-doi, un-doi, un-doi, cum îi bătea lui în urechi toba mare din vis:

– Ban-ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Stan-Balaban!... Stan-Balaban-Stan-Balaban-ban-Stan-ban-Stan!

De departe, sub bolta crengilor încărcate de ninsoare, se zărea neclintit şi înalt, alb, Zavaidoc, omul de zăpadă, scăldat în lumina argintie a lunii.

Domnul Stanciu Balaban îşi aminti cu oţărală toate întâmplările pe care i le-au şoptit unii şi alţii pe la ureche. Cum plodurile din oraş făcuseră acum vreo două săptămâni un om de zăpadă care semăna cu dânsul. Şi cum din această pricină l-au bombardat cu bulgări, râzându-şi de el şi călcându-l în picioare. Iar acum, în locul acelui om de zăpadă, netrebnicii şi neobrăzaţii şi-au fabricat altul, care cică ar face minuni!

Minuni de soiul celor ce-l prigonesc noaptea pe dânsul prin somn, când grohăie, guiţă şi e tobă mare. Ei bine!... Are să le-arate lor, ce fel de minune le pregăteşte el, Stanciu Balaban! A grăbit paşii către Zavaidoc, omul de zăpadă, în răpăitul tobei.

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban! Ban-Stan-ban-Stan-Balaban-Balaban-ban-ban-ban!...

Domnul Stanciu Balaban lărgea paşii cu pieptul umflat, cu bastonul ridicat... Se apropia gata să se năpustească în omul de zăpadă cu băţul, să-l prăvale la pământ, să-l calce în picioare, să-l prefacă într-o movi-

lă slută şi terciuită de omăt. A ridicat bastonul şi înainte de a izbi cu sete, a privit în sus.

Iar mâna a rămas încremenită în văzduh. Apoi s-a lăsat încet îndărăt. Băţul i-a lunecat dintre degete. Domnul Stanciu Balaban a plecat ochii sub privirea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor.

Tot aşa de încet cum coborîse bastonul, mâna şi ochii; tot aşa de încetinel a înălţat mai târziu iarăşi fruntea. Cu sfială. Nu cuteza să se uite în ochii omului de zăpadă pe care a vrut el să-l zdrobească în picioare.

Abia acum îl vedea cu adevărat. Omul de zăpadă al copiilor din oraş sclipea alb şi nepământean. Întruchipa altă lume, nu aceea în care trăia el şi pentru care trăia el.

Sub cerul senin şi înstelat al nopţii, în lumina de argint.

O lume curată, luminoasă, fără nesaţii hrăpăreţe, fără uri, răzbunări, încruntări, trufii, viclenii şi nedreptăţi, fără asupriri şi răstite stropşiri. Blândă, miloasă, duioasă, zâmbitoare.

Nici o suflare de vânt nu adia. Nici o creangă nu se clintea să-şi scuture florile albe de nea. Nu se mai auzea nicăieri nici un pas.

În noaptea de iarnă cu lună şi sclipet de stele, în grădina deşartă şi albă, în tainica tăcere, stăteau faţă în faţă numai ei doi, veniţi din ale lor două lumi. Omul de zăpadă al minunilor şi domnul Stanciu Balaban, omul neîndurărilor.

Cât vor fi rămas aşa? Ce-a gândit oare omul care scăpase jos bastonul şi nu l-a mai ridicat? Ce-a simţit el oare?

Cine are s-o ştie vreodată?

Destul că domnul Balaban a plecat târziu, cu umerii înconvoiaţi, cu ochii în pământ, cu paşii şovăielnici, parcă nu-l mai chema nimic acasă, în palatul cu scări late de marmură, cu uşi de stejar şi covoare catifelate pe parchetul lucios.

Dar nu-i mai suna toba mare în urechi. N-a mai călcat în tact de paradă: Ban-Balaban-ban-ban-ban! Şi în acea noapte, întâia oară după atâta vreme, nu s-a mai zvârcolit în pat, visând că grohăie, că guiţă, că e gata-gata să intre în maşina de cârnaţi a fabricii sale, Balaban.

A doua zi, mai omenos la ochi şi la chip, mereu era cu gândul dus în altă parte. N-a ridicat telefonul să înceapă a zbârnîi cu ordinele pentru urcări de preţuri, n-a mai zbierat mânios la lucrătorii şi slujbaşii mărunţi de la fabrica Balaban, moara Balaban, banca Balaban, depozitul de lemne Balaban.

Se uita întruna pe fereastră la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Nu-i mai stătea în coastă. Îi stătea pe suflet.

Însă la vreo faptă n-a trecut încă. Erau încă prea înrădăcinate în el legile vieţii fără îndurare pentru alţii, în care a trăit până acum. Atâta doar, că şi-a întrebat feciorul:

– Bobiţă, tu ai văzut omul de zăpadă din grădina publică?

– Nu!

– Du-te cu Edit, dragă Bobiţă... Merită să-l vezi...

– Nu vreau să-l văd!... Nu-mi trebuieşte mie omul lor de zăpadă!... se râzgâia Bosumflache. Acela e bun pentru Bâzu şi Măgârdici!... N-am eu nevoie de matracucul lor şi gata!... Nu mă duc!...

Domnul Stanciu Balaban ar fi vrut el să spună ceva din tot ce a simţit în faţa omului aceluia de zăpadă.

Nu mai grohăia, nu mai guiţa. N-avea însă nici glas încă pentru asemenea simţiri. Era mut pentru ele, ca Ţuşca, pisica sfrijită şi ogârjită a Saftei.

Zavaidoc nu-şi pierdea răbdarea. Acolo, în zăpada cea albă şi feerică, îşi aştepta liniştit minunea lui cea din urmă.

Gina, zâna zăpezilor, intrase în grădină cu Lenţuca de mână.

Întâia oară după boală, fetiţa Saftei părăsea cocioaba lor întunecoasă ca o peşteră. O ameţea lumina. O asurzea gălăgia. Aerul tare îi înţepa nările ca sifonul.

Dar se silea să se ţină tare. Avea un sprijin de nădejde alături: zâna zăpezilor. Avea un crainic viteaz care le deschidea calea înainte şi o anunţa lătrând voios: Pavalache.

Şi mai era mândră peste seamă de ghetuţele şi hăinuţele pe care le strânsese atâta vreme la piept în patul de lemn unde a zăcut; era mândră de şoşonii care scârţâiau plăcut în zăpadă.

Îndată au înconjurat-o Lola şi Lala, Nina, Vetuţa şi Sanda, Maricica Ţăruş, alte fetiţe pe care nici nu le mai văzuse ea vreodată şi acum îi arătau toate semne de mare prietenie. Se zăpăcise de atâtea întrebări.

– Lăsaţi-o în pace, să-l cunoască mai dintâi şi întâi pe Zavaidoc!... hotărî Gina, cu drepturile de zână a zăpezilor. Zău!... Ştiţi că sunteţi nostime! Ce vă înghesuiţi acuma, parcă faceţi coadă la pâine?... Când era bolnavă, cine dintre voi s-a dus s-o vadă şi s-o întrebe?

Toate s-au dat la o parte şi au tăcut mâlc. Avea dreptate zâna zăpezilor! Gina îşi întrebă prietena:

– Spune şi tu, Lenţuca, nu-i fantastic Zavaidoc al nostru?

Lenţuca ar fi răspuns că da. Nu ştia însă ce înseamnă acela fantastic. Ea nu stătuse niciodată de vorbă cu madam Naum.

Se minuna de iarna pe care o zărise prin ochiul vânăt al geamului de la hruba lor. Se minuna de Zavaidoc, omul de zăpadă, care întrecea tot ce visase ea de atâtea ori în aiurelile bolii, când se ruga lui Dumnezeu să nu moară ca să mai vadă o singură dată ningând.

Ceilalţi, Bâzu, Măgârdici, Fred şi Dănuţ se minunau de altceva. Găsiseră la picioarele lui Zavaidoc un baston scump, de trestie, cu mâner de fildeş şi verigă de aur.

– Îl cunosc eu... E bastonul domnului Stanciu Balaban!... susţinea Fred.

Maricica Ţăruş, cum a auzit, s-a şi înfipt îndată să-l pipăie cu mâinile ei roşii ca racul.

– Aha!... Atunci cu aita l-a cloit domnul Dilectol pe tata peste spinale?... Doale lău!... S-o ştiţi!... Să-l dăm pe foc.

Fred a rugat-o să-şi caute de joacă. El avea de apărat părerile sale, ca domnul avocat Mateescu la tribunal.

– V-o spun eu că-i bastonul domnului Stanciu Balaban!... Cu ăsta a fost aseară la noi... Uitaţi-vă şi veriga cu literele lui S. B. săpate în aur!...

– Dacă îl avea aseară la voi, ce caută aici?... se îndoia Bâzu. Cum de-a ajuns de la voi de-acasă, la picioarele omului nostru de zăpadă?... Doar nu l-a adus dinadins, ca să i-l facă plocon lui Zavaidoc?

– Zexe!... a dat Pavalache din cap, din urechi şi din coadă. Cine l-a mai văzut vreodată pe stăpânul lui Gorilă, făcând vreun cadou cuiva în afară de scumpul lui odor, Bosumflache?

Fiul domnului Leca Mateescu stăruia înainte cu explicaţiile.

– Aseară, domnul Balaban a plecat pe jos spre casă... Nu se simte bine de-o bucată de vreme... Ca şi mama, se scoală mai obosit decât s-a culcat!... Aşa că o fi trecut pe aici şi l-o fi pierdut pe drum...

– Zexe!... Parazexe!... Şi Zexazexe!... se hlizi Pavalache de asemenea bazaconioase închipuiri. V-aţi şi găsit omul!... Tocmai jupânul Stanciu Balaban e omul care să piardă el ceva pe drum? El adună, nu pierde!...

Măgârdici, intrat la slăbiciunea cercetărilor în care poliţaiul Carapangâlgâl o cam scrântea, veni cu altă părere:

– Măi!... Te pomeneşti că l-o fi prădat cineva astă-noapte?... S-o fi luptat cu hoţii şi i-a zburat din mână!

– Nici asta nu poate fi!... s-a împotrivit Bâzu. L-am văzut eu adineauri pe stradă. E adevărat că merge cam dus pe gânduri. Dară n-avea mutră de om prădat. Şi pe urmă, ia închipuiţi-vă voi, ce-ar mai zbârnâi telefoanele şi ce-ar mai fi urlat târgul!... Casă cu casă ar fi scotocit până la ceasul acesta tata lui Guţă şi cu oamenii săi!... Ce?... Domnul Balaban e Safta, să-l poarte tot pe el la Poliţie?

– Măi! a strigat Măgârdici, scuipând ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga. Daţi-o dracului de atâta vorbă pentru bastonul domnului Stanciu Balaban pe care l-a încercat pe spinarea lui neica Gheorghe Ţăruş şi a altora!... Să poftească şi să şi-l caute, dacă-i lipseşte!... Noi la picioarele lui Zavaidoc l-am găsit, să i-l punem în mână... Cică Dumnezeu nu bate cu ciomagul... Zavaidoc a face altă rânduială în târgul nostru!... Poate că şi-aista e un semn... L-a bate chiar cu băţul lui!... Una ca asta ar avea haz, să mai râdă o dată Pavalache!...

Bâzu n-a îngăduit însă asemenea nelegiuire. Cum să pună dânşii un toiag în mâna omului lor de zăpadă?... Era orb? Era irod? Era bătăuş?

Apucând bastonul din mâna lui Fred, a spus:

– Eu mă duc să i-l dau lui Bobiţă. Îl zăresc patinând pe lac... Merge cineva cu mine?

Toţi s-au codit. N-aveau nici o poftă să-şi strice joaca şi bucuria zilei, înghiţind ifosele lui Bosumflache. Numai Pavalache s-a arătat tot aşa de mărinimos ca Bâzu şi au luat-o amândoi pe alee, de-a curmezişul grădinii. Lacul era pustiu.

Bobiţă patina singur-singurel, sub ochii guvernantei şi ai lui Goliat, zis Gorilă, care stăteau pe ţărm. Spusese el Bosumflache că nu vrea să vadă matracucul de zăpadă. Nu-l răbdase însă firea. Născocise că i-a venit gust de patinaj, ca măcar aşa să-l zărească, de departe, printre copacii ninşi, cum se mai iţise de câteva ori, ba pe la poartă, ba peste gratiile grilajului.

Bâzu o pornise încet şi pe măsură ce se apropia, încă mai încetinea pasul. La urmă, cine-l punea pe el să poarte grijă de bastonul domnului Stanciu Balaban?... Ca să-i mai facă Bosumflache vreo mutră şi, îngâmfat, să creadă că vrea să se împace cu dânsul? Fire-al naibii de baston... Mai bine îl agaţă într-o creangă şi se lasă păgubaş de beleaua pe care şi-a luat-o singur pe cap!

Dar deodată bastonul era să-i lunece din mână.

Pe ţărmul lacului izbucnise strigătul guvernantei Edit şi lătratul lui Goliat. Iar pe gheaţă, scufundat până la jumătate într-o spărtură, Bobiţă se zbătea răcnind:

– Ajutor!... Ajutor!... Mă înec!... Săriţi!... Ajutor!

Bâzu s-a repezit la vale. S-a repezit şi Pavalache. Goliat, zis Gorilă, rânji la dânşii arătându-şi colţii şi încercând să le taie calea. Atâta îl tăia capul!

Pavalache s-a întors pe loc şi l-a scuipat scârbit drept între ochi, cu o viteză şi o măiestrie care l-ar fi lăsat pe Măgârdici cu gura căscată de admiraţie. Apoi şi-a văzut de goană după Bâzu, cât îl ţineau cele patru picioare ale sale.

– Jos!... Culcă-te, nu în picioare!... Jos!... ţipa piţigăiat biata Edit, care îşi pierduse şi ea capul, fugind de colo-colo pe mal, frângându-şi mâinile şi cotcodăcind ca mama lui Fred prin visul cel rău. Jos, domnule Bâzule, că are să crape gheaţa şi pe-alături!...

Bâzu n-avea nevoie însă de asemenea sfaturi cotcodăcite de la distanţă. S-a dus de-a cârnita pe gheaţă, a făcut roată în jurul gurii de apă alegând locul, s-a lungit pe burtă şi s-a apropiat lunecând ca o şopârlă şi întinzându-i lui Bobiţă capătul bastonului.

– Ajutor!... urla Bobiţă. Ai milă!... Nu mă da la fund, Bâzule!... Nu mă îneca!... Iertare!... Ai milă!... Ajutor!

– Sfârşeşte cu răcnitul tău, Bosumflache!... gâfâia Bâzu printre dinţi. Doar ajutor îţi dau! Apucă de capătul bastonului !... Ţine-te zdravăn!... Ufff!... Încleştează amândouă mâinile, mămăligă moale ce eşti!...

Vânăt de spaimă, Bobiţă urla înainte, încerca să prindă băţul, îl scăpa, se cufunda până la coate, până la piept, cu ochii ieşiţi din cap şi cu zvârcoliri fără spor.

Atunci, fie ce-o fi, Bâzu s-a ridicat pe genunchi, a sărit în picioare şi s-a aplecat să-l tragă afară de subţiori. Ajuta şi Pavalache, proptit pe toate cele patru picioare ale sale şi smucind de pulovărul lui Bobiţă cât îl ajutau puterile.

Goliat sărea în jurul lor, lătra şi ca să se afle şi el în treabă, îi încolţea de zor, nărodul!

Până la sfârşit, au izbutit să-l scoată la liman cu mare greu. Bobiţă tremura ca varga, murat leoarcă şi clănţănind din dinţi. Nu se lăsa urnit din loc. Se agăţase cu unghiile de umerii lui Bâzu şi tot mai striga:

– Ajutor!... Săriţi!... M-am înecat!... Edit, mor!... Am murit!...

Bâzu se încruntă la el, stăpânindu-se să nu pufnească în râs de înfăţişarea disperată a lui Bosumflache.

– Hooo! Că n-ai murit încă, Bobiţă!... Însă aşteaptă tu că tot din mâna lui Bâzu ţi se trage moartea! N-ai scăpat!...

Spunând, i-a pus piedică şi l-a culcat moale jos.

– Ajutor!... Mă omoară!... o ţinea Bosumflache cu răcnitul.

Cu talpa, Bâzu i-a făcut vânt să lunece de-a săniuşul cât mai departe de spărtura care se lărgea văzând cu ochii. Şi bine mai chibzuise!... Fiindcă în aceeaşi clipă, gheaţa s-a despicat sub el şi sub Pavalache. Acum intraseră dânşii la apă!

Fără glas, muţeşte, se zbuciumau şi se bălăceau în ochiul de apă verzuie şi cu sloiuri, până ce-au ajuns Măgârdici şi Dănuţ să-i ajute, tot cu bastonul domnului Stanciu Balaban. Se scutura Bâzu de şiroaie ca Pavalache. Se scutura şi Pavalache ca Bâzu.

În loc de răcnete şi de vaiete, Bâzu a început să râdă:

– Fraţilor, după repetiţia asta, sar eu în gârlă de Bobotează, să scot crucea!

– Lasă prostiile şi vitejiile, Bâzule!... îl zorea Dănuţ, alb ca zăpada din jurul lor. Hai mai repede acasă, să nu răceşti.

– Nu răcesc eu, că am să ţupăi pe drum bătuta, mai dihai ca un oarecare Daniil Sihastru în cea dintâi dimineaţă de ninsoare!...

Apoi s-a întors, căutând nedumerit cu ochii în toate părţile.

– Dar unde-s boierii noştri, să le dau sărăcia asta de undiţă pentru pescuit Bosumflachii din baltă?

Edit alergase spre automobil cu Bobiţă şi cu Goliat, Gorilă, după dânşii.

Bâzu a rămas astfel tot cu bastonul domnului Stanciu Balaban în mână. Aşa înţelesese Zavaidoc să bată cu ciomagul! Şi încă taman cu ciomagul domnului Balaban!

O săptămână întreagă, în palatul Balaban a fost frământare şi grijă.

Păşeau toate slugile în vârful degetelor. Vorbeau în şoaptă. Lipeau uşile fără vuiet... Doctorul Lateş venea şi pleca de cinci ori pe zi, pe noapte. Automobilele goneau la farmacie. Abia se întorcea unul şi pornea celălalt.

Bobiţă lupta cu moartea. Scăpase de la înec, dar ca un odor cocolit şi ţinut în vată ce era, nu scăpase de urmările scăldătoarei cu sloiuri de gheaţă din lac.

Bâzu, a doua zi, se înfăţişase la şcoală ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. A strănutat de două-trei ori. Şi cu asta, basta! Adevărat este că ţupăise pe drum sârba lui Daniil Sihastru, de întorceau trecătorii ochii şi clătinau din cap, crezând că băiatul cel mic al lui Neculai Aldea s-a cam scrântit la minte, de când cu isprava care-l făcuse de râsul câinilor pe poliţaiul Carapagâlgâl...

Numai după un ceas s-a răspândit vestea că săvârşise şi a doua ispravă, mai de pomină încă.

Domnul Stanciu Balaban se trăsese la faţă. Hainele îi spânzurau largi pe trup.

– Mi-l salvezi, doctore?... întreba cu glas rugător. Dau oricât!... Dau orice!... Dau tot ce am, numai să-mi scape cu viaţă copilul!

Doctorul Lateş zâmbea, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

– Nu-i nevoie să dai tot ce ai dumneata, domnule Balaban. Nu-ţi cere nimeni... Nici n-aş avea ce face cu atâta bănet şi atâtea întreprinderi... Mi-aş pierde somnul de griji şi răspunderi.

– Mă iei cu vorba, doctore, ca să nu-mi spui adevărul?

– Adevărul e simplu, domnule Balaban. Eu am dat tot ce aveam şi ce puteam da. Ştiinţa noastră. Rămâne acum să mai dea şi Dumnezeu...

– Atunci nu scapă... oftă domnul Balaban, cum oftase şi Safta, spălătoreasa, nu cu multe zile în urmă. Înţeleg ce vrei să spui...

– Nu înţelegi nimic, dacă aşa ai înţeles!... zâmbi doctorul Lateş, punându-i mâna pe umăr. Am trecut hopul cel greu. Dumneata ai face bine să te odihneşti... Dormi câteva ceasuri... Ai s-ajungi ca un chibrit...

Pe urmă s-a uitat pe fereastră, la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Oftă el acum, doctorul Lateş.

Şi nu mai zâmbea.

Îşi amintise de bolnava cea săracă din hruba de-acolo, care a zăcut în întuneric, în frig şi în umezeală, şi pentru care el era moş-Doctor.

Făcea o asemuire între cele două case şi cei doi copii bolnavi. Lenţuca, fetiţa spălătoresei, a scăpat cu zile. Va scăpa şi Bobiţă, băiatul domnului Balaban.

Dar ce-i aştepta pe fiecare?

În peştera cu ochiul vânăt de geam, fata Saftei, spălătoreasa e osândită să mai cadă la pat şi a doua şi a treia oară. Pentru ea, boala e cuibărită în pereţii coşcoviţi, în grinzile putrede, în mindirul de paie. Pe fiul domnului Balaban nu-l va mai ameninţa nimic, în casa aceasta luminoasă, largă, încălzită, cu toate bunătăţile din lume aduse pe tavă.

Aşa gândea doctorul Lateş, privind mâhnit pe fereastră. A vrut să spună ceva. Şi-a dat seama că e de prisos, faţă de un om ca domnul Stanciu Balaban.

Însă spre mirarea sa, tatăl lui Bobiţă a rostit tocmai ce gândea doctorul Lateş.

Privise şi dânsul la cocioaba care îi stătuse în coastă şi acum îi stătea pe suflet. Apoi vorbi:

– Dumneata ai îngrijit, mi se pare, şi de fetiţa sărmanei Safta?

– Eu... Mie mi se deschid toate uşile! Intru şi în cocioabe, intru şi în palate...

– Te-aş ruga ceva... Spuneam adineauri că aş da oricât, orice, dacă mi se face băiatul sănătos. Iar dumneata mi-ai răspuns cum meritam... M-am gândit la altceva. Să mă plătesc altfel! Să ajut nenorocita asta de văduvă, ca să-şi ridice altă casă în locul vizuinei în care trăieşte... Dar nu ştiu cum să fac.

Doctorul Lateş a prins a zâmbi din nou, înviorat, cercetându-l peste ochelari cu o nemărginită uimire. Înţelegea el că domnului Balaban nu-i era la îndemână să săvârşească o faptă bună. Era ceva prea nepotrivit pentru firea şi apucăturile sale. Pentru aceasta avea nevoie de un ajutor.

– Îmi pare că am ghicit cam ce-ai vrea să mă rogi!... râse doctorul Lateş, ştergându-şi ochelarii cu batista.

Cu alte cuvinte, ai dori să te ajut eu, ca s-o ajuţi dumneata pe Safta? Asta era?

– Asta... a întărit domnul Stanciu Balaban, cu ochii la cocioaba strâmbă şi pitulată în nămeţi.

– Nimic mai uşor!... Iau asupra mea s-o scot cu bine la capăt. De-aş avea numai asemenea fapte de luat asupra mea, aş întineri cu treizeci de ani, m-aş lăsa de meserie şi m-aş tocmi vechilul dumitale de încredere... Dă-mi voie să-ţi strâng mâna, ca unui om în adevăratul înţeles al cuvântului!...

– Adică până acum n-am fost om?... a întrebat tatăl lui Bobiţă.

Doctorul Lateş asurzise deodată, ca Ţuşca, mâţa Saftei. Şi tot ca ea, amuţise. N-a auzit. N-a răspuns.

Domnul Stanciu Balaban a rămas cu ochii plecaţi în parchetul lucios şi în covoarele catifelate, ca sub privirea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor.

Înălţat între perne, Bobiţă răsfoia o carte cu foile lucioase şi cu poze.

A şoptit uşor:

– Edit... Pot eu să te rog ceva?

– Spune, Bobiţă...

– Edit, ai să fii tu aşa de bună şi să-l rogi pe Bâzu din partea mea să vină aici?

– De când aşteptam eu să aud vorbele acestea de la tine, Bobiţă!... a mărturisit guvernanta, care nu mai era acum matracucă. Mă duc după masă, Bobiţă drag!...

– Nu aşa, Edit... De ce după masă?... Du-te chiar acuma cu automobilul şi roagă-l să vină la mine... Vrei?

– Bine, Bobiţă...

– Oare tu crezi că Bâzu are să ierte şi are să uite toate prostiile mele?...

Edit nu-l mai recunoştea pe Bosumflache, cel care bătea din picior, zbierând: „Vreau!... Vreau să ningăăăă!... Vreau automobilul meu!... Vreau ciocolata mea!... Vreau zăpada mea...“

– Nu răspunzi, Edit?... oftă Bobiţă, închizând cartea cu poze. Pricep!... Nici tu nu crezi că are să ierte şi că are să uite Bâzu!... Cum să fac?... Învaţă-mă tu...

– Aceasta n-aş fi putut să te învăţ eu, oricât m-aş fi trudit, dragă Bobiţă!... vorbi înduioşată Edit, netezindu-i o şuviţă de păr pe frunte. Nu ţi-am răspuns, fiindcă era o întrebare de prisos. Bâzu a iertat şi a uitat de mult toate prostiile voastre... Altfel, de ce-ar fi venit de trei ori să întrebe despre tine, când erai bolnav?

– A întrebat de trei ori şi eu nu ştiu nimic, Edit? Aşa ţii tu la mine?

– El mi-a cerut să tac. Spunea că vrea să-ţi dea o undiţă cu monogramă de aur pentru prins mormoloci, când ai să te faci sănătos... Ca s-o păstrezi suvenir...

– Ce undiţă cu monogramă de aur?

– N-a vrut să mă lămurească... E un băiat de inimă, dar vorbeşte o limbă pe care eu n-o prea pricep... S-a răsucit într-un picior şi a fugit la grădină, cu alt băiat, unul negricios.

– Acela era Măgârdici!... Oare crezi că au să mă primească şi pe mine la joacă, în grădină, la omul lor de zăpadă?...

– Nu e al lor, Bobiţă... E al vostru... Al tuturora...

– E şi al meu?

– Acum e şi al tău, Bobiţă... Te-aşteaptă...

Abia acum s-a aşternut pe-o iarnă ca în poveşti

După acele zile şi nopţi, cu vălmăşagul lor de peripeţii, blândă a mai fost iarna pentru toată lumea! Alinate, sufletele! Dulce, viaţa!

Cine ar mai fi crezut că se află tot în oraşul cel negru şi posomorît, de la sfârşitul toamnei, cu tusete şi ploi?

Vuia acum de glasuri voioase, de râsete, de prietenoase întrebări şi răspunsuri. Clinchetul sprinten şi argintiu al clopoţeilor de sanie nu mai părea chemare de pe alt tărâm. Care tărâm, altul?

Se strămutase, aici, tărâmul tainic al iernilor din poveşti. De pe străzile ninse, nu se mai întorcea nimeni cu inima strânsă, ca să intre în vizuini întunecate, cu sobele reci. Să ofteze. Să tuşească. Să tremure de frig. Să zacă. Să caute cu ochii îndureraţi cam ce lucruşor drag ar mai putea duce la vânzare ori la amanet.

Acestea au trecut toate ca visul cel rău care-l chinuise pe domnul Stanciu Balaban, când prin somn grohăia, guiţa şi se zvârcolea înşfăcat burduf la tăietoare tocmai de oamenii lui de credinţă. Scăpase şi

dânsul de visurile urâte. Scăpase şi târgul de urâtele sale urgii.

– Te duci şi dumneata la moară? întreba un glas vesel, în fulguirea cu steluţe mărunte.

– Da, frate!... Am auzit că domnul Balaban iar a ieftinit făina. Acum nu mai ştiu ce e aia coadă la pâine... Se dau şi lemne la depozitele Balaban.

În colţ de stradă, alt glas dădea zor cu altă întrebare:

– Băiatul ce-ţi face?

– Zburdă şi nechează ca un mânz, mulţumim Domnului de Sus!...

– Adică mulţumim Domnului de Sus şi domnului Stanciu Balaban, cum s-ar zice?... râdea trecătorul oprit în drum, cu braţele încărcate de pachete cu etichetele fabricii Balaban şi săculeţe doldora cu făină albă de la moara Balaban... Mai credeam noi să trăim, ca s-o vedem şi pe asta?

Celălalt mărturisi că nici el n-ar fi crezut-o, dar a adăugat:

– Mi se pare că am uitat noi tocmai ce era mai însemnat!... Dacă e treaba pe mulţumit, apoi s-ar cuveni să începem cu omul de zăpadă al copiilor noştri!... Zavaidoc, cum îi spun dânşii. Lui i le datorăm toate!... Nu el a săvârşit oare minunile în care n-am crezut nici noi şi nici n-ar fi crezut nimeni?

– Adevărat, când te gândeşti bine!... Vine un copil din toată lumea. Nimeni nu ştie de unde. Nimeni nu ştie cum îl cheamă. Zideşte cu mâinile lui un om de zăpadă într-o dimineaţă... Pleacă fără urme. Iar tot ce era amar şi ticălos în târgul nostru începe a se schimba peste noapte!... Una ca asta, cum ţi-o explici?...

– Mintea nu m-ajută... De altminteri, ce să căutăm explicare?... Tainice sunt căile Domnului!... Să ne bu-

curăm de minune şi să nu mai împărţim firul de păr în patru. Eu am plecat, că m-aşteaptă nevasta şi copiii, ca pe Moş Crăciun, cu sacul plin!... Cu bine!...

– Cu bine!...

Vărguţa fermecată care mă ajută de ani şi ani să trec prin ziduri, să ascult şi să văd, ceea ce alţii nu aud şi nu văd, îmi şopteşte a mustrare:

Ei, te-am înşelat?... N-aveam dreptate când te povăţuiam să ai răbdare şi să aştepţi? Dacă îţi dă mâna, pofteşte acum şi intră din casă în casă!... Priveşte... Ascultă... Ia aminte !...

Vreţi să mergeţi cu mine încă o dată, pe unde-am mai fost?...

Atunci, daţi-mi mâna. Încetişor! Nu tropăiţi...

Acesta e palatul domnului Stanciu Balaban. Îl ştim noi bine! Dar aşa e că nu l-am mai cunoaşte?

Ce zarvă şi chicote în sufrageria largă, cu masa lungă de stejar şi cu scaunele înalte ca stranele de la catedrală! Ce voie-bună şi ce ciripeală, acolo unde se auzea numai zbierătul răstit al lui Bobiţă: vreau ciocolatăăă!... vreau cireşi albastre!...

Glasul lui Bâzu?... Cum asta?... Şi glasul lui Măgârdici?... Şi glasul Ginei, zâna zăpezilor?... Şi glasul Lenţucăi?...

Pe ce lume trăim? Nu-i nălucire de vis? Nu ne amăgeşte nuieluşa fermecată?

Nicidecum!... Nu e nevoie să ne frecăm la ochi. Nu se petrec toate prin somn. E chiar glasul lui Bâzu. Şi al lui Măgârdici şi al Lenţucăi şi al Ginei... toţi sunt invitaţii lui Bobiţă. Aşa a dorit el. Aşa s-a rugat el de papa

şi maman, să-i facă un hatâr; iar doamna şi domnul Stanciu Balaban au încuviinţat din toată inima.

O masă numai a copiilor, unde să rămână numai între dânşii, pentru a prăznui ziua de naştere a lui Bobiţă.

El stă în capul mesei. Nu mai e Bosumflache. Râde, vorbeşte omeneşte, poartă de grijă musafirilor, îi îmbie să se simtă ca la dânşii acasă. În faţa lui, Gina e aşezată la loc de cinste, cum se cuvine pentru o zână a zăpezilor. În dreapta Bâzu, în stânga Măgârdici. Pe urmă Lenţuca, Dănuţ, Lola şi Lala, Fred, Vetuţa, până şi Malicica Tăluş.

Măgârdici a cercetat mai întâi caloriferul, a pipăit ţevile, a clătinat din cap, arătându-şi părerea de rău că în palatul Balaban nu se află sobe şi coşuri. Le-ar fi tras el o muştruluială şi o feţuială numărul unu, să se ducă vestea. Şi încă pe gratis! Apoi şi-a pus lacăt gurii, ca să nu scuipe cumva ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga, pe covoarele catifelate şi pe parchetul lucios. Are să-şi scoată el din capete, cu vârf şi îndesat, îndată ce va ajunge afară, în stradă.

Deocamdată se necăjeşte cu o batistă, care-l cam încurcă; tot o împătureşte şi o bagă în buzunar, o scoate şi o despătureşte. Parc-ar fi mama lui Fred, cu numărătoarea ei de rufe din fiecare noapte. Mare canon şi boieria!... Cu atâtea marafeturi, mai uşor de curăţat e un hogeag, decât un pârdalnic de nas!...

Cranţ-cranţ!... Aha!... Acesta e amicul nostru, jupânul Bâzu, care ronţăie din cojiţa rumenă de purcel la cuptor. Un purcel în carne şi oase şi în cojiţă, nu zugrăvit cu coada sfredel pe-o muşama de pe o masă săracă, într-o odaie friguroasă, unde-şi repetau lecţiile doi fraţi cu paltonaşele între umeri.

Malicica Tăluş, înfiptă cum e ea , a cerut cu îndrăzneală o portocală, s-o ducă acasă pentru o soră mai mică. O soră care încă nici n-a văzut portocale în viaţa ei.

Bobiţă a surâs, trăgând cu coada ochiului la Edit.

Guvernanta i-a făcut semn din sprâncene să ţină secret. Dar pe Bobiţă l-a luat gura pe dinainte:

– Nu era nevoie s-o mai spui, Maricico!... Ne-am gândit noi din vreme. Pe toţi îi aşteaptă la plecare un pachet cu de toate...

– Şi poltocale?

– Şi, Maricico!

– Şi tolt?

– Şi tort... Şi jucării. Şi cărţi... Şi altele...

– Măi, să fie al dlaculuí!... s-a mirat Maricica Ţăruş arătând spre el cu ţăpuşa furculiţei. D-apoi tu eşti un băiat de zahăl, Bobiţă!... S-o ştii!... Când te-ai făcut de isplavă, că elai Bosumflache?...

Au izbucnit toţi în chicote de râs... Iar cel care hohoteşte mai cu poftă e tocmai Bobiţă.

Îi vine şi lui să râdă acum de Bosumflache, când se îmbufna şi tropăia din picior cu ciudă, strigând vreau! vreau! vreau eu!... Şi când cerea lui Edit să-i aducă pe farfurie o porţie de zăpadă, ca o probă de făină de la moara Balaban.

Mai este nevoie să trecem prin ziduri din casă în casă? Eu zic să ne oprim. Ne-ajunge atât! Ştim acum că pretutindeni pâlpâie flacăra focului în sobe. Ştim că nimeni nu mai scotoceşte în dulapuri să afle un cârmoj de pâine uscată. Ştim că nimeni nu mai oftează şi că pe nimeni nu-l mai strânge în spate groaza zilei de mâine.

Chiar tatăl lui Guţă, nu mai e poliţaiul Ulcior şi Carapagâlgâl.

S-a dus la Safta şi a cerut iertăciune cu ochii în pământ, pentru nedreptele lui bănuieli, pentru neomenia cu care a strâns-o în chingi după îndemnul altora, ca să-i scoată cearşafurile pe nas.

– Mi-au ieşit mie cearşafurile acestea pe nas, lele Saftă!... a mărturisit, gândindu-se la visul său din fiecare noapte... Tot pe nas îmi ies, de nu se mai isprăvesc!...

Safta n-avea de unde să ştie ce drăcovenii visează poliţaiul Carapagâlgâl. A crezut că vorbeşte despre neplăcerile pe care le îndură el acum în slujbă, fiindcă n-a fost vrednic să prindă un hoţ vestit decât atunci când l-au dibuit doi băieţaşi şi un câine.

– Din partea mea, mie mi-a trecut amarul... rostise Safta, spălătoreasa, înălţând obrazul care nu mai era împietrit. Poate că a fost o cumpănă trimeasă dinadins de Dumnezeu, ca să-mi încerce credinţa!... Aşa că eu n-am nimic cu dumneata.

N-a mai avut nimica nici visul cu poliţaiul Carapancea. L-a lăsat în pace. N-a mai gâlgâit şi n-a mai scos cearşafuri, şervete, duzinele ciorapilor de damă, ca să-i rămână unul spânzurat în nas.

Numai mama lui Fred, fiindcă s-a înverşunat să nu-i spună Saftei nici o vorbă blândă şi cu părere de rău, numai cucoana Eliza cotcodăceşte înainte, noapte de noapte şi nu mai isprăveşte cu numărătoarea rufăriei după listă.

– Şase feţe de masă cu şervetele lor pentru douăsprezece persoane... Sunt?...

– Cot-cot-cot-cotcoodaaac! Cotcodaaac!...

În grădina publică, sub ochii lui Zavaidoc, omul de zăpadă, tabăra lui Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ era la datorie în fiecare zi.

În zilele de şcoală şi de lucru, pe fugă, o jumătate de ceas ori un ceas. În zilele de sărbătoare, din zori până în seară, cu întrerupere scurtă la vremea prânzului. Crescuse ceata la număr. Bobiţă se dovedea bun şi inimos tovarăş, ba chiar în stare de iscodiri destul de isteţe.

Sănioara lui a încăput pe mâna lui Bâzu.

Schiurile, pe mâna lui Măgârdici. Goliat a făcut pace cu Pavalache. Nu mai rânjea colţii de Gorilă.

– Mare dobitoc ai mai fost!... îl dăscălea Pavalache. Bine, bre!... Ce, te credeai coborît cu hârzobul din cer, de nu-ţi mai ajungea nimeni cu prăjina la nas?... Mai întâi, acela se cheamă nas?... În locul tău l-aş băga sub coadă, să nu mai râdă şi câinii de el!...

Goliat nu se supăra. Făcea haz: Încerca să-şi ascundă sfârcul de nas sub coadă. Dar şi din partea cozii, avea tot numai un sfârc.

– Nu te mai amărî pentru atâta!... l-a mângâiat Pavalache. Nu-i numai un câine scurt de coadă! Ca să-ţi arăt eu că ţi-s prieten, uite, te las să-l bagi sub coada mea...

Zis şi făcut!

Mă rog, prietenie la cataramă! Toate ca într-un târg, unde doar atâta mai lipsea: să umble şi câinii cu covrigi în coadă. Chiar una ca asta nu se întâmplase încă. Nu mergea până acolo dărnicia domnului Balaban şi nici puterea lui Zavaidoc de a săvârşi minuni.

În schimb, pentru Crăciun, fiecare şcoală a avut pomul său, cu haine şi cărţi pentru copii, cu anume pachete şi anume bonuri de lemne, pentru părinţi. Întâia oară, de când se înălţase palatul Balaban, porţile de fier au fost deschise larg, să poată intra cetele de colindători,

copiii cu steaua, pluguşorul de Sfântu Vasile, irozii şi vicleemul.

Bâzu şi Măgârdici, cu toate împotrivirile lui Dănuţ, au întocmit o urătură cam deocheată, pe care au rostit-o după toate rânduielile, cu pocnete de harapnic, bâzâiala buhaiului şi gălăgie cumplită de talangă!

Aho! Aho! Copii şi fraţi
Staţi puţin şi nu mânaţi,
Lângă boi v-alăturaţi
Şi cuvântu-mi ascultaţi.
Hăi! Hăi!
Să mai urăm şi ăst an
Şi la domnul Balaban,
Că n-are porţi ferecate,
Nici perdelele lăsate!
Parcă n-ar fi Balaban
Tot acel de-acum un an,
Când gemeam toţi la aman
După pâine şi făină,
După şuncă şi slănină,
După lemne şi cârnaţi!
Hai, acum v-alăturaţi
Într-un glas ca nişte fraţi,
Laolaltă să strigaţi:
Hăi! Hăi!

C-a venit Zavaidoc,
I-a pus inima la loc,
I-a deschis ochii să vadă,
La necazuri să ne creadă,
Şi-a făcut minune mare
Cum nu e alta sub soare,

Parcă n-ar fi Balaban,
Tot acel de-acum un an!
Ia mai mânaţi, măi!
Hăi! Hăi!

Şi tot cu hăi! hăi! şi cu mai mânaţi, măi! urătura a ţinut ca la o jumătate de ceas, înşirând toate năzdrăvăniile câte le-au mai trecut prin minte lui Bâzu şi Măgârdici.

Detunau pocniturile harapnicelor, huruia buhaiul, suna talanga mai grozav decât clopotul cel mare de la catedrală, Bâzu se schimba cu Măgârdici la fereastră, când le slăbea glasul. Dar de lăsat tot nu s-au lăsat.

Iar domnul Stanciu Balaban, departe de a arăta vreo supărare, râdea cu hohot, i-a chemat înăuntru şi i-a poftit la ospăţ.

Bâzu a cerut iertare în numele tuturor. Aveau şi dânşii casele lor, cu părinţii lor care-i aşteptau şi altă îndatorire înainte de a se risipi. Să-i ureze ani mulţi şi lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă!

La care treabă s-a alăturat de îndată şi Bobiţă, plecând cu mare alai la grădina publică.

Urătura pentru Zavaidoc era alta. Tot de Bâzu şi de Măgârdici întocmită şi tot cu hâtre pomeniri. Însă acolo a fost vorba despre isprăvile taberei lor şi despre oarecare păţanii faimoase de-ale lui Bâzu, Fred, Dănuţ, Măgârdici, Malicica Tăluş, Gina, zâna zăpezilor.

Unchiaşul lor de zăpadă asculta cu urechea plecată şi cu zâmbet şăgalnic în barba albă. Poate că mai ştia el şi alte isprăvi de-ale taberei, mai de puţină laudă; şi alte păţanii de-ale tuturora, mai anevoie de strigat în gura mare, cu bălăngănit de talangă şi pocnituri de bici.

Le ştia şi le iertase. Închidea ochii.

– Măi!... Lui Zavaidoc al nostru i se închid ochii de somn! a tălmăcit Măgârdici în felul său, stupind ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga şi folosind în voia cea bună degetele în locul blestematei de batiste. Să-l lăsăm să se odihnească!... L-am asurzit şi l-am năucit de cap... Hai, pe la casele noastre. Noapte bună, Zavaidoc!... La anul şi la mulţi ani, Stăpâne!...

Aşa au trecut sărbătorile de iarnă. Aşa au trecut săptămânile. Aşa lunile...

Ianuarie... Februarie... Se apropia luna lui Mărţişor.

Au fost zile şi nopţi de viscol... Zile şi nopţi de ninsoare domoală. Zile şi nopţi senine, de ger, de promoroacă şi cer sticlos, când crapă ouăle corbului şi se lipeşte mâna de clanţa uşii.

Dar viscol, crivăţ, ger, ce însemnau toate acum? Nu mai erau urgii abătute asupra unui târg sugrumat de lipsuri şi de amărăciuni. Nu răzbeau pe sub prag, în casele unde trosnea focul în sobe şi unde mirosea a aburi de pâine caldă.

Tatăl lui Bâzu şi Dănuţ se întorsese de la sanatoriul din munţi, sănătos şi cu obrajii rumeni. Intrase din nou la moara lui Balaban, într-o slujbă mai cu rost şi mai potrivită destoiniciei sale. Safta se strămutase până în primăvară, în două odăi din acaretele palatului Balaban.

Lenţuca avea altă păpuşă, în locul celei de cârpe, oarbă şi fără gură să poată glăsui. O avea pe Cleopatra, păpuşa Ginei, de care s-a despărţit zâna zăpezilor, fiindcă auzise ea într-o zi de la madam Palade că nu-i destul să dăruieşti ceea ce nu-ţi mai trebuieşte ţie, ca hăinuţele şi ghetuţele de anul trecut; ci să-ţi rupi din

inimă ceva scump şi drag. Din inimă şi-o rupsese şi dânsa pe Cleopatra, cu lacrimi în ochi!

Dar Pavalache a mângâiat-o, cum rostise doctorul Lateş către domnul Stanciu Balaban, în ziua când se făcuse om:

– Dă-mi voie să-ţi strâng mâna, dragă Gina!... Asta chiar că faptă de zână se cheamă. Dacă eşti zână, eşti zână, ce să zic?... M-ai tăiat!... Am să i-o raportez şi lui Zavaidoc, s-o scrie la condică...

– Tu crezi că le scrie la condică?...

– Pavalache ţi-o spune!... O vorbă am!... Ce-ţi închipui tu că face el noaptea, când rămâne singur?

– Are şi condică neagră? se îngrijoră zâna zăpezilor.

– O fi avut el la început. Acum pun gâtul pe trunchi, să mi-l taie sora Maicii Domnului cu satârul, dacă n-a zvârlit-o el pe gârlă!... Ce să mai treacă la condica neagră?... N-ai văzut că până şi Gorilă s-a făcut un câine omenos, să-l pui la rană?... Chiar mă chitesc să-l iau nun mare la cununia mea...

– Cum?... Te însori, Pavalache?... s-a mirat Gina, oprindu-se în loc.

– Mă însor!... Ce să fac?... Mi-a venit şi mie vremea să mă gospodăresc... Nu mai merge cu viaţa asta de terchea-berchea! M-am logodit cu Fifina... N-ai băgat de seamă c-am schimbat zgardele?

– Iar Tomi ce zice?

– A înghiţit găluşca şi a rămas cu botul pe labe!... Prea se întinsese dumnealui la caşcaval!... Hai la culcare, jupânească zână!... Ne-am luat cu vorba şi ne-apucă noaptea... Am să te rog ceva, dacă-mi eşti prietenă!...

– Mai întrebi?... Spune, Pavalache... Ceva greu?...

– Un fleac de nimica toată! Să mă închizi în bucătărie... Văd că răsare luna şi mă cam tem...

– Cum, Pavalache?... se minună Gina în bătaie de joc. Aşa bărbat viteaz eşti tu? Te temi de lună acum? Să nu afle cumva Fifina, că te-ai făcut de râs!

Pavalache a clătinat din cap cu milă, râzând de Gina:

– Ce copilă ai rămas, cât eşti de zâna zăpezilor!... Păi aşa mă cunoşti şi aşa ai înţeles tu lucrurile?... De lună mă tem, Gina? Mă tem de mine! Mă tem să nu încep a urla la dânsa şi să n-o bag în boale...

– Atunci de ce urli?... întrebă fosta domnişoară Dece. De ce nu te ţii?

– Uşor ţi-i a vorbi!... Crezi că e chip să te ţii?... Când te apucă, te ia gura pe dinainte şi urli şi iar urli şi tot urli, de se stârneşte toată mahalaua... pe urmă, gata-i! Pornesc toţi şi facem un cor, de-şi ia luna lumea în cap!... Hai!... Hai, că iaca s-arată... Du-mă acasă şi trage zăvorul, că m-apucă pandaliile!...

Luna s-a arătat mai întâi roşie şi uriaşă, la marginea cerului şi a grădinii. S-a înălţat treptat. După un ceas a fost sus, lucind tainică şi argintie, în mijlocul stelelor. Oraşul întreg sclipea alb.

Iar asupra oraşului întreg, peste acoperişurile învăluite în nea, peste hogeagurile cu fumuri albastre, se apleca, albă şi ocrotitoare, umbra lui Zavaidoc, omul de zăpadă.

După ce dormeau toţi, el rămânea să vegheze până şi somnul tuturora, ca nici prin vis să nu geamă cumva, să nu mai suspine cumva, să nu scrâşnească nimeni din dinţi.

Umbra sa străvezie luase locul celeilalte umbre de odinioară; umbra neagră, de spaimă, cu gheare şi rânjet, după chipul şi asemănarea domnului Stanciu Balaban de-atunci.

– Bang-bang!... a sunat ceasornicul catedralei, două după miezul nopţii.

Somn bun! Somn dulce! Somn uşor!

Toate au un sfârşit pe lume,
ca să înceapă altfel, din nou...

În cea din urmă săptămână a lui februarie, au prins să picure streşinile. Iarna nu mai avea tărie. Ziua era mai lungă. Mai jilave, vânturile. Mai răzleţi, fulgii.

Zăpada cea albă şi afânată a străzilor s-a prefăcut într-o plămadă murdară şi slută, zoioasă, mozolită de paşi, de copite, de roţi.

Nu mai răsuna sprintenul şi voiosul şi argintiul clinchet al zurgălăilor de sanie, ca o chemare tainică de pe alt tărâm. Duruia cu vuiet hodorogit o birjă. Zdrăngăneau hurducate fierăraiele cotigelor. Icneau în hârtoape roţi grele de camion.

Numai nămeţii din grădina publică se mai păstrau încă de-o albă şi curată lumină. Şi numai Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor, stătea încă neclintit de strajă la locul său, sub bolta de crengi care începea să-şi scuture florile dalbe de nea. Poate că mai slăbise. Parcă se mai încovoiase de umeri. Îmbătrânea. Se gârbovea.

Tabăra lui Bârzu, Măgârdici, Dănuţ şi Bobiţă, se înfiinţa la joaca din fiecare zi. Dar cu mai puţină însufleţire. Cu glasuri mai ostenite. Cu unele lipsuri la număr.

Se făcea tăcere deodată, fără pricină.

Fără pricină, toţi se opreau din joacă şi din vorbă, din râs. Se uitau îngânduraţi! În gol. Trecea o presimţire mâhnită a sfârşiturilor.

Pe urmă au venit zilele babelor din luna lui martie, cu vreme schimbătoare şi amestecată. Se stârneau viforniţe, o dădea pe lapoviţă, apoi pe moină, se însenina peste un ceas şi peste altul năpădeau pe cer nori negri, învolburaţi de vânt.

Într-o duminică a încercat să ningă iarăşi cu nădejde. Potopeau fulgii mari şi moi, fluturând ca în dimineaţa cea dintâi a iernii, când Gina a tras perdelele la o parte şi a rămas înmărmurită de feerica privelişte de-afară.

Alb, alb, numai alb. Tot alb, toate albe. Din nou se primenise oraşul întreg sub straiul pufos de ninsoare.

Au dat fuga cu mic şi mare în grădină, unde tabăra s-a împlinit de îndată la număr, fără o singură lipsă la apel. Înfloriseră iarăşi alte cununi dalbe de nea în ramuri. Zavaidoc îşi pusese pe umeri mantia sclipitoare, cu pietre scumpe de zile mari. De jur împrejur zăpada era proaspătă, fragedă, de un alb care le lua văzul.

Aceasta a fost cea din urmă duminică a lor de joacă veselă, plină de năzbâtii şi de hohotiri, ca în toiul lui decembrie şi ianuarie.

Spre seară, s-au despărţit istoviţi. Întorceau ochii din mers la omul lor de zăpadă, să-şi ia rămas bun.

– Venim şi mâine, stăpâne Zavaidoc!... a strigat Maricica Ţăruş, înfiptă, după năravul său. Să ştii!... Bună seala!...

Zavaidoc îi privea trist, cu ochii împăienjeniţi de-o ceaţă, cum se depărtau toţi pe poartă, cu sănioarele, cu patinele şi schiurile, cu toate sculele desfătărilor de iarnă.

Îi tremura oare în ochi cine ştie ce fulg topit sau îi tremura o picătură de lacrimă?...

Peste noapte s-a abătut un vânt cald, dinspre ţările de miazăzi. Apoi s-a dezlănţuit o ploaie de primăvară, cu ropote şi clăbuci, sunând pe acoperişuri, şuvoind în burlane, puhoind năvalnic pe străzi.

Zavaidoc s-a topit în câteva ceasuri.

Dimineaţa, când Gina, zâna zăpezilor, a tras perdeaua la o parte, a rămas încă o dată încremenită şi fără de glas. Acum, fără glas şi încremenită de jale.

Se dusese împărăţia ei, ştearsă de pe faţa pământului! Se sfârşise cu alba şi feerica privelişte din atâtea luni! Crengile copacilor erau goale şi negre. Negre, acoperişurile caselor. Negre, potecile grădinii, negre, străzile ude de ploaie.

Numai pe-alocuri, la umbră de ziduri şi de împrejmuiri, unde-au fost troienele înalte, mai stăruiau movile de omăt, şonţite şi murdare, cu pojghiţă de zgură, de ţărână de noroi, de gunoaie. Şi nici măcar n-o mai avea pe Cleopatra alături, să-şi destăinuie şi să-şi aline durerea!... Sora Maicii Domnului nu-i dădea voie nici

lui Pavalache să intre în casă, fiindcă era ud ca un câine plouat. Zgribulea amărît ca vai de el, sub scară, cu botul în pământul dospit de apă.

Zâna zăpezilor s-a întors în pătucul alb şi a plâns cu obrazul îngropat în perne.

După-amiază ploaia se potoli. S-a dezvelit cerul înalt, senin şi albastru ca sineala. Un vânt subţire zbicea de zor trotuarele ude. Gina s-a strecurat pe uşă.

– Hai, Pavalache!... Să mergem repede...

Pavalache n-a mai întrebat unde. Ştia. A pornit-o înainte spre grădina publică.

Călcau din piatră în piatră. La poartă au încetinit pasul. În locul lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă, se zărea numai o pată albă, împuţinată la jumătate, sub crengile goale, ţepoase, ca nişte spini care împungeau cerul.

Pretutindeni, de jur împrejur, pământ negru, frunze putrede de anul trecut, băltoace tulburi. Doar lângă tulpinile castanilor, se pitulaseră la umbră câteva sărmane ostroave de omăt, stropite de noroi, tivite cu ţărână, presărate cu nisip şi vreascuri sfărâmate.

Se temeau, parcă se temeau să păşească înainte. Dar nu erau numai ei.

Din toate ungherele târgului, pe toate potecile grădinii, se iviseră copiii taberei, mânaţi de acelaşi gând. Şi Bâzu, şi Măgârdici, şi Dănuţ, şi Lola, şi Lala, şi Bobiţă şi Lenţuca, şi Fred, şi Nina, şi Guţă şi Maricica Ţăruş şi alţii şi altelc, măcar douăzeci încă. Unii purtau acum pelerine de cauciuc şi pardesie foşnitoare de ploaie.

Toţi se apropiau în tăcere, cu ochii ţintă, spre locul unde se înălţase o iarnă întreagă omul de zăpadă al minunilor, stăpânul şi ocrotitorul lor.

În tăcere s-au apropiat toţi şi toţi s-au oprit în tăcere.

Zavaidoc, omul lor de zăpadă se sfârşise de zile. Nu mai avea chip omenesc.

Se scufundase fruntea în care se ţeseau altădată razele soarelui; se scufundaseră ochii cu privirea blajină şi iertătoare; se scufundase gura cu zâmbetul şăgalnic şi ocrotitor. O movilă albă, ca de oseminte. Atât mai rămăsese sub crengile goale şi negre, ţepoase, care împungeau cerul albastru ca nişte spini.

Nu rostea nimeni nici un cuvânt. Se temeau să nu izbucnească în hohote de plâns. Pe obraz însă li se rostogoleau lacrimile. Şi nu simţeau nevoia să le ascundă. Nu se ruşinau de ele. Nici chiar Bâzu, pe care încă nu-l mai văzuse cineva până atunci cu lacrimi în ochi.

Aşa au stat. Aşa s-au despărţit. Aşa s-au împrăştiat către case, tot fără glas. Mergeau cu privirea în pământ şi cu inimile împunse de spinii cei negri ai crengilor de peste osemintele lui Zavaidoc.

S-au dus acasă să-şi strângă sănioarele, patinele, schiurile; toate sculele desfătărilor de iarnă. În odaia lui Bâzu şi Dănuţ a rămas amintire pe perete, numai desenul cu Daniil Sihastru ţupăind sârba fulgilor în cea dintâi dimineaţă de ninsoare.

Nimic de-acum, nimeni de-acum, n-avea să-i mai adune pentru multă vreme laolaltă. Mulţi s-au despărţit ca să nu se mai întâlnească vreodată.

Iar nu târziu după ce s-au risipit în aburi oasele lui Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor, semne ciudate şi triste s-au arătat în oraş. Semnele vechi.

Îşi aduceau unii aminte de certuri şi de răfuieli uitate. Alţii, de răni care n-au fost tămăduite deplin. Co-

nu Iancu, pensionarul, a trecut iarăşi pe lângă moş Toader, tăietorul de lemne, posac şi tuşind, cu ochii şi cu gândul în altă parte, fără să-l mai oprească în drum pe Todiriţă de odinioară. Bobiţă a mai slăbit-o cu dragostea pentru Bâzu... Vroia o bicicletă numai a lui... „Vreau! Vreau!"... – striga la Edit, care a prins iar să ofteze. Chiar domnul Stanciu Balaban a cerut într-o dimineaţă oarecare condicile, începând posomorît să-şi verifice socotelile morii Balaban şi fabricii Balaban şi Băncii Balaban. După cum a smucit telefonul şi a îngroşat glasul, glasul său de altădată, nu se vestea a fi în toane bune.

– Văd că ai cam stricat prietenia cu Goliat, domnule Pavalache... Ce s-a întâmplat?... întrebă Gina.

– Dă-l încolo de cârn!... Nu-mi mai pomeni de el!... pufni Pavalache pe nări. Gorilă tot Gorilă!... Şi-a dat în petec. Brânză bună în burduf de câine!...

– Bine, bine!... Dar cu asta tot nu mi-ai spus ce s-a întâmplat?... nu-l slăbi, Gina. Ţii iarăşi secret?

Pavalache a oftat, stupind scârbit ca Măgârdici, ţâşti în dreapta, ţâşti în stânga.

– Ce să mai ţin secret, că urlă tot târgul!... N-ai văzut cum se ţine de coada Fifinei? Vrea să mă scoată din pâine şi are să mă scoată din pepeni! Nu-şi cunoaşte lungul nasului, mopsul naibii!

– Poate e numai o părere de-a ta, Pavalache!... îl mângâie fosta zână a zăpezilor.

– Să dea Dumnezeu!... Daç-ar fi aşa, uite, dau şi eu ca madam Palade un acatist la biserica domnească!... Altfel mă tem că-l cotonogesc! Fac crimă!... se burzului Pavalache încruntat. Dacă fac, fac, ce să zic? Azvârl după el cu satârul Surorii Maicii Domnului! N-are

nas, n-are coadă, are să rămână şi olog, să ceară de pomană ca un calic la colţul străzilor!

– Eşti fantastic, Pavalache! Domoleşte-te! se sperie Gina de asemenea hotărîri ucigaşe. Nu face crimă, că are să te scrie la ziar! Eu zic că tot e numai o părere de-a ta... Ţi s-a năzărit, cum te-apucă hachiţele cu urlatul la lună...

Poate că tot aşa erau numai nişte păreri şi semnele cele vechi care se arătau iarăşi în târg. Altfel, pentru ce-a mai trecut Zavaidoc pe-acolo? Numai pentru o pace şi o alinare şi pentru minuni care s-au topit după câteva luni, ca osemintele sale de nea?...

La acestea gândea domnul Nicolae Aldea, tatăl lui Bâzu şi al lui Dănuţ, într-o dimineaţă de la sfârşitul lui martie, plimbându-se singuratic prin grădina publică.

Se oprise în locul unde se înălţase astă-iarnă Zavaidoc.

Acum au înflorit ghiocei albi pe pajiştea verde. Crengile începeau să-şi desfacă mugurii. Ieşeau la lumina soarelui alte frunzuliţe fragede, care vor asculta zumzetul albinelor şi vor lega prieteşug cu un puf zglobiu de păpădie. Zbura cel dintâi fluture. Treceau pe cerul înalt, întorcându-se la cuiburi, cele dintâi stoluri de păsări călătoare. Se vestea o primăvară dulce ca mierea.

Dar pe domnul Nicolae Aldea îl apăsa o mâhnire. O taină pe care n-a mărturisit-o nimănui, nici cucoanei Eleonora.

Privea îngândurat la locul unde a fost omul de zăpadă al minunilor. El singur, din tot oraşul, îşi mai amintea acum întâmplarea cu băiatul străin, fără nume, care a sosit într-o dimineaţă, l-a făurit cu mâinile sale şi a plecat apoi fără urme.

În sanatoriul din munţi unde s-a făcut el sănătos, aflase altă întâmplare.

Se spunea că la începutul iernii ar fi fost adus acolo un băiat bolnav, care a murit peste câteva zile. Un copil cu un dar neasemuit în plăsmuirea animalelor, chipurilor omeneşti, sfinţilor, voievozilor şi altor urzeli, din ceară, din miez de pâine, din lemn, din tot ce-i cădea sub mână. Se mai spunea chiar că din această pricină i s-ar fi tras boala şi moartea.

Povesteau doctorii că ar fi înălţat el un om de zăpadă, iar în fierbinţeala lucrului ar fi zvârlit bluza de piele de pe dânsul. L-a pătruns răceala până în plămâni, nu şi-a dat seama nici el, n-au prins de veste nici părinţii, decât prea târziu, când toţi doctorii şi toate doctoriile nu i-au mai găsit leac să-l smulgă din ghearele morţii. Unde s-au petrecut toate? nu ştia nimeni!... Copilul n-a spus-o decât când a închis ochii.

Potriveala dintre cele două întâmplări îl încredinţase însă pe tatăl lui Bâzu şi al lui Dănuţ că numai acel copil îl făurise pe Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor din oraşul lor. Altul nu putea fi. Şi acum i se strângea inima la gândul că o plătise cu viaţa. De ce oare numai cu acest preţ a adus copilul necunoscut atâtea minuni şi atâtea alinări, într-un târg pentru dânsul străin, de care nu-l lega nimic? Schimbase sufletele. Le străbătuse cu un fior. Le îndemnase să presimtă că pe lume mai este şi altceva, luminos, blând şi nepământean... Iar el nu mai era!...

Domnul Nicolae Aldea n-a mărturisit nimănui bănuielile sale. La ce-ar fi folosit? Pentru ce-ar fi tulburat cu o tristeţe, amintirea unei bucurii care s-a dus? Taină a vrut băiatul necunoscut să rămână? Taină va rămâne în vecii vecilor.

Adierea zefirului a clătinat lin cupele florilor albe de ghiocei. Ghiocei albi ca neaua vor fi înflorit acum şi pe mormântul meşteraşului fără nume, care nu se va mai întoarce în nici o altă iarnă, niciodată, să mai plăsmuiască alt om de zăpadă al minunilor, pentru copiii dintr-un oraş unde nu mai călcase până atunci.

Nu mai călcase niciodată până atunci şi nu se va mai întoarce de-acum în nici o iarnă, alta, niciodată.

Niciodată.

F.F.F. secret pentru cititori

Povestea omului nostru de zăpadă s-a isprăvit.

Acestea au fost toate întâmplările copiilor şi feluriţilor oameni, buni şi mai puţini buni, din oraşul pe unde a trecut într-un început de iarnă meşteraşul cel venit din lume fără urme. Întâmplări toate adevărate. Vă jur pe capul lui Pavalache!

N-aţi pătruns voi împreună cu mine din casă în casă? Nu le-aţi văzut?... nu le-aţi auzit, toate?

– Bang! – bang! – bang!... sună trei după miezul nopţii, ceasornicul de la catedrală. Bang! – bang! – bang!...

E o mare tăcere. Toţi dorm. Toate luminile sunt stinse. Numai în cămăruţa unde mă aflu, licăre singuratică lumina pe masa mea de scris.

S-a isprăvit cerneala. S-a isprăvit hârtia. S-a isprăvit cartea la care am scris nopţi şi nopţi de trudă, ca să v-o încredinţez vouă.

Vărguţa fermecată stă alături, pe marginea mesei. Aşa cum mi-a dăruit-o Sfânta-Vineri, când eram un copil, să trec cu dânsa prin ziduri, să pătrund în case, să văd şi să aud, ceea ce alţii nu ştiu să facă şi să audă. Aşa cum am pătruns noi împreună de atâtea ori în

căsuţa Ginei, zâna zăpezilor, în palatul domnului Stanciu Balaban, în casa lui Bâzu şi a lui Dănuţ, în cocioaba Saftei, spălătoreasă... Încet!... Încetişor! Nu tropăiţi.

Poate că înainte de a ne despărţi, ar fi cuminte şi cinstit să vă mărturisesc şi eu ceva de taină. O îndoială care să rămână numai între noi.

Vărguţa e aici... Mă însoţeşte pretutindeni de zeci şi zeci de ani. E singura avuţie pe care nu mi-a putut-o răpi, smulge, jefui, nimeni, niciodată. Nu m-a înşelat niciodată; niciodată nu m-a părăsit, nu m-a dezamăgit, nu m-a ostenit... Nu mi-a cerut nimic. De zeci şi zeci de ani, mi-a ajutat să aud glasul tuturor vietăţilor, câini, păsări, lei, cai, gâze şi melci şi fluturi. Fantastic!... cum ar zice madam Naum, fosta mea tovarăşă de joacă din copilărie, când eu eram Cucuiu şi Colţunaş, iar ea Fulga, zâna fulgilor. Fantastic, câte m-a ajutat nuieluşa aceasta să le-aud, să le văd, să le înţeleg, să le simt, să le presimt...

Dar gândindu-mă bine, bine, mă cuprinde o îndoială.

Oare să fi fost chiar Sfânta-Vineri, bătrânica ostenită şi gârbovă-gârbovă, din acea amiază cu soare a copilăriei mele? Chiar ea cu adevărat să mi-o fi dăruit?

Poate că pe poteca de-atunci urca numai o plăsmuire a închipuirii mele de copil. Poate că era numai o mătuşă bătrână-bătrână, de la moara din vale.

Cine s-o ştie?... E atât de demult! Atât de demult!... Părul mi-e alb ca pletele lui Zavaidoc, după atâtea ierni şi ninsori câte au trecut peste mine de-atunci...

Are însă vreo însemnătate de cine anume mi-a fost dăruită? De Sfânta-Vineri cea de-adevăratelea ori numai de-o bătrânică din sat, nuieluşa tot fermecată era, tot fermecată a rămas. Nu m-aş despărţi pentru nimic

în lume de ea... Ce-aş putea primi în schimb, altceva mai de preţ? Cine mi-ar mai îngădui să pricep ce spune foşnetul tainic al frunzelor, murmurul pâraielor, susurul gâzelor, şoaptele izvoarelor? N-aş rămâne oare cel mai sărac şi uscat suflet de pe lume? Cine m-ar mai ajuta să pătrund prin ziduri, împreună cu voi – încet, încetişor, nu tropăiţi!... ca să aflăm, să auzim, să vedem şi să înţelegem tot ce alţii nu află, nu aud, nu văd şi nu înţeleg?...

Dăruită de Sfânta-Vineri ori nu, eu cred în ea. Credeţi şi voi! Rogu-vă!...

Poate că împreună cu dânsa, numai aşa, vom putea porni şi în alte călătorii. Poate că vărguţa cea vrăjită ni le pregăteşte de pe acum. Ne-aşteaptă. V-aşteaptă!...

Aceasta am vrut să v-o spun şi să vă rog f.f.f. secret, înainte de a ne despărţi. Credeţi şi voi în ea!

Făgăduiţi? Juraţi pe capul lui Pavalache?

CUPRINS

Aşa sfârşea o toamnă urîtă,
cu tuse şi ploi

3

Cu o anume vărguţă fermecată
se poate pătrunde prin ziduri

13

Iar dacă pătrundem în case prin ziduri,
multe vom vedea şi vom auzi multe

20

Domnul Stanciu Balaban are un odor
după chipul şi asemănarea sa

29

Sub zăpada cea albă, s-a ascuns tot ce fusese negru,
posomorît şi urît

38

Fiecare se bucură în felul său de cea dintâi ninsoare

47

Dar bucuriile iernii sunt pentru toată lumea,
măcar în dimineaţa dintâi

60

Zâna zăpezilor află unele întâmplări foarte jalnice
şi hotăreşte o faptă de taină

73

Multe viclenii mai cer
chiar pregătirile faptelor bune, de taină!

86

Zâna zăpezilor săvârşeşte o faptă mare
şi se spovedeşte de un păcat mititel

94

Întâiul om de zăpadă a fost numai o slută
şi caraghioasă momâie

105

Iarna îşi arată colţii ca Goliat, zis Gorilă,
câinele domnului Balaban

122

A fost o săptămână de viscole şi alte urgii,
venite din cer şi de la oameni

133

În tabăra lui Bâzu şi Măgârdici se iveşte un băiat străin,
cu vorbe şi fapte de neînţeles

148

Adevăratul om de zăpadă întrece orice închipuire,
iar cu el încep adevăratele minuni

158

Pavalache intră în slujba omului de zăpadă cu prietenii
săi Bâzu şi Măgârdici

168

Minunile lui Zavaidoc sunt de mai multe feluri,
după cum le merită fiecare

185

Minunea cea din urmă e şi cea mai mare,
dar şi cea mai neaşteptată
203

Abia acum s-a aşternut pe-o iarnă ca în poveşti
220

Toate au un sfârşit pe lume, ca să înceapă altfel, din nou
232

F.F.F. secret pentru cititori
241

Lucrare tipărită la Tipografia «Bucureștii Noi»
Procesare computerizată Apple MacIntosh

Scris în stilul unei feerii citadine, romanul *Omul de zăpadă* al lui Cezar Petrescu, apărut în 1945 și reeditat abia după un interval de aproape cinci decenii, constituie, alături de *Fram, ursul polar,* una dintre cele mai bune cărți din literatura română despre lumea copilăriei și a adolescenței. Descriind o scurtă perioadă din viața unui orășel de provincie, romanul se axează pe semnificația sărbătorii Crăciunului, ce se dovedește a avea valențe magice. Planul lumii reale, al evenimentelor cotidiene (ce include și un „suspens" cu tentă polițistă), este dublat de unul supranatural, ce se manifestă prin intervenția miraculosului cu nuanță justițiară, „omul de zăpadă" constituind, în acest sens, un simbol și totodată un mesager al Divinității. Umorul de sorginte fantastică, generat de pedepsirea prin ridiculizare a personajelor malefice, completează fericit tabloul acestei lumi de basm.

Editura JUNIOR CLUB

ISBN 973-96267-5-0

Lei 1050